

ลคด. 2465

ลคด. 2/163

2 เม. 50

2 เม. 50

16.06 น.

16.35 น.

ที่ พม 0504/ 14201

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เลขที่ 1034 ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

30 มีนาคม 2550

เรื่อง เสนอ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง

“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ พม 0504/2534

ลงวันที่ 19 มกราคม 2550

2. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุดที่ นร 0506/1407 ลงวันที่ 29 มกราคม 2550

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง

“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” จำนวน 70 ชุด

2. Checklist การเสนอต่อคณะรัฐมนตรี จำนวน 70 ชุด

ตามหนังสือที่ พม 0504/2534 ลงวันที่ 19 มกราคม 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้เสนอ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) ต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา แต่รองนายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล) ในขณะนั้นพิจารณาให้พม. รับเรื่องดังกล่าวกลับคืนไปเสนอคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) ชุดปัจจุบันพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงประธานและรองประธาน กยช. รายละเอียดตามหนังสือที่ นร 0506/1407 ลงวันที่ 29 มกราคม 2550 นั้น

พม. โดยสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ได้นำ (ร่าง) นโยบายฯ ดังกล่าวเสนอเข้าที่ประชุม กยช. ครั้งที่ 1/2550 พิจารณา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2550 และมีมติให้ดำเนินการ ดังนี้

1. เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) และประกาศใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ให้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะสั้น 3 ปี (พ.ศ. 2550-2552) ทั้งแผนบูรณาการระดับชาติและระดับจังหวัด

3. ให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

/พม. พิจารณาแล้ว.....

พม. พิจารณาแล้วเห็นสมควรเสนอ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

1) ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) และประกาศใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

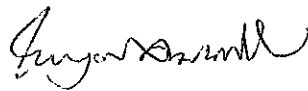
2) ให้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะสั้น 3 ปี (พ.ศ. 2550-2552) ทั้งในระดับแผนบูรณาการระดับชาติและระดับจังหวัด

3) ให้กระทรวงที่รับผิดชอบสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ พม. จักได้มีการติดตามผลการดำเนินงานและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม)

รองนายกรัฐมนตรีและ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก

เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

โทร. 0 2651 7742

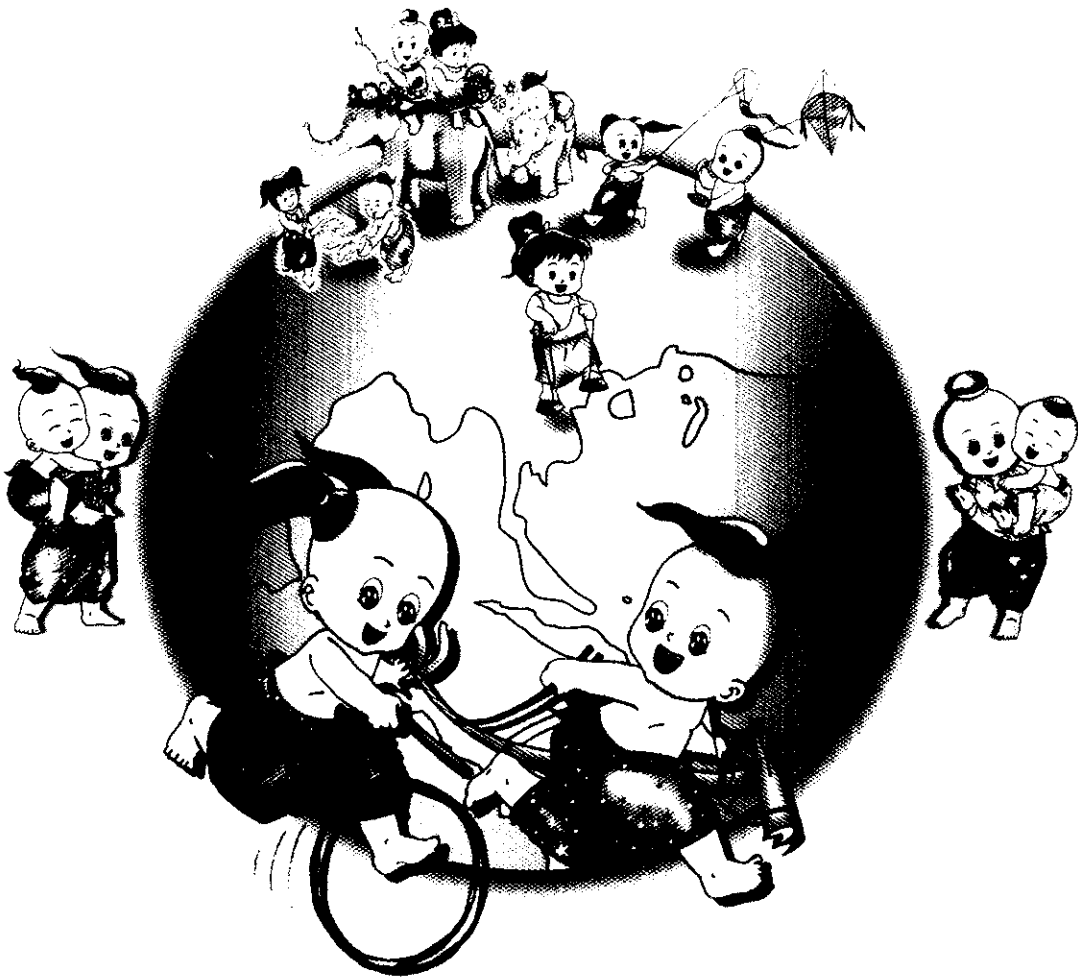
โทรสาร 0 2651 6959

ร่าง

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

A world fit for children

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์

และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เด็กเป็นอันมากมีความรักดีมาแต่กำเนิด อะเรียนอะเล่นอะทำสิ่งใด
ก็มุ่งมันทำให้ดีเด่น. ไม่มีปัญหาอุปสรรคหรือความลำบากยากแค้นใด ๆ อะก็อดกั้นไว้ได้.
เด็กเหล่านี้ ผู้ใหญ่ควรสนใจและแม่เมตตาเกื้อกูลระดับประคองให้ได้มีโอกาสพัฒนา
ไปในทางที่ถูกที่ดี ทั้งด้านการศึกษาและจิตใจ. เขาจักได้เจริญเติบโตเป็นคนดีพร้อม
และ เป็นตัวอย่างแก่เยาวชนทั่วไป.

พระบรมราชาธิราช

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานลงพิมพ์ในหนังสือ "วันเด็ก" ประจำปี 2533

กิตติกรรมประกาศ

เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและเป็นอนาคตของชาติ การจะพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นทั้งคนดีคนเก่งมีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล มีความรู้และสามารถปรับตัวได้ดีในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของทุกภาคส่วน การดำเนินงานจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อเด็กและเยาวชนในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2550-2559) จึงมีการระดมความคิดเห็นและแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน จากทุกหน่วยที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเด็ก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรธุรกิจและภาคประชาสังคม ซึ่งมีประเด็นสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นการฉายภาพเด็กในอนาคตที่สังคมไทยอยากเห็น

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำ นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ฯ คือ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบายยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของสหประชาชาติ ซึ่งมี ดร. สายสุรี จุติกุล เป็นประธาน ร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และตัวแทนกลุ่มเด็กและเยาวชนจากทั่วประเทศ

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอขอบพระคุณคณะอนุกรรมการฯ นักวิชาการ วิทยากร ผู้เข้าร่วมประชุมประชาพิจารณ์ ตัวแทนกลุ่มเด็กและเยาวชน ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนในการจัดทำ นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับนี้ให้สำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณ ดร.สายสุรี จุติกุล ประธานคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจฯ นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์เพทย์ อนุกรรมการที่ปรึกษา นางศรีศักดิ์ ไทยอารี ประธานคณะทำงานประสานกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็ก และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ประเทศไทยที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโครงการนี้ มาด้วยดีโดยตลอด รวมทั้งฝ่ายเลขานุการที่ได้ทุ่มเทเวลาและความพยายามอย่างเต็มที่ในการจัดทำจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์

หวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่า นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ทุกภาคส่วนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

(นายกิตติ สมานไทย)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก

เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

สารบัญ

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
"โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก"(พ.ศ. 2550-2559)

หน้า

ส่วนที่ 1

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	1
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความเป็นมา	1-1
1.2 กระบวนการประสานการจัดทำแผน	1-2
1.3 กระบวนการการนำเสนอเพื่อให้ความเห็นชอบ	1-3
บทที่ 2 วิสัยทัศน์ : คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์ แนวคิดพื้นฐาน และความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็ก	2-1
2.1 ความหมายของ "เด็ก"	2-1
2.2 คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์	2-1
2.3 แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก	2-2
2.4 ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็ก	2-4
บทที่ 3 นโยบายของรัฐระดับชาติ ปันหาร่วมและยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาเด็ก	3-1
3.1 นโยบายของรัฐระดับชาติด้านเด็ก	3.1
3.2 ปันหาร่วมในการพัฒนาเด็ก	3-2
3.3 ยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาเด็ก	3-4

ส่วนที่ 2

บทที่ 4	ด้านครอบครัวกับเด็ก	4-1
4.1	ปัญหาด้านครอบครัวกับเด็ก	4-1
4.2	มาตรการเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว	4-2
บทที่ 5	ด้านการส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของเด็ก	5-1
5.1	ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็ก	5-1
5.2	มาตรการการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็ก	5-7
บทที่ 6	ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	6-1
6.1	ปัญหาด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยสำหรับเด็ก	6-1
6.2	มาตรการด้านการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	6-3
บทที่ 7	ด้านการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์	7-1
7.1	ปัญหาด้านเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์	7-1
7.2	มาตรการด้านการป้องกันและช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวีและเอดส์	7-2
บทที่ 8	ด้านการศึกษาสำหรับเด็ก	8-1
8.1	ปัญหาด้านการศึกษาสำหรับเด็ก	8-1
ก.	การจัดการศึกษาปฐมวัย	8-1
ข.	การศึกษาขั้นพื้นฐาน	8-3
8.2	มาตรการด้านการศึกษาสำหรับเด็ก	8-7
ก.	การพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย	8-7
ข.	การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	8-12
บทที่ 9	ด้านเด็กกับนันทนาการ	9-1
9.1	ปัญหาด้านนันทนาการสำหรับเด็ก	9-1
9.2	มาตรการด้านนันทนาการสำหรับเด็ก	9-2
บทที่ 10	ด้านวัฒนธรรมและศาสนา	10-1
10.1	ปัญหาด้านวัฒนธรรม และศาสนา	10-1
10.2	มาตรการด้านวัฒนธรรม และศาสนากับเด็ก	10-5

บทที่ 11 ด้านสื่อมวลชนกับเด็ก	11-1
11.1 ปัญหาด้านสื่อมวลชนกับเด็ก	11-1
11.2 มาตรการด้านสื่อมวลชนกับเด็ก	11-4
บทที่ 12 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก	12-1
12.1 ปัญหาด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก	12-1
12.2 มาตรการด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก	12-2
บทที่ 13 ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ	13-1
13.1 ปัญหาร่วมด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ	13-1
13.2 มาตรการการปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ	13-3
ก. มาตรการร่วม	13-3
ข. มาตรการเฉพาะกลุ่ม	13-8
บทที่ 14 ด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	14-1
14.1 กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	14-1
14.2 มาตรการด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก	14-11

ส่วนที่ 3

บทที่ 15 เป้าหมายหลักในการพัฒนาเด็ก (พ.ศ. 2550-2559)	15-1
15.1 เป้าหมายหลักด้านครอบครัวกับเด็ก	15-1
15.2 เป้าหมายหลักด้านสุขภาพกาย	15-2
15.3 เป้าหมายหลักด้านสุขภาพจิต	15-9
15.4 เป้าหมายหลักด้านสิ่งแวดล้อม (หมวดสุขภาพกาย)	15-11
15.5 เป้าหมายหลักด้านความปลอดภัยและการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก	15-17
15.6 เป้าหมายหลักด้านการป้องกันและให้ความช่วยเหลือ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์	15-33
15.7 เป้าหมายหลักด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก	15-36
15.8 เป้าหมายหลักด้านเด็กกับนันทนาการ	15-44
15.9 เป้าหมายหลักด้านวัฒนธรรมและศาสนา	15-44
15.10 เป้าหมายหลักด้านสื่อมวลชนกับเด็ก	15-45
15.11 เป้าหมายหลักด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก	15-49
15.12 เป้าหมายหลักด้านการปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ	15-50

บทที่ 16 กลไกและวิธีการดำเนินงานตามแผนฯ ตัวอย่างข้อมูลพื้นฐาน 16-1

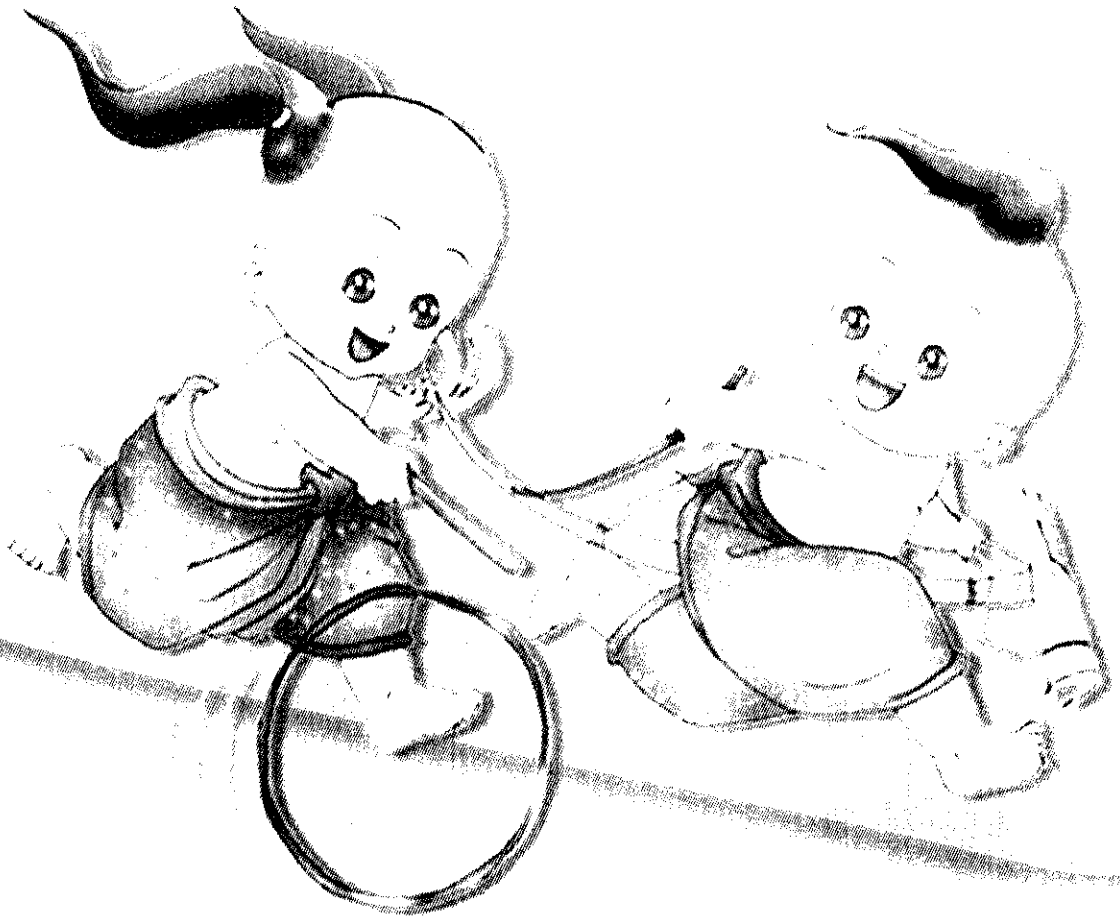
และตัวชี้วัดการติดตามและการประเมินผลแผนฯ

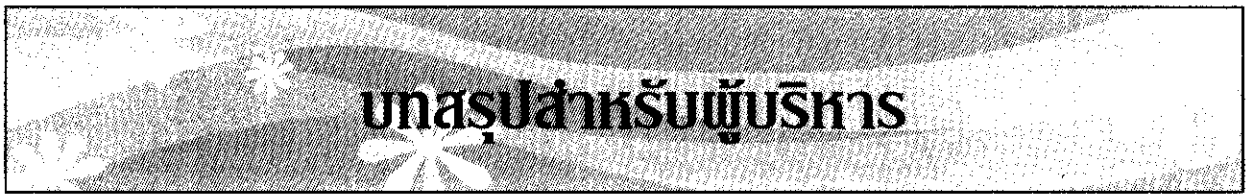
16.1 กลไกและวิธีการดำเนินงานตามแผนฯ	16-1
16.2 ตัวอย่างข้อมูลพื้นฐาน และตัวชี้วัด	16-4
16.3 การติดตาม และการประเมินผล	16-20

ภาคผนวก 1

ภาคผนวก 1	โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก(ฉบับแปลจากถ้อยแถลงของตัวแทนเด็กของสหประชาชาติ)	3
ภาคผนวก 2	ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะของเด็กไทย	9
ภาคผนวก 3	รายชื่อเอกสารด้านนโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน (ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2559)	19
ภาคผนวก 4	รายชื่อพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและบันทึกข้อตกลงภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก	27
ภาคผนวก 5	รายชื่ออนุสัญญา และบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับเด็กระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณา	31
ภาคผนวก 6	มติ ครม. และการจัดทำแผนปฏิบัติการหลักระดับชาติตามแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของสหประชาชาติ	33
ภาคผนวก 7	รายชื่อคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของสหประชาชาติ และคณะทำงาน	39
ภาคผนวก 8	รายชื่อคณะกรรมการส่งเสริมและประสานเยาวชนแห่งชาติ	55

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ก. ความเป็นมา

ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 54 เมื่อปี พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้จัดประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยพิเศษ สมัยที่ 27 ระหว่างวันที่ 8-10 พฤษภาคม 2545 ณ นครนิวยอร์ก ว่าด้วยเรื่องเด็ก (United Nations General Assembly Special Session on Children หรือ UNGASS) เพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามปฏิญญาฯ และแผนปฏิบัติการฯ ที่ประเทศต่างๆ ได้ตกลงกันไว้เมื่อปี พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นปฏิญญาระดับโลกว่าด้วยความอยู่รอด การปกป้อง และการพัฒนาเด็ก (World Declaration on Survival, Protection and Development of Children)

การประชุมนี้ในปี พ.ศ. 2545 ประเทศสมาชิกได้ให้การรับรองเอกสารแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" (A World Fit for Children) ซึ่งตกลงกันว่าเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อเด็กในช่วงทศวรรษหน้าและมีผลผูกพันให้ประเทศสมาชิกต้องนำแนวทาง ดังกล่าว มาจัดทำนโยบายยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ (National Plan of Action) รวมทั้งดำเนินงานตามแผนฯ ในประเทศของตน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 ให้สนับสนุนการดำเนินงานของสหประชาชาติในเรื่องดังกล่าว พร้อมมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.เดิม) หรือ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ (สท.ปัจจุบัน) ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำนโยบายและแผนฯ ระดับชาติ โดยอาศัยสาระสำคัญจากเอกสาร "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ซึ่งเป็นคำเรียกร้องจากเด็กเป็นพื้นฐาน

เอกสาร "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" (A World Fit for Children) เน้นความสำคัญในการพัฒนา และคุ้มครองเด็กใน 4 เรื่องหลัก คือ

- ส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
- ปกป้องเด็กจากการถูกละเมิดหรือแสวงหาประโยชน์และความรุนแรง
- ต่อต้าน HIV / AIDS

สารดังกล่าวถือได้ว่าเป็นสารชั้นพื้นฐานและแต่ละประเทศอาจเพิ่มเติมปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม

■ ข. กระบวนการดำเนินงาน

เพื่อให้การจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของประเทศไทยตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” มีประสิทธิภาพตามมติคณะรัฐมนตรีและพันธกิจของสหประชาชาติ สท. จึงได้เสนอฯพลฯ รองนายกรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ประชัย เลียวมนจรัส) ประธานคณะกรรมการ ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ โดยมี ดร. สายสุรี จุติกุล เป็นประธาน คณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านเด็กทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งเด็กและเยาวชน เพื่อทำหน้าที่ จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กในระยะ 10 ปี (พ.ศ.2548-2557) โดยอาศัย เอกสารสหประชาชาติดังกล่าวและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีอยู่แล้วรวมทั้งนโยบายและแผนอื่น ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MGD)

คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นอีกว่า เด็กและเยาวชนควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ในการนี้ ตามหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงได้เชิญชวนเด็กและเยาวชนจากทั่วราชอาณาจักรและ จากทุกกลุ่มทุกประเภท ประมาณ 12,000 คน ร่วมให้ข้อคิดเห็นในสายตาและความคิดเห็นของ เด็กเองนั้น “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” โดยเฉพาะประเทศไทยที่เหมาะสมกับเด็ก ควรมีลักษณะ เช่นไร

คุณศรีศักดิ์ ไทยอารี ผู้อำนวยการสภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เป็นประธานคณะทำงานประสานกระบวนการมีส่วนร่วมของ เด็กและ เยาวชนได้รวบรวมข้อคิดเห็นที่ได้จากการจัดเวทีตามภูมิภาคต่างๆ นำเสนอต่อคณะอนุกรรมการฯ ซึ่งปรับปรุงเพิ่มเติมหัวข้อพิจารณาเพื่อให้ครอบคลุมสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

นอกจากนั้น คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดให้มีการประชุมเฉพาะด้านทั้ง 11 ด้าน และการประชุม พิเศษเฉพาะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งการประชุมประชาพิจารณ์ และการประชุมคณะบรรณาธิการ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมให้ข้อคิดเห็นมากที่สุด

ก. เอกสาร

นโยบายยุทธศาสตร์ระดับชาติปฏิบัติการหลักระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กของประเทศไทย มีรายละเอียดตามเล่มและมีเอกสาร ทั้ง 2 เล่ม

เล่มที่หนึ่ง สารหลักคือ ความหมายของ “เด็ก” วิสัยทัศน์: คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์ แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็ก นโยบายระดับชาติด้านเด็ก ปัญหาเร่งด่วน ปัญหาเฉพาะด้าน ยุทธศาสตร์ มาตรการหลัก และมาตรการย่อยที่เป็นมาตรการเร่งด่วน (การดำเนินการภายใน 5 ปีแรก) มาตรการระยะยาว (ควรต้องดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายภายในระยะเวลา 10 ปี) พร้อมตัวอย่างตัวชี้วัด กลไก และการติดตามประเมินผล เพื่อใช้ประเมินสัมฤทธิ์ผลของแผนฯ ว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด

เล่มที่สอง เป็นภาคผนวก สารหลักคือ รายงานสถานการณ์ด้านต่างๆ รวมข้อมูลข้อสนเทศที่เกี่ยวกับเด็ก

ข. ผู้สนับสนุน

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ได้ใช้เงินงบประมาณราชการส่วนหนึ่งและได้รับงบประมาณสมทบ ในการดำเนินงานโครงการนี้ จากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย นอกจากนั้น สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ได้รับความร่วมมืออย่างดี จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

จ. สรุปสาระหลัก

1. ความหมายของคำว่า “เด็ก”

“เด็ก” คือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี (อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก)

2. วิสัยทัศน์ : คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์ (สรุป)

มีความรักและความผูกพันในครอบครัว มีชีวิตที่มีคุณภาพ และได้รับการพัฒนารอบด้านเหมาะสมตามวัย มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ พัฒนาสติปัญญาและการคิดที่รู้จักเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ตลอดชีวิตและสามารถพัฒนาตนเองต่อเนื่องเต็มศักยภาพ ขาวแข็งด้านสุนทรียภาพของธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม มีจริยธรรม และคุณธรรม มีค่านิยม และเจตคติที่ถูกต้องในการเตรียมตนหรือเตรียมการประกอบสัมมาชีพ รู้จักป้องกันตนเองจากโรคภัยอันตราย อายุมุมและสารเสพติด รู้จักปกป้องสิทธิของตนและ

เคารพสิทธิ ของผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมในวัฒนธรรมที่หลากหลายและไฝ่สันติ รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบ รู้ทำทันเหตุการณ์รอบตัวและในสถานที่ในสากลสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสม และทันสมัยำพาพัฒนาประโยชน์เป็นพลังสังคม ช่วยเหลือผู้อื่น และผู้ด้อยโอกาส ช่วยเหลือชุมชนสังคมไทย โดยรวมและสังคมโลก รู้จักปรับเปลี่ยนชีวิตตามความเหมาะสมสำหรับอนาคต ภูมิใจในความเป็นคนไทย มีส่วนร่วมด้วยช่วยกัน ในทุกด้านที่มีผลกระทบถึงตนเอง ชาบซึ่งในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยอย่างมีความรับผิดชอบ

3. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเด็ก

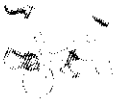
- พื้นฐานจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่ประเทศไทยเป็นภาคี (Rights based)
- พื้นฐานจากความรู้เชิงวิชาการและผลสรุปจากการปฏิบัติ (Knowledge based)
 - ฐานร่วมกันของการพัฒนาที่อาศัยครอบครัว (Family based) มาจากชุมชนและอาศัยชุมชน (Community based) และที่อาศัยลักษณะของพื้นที่ (Area based)
- การพัฒนาเด็กในทศวรรษใหม่นี้ นอกจากการคิดแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับเด็ก หรือปัญหาของเด็กแล้ว ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กที่ใช้ “วิธีการรุกเชิงบวก” ควบคู่ไปกับ “การตั้งรับ” โดยตั้งเป้า “วิสัยทัศน์” เป็นหลักชัย เน้น “การป้องกัน” และ “การสร้างเสริมศักยภาพเด็ก” เพื่อลด “การต้องแก้ปัญหา” และ “การเยียวยา” ที่มักจะใช้ทรัพยากรจำนวนมากต่อคน นอกจากนั้น ผลที่ตามมา คือ เด็กบอบช้ำ และสังคมไม่ปกติสุข อันเป็นส่วนที่ไม่พึงปรารถนาเป็นอย่างยิ่ง

4. สรุปนโยบาย ยุทธศาสตร์ร่วมและมาตรการเฉพาะด้าน

นโยบายของรัฐบาลระดับชาติด้านเด็กมี 9 ข้อ ยุทธศาสตร์ร่วม (สำหรับทุกด้าน) มี 14 ข้อ ด้านเฉพาะที่ได้รับการพิจารณามี 11 ด้าน มาตรการหลักทั้งสิ้น มี 58 มาตรการ ซึ่งมีมาตรการย่อยเร่งด่วน 189 มาตรการ (สำหรับ 5 ปีแรกของแผนฯ) และมาตรการย่อยระยะยาว 97 มาตรการ (สำหรับทั้ง 10 ปี) (พ.ศ. 2550-2559)

ด้านเฉพาะ 11 ด้านมีดังนี้

- ด้านครอบครัวกับเด็ก
- ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็ก
- ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยและการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก
- ด้านเด็กกับผลกระทบจากโรคเอดส์
- ด้านการศึกษากับเด็ก
- ด้านเด็กกับนันทนาการ
- ด้านสื่อมวลชนกับเด็ก

- ด้านวัฒนธรรมและศาสนากับเด็ก
- ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก
- ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ
- ด้านกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

เพื่อให้เห็นภาพระดับมหภาคที่เคลือบลง มาตรการที่ควรได้รับความสนใจก่อน (3-5 ปีแรก) อันจะต้องนำมาทอนหรือแปลงเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม อาจสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

ด้านที่ 1: ด้านครอบครัวกับเด็ก

- เสริมสร้างให้ทุกครอบครัวมีความรัก ความอบอุ่น และมีความไว้วางใจระหว่างกันและกัน โดยเฉพาะกับบุตรหลานรวมทั้งการให้เวลาที่มีคุณภาพกับครอบครัว และการเลี้ยงดูบุตรที่ได้คุณภาพ เสริมสร้างการมีสัมพันธภาพที่ดีและสร้างสรรค์ในครอบครัวเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและโอกาสที่เอื้อให้เกิดครอบครัวผาสุกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง การเรียนรู้ และสุขภาพ ทั้งนี้ให้มีการเสริมสร้าง โดยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ชุมชน และสื่อมวลชนทุกรูปแบบ
- เสริมสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือและบริการต่างๆ แก่ครอบครัวที่เผชิญปัญหา เช่น บริการให้คำแนะนำหรือการแนะแนวครอบครัว (Family counseling) บริการด้านสวัสดิการสังคม (Social welfare) บริการที่เป็นสหวิทยาการและสะดวกรวดเร็ว (One-stop service) รองรับการทำร้ายทารุณในครอบครัว

ด้านที่ 2 : ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็ก

ก. สุขภาพกาย

- เด็กทุกคนต้องได้รับความรู้และการฝึกทักษะให้มีร่างกายแข็งแรง มีโภชนาการดี ถูกต้องตามหลักวิชา มีสุขภาพดี โดยรวมสุขภาพในช่องปาก สุขภาพสายตาและการได้ยิน
- เด็กก่อนวัยรุ่นและในวัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์รวมเรื่องเพศศึกษา รู้จักป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ รู้จักป้องกันตนเองต่อการล่วงละเมิดทางกายและทางเพศ
- รัฐบาลบริการและดูแลให้มีบริการด้านสุขภาพกายและจิตที่เด็กเข้าถึงได้สะดวกทุกคน เน้นเรื่องจุลโภชนาการ (Micronutrient) ที่ยังเป็นปัญหาปัจจุบัน ดูแลผู้ที่จะเป็นมารดาและหลังคลอด รมรงค์ให้กินนมแม่อย่างจริงจัง การจัดบริการให้นมและอาหารกลางวัน การกำหนดชุดสิทธิประโยชน์ (บริการ 30 บาท) ให้ชัดเจน

เรื่องสุขภาพเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน (อาทิ แว่นสายตาสำหรับเด็ก อุปกรณ์และการตรวจการได้ยินของเด็กตั้งแต่แรกเกิด ทันตสุขภาพของด็ก ฯลฯ) รณรงค์และสร้างเสริมการเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพเด็กและการพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรมโดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้

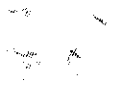
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ และการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ ให้ได้ผล อาทิ ที่เกี่ยวกับการโฆษณานมผสมสำหรับเลี้ยงทารก บทลงโทษเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ทั้งภาครัฐและเอกชน) ที่แจกตัวอย่างนมผสมแก่มารดานายจ้างฝ่าฝืนการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการลาคลอด การผลิตและการจำหน่ายอาหารปนเปื้อนสารพิษ การมีน้ำสะอาดสำหรับเด็ก ทั้งในโรงเรียนในที่สาธารณะและในบ้าน การโฆษณาสินค้าที่เป็นพิษภัยต่อเด็ก ฯลฯ

ข. สุขภาพจิต

- ให้พ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวและผู้ใกล้ชิดเด็ก เช่น ครู มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยา การพัฒนาเด็กเบื้องต้นตามวัยของเด็กโดยใช้สื่อต่างๆ เพื่อให้มีทักษะสามารถสร้างสัมพันธ์กับเด็กและเข้าใจเด็กได้ดี รู้จักป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของเด็กและคนในครอบครัว พร้อมสามารถสร้างสภาพแวดล้อมของเด็กที่เอื้อให้มีสุขภาพจิตดี
- รัฐบาลบริการและสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดบริการการ ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตให้ทั่วถึงทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน (อาทิ มีสายด่วนสุขภาพจิต โดยผู้เชี่ยวชาญ และผ่านสื่อทุกรูปแบบ) มีบริการส่งต่อในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง และเพิ่มบุคลากรด้านสุขภาพจิต ซึ่งมีไม่เพียงพอ ในสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ด้านที่ 3 : ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

- เร่งให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู หมอชน และองค์กรต่างๆ เข้าใจวิธีการสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก รวมทั้งเรื่องอุบัติเหตุ ความรุนแรง และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เช่น ที่เกี่ยวกับการจมน้ำ อุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับการจราจร สารเคมี วัตถุอันตราย ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก การบาดเจ็บจากสัตว์จากการเล่น จากการทำงาน ฯลฯ
- รณรงค์และส่งเสริมให้ผลิตอุปกรณ์เสริมความปลอดภัยของเด็กที่ผลิตภายในประเทศให้ได้เพียงพอ มีคุณภาพ และมีราคาเป็นธรรม อาทิ หมวกนิรภัยเด็กที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก ในรถจักรยานยนต์รถยนต์หรือพาหนะโดยสารอื่นๆ

เครื่องส่งสัญญาณคลื่นไฟฟ้าในห้อง ในบ้านเรือน หรือในสถานศึกษา ฯลฯ

- ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และให้มีการบังคับใช้กฎหมายให้ได้ผล อาทิ ที่เกี่ยวกับการควบคุมความปลอดภัย ในผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเด็ก กฎหมายควบคุมอาคารที่คำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ กฎหมายจราจรและขนส่งที่คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก ฯลฯ รวมทั้ง มาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์เพื่อเป็นแรงจูงใจในการส่งเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

ด้านที่ 4: เด็กกับผลกระทบจากโรคเอดส์

- ให้ผู้เกี่ยวข้องกันเด็กได้เข้าใจปัญหาเกี่ยวกับเอช ไอ วี/เอดส์ ที่ถูกต้องเช่นเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอด อาการและโรคติดเชื้อฉวยโอกาส ผลที่จะได้รับ ฯลฯ โดยเฉพาะสำหรับเด็กควรมีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยเพื่อส่งเสริมการป้องกัน
- รณรงค์ให้เลิกรังเกียจผู้ที่ติดเชื้อหรือเป็นเอดส์ โดยเฉพาะที่เป็นเด็ก ที่ควรได้รับบริการด้านการดูแลสุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และสุขภาพ รวมทั้งเข้าถึงยาต้านไวรัสเอดส์ และบริการการศึกษาตามปกติอย่างต่อเนื่องทุกคน ส่วนเด็กที่มีพ่อหรือแม่หรือทั้งสองคนเสียชีวิตจากเอดส์ ควรมีการดูแลและอุปการะให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

ด้านที่ 5: ด้านการศึกษากับเด็ก

- รณรงค์ให้ทุกพื้นที่ในประเทศไทยดูแลจัดการให้เด็กทุกคน ในพื้นที่ได้รับบริการการเรียนรู้ตามวัยสำหรับ (1) เด็กปฐมวัย (อายุต่ำกว่า 5 ปี) ซึ่งเป็นวัยวิกฤตในการสร้างฐานรากของการพัฒนาสมองและ (2) สำหรับเด็กวัยเข้าโรงเรียน คือวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตามพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) ให้เรียนรู้ตลอดชีวิต เด็กเหล่านี้ หมายรวมถึงเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ เด็กเรื้อน เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสประเภทต่างๆ เด็กที่ไม่มีสูติบัตร และ/หรือทะเบียนบ้าน เด็กที่ยังไม่มีสัญชาติ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือพรสวรรค์ ฯลฯ โดยให้เด็กมีส่วนร่วมแข่งขันในการเรียนรู้และในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- เร่งรัดพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้และการศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้สามารถยังชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง ปลอดภัย และเท่าทันในสังคมไทยและสังคมโลก ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยการใช้นวัตกรรม ใช้สื่อที่เหมาะสมและทันต่อสภาพการพัฒนาของเด็กตามวัย ด้วยแหล่งเรียนรู้ที่เพิ่มพลังรอบด้านของเด็ก

และผู้ดูแลเด็กหรือครูที่เข้าใจกระบวนการ การเรียนรู้ตามวัยที่มีจำนวนเพียงพอ และที่เอาใจใส่เด็กและมีคุณภาพ

- ระดมทรัพยากร รวมทั้งเงินและบุคลากรและทุกภาคส่วนของสังคมให้สังคมไทย เป็นสังคมที่ใฝ่เรียนใฝ่รู้ โดยเริ่มที่เด็ก และให้ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างที่ดี

ด้านที่ 6: เด็กกับนันทนาการ

- ให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ทำงานด้านเด็ก ชุมชน และสังคมเกี่ยวกับ ความหมายของนันทนาการซึ่งมีแนวคิดกว้างอันหมายรวมถึง การกีฬาและเกมส์ การออกกำลังกาย กิจกรรมศิลปะและดนตรีแขนงต่างๆ การอ่านและการเขียน ร้อยแก้วและร้อยกรอง การสะสมที่เป็นงานอดิเรก การท่องเที่ยว การเดินป่า การดูนก การชมพิพิธภัณฑ์ประเภทต่างๆ การมีส่วนร่วมสาธารณะ รูปแบบต่างๆ งานอดิเรกด้าน อิเล็กทรอนิกส์หรือรูปแบบอื่นๆ และเข้าใจประโยชน์ของ นันทนาการที่เหมาะสมกับเด็ก อาทิ การให้ความสุข การให้ความสนุกสนานและ ความบันเทิง การผ่อนคลาย การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และการสร้างสรรค์ด้านสังคม อารมณ์ และจริยธรรม และการมีส่วน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและในบางกรณีสามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้ เป็นต้น
- สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะภาครัฐจัดกิจกรรม นันทนาการแก่เด็กอย่างสร้างสรรค์ และเหมาะสมตามวัย ทั้งในสถานศึกษาสถานที่ ทำงานและสถานประกอบการ และชุมชน ฯลฯ เนื่องจากเด็กมีความต้องการ การมีกิจกรรมและการแสดงออกสูงและมีกำลัง (energy) เหลือเฟือที่เป็น ส่วนหนึ่งของการพัฒนาของเด็กเอง
- ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ควบคุมกิจกรรมนันทนาการบางประเภทที่ส่ง ผลร้ายหรืออันตรายต่อเด็กและให้มีการบังคับใช้กฎหมายให้ได้ผล อาทิ กิจกรรม ที่สร้างความก้าวร้าวรุนแรง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการละเมิดทางเพศ กิจกรรม ที่มีผลเสีย ต่อการพัฒนาจริยธรรมคุณธรรม หรือกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น

ด้านที่ 7: เด็กกับวัฒนธรรมและศาสนา

- ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเข้าใจความหมายที่แท้จริงและถูกต้องของคำว่า “วัฒนธรรม ของชาติ” ปลูกฝังค่านิยมเชิงวัฒนธรรม ที่เป็นไปในทางบวกและมีคุณค่าเข้าใจ เอกลักษณ์ของชาติ ให้มีความสามารถมีชีวิตอย่างเรียบง่ายพอเพียง และใฝ่สันติ ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ให้เด็กมีกิจกรรมวัฒนธรรมที่ส่งเสริม

ทั้งการอนุรักษ์และการพัฒนาวัฒนธรรมและรู้จักใช้วิจารณญาณกลั่นกรอง
ความดีความงาม

- ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจหลักธรรมและหลักปฏิบัติตนตามแก่นแท้ของศาสนา
ของตน และรังเกียจหลีกเลี่ยงการประพาศมิชอบ ในทุกรูปแบบ พร้อมเข้าใจ
และเปิดใจเกี่ยวกับผู้ที่นับถือศาสนาที่แตกต่างจากตน ทั้งนี้ให้พัฒนาสื่อเรียนรู้
ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนานวัตกรรมสำหรับเด็ก
- รมรณรงค์และเร่งรัดให้ทุกภาคส่วนของสังคม คือ ทั้งภาครัฐ ภาคการเมือง
ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และภาคประชาชน พร้อมใจกัน
บำเพ็ญตนให้อยู่ในธรรมะ และปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมศีลธรรมและจริยธรรม
ให้ประพฤติดุปฏิบัติ ธรรมาธิบาล มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้รณรงค์พัฒนา
ให้ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็ก รวมทั้งลดภาพลวงตาหลอกล่อเด็กหลอกล่อสังคม
ในรูปแบบของปีศาจในคราวนักบุญ

ด้านที่ 8: ด้านสื่อมวลชนกับเด็ก

- รมรณรงค์ให้สื่อมวลชนทุกรูปแบบมีความรู้ ความเข้าใจและประพฤติดุปฏิบัติ
การนำเสนอที่ไม่ละเมิดสิทธิเด็ก อาทิ การเปิดเผยความลับหรือข้อมูลข้อสนเทศ
เกี่ยวกับเด็กที่ไม่ควรเปิดเผยอันจะเป็นการทำร้ายเด็ก การเสนอที่สร้างความ
รุนแรงในเด็ก หรือไร้ศีลธรรม หรือสื่อลามกที่ไม่เหมาะสมกับเด็กหรือที่อาจสร้าง
พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต่างๆ เป็นต้น
- ส่งเสริมให้เด็กได้เข้าถึงสื่อมวลชนที่ให้ความรู้ ให้ความบันเทิง การสร้างสรรค์
และเสริมสร้างสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม รวมทั้ง การส่งเสริมให้เด็ก
มีส่วนร่วมในการผลิต การวิพากษ์วิจารณ์ และการเฝ้าระวัง พร้อมทั้งติดตามงาน
ของสื่อมวลชนได้อย่างต่อเนื่อง
- จัดให้มีกลไกระดับชาติ อาทิ คณะกรรมการระดับชาติ ที่สามารถเชื่อมโยงกับ
คณะกรรมการบริหารกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ(กสช.)
ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย พัฒนา เฝ้าระวัง ตรวจสอบและติดตามงานสื่อที่
เกี่ยวกับเด็กโดยเฉพาะพร้อมจัดสรรกลั่นความถี่รายการที่มีเด็กเป็นกลุ่มเป้าหมาย
และการจัดอันดับสื่อบางประเภทตามความเหมาะสมของผู้บริโภคที่เป็นเด็ก
- ปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบให้ทันต่อเหตุการณ์ ที่เปลี่ยนแปลง อาทิ
กฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามวัตถุช่วยพฤติกรรมอันตรายและสื่อลามกทุก
รูปแบบ รวมทั้งที่เกี่ยวข้องกับภาษีที่เอื้อต่อการผลิตสื่อที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก

ด้านที่ 9: การมีส่วนร่วมของเด็ก

- เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมตามวัยในการเรียนรู้และการตัดสินใจในทุกเรื่อง ที่เกี่ยวกับตน สนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ชุมชน และสังคมรับฟังและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของเด็ก รวมทั้งให้โอกาสเด็กที่มีความเหมาะสมตามวัยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการของผู้ใหญ่เพื่อเรียนรู้มีประสบการณ์ และทักษะพร้อมที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งและพลังในตนเพื่อสังคม
- พัฒนาการรวมกลุ่มของเด็กโดยจัดสรรทรัพยากรให้สม่ำเสมอต่อเนื่องและเพียงพอ รวมทั้งพัฒนาองค์กรของเด็ก องค์กรต่างๆ ที่พัฒนาให้เด็กมีส่วนร่วม และจัดให้มีกลไกระดับชาติ และระดับท้องถิ่นโดยเปิดเวทีให้เด็ก เพื่อส่งเสริมการมีความรับผิดชอบ การรู้จักและปฏิบัติตามหน้าที่และการสร้างสรรค์ การเป็นพลเมืองดีให้เด็ก

ด้านที่ 10: ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

- เด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษมีความหลากหลาย อาทิ เด็กกำพร้าที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศ เด็กคิดสารเสพติด สุราและบุหรี่ เด็กที่ติดอาชญากรรม เด็กเร่ร่อน เด็กขอทาน เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ แรงงานเด็ก เด็กในกระบวนการยุติธรรม เด็กพลัดถิ่น เด็กชาวเขา เด็กในชุมชนแออัด เด็กไร้สัญชาติ เด็กลูกกรรมกรก่อสร้าง เด็กยากจน เด็กที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติหรือสารพิษอันตราย ฯลฯ
- จัดให้เด็กเหล่านี้ทุกคนได้รับบริการด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านสวัสดิการสังคมโดยสมบูรณ์ครบถ้วน สนับสนุนให้ครอบครัวและผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กเหล่านี้ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้าใจวิทยาการการแก้ไขเฉพาะทางเกี่ยวกับเด็กแต่ละกลุ่ม ให้ความคุ้มครองพิเศษ เข้าใจงานบำบัดฟื้นฟูเยียวยาและพัฒนาเด็กให้ได้คุณภาพตามศักยภาพ
- เน้นการป้องกันมิให้เด็กต้องตกอยู่ในสภาวะยากลำบาก อาทิ การป้องกันโดยพ่อแม่ และครอบครัว การป้องกันโดยครู และผู้ทำงานด้านเด็ก และการป้องกัน โดยรัฐและบริการของรัฐ รวมทั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ต้องมีบทบาทสำคัญ
- ปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบ รวมทั้งเน้นให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดจัดการให้เด็กเหล่านี้ได้รับความเป็นธรรมและได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทย

เป็นภาคี อาทิ ที่เกี่ยวข้องเรื่องการจัดทะเบียนการเกิด การให้การรับรองกับเด็ก
ที่เป็นลูกแรงงานต่างชาติ ที่เกี่ยวข้องเรื่องการให้สัญชาติและที่เกี่ยวข้องการใช้
แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด เป็นต้น

ด้านที่ 11: ด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวกับเด็กและการบังคับใช้

- ดำเนินการวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ และระเบียบที่ขัดแย้งกับ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอนุสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี
โดยเฉพาะที่สัมพันธ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมกับคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็ก
- ตรากฎหมาย กฎ และระเบียบใหม่ที่เพิ่มความคุ้มครอง และส่งเสริมการพัฒนาเด็ก
- ดำเนินการให้มีการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบและประกาศต่างๆ อย่าง
เคร่งครัด และให้มีประสิทธิภาพ อาทิ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติ
คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 รวมทั้งบันทึกข้อตกลงระดับทวิภาคี พหุภาคี และ
บันทึกข้อตกลงต่างๆ ระหว่างหน่วยงาน

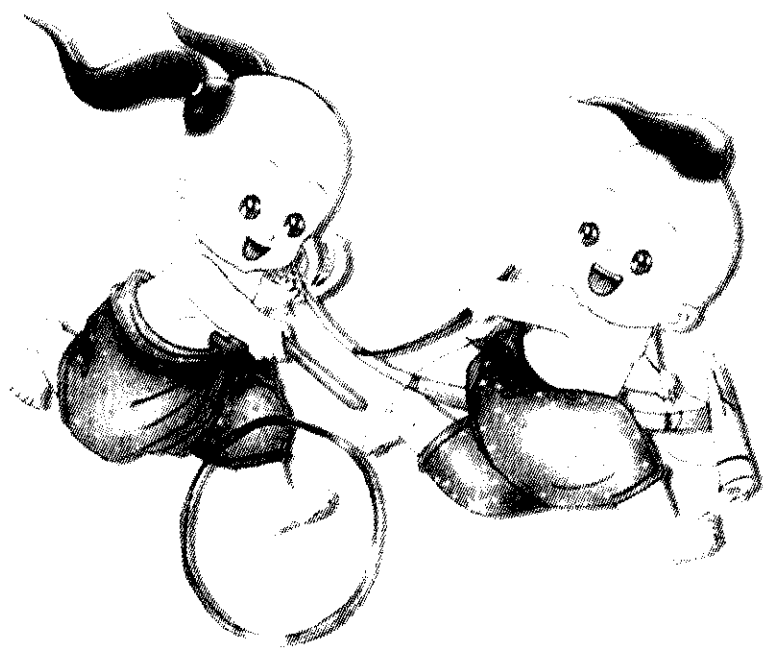
จ. การดำเนินงานตามแผนให้บรรลุเป้าหมาย

คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำเป้าหมายหลักในการพัฒนาเด็ก (พ.ศ. 2550-2559) โดยสังเขป
สำหรับด้านต่างๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งจัดทำตัวชี้วัดที่อาจนำมาใช้เป็นตัวอย่าง
เพื่อจัดทำข้อมูลพื้นฐานและเพื่อการประเมินผลตามช่วงปีต่างๆ ที่อาจกำหนดได้ต่อไป เป้าหมาย
หลักเหล่านี้เป็นการพิจารณาเบื้องต้นเท่านั้น ในบางรายการยังมีข้อมูลไม่ชัดเจนและบางรายการ
ข้อมูลยังไม่เป็นปัจจุบัน รายการกำหนดเป้าหมายที่เลือกมานี้ เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาเป็นรายละเอียดในการจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา
สังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

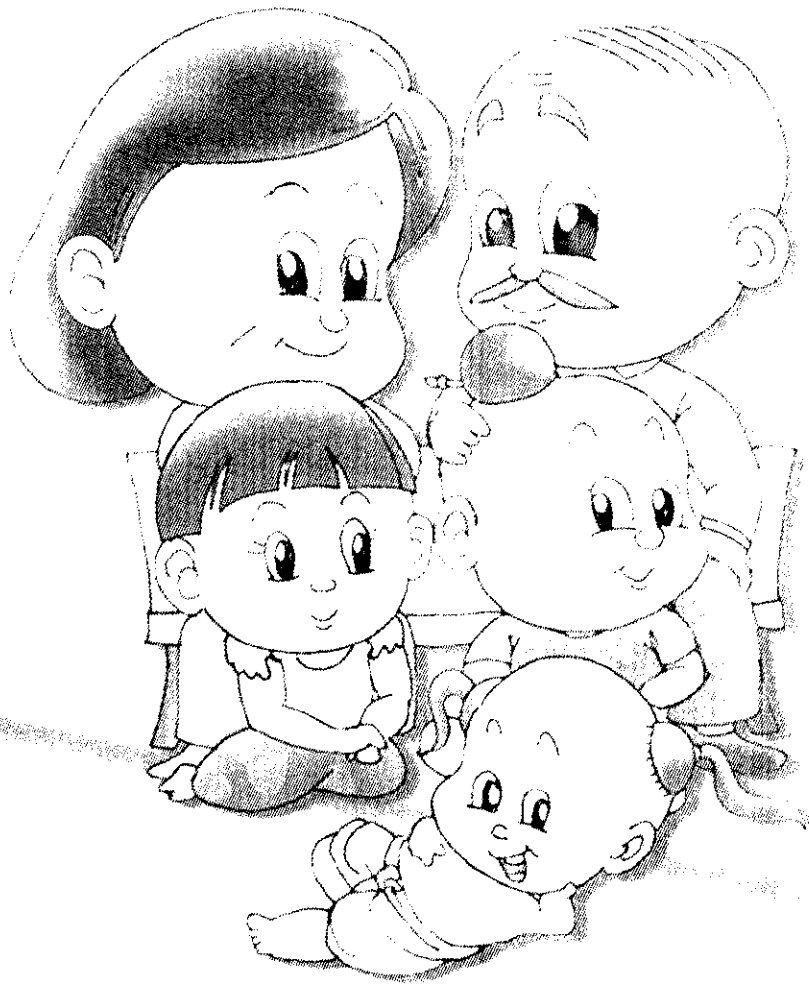
อนึ่งข้อมูลบางรายการเป็นเป้าหมายใหม่ที่มีแต่ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งจำเป็นต้อง
ต้องมีการพัฒนาระบบและจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์และแนวโน้มของด้านนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสมและเพื่อให้การดำเนินงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์
จึงจะต้องแปลงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยที่คณะกรรมการ
ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) อันมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับ
มอบหมายเป็นประธานและมีสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส
คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) เป็นเลขานุการ อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อจัดทำ
โครงการปฏิบัติการพร้อมงบประมาณสำหรับห้าปีแรก พร้อมการติดตามและประเมินผล โครงการ

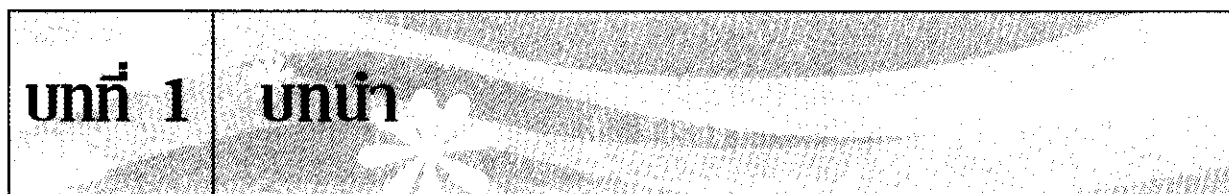

ปฏิบัติการนี้มีทั้งระดับชาติและระดับจังหวัด นอกจากนี้ยังครอบคลุมไปถึง ชุดเป้าหมาย
องค์ประกอบที่ครบถ้วน อาทิ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอื่นๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งให้รายงานผลการดำเนินงานต่อ กยช.
ทุกปีเพื่อให้ กยช. ได้ให้คำแนะนำและรายงานส่วนที่สำคัญซึ่งนโยบายเสนอคณะรัฐมนตรี
เป็นระยะๆ ต่อไป

ບົກທີ 1 ບົກນຳ

1.1 ความเป็นมา

องค์การสหประชาชาติ ในการจัดประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 54 ได้จัดประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ (สมัยที่ 27) (UNGASS) ว่าด้วยเรื่องโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (A World Fit for Children) ระหว่างวันที่ 8 - 10 พฤษภาคม พ.ศ.2545 ณ นครนิวยอร์ก

การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมต่อเนื่องกับการประชุมสุดยอดขององค์การสหประชาชาติ (World Summit for Children) เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2533 โดยในที่ประชุมนั้นได้ให้การรับรองปฏิญญาระดับโลกว่าด้วยความอยู่รอด การปกป้อง และการพัฒนาเด็ก (World Declaration on the Survival, Protection and Development of Children) นอกจากนั้นที่ประชุมยังได้ให้การรับรองแผนปฏิบัติการในเรื่องเดียวกันสำหรับทศวรรษที่ 1990 ในระดับโลก สำหรับประเทศไทยในช่วงนั้นก็ได้จัดทำแผนปฏิบัติการหลักของปฏิญญาเพื่อเด็กไทยไว้ด้วย เพื่อใช้ในการพัฒนาเด็กระหว่างปี พ.ศ.2535 - 2544

ในการประชุมของสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ ปี พ.ศ.2545 ประเทศไทย ได้ส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมประชุมด้วย เมื่อได้รับรายงานและข้อเสนอแนะแล้ว คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (เดิม) และปัจจุบันคือสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็นผู้ประสานจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ (National Plan of Action) และแผนดำเนินงาน (Implementation Plan) โดยอาศัยเอกสารสถานะโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (A World Fit for Children) เป็นฐานในการจัดทำ

1.2 กระบวนการประสานการจัดทำแผน

บทที่ 1
หน้า 2

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) ซึ่งมี ศาสตราจารย์ ดร.ประชัย เกียรติสมบุญ เป็นประธานและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2546 โดยมี ดร.สายสุรี จุติกุล เป็นประธาน และ สท.เป็นฝ่ายเลขานุการ

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าเด็กและเยาวชนควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการจัดทำแผนฯ ตามหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงได้เชิญชวนเด็กและเยาวชนประมาณ 12,000 คน จากทั่วราชอาณาจักร และจากทุกกลุ่มทุกประเภท ได้ร่วมให้ข้อคิดเห็นในสายตาและความคิดเห็นของเด็กเองนั้น “โลกที่เหมาะสม” สำหรับเด็กน่าจะมีลักษณะอย่างไร คณะกรรมการได้มอบหมายให้นางศรีศักดิ์ ไทยอารี ผู้อำนวยการสภาองค์การพัฒนาดังกล่าวและเยาวชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สอ.ดย.) เป็นผู้ประสานงานจัดการประชุมเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนได้จัดประชุมกลุ่ม 144 กลุ่ม ใน 43 จังหวัด และรวบรวมข้อคิดเห็นนำเสนอคณะกรรมการฯ และคณะทำงาน ซึ่งได้พิจารณานำข้อคิดเห็นดังกล่าวมารวมไว้ในแผนฯ นี้ด้วยแล้ว ทั้งในส่วนที่เป็นรายละเอียด 4 ด้าน ตามเอกสาร A World Fit for Children คือ สุขภาพ การศึกษา การปกป้องคุ้มครองและการต่อต้าน เอช ไอ วี และเอดส์ และในส่วนที่กลุ่มเด็กและเยาวชนเสนอให้เพิ่มขึ้นมาอีก 7 ด้าน เพื่อให้ครอบคลุมกับสภาพแวดล้อมตัวเด็ก คือ ด้านครอบครัวด้านนันทนาการ ด้านการมีส่วนร่วมของเด็ก ด้านวัฒนธรรมและศาสนา ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัย และการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ด้านสื่อมวลชน และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กรวมเป็น 11 ด้าน โดยมีสรุปความคิดเห็นและประเด็นด้านต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งได้รวบรวมจากรายงานกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กในการจัดทำนโยบายและแผนฯ ฉบับนี้ในภาคผนวก 3

คณะทำงาน ฯ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้ร่างเอกสารเบื้องต้น ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาและด้านต่าง ๆ และที่ปรึกษาได้ร่วมกันพิจารณา (ร่าง) แผนอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ จากนั้นได้มีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทำงานด้านเด็กทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเด็กและเยาวชน ตลอดจนการประชุม ประชาพิจารณ์และประชุม คณะบรรณาธิการด้วยเพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และครอบคลุมทุกมิติที่ส่งผลกระทบต่อตัวเด็ก

งบประมาณสมทบในการจัดทำได้รับการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากองค์การทุนเพื่อเด็ก
แห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษอีกฉบับหนึ่งเพื่อเผยแพร่แก่ผู้สนใจทั่วไป และจะส่งต่อไปยังประเทศอื่นๆ รวมทั้ง ส่งคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติเพื่อประกอบการรายงานในเดือนมกราคม พ.ศ. 2549 ณ กรุงเจนีวา ด้วย

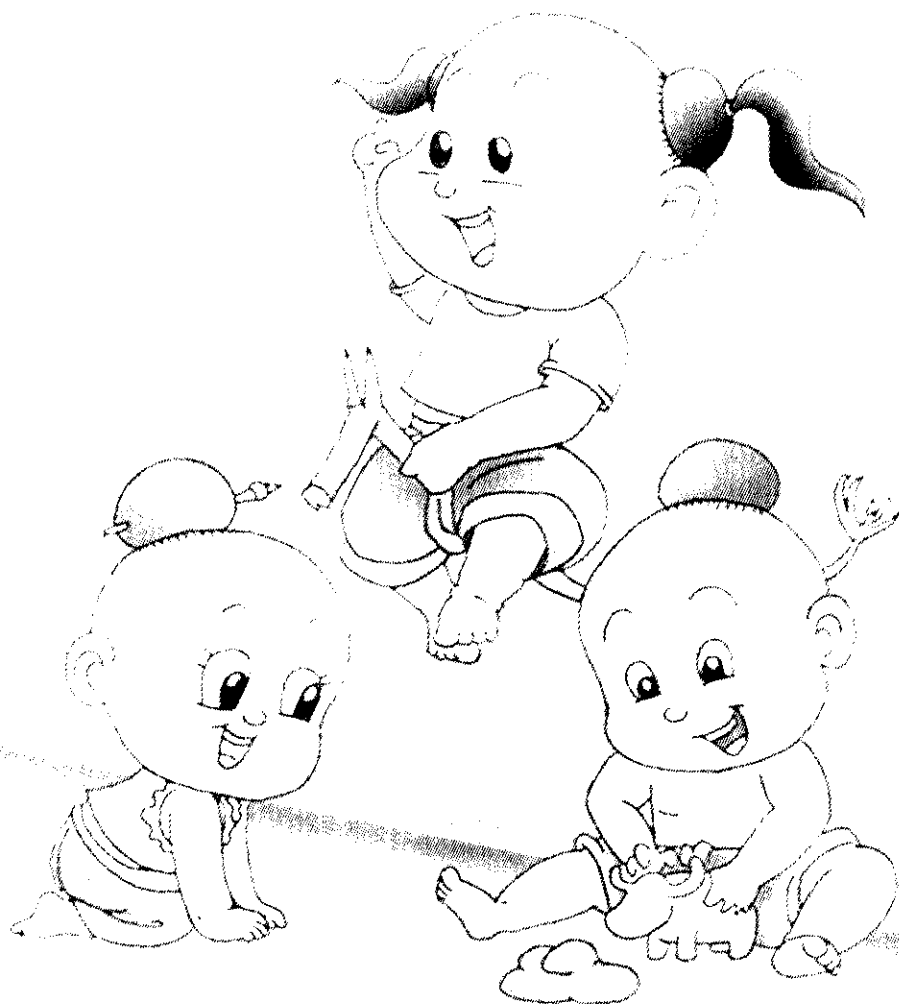
ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ ชื่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการโปรดดูภาคผนวก 7 และภาคผนวก 8

1.3 กระบวนการการนำเสนอเพื่อให้ความเห็นชอบ

เอกสารฉบับนี้ สท. ได้นำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็นรองประธาน ซึ่ง กยช. ได้มีมติให้ความเห็นชอบพร้อมทั้งมอบหมายให้ สท. จัดประชุมวาระแห่งชาติเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติและประกาศใช้ต่อไป

บทที่ 2 วิสัยทัศน์ : คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์

แนวคิดพื้นฐานและความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็ก

บทที่ 2	วิสัยทัศน์ : คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์ แนวคิดพื้นฐานและความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็ก
---------	---

2.1 ความหมายของ "เด็ก"

ในเอกสารฉบับนี้ "เด็ก" หมายถึง ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี(อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก)

2.2 คุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์

ได้มีผู้ทำการวิจัยและมีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเด็กที่พึงประสงค์ไว้เป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีเอกสารใดที่สามารถระบุได้อย่างเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยรวม นอกจากนี้ เด็กที่พึงประสงค์ถูกจัดไว้ตามความแตกต่างของจุดเน้นและวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ตามกาลเวลา อย่างไรก็ดี ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2545 - 2549 ซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และเป็นแผนที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ได้ระบุถึงลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ 6 หัวข้อ ปรากฏในนโยบายเยาวชนแห่งชาติ และแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ. 2545 - 2554) คณะทำงานได้ร่วมกันพิจารณาและแก้ไขเพิ่มเติมบางข้อเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง และนำเสนอคณะอนุกรรมการ ฯ สรุปได้ว่าคุณลักษณะเด็กที่พึงประสงค์ควรมีดังนี้

1) มีความรัก และความผูกพันในครอบครัว มีน้ำใจ มีเมตตา รู้จักให้อภัยเป็นคนมีความสุข ภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย มีทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ รู้จักสิทธิ รู้จักหน้าที่ของตน รู้จักเคารพสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก และสิทธิสตรีสามารถปกป้องสิทธิและป้องกันการล่วงละเมิดสิทธิได้อย่างเหมาะสมตามวัย

2) มีสุขภาพและพลานามัยที่แข็งแรง มีสุนิษย์ที่ดี และมีสุขภาพจิตที่ดี รู้จักสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันตนเองจากโรคภัย อายุมข และสารเสพติด

3) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีจริยธรรมและคุณธรรม มีจิตสำนึกรักความเป็นธรรม และมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามวัย ใฝ่สันติเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมทั้งการไม่มีอคติต่อบุคคลอื่นด้านเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

4) มีค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีศักดิ์ศรีและมีความภาคภูมิใจในการทำงาน สุจริต มีทักษะที่เหมาะสมและมีการเตรียมความพร้อมในการประกอบสัมมาอาชีพ

5) ได้รับการส่งเสริมให้มีทักษะการเรียนรู้ตั้งแต่เกิด รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ สนใจและใช้นวัตกรรม ใฝ่รู้ และพัฒนาตนเองรอบด้าน อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

6) รู้จักช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสำหรับการดำรงชีวิต และการมีอาชีพของตน เข้าถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ทันสมัย มีความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย รวมทั้งสนใจติดตาม เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และสังคมโลกเพื่อให้สามารถรู้เท่าทัน และมีการเตรียมตัวเพื่ออนาคตและความมั่นคงของชีวิต

7) รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและผู้ด้อยโอกาส มีส่วนร่วมเหมาะสมตามวัย รวมทั้งได้แสดงความคิดเห็นในการสร้างความร่มเย็นเป็นสุขในครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติบนพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.3 แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก

1) การพัฒนาเด็กต้องอาศัยแนวความคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นพื้นฐาน หรือที่เรียกว่า อาศัย "สิทธิ" เป็นหลัก (rights based) และครอบคลุมเด็กทุกคน

การพัฒนาเด็กที่อาศัย "สิทธิ" นี้อย่างน้อยต้องคำนึงถึงหลัก 4 ประการ คือ

(ก) ทุกอย่างต้องดำเนินการ โดยเห็นประโยชน์สุขของเด็กเป็นสำคัญ (Best Interest of The Child)

(ข) การให้เด็กต้องอยู่รอดและได้รับการคุ้มครองและพัฒนา (Survival, Protection and Development)

(ค) ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติหรือเหยียดเด็กหรือดูถูกเด็กว่าเป็นผู้น้อยที่ไร้สิทธิไร้เสียง (Non - Discrimination) ไม่ว่าเด็กนั้นจะอยู่ในสถานภาพใด

(ง) เด็กต้องมีส่วนร่วม (Participation) เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่จะมีผลกระทบถึงเด็กเอง

2) เด็กต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม (Total and Holistic Development) หมายความว่าเด็กต้องได้รับการพัฒนาครบทุกด้านทุกมิติ คือ กาย ใจ จิต อารมณ์ สติปัญญา สังคม และจริยธรรม คุณธรรมหรือจิตวิญญาณ บริการและกิจกรรมต้องสมานและบูรณาการทุกด้านเข้าด้วยกัน โดยไม่ละเว้นด้านหนึ่งด้านใด

3) การพัฒนาเด็กต้องอาศัยสหวิทยาการ (Multidisciplinary) การบูรณาการระหว่าง
กระทรวงหรือหน่วยงาน (Multisectoral) และผ่านกลไกวิถีชีวิตที่หลากหลาย (Cultural Diversity)
เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาครบถ้วนอย่างเหมาะสมรอบด้านตามวัย

4) การพัฒนาเด็กต้องคำนึงถึงปัจจัยรอบด้านที่สัมพันธ์และกระทบต่อเด็ก รวมทั้ง
การปฏิสัมพันธ์ของลูกกับปัจจัยเหล่านี้ เริ่มตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสังคมและ
เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและศาสนา ชุมชน สิ่งแวดล้อม นโยบายรัฐ และนโยบายของรัฐบาล รวมไปถึง
โลกาภิวัตน์ในรูปแบบต่างๆ และการพัฒนาของเทคโนโลยี เป็นต้น

5) ต้องเข้าใจว่าการพัฒนาเด็กและพัฒนาคนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อน
ปฏิสนธิ จนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต มีการซึมซับโยงใยระหว่างพันธุกรรมสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดู
อบรม ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกันไป และมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างเป็นพลวัต

6) ในแต่ละช่วงชีวิตมีลักษณะเด่น และมีจุดวิกฤตของการพัฒนา อาทิ ช่วงแรกของชีวิต
เป็นการพัฒนาสมอง พัฒนาการเจริญเติบโต และการประสานกันของกล้ามเนื้อและการสัมผัส
การอยากรู้อยากเห็น และการเรียนรู้ ต่อจากนั้นเป็นการเรียนรู้วิธีการควบคุมพฤติกรรมและวินัย
ในตนเอง การเรียนรู้เจตคติและค่านิยมต่างๆ รวมทั้งจริยธรรม เมื่ออยู่ในวัยก่อนวัยรุ่นและวัยรุ่น
ก็ต้องเพิ่มค่านิยม เจตคติทางเพศ รวมทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเองมากขึ้น เป็นต้น

ในการพัฒนาเด็ก บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจขั้นตอนการพัฒนาตามวัย ซึ่งสังคมต้อง
ตอบสนองความต้องการพื้นฐานดังกล่าว และจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและที่เอื้อต่อการพัฒนา
รวมทั้งมีกระบวนการ และวิธีการที่เหมาะสม

7) เป้าหมายสำคัญ นอกจากการพัฒนารอบด้านอย่างสมดุลและเป็นองค์รวมแล้ว คือ
การเสริมสร้างให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพของตน และพัฒนาการมีส่วนร่วมของตนใน
เรื่องที่เกี่ยวข้อง และอีกให้เด็กมีวุฒิภาวะสามารถพึ่งพาตนเองทางสังคม เศรษฐกิจ และการปกครอง
ตนเองได้ตามลำดับ

8) ในทุกวิถีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ต้องคำนึงถึงประโยชน์สุข สักดิ์ศรีและคุณค่าของ
เด็กในฐานะเป็นมนุษย์เป็นหลักที่สำคัญ

9) การพัฒนาเด็กต้องคำนึงถึงฐานร่วมกันของการพัฒนาที่มาจากครอบครัว (Family
based) มาจากชุมชน (Community Based) มาจากลักษณะของพื้นที่ (Area Based) และมาจากฐาน
ความรู้ (Knowledge Based)

10) การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรทั้งเงิน วิชาการ บุคลากร สถานที่ และโอกาสต้องเน้นการป้องกันปัญหาและเสริมสร้างพัฒนาเด็กควบคู่กับการแก้ไขปัญหา

11) เด็กสามารถมีพลังการคิดและพลังสร้างสรรค์ได้ตามวัย และสามารถเป็นส่วนหนึ่งของพลังสังคมที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

2.4 ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็ก

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็กโดยที่ในบางส่วนได้พัฒนาก้าวหน้าเร็วกว่าส่วนอื่นๆ เช่น ในส่วนของการวางแผนได้พัฒนาก้าวหน้ากว่าการปฏิบัติตามแผน หรือในส่วนการปรับปรุงกฎหมายก้าวหน้ากว่าการบังคับใช้กฎหมาย

ความก้าวหน้าด้านต่างๆ ได้พัฒนาและประสบความสำเร็จแล้วในระดับหนึ่งอย่างไรก็ตามในทุกด้านยังจะต้องมีการดำเนินการต่อเนื่องต่อไป โดยเฉพาะให้มีนวัตกรรมและการดำเนินงานในเชิงรุกเพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้บรรลุเป้าหมาย

อาจสรุปได้ว่างานพัฒนาเด็กด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือมากขึ้นหรือก้าวหน้าขึ้น ดังจะเห็นได้จากนโยบายและแผนพัฒนาเด็กของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีจำนวนหลายฉบับ ดังรายละเอียดในภาคผนวก 4 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) การพัฒนาเด็ก

1.1) ในด้านสุขภาพกายของเด็กได้มีการพัฒนาดีขึ้นหลายด้านที่ค่อนข้างชัดเจน เช่น สถานะทุพโภชนาการได้ทุเลาลง น้ำหนักเด็กแรกเกิดดีขึ้น การให้ภูมิคุ้มกันโรคด้วยการให้วัคซีนค่อนข้างประสบความสำเร็จ อัตราการตายของเด็กทารกลดลง เป็นต้น

1.2) กลุ่มเด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบาก เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ เด็กที่มีภาวะบกพร่องในรูปแบบและประเภทต่างๆ ได้รับความสนใจมากขึ้น โดยได้เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในแผนต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดบริการเชิงเศรษฐกิจ สังคม และพัฒนาแก่เด็กเหล่านี้ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้น แม้ว่าจะไม่เพียงพอและยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานสากลก็ตาม บริการบางประเภทยังนับว่าค่อนข้างใหม่มาก ซึ่งจะต้องทำการพัฒนาต่อไปอีก

1.3) เด็กมีส่วนร่วมโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเองและมีส่วนในการตัดสินใจ เรื่องที่เกี่ยวกับตนเองมากขึ้น เด็กมีส่วนร่วมมากขึ้นในการให้ข้อคิดเห็น ซึ่งแต่เดิมไม่มีโอกาส

เช่น มีเด็กเป็นส่วนหนึ่งของคณะผู้แทนไทยอย่างเป็นทางการไปชี้แจงรายงานสิทธิเด็กต่อองค์การสหประชาชาติ สามารถให้ข้อคิดเห็นในเวทีเด็กและสมาคมแห่งชาติของเด็ก ร่วมประชุมระดับชาติและนานาชาติในเรื่องต่างๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนระดับชาติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเองและมีรายงานสิทธิเด็ก (ฉบับเด็ก) สำหรับสหประชาชาติด้วย เป็นต้น

1.4) เด็กหรือผู้แทนเด็กสามารถร้องเรียนขอความเป็นธรรมในเรื่องสิทธิของตนไปยังหน่วยงานต่างๆ ได้ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการชุดต่างๆ ของรัฐสภา ฯลฯ

1.5) มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติระดับหนึ่งสำหรับผู้ทำงานด้านเด็ก ที่ไม่ประณามหรือทำโทษเด็กหรือกล่าวหาว่าเด็กเป็นผู้กระทำผิดในกรณีที่เด็กเป็นผู้ถูกกระทำ แต่มองว่าเด็กเป็นเหยื่อ หรือเป็นผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ที่สมควรได้รับการคุ้มครองและดำเนินการช่วยเหลือเด็กด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.6) เรื่องสิทธิเด็ก สิทธิสตรี และสิทธิมนุษยชน ได้รับความสนใจมากขึ้นมีอาสาสมัครพิทักษ์สิทธิเด็ก มีการให้ความรู้และการฝึกอบรมอาสาสมัคร และตัวเด็กเองในชุมชนต่างๆ มีการจัดทำคู่มือและการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ให้เป็นฉบับสำหรับเด็กเพื่อให้เข้าใจง่าย รวมทั้ง การแปลเป็นภาษาท้องถิ่นต่าง ๆ และอักษรเบรลล์ นอกจากนั้นประชาชนมีความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็กดีขึ้น โดยผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ มีการรายงานเรื่องสิทธิเด็กให้องค์การสหประชาชาติและประเด็นที่ยังเป็นปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้นำมาพิจารณาในเวทีต่างๆ โดยให้เด็กมีส่วนร่วมมากขึ้น

2) บทบาทสถาบันสังคมในการพัฒนาเด็ก

2.1) พ่อแม่ผู้ปกครอง โดยเฉพาะในเมืองและระดับชนชั้นกลางได้ให้ความสนใจมากขึ้นในเรื่องการเลี้ยงดูลูกให้ถูกวิธีและได้ผลดี จะเห็นได้จากการรวมกลุ่มเครือข่ายพ่อแม่ตามความสนใจเข้าร่วมประชุมเชิงวิชาการและการปฏิบัติการที่จัดโดยโรงพยาบาล สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคธุรกิจเอกชน และความสนใจเนื้อหาสาระที่เสนอโดยสื่อหลากหลายที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น

2.2) สถาบันการศึกษาได้มีการปรับบทบาทให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา โดย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ให้ความหมายของ "การศึกษา" ไว้อย่างกว้างขวางและได้ให้สิทธิเสมอภาคแก่บุคคลที่จะได้รับการศึกษาพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

2.3) ประชาชนและเครือข่ายประชาสังคมสนใจและห่วงใยเด็กมากขึ้น และได้มีการบูรณาการด้านเด็กมากขึ้น มีมูลนิธิและสมาคมต่างๆ ทำงานด้านเด็กมากขึ้น

2.4) สื่อมวลชนและผู้ผลิตสื่อให้ความสนใจด้านเด็กมากขึ้น สื่อมวลชนนำเสนอเรื่องเด็กหรือเรื่องครอบครัว หรือรายงานเรื่องเกี่ยวกับเด็กผ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หนังสือฉบับพกพาหรือฉบับกระเป๋า รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ รวมทั้งการใช้เว็บไซต์และอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ส่วนผู้ผลิตสื่อสำหรับเด็กได้ผลิตสื่อหลากหลายขึ้น เช่น หนังสือสำหรับเด็ก ของเล่นในบ้าน เครื่องเล่นนอกบ้าน เกมเด็ก เพลงสำหรับเด็ก ฯลฯ รัฐเองก็มีนโยบายเพิ่มเวลาในโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กมากขึ้นด้วย

2.5) สถาบันศาสนาและกลุ่มปฏิบัติธรรมต่างๆ ได้ช่วยพัฒนาด้านจิตวิญญาณ โดยการฝึกปฏิบัติธรรมและจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ตามหลักธรรมของศาสนา มากขึ้น รวมทั้งนักวิชาการแขนงต่างๆ ได้ประยุกต์ความรู้ทางธรรมะเพื่อการพัฒนาทางกายใจและจิตวิญญาณ สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นพื้นฐานจริยธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นต้น

2.6) หน่วยงานราชการหลายหน่วยงานให้ความสนใจเรื่องเด็กมากขึ้น ร่วมกันทำงานสื่อสารและประสานงานกันมากขึ้นระหว่างองค์กรภาคเอกชนและภาครัฐ ทำให้เด็กได้รับการพัฒนารอบด้านดีขึ้น

3) นโยบายและแผน

3.1) มีการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีแผนเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมากขึ้น อาทิ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับต่างๆ นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว นโยบายและแผนระดับชาติเรื่องการป้องกันปรามปรามและแก้ไขปัญหาค้าเด็กและหญิงภายในและข้ามชาติ แผนพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็กเยาวชนและครอบครัว แผนฉบับที่ 9 ของกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 นโยบายยุทธศาสตร์และแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 9 เป็นต้น

3.2) รัฐบาลให้ความสนใจมากขึ้นกับปัญหาที่กระทบกับเด็ก และปัญหาของเด็ก แม้ว่าจะมีอุปสรรคในการดำเนินการบ้างก็ตาม อาทิ นโยบายขจัดความยากจน นโยบายการให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสบางกลุ่ม นโยบายขจัดยาเสพติด นโยบายพัฒนาครอบครัว นโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก ฯลฯ และการทำข้อตกลงภายในและระหว่างประเทศในด้านต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองเด็กเป็นรูปธรรมมากขึ้น

3.3) มีการปรับปรุงแก้ไขและออกกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากขึ้น รวมทั้งการกดยานวัตกรรม อนุสัญญา พิธีสาร และข้อตกลงต่างๆ ในระดับทวิภาคี และพหุภาคี (รายละเอียดในภาคผนวก 5)

3.4) ได้มีการปรับปรุงสภาพการช่วยเหลือหรือเยียวยาหรือปฏิบัติต่อเด็กในกระบวนการยุติธรรม เช่น ให้มีทางเลือกเพิ่มขึ้นและเหมาะสมมากกว่าการกักขัง การประชุมกลุ่มครอบครัว และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูเด็ก การให้เด็กให้ได้ทำประโยชน์ต่อชุมชน และการสืบพยานเด็กที่คำนึงถึงประโยชน์สุขของเด็กเป็นสำคัญ ฯลฯ

3.5) การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพิ่มโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบและปรับปรุงแก้ไขงานพัฒนาเด็กให้ดีขึ้นในท้องถิ่นและพื้นที่ของตนรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณท้องถิ่นเพื่อเด็ก ส่งผลให้เกิดเป็นรูปธรรมต่อตัวเด็กมากขึ้น

3.6) มีความช่วยเหลือทั้งทางด้านการเงิน วิชาการและบุคลากรจากองค์กรต่างประเทศ และชุมชนนานาชาติ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเด็ก รวมทั้งการให้ความร่วมมือจากในประเทศ และต่างประเทศ และมีการตกลงระดับทวิภาคีและพหุภาคีกับต่างประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากับเด็ก

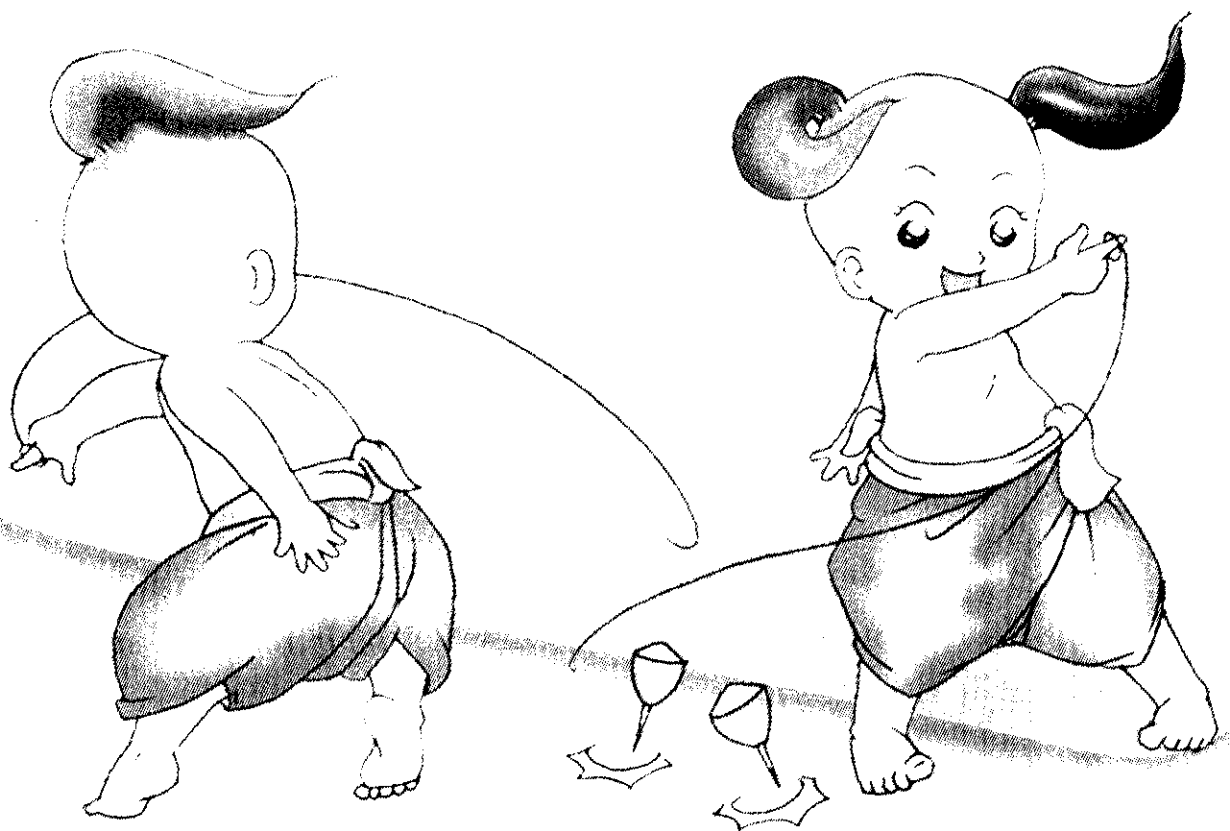
4) องค์ความรู้และการสร้างทักษะ

4.1) มีความพยายามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเด็กมากขึ้น รวมทั้งการจัดทำตัวบ่งชี้ต่างๆ ด้านเด็กซึ่งจะได้พัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และมีการใช้ประโยชน์มากขึ้น

4.2) มีการฝึกอบรมบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กมากขึ้น ทั้งบุคลากรภาครัฐ และภาคเอกชน เช่น ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข นักสังคมสงเคราะห์ ครู ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก ฯลฯ

4.3) มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กเพิ่มขึ้น ได้มีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเด็กโดยตรง และโดยอ้อมเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้าใจสภาพเด็กไทยดีขึ้นแม้ว่าจะยังไม่พอเพียงและยังมีปัญหาด้านคุณภาพอยู่บ้างก็ตาม

**บทที่ 3 นโยบายของรัฐระดับชาติ ปันหาร่วม
และยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาเด็ก**

บทที่ 3 นโยบายของรัฐระดับชาติ ปันหาร่วม และยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาเด็ก

บทที่ 3
หน้า 1

3.1 นโยบายของรัฐระดับชาติด้านเด็ก

- 1) รัฐต้องรับผิดชอบด้านการจัดบริการต่าง ๆ ให้ทั่วถึงและมีคุณภาพในทุกพื้นที่เพื่อพัฒนาเด็กทุกคนให้มีชีวิตอยู่รอดและให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนอย่างรอบด้าน อันรวมถึงการพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ
- 2) รัฐต้องบริหารจัดการเลือกปฏิบัติต่อเด็กทุกรูปแบบ และสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับเด็กทุกคน
- 3) รัฐต้องยึดถือหลักการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญในทุกกรณีที่เกี่ยวกับเด็ก อาทิ บริการเชิงสังคมด้านต่างๆ กระบวนการยุติธรรมทั้งทางด้านนิติบัญญัติและพลเรือน เป็นต้น
- 4) รัฐต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กอย่างเหมาะสมตามวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับตัวเอง ทั้งในครอบครัว สถานศึกษา สถาบันสังคม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจในชุมชนและสังคม
- 5) รัฐต้องให้ความปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษสำหรับเด็กทุกกลุ่มและในรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งจัดการเอาผิดเอาเปรียบ ตลอดจนการละเมิดสิทธิเด็กที่กระทำโดยรัฐ โดยบุคคล โดยองค์กรเอกชน องค์กรภาคธุรกิจ ชุมชน สื่อมวลชน และสังคม
- 6) รัฐต้องเอาใจใส่เด็กโดยเน้นการป้องกันมิให้เด็กมีหรือเป็นปัญหาและให้บริการ การแก้ไขฟื้นฟูเยียวยาที่มีประสิทธิผล
- 7) รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการระดมทรัพยากรเต็มที่ โดยเฉพาะให้หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนที่เป็นแหล่งทรัพยากรจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลที่สามารถเจริญเติบโตและพัฒนาชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขสืบต่อไป

8) รัฐต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องกับแผนและยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาเด็ก ให้ความสำคัญด้านการพัฒนาบุคลากร และคุณภาพการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการจัดระบบข้อมูล ตัวบ่งชี้ การวิจัยพัฒนา การติดตาม และการประเมินผลการพัฒนาเด็กเพื่อให้ทราบสถานภาพของเด็กอย่างสม่ำเสมอและปรับปรุงยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

9) รัฐต้องร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมไทยและสังคมโลกในการพัฒนาเด็ก โดยให้ทุกภาคส่วนมีบทบาท และทำงานในเชิงรุก ส่งเสริมสนับสนุนให้สังคมเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวมีบทบาทที่มีพลังในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้เด็กมีและเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาตนเองและสังคม

3.2 ปัญหา ร่วมในการพัฒนาเด็ก

สำหรับปัญหา ร่วมซึ่งปรากฏในทุกด้าน มีดังนี้

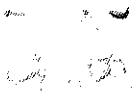
1) นโยบาย / แผน และการบริหารจัดการ

1.1) ขาดเจตนาธรรมทางการเมืองที่ชัดเจนด้าน เด็กขาดความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อเด็กอย่างจริงจังต่อเนื่องและขาดความเข้าใจงานด้านเด็กของนักการเมืองบางคนที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก

1.2) นโยบายของรัฐบางด้านส่งผลกระทบทางลบต่อความมั่นคงของครอบครัว และชุมชนโดยเฉพาะเด็ก โดยที่ฝ่ายวางนโยบายอาจมิได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กว่าเป็นความหวังและอนาคตของชาติอย่างแท้จริง

1.3) มีแผนหลายฉบับที่มีคุณภาพแต่ขาดการนำไปปฏิบัติหรือนำไปปฏิบัติแต่ก็ขาดความต่อเนื่องและขาดการติดตามงานอย่างจริงจัง รวมทั้งขาดระบบการประสาน เพื่อดำเนินการตามแผนให้เกิดพลังจากความเป็นเอกภาพ

1.4) กลไกการดำเนินงานด้านเด็กในบางเรื่องยังอ่อนแอ ขาดการสร้างพลังกำลัง (Capacity Building) และขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ข้าราชการระดับสูงบางคนที่อยู่ในฐานะผู้นำทางความคิดและการปฏิบัติงานยังขาดความเข้าใจหรือยังไม่มี ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องการพัฒนาเด็ก ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนงานด้านเด็กไปในทิศทางที่ถูกต้องอย่างเต็มที่และเหมาะสมได้

1.5) กฎหมาย กฎ และระเบียบบางฉบับยังเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเด็ก การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพ และขาดกฎหมาย กฎและระเบียบในบางเรื่องที่จะเอื้อต่อการพัฒนาเด็กและสิทธิเด็ก

บทที่ 3
หน้า 3

2) บทบาทและบริการของสถาบันและหน่วยงาน

2.1) ครอบครัวอันเป็นพื้นฐานหลักของการพัฒนาเด็กทุกคนยังไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ให้ทำบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

2.2) บริการสังคมพื้นฐาน เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสุขภาพจิต ด้านการศึกษา ด้านสวัสดิการสังคม ฯลฯ ยังไม่ทั่วถึงสำหรับเด็กทุกคนในทุกกลุ่มหรือทุกประเภทและยังต้องปรับปรุงคุณภาพในบางจุด บางบริการไม่มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพที่ชัดเจนและบางบริการไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน

2.3) ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับพันธกิจในการพัฒนาเด็กและครอบครัวให้สมบูรณ์ อีกทั้งขาดการตระหนักถึงหลักการและความสำคัญของการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตของเด็กที่จำเป็นต้องมีแหล่งเรียนรู้ ซึ่งกระจายตัวอย่างทั่วถึงและสามารถเข้าถึงได้

2.4) องค์กรต่าง ๆ ส่วนใหญ่ของรัฐยังเห็นว่าเรื่องการพัฒนาเด็กเป็นงานฝักมากว่างานที่ต้องให้ความสำคัญ นอกจากนั้นยังขาดระบบการประสานงานเพื่อให้เกิดบูรณาการในหลายเรื่อง ขาดการทำงานแบบสหวิชาชีพ รวมทั้งงานข้ามกระทรวง หรือข้ามหน่วยงาน (Multisectoral) ที่ไม่ยอมทำ เหตุเพราะเกรงว่าหน่วยงานอื่นจะอ้างว่าเป็นผลงานของตนแต่ฝ่ายเดียว

2.5) สื่อมวลชนบางส่วนยังไม่เข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบในการนำเสนอเรื่องเด็ก รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการส่งเสริมการพัฒนาของเด็ก

3) องค์ความรู้และการสร้างทักษะ

3.1) บุคลากรบางสาขาวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านยังมีไม่เพียงพอขาดการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งบุคลากรภาคราชการที่ต้องรับผิดชอบด้านเด็กส่วนหนึ่งไม่มีความเข้าใจลักษณะและกระบวนการพัฒนาเด็กอย่างเพียงพอ

3.2) การบริหารจัดการยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูลข้อสนเทศและยังขาดตัวบ่งชี้บางประเภทเพื่อใช้ในการประเมินนโยบาย แผน การติดตามงานและการประเมินผล อีกทั้งมิได้นำตัวบ่งชี้ที่ถักทอไว้ไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร

3.3) ขาดการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพเพียงพอและมากพอ เพื่อแสวงหาองค์ความรู้เพิ่มเติม และขาดการเผยแพร่ผลที่วิจัยไปแล้ว รวมทั้งขาดการสังเคราะห์เพื่อสร้างนโยบาย แนวทางปฏิบัติและการขยายผล

3.4) ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กอินทมายรวมถึง เงิน บุคลากร องค์ความรู้และเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอ ไม่ต่อเนื่อง ไม่กระจายอย่างกว้างขวางและทั่วถึงเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่เด็กโดยรวม มีการสูญเปล่าเพราะไม่เกิดประสิทธิผลในหลายจุด โดยเฉพาะเมื่อใช้ทรัพยากรโดยไม่มีเป้าหมายหรือใช้ทรัพยากรเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของบุคคลหรือหน่วยงานมากกว่าเพื่อเด็ก

3.3 ยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาเด็ก

เป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ครอบคลุมปัญหาทุกด้าน โดยรัฐ เอกชน และทุกภาคส่วนของสังคม มีดังนี้

1) พัฒนากรอบครัวให้สามารถทำหน้าที่เลี้ยงดูอบรมดูแลลูกหลานให้ได้คุณภาพและทั่วถึง

2) สร้างสิ่งแวดล้อมในสังคมเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาเด็ก และขจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และขัดต่อการส่งเสริมปลูกฝังจริยธรรมที่ดีงามของเด็ก

3) รัฐต้องรับผิดชอบด้านการจัดบริการต่างๆ ให้ทั่วถึง และมีคุณภาพในทุกพื้นที่เพื่อพัฒนาเด็กทุกคนให้มีชีวิตอยู่รอด และได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนรอบด้าน อันรวมถึงการพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ

4) ให้การคุ้มครองเด็กทุกคน และจัดบริการแก้ไขเยียวยาในกรณีที่เด็กต้องประสบปัญหา เด็กถูกล่วงละเมิดสิทธิ หรือต้องเผชิญภัยพิบัติหรือตกเป็นเหยื่อหรือถูกกระทำหรือเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย โดยไม่เลือกปฏิบัติและต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะตกแก่เด็กเป็นสำคัญ

5) ผลิตและฝึกอบรมบุคลากรที่ทำงานด้านเด็กในรูปแบบและประเภทต่าง ๆ ให้เพียงพอและมีคุณภาพ รวมทั้งฝึกอบรมบุคลากรที่ประจำการอยู่แล้วให้เข้าใจสิทธิเด็กและสามารถบริหารจัดการปรับปรุงคุณภาพบริการได้

6) ปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและอนุสัญญาสากลต่าง ๆ ที่รัฐไทยสัตยาบันและภาคยานุวัติ และต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

7) ให้มีการจัดการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยสมบูรณ์อย่างเป็นระบบและมีเครือข่าย พร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้ชัดเจนและสามารถจัดเก็บและใช้ประโยชน์ได้จริง

8) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็ก และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อใช้ในการพัฒนาเด็ก และเผยแพร่องค์ความรู้อย่างสม่ำเสมอให้เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ ทันต่อเหตุการณ์

9) ปรับปรุงระบบบริหารจัดการรวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรทุกด้านตามแผนนี้ให้เพียงพอและใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและผลประโยชน์ตกอยู่ที่เด็กอย่างชัดเจนและประเมินผลได้จริง

10) พัฒนาศักยภาพขององค์กรและกลไกที่ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนาเด็กแต่ละด้านและให้มีการประสานงานแบบบูรณาการของทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ เพื่อดำเนินการพัฒนาเด็ก

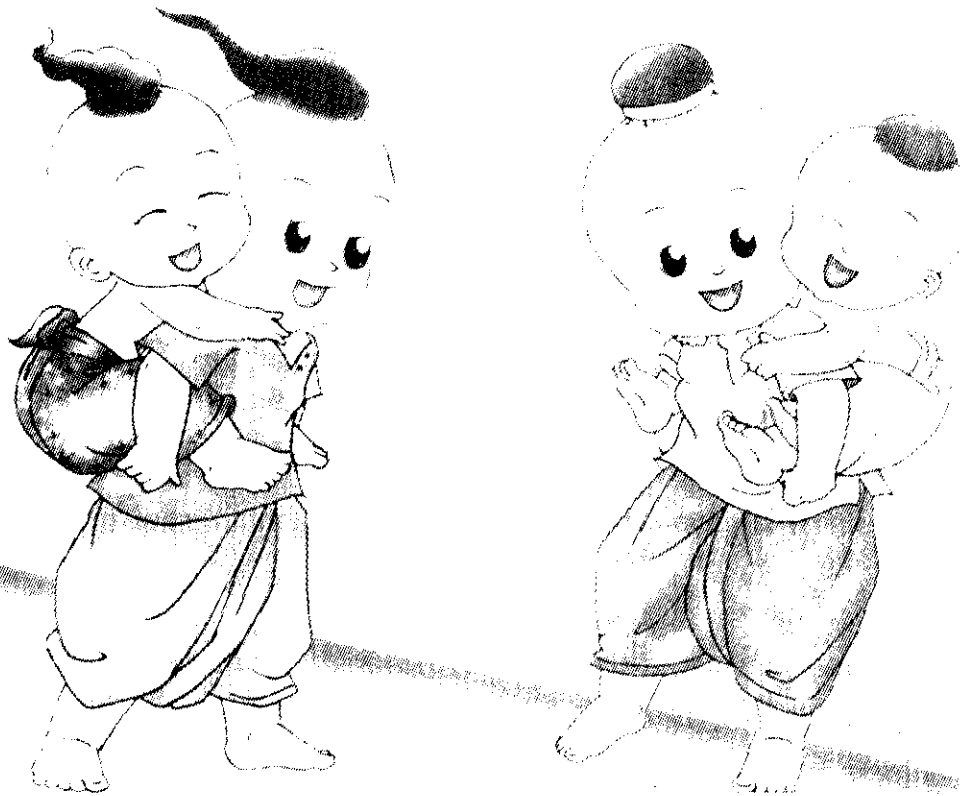
11) ให้เด็กและผู้ทำงานเกี่ยวกับเด็กได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ทั้งการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ที่จะเกิดผลกระทบต่อเด็กทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

12) ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการในเรื่องที่เกี่ยวกับเด็กหรือมีผลกระทบกับเด็ก

13) ส่งเสริมสื่อมวลชนให้เข้าใจสิทธิเด็ก และนำเสนอเรื่องเด็กในแนวทางที่สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชนเพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่เด็ก

14) สร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองในทุกระดับที่ให้ความสำคัญเรื่องเด็กและสิทธิเด็ก โดยเน้นการให้คำสัญญาต่อประชาชนและดำเนินการตามสัญญาอย่างจริงจังเพื่อเด็ก

บทที่ 4 ด้านครอบครัวกับเด็ก

บทที่ 4

ด้านครอบครัวกับเด็ก

บทที่ 4 หน้า 1

4.1 ปัญหาด้านครอบครัวกับเด็ก

ครอบครัวในปัจจุบันเผชิญกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากปัจจัยภายในครอบครัวและปัจจัยแวดล้อมในชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและก่อให้เกิดปัญหาทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อสถาบันครอบครัว สรุปได้ดังนี้

1) ความยากจนจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้ครอบครัวจำนวนมากประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านเศรษฐกิจมากที่สุด ส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้โดยตรงหัวหน้าครอบครัวตกงาน ทำให้ขาดรายได้จนเดือดร้อนครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม รองมาเป็นกลุ่มรับจ้างใช้แรงงานและทำงานประจำรับเงินเดือน

2) การแพร่ระบาดของยาเสพติด พบมากในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี ทั้งหญิงและชาย สาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญ บิดามารดาหย่าร้างเด็กขาดความอบอุ่น ได้รับการเลี้ยงดูแบบอิสระหรือเข้มงวดกดขี่จนเกินความพอดี ทำให้ขาดที่พึ่งหรือการชี้แนะให้คำปรึกษา ทำให้ขาดการควบคุมตนเอง พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่ซื้อขายยาเสพติด และเพื่อนมีส่วนสำคัญที่ชักจูงให้เริ่มใช้ยาเสพติด

3) การติดเชื้อโรคเอดส์ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นและผู้ใช้แรงงานนำไปสู่การติดเชื้อและเสียชีวิตจากโรคเอดส์ ทำให้แพร่เชื้อไปยังสมาชิกในครอบครัวเมื่อพ่อแม่ติดเชื้อและเสียชีวิตลงลูกจะกลายเป็นเด็กกำพร้า ไร้ที่พึ่งต้องเผชิญชีวิตอย่างยากเข็ญโดยลำพังและไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

4) ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การกระทำรุนแรงต่อเด็กและสตรีในครอบครัวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อครอบครัวของฝ่ายชาย การใช้อำนาจหรืออารมณ์ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาและมีพฤติกรรม มั่วเมานิสัยเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท และทำร้ายกันทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ

5) สัมพันธภาพภายในครอบครัวเสื่อมถอยลง พ่อ-แม่-ลูกไม่ได้ทำบทบาทหน้าที่ของตนเต็มที่ ละเลยการอบรมปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยม รวมทั้งการหล่อหลอมบุคลิกภาพ

จะพบกิจกรรมที่พึงประสงค์ ผลักภาระให้เข้าในหน้าที่ของสถาบันอื่นในสังคมมากขึ้น เช่น การศึกษา สื่อมวลชน ฯลฯ ซึ่งต่างก็มีปัญหาไม่น้อยเหมือนกัน

6) เด็กถูกทอดทิ้ง ไม่ได้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ขาดความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู มีทั้งเด็กถูกทอดทิ้งไปอยู่ประจวบเจ็ดกลีบ เด็กพิการ เด็กถูกใช้แรงงาน เด็กด้อยโอกาสทางสังคม เด็กถูกทำร้ายทารุณ ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการเลี้ยงดูอบรมและพัฒนากลไกจากการทำงานร่วมกันภาครัฐภาคประชาชนให้เต็มตามศักยภาพ

7) ผู้สูงอายุที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูเด็กไม่ได้ได้รับการดูแลเกื้อหนุนเท่าที่ควร ถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง โดยเฉพาะผู้สูงอายุในชนบทเป็นจำนวนมากถูกทอดทิ้งให้รับภาระเลี้ยงดูหลานเนื่องจากพ่อแม่ไปประกอบอาชีพต่างถิ่น ทำให้ผู้สูงอายุที่อยู่ในวัยควรจะได้พักผ่อน ต้องรับผิดชอบดูแลเด็กที่ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ในขณะที่ผู้สูงอายุเองก็ต้องการการดูแลเกื้อหนุนจากครอบครัวและสังคม

8) ปฏิสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีต่อชุมชนและสังคมมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้น จึงเป็นแนวโน้มที่น่าเป็นห่วงเพราะการที่สมาชิกในสังคมไม่ได้มีส่วนร่วมเกื้อหนุน และร่วมมือกันเช่นในอดีต ย่อมเป็นอุปสรรคในการพัฒนา เมืองกัน และแก้ปัญหาสังคม และประเทศชาติ

9) อัตราการหย่าร้างมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ โดยเพิ่มจาก 3.45 คู่ต่อ 1,000 คู่ครัวเรือน ในปี 2539 เป็น 4.36 คู่ต่อ 1,000 คู่ครัวเรือน ในปี 2544 ซึ่งเป็นข้อมูลที่บ่งชี้ถึงภาวะการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวที่มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์นอกจากนี้ ในด้านรูปแบบของครอบครัวมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น ครัวเรือนที่มีคู่สมรสอยู่ด้วยกัน มีจำนวนน้อยลง ในขณะที่ครัวเรือนที่มีผู้อาศัยอยู่คนเดียวและครัวเรือนที่มีหัวหน้าคนเดียว อาศัยอยู่กับบุตรที่ยังโสดมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 16.1 เป็นร้อยละ 21.1 (รายงานการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตครัวเรือนครัวเรือนสำหรับประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2546)

4.2 มาตรการเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว

มาตรการที่ 1 การพัฒนาศักยภาพของครอบครัวแบบองค์รวม

1.1 มาตรการเร่งด่วน

- 1.1.1 ให้ครอบครัวมีการเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัวแบบองค์รวม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา

การเมือง สุขภาวะ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดครอบครัวผาสุกบริหารจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไว้ในทุกระบบการศึกษา กล่าวคือ ในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษานอกระบบ

บทที่ 4
หน้า 3

- 1.1.2 ให้คู่สมรสได้มีความรู้ความเข้าใจที่สามารถเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัวและโดยเฉพาะก่อนจะมีลูก
- 1.1.3 พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการสื่อสารภายในครอบครัวให้กับสมาชิกในครอบครัว
- 1.1.4 ส่งเสริมพ่อแม่ผู้ปกครองให้ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี และสามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีพัฒนาการที่สมดุลรอบด้านอย่างเหมาะสมตามวัย
- 1.1.5 ส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัว มีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อม รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เหมาะสม
- 1.1.6 พัฒนาศักยภาพครอบครัวให้รู้จักลด-ละ-เลิกอบายมุข สิ่งเสพติดตลอดจนพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทั้งกับสมาชิกในครอบครัวและผู้อื่น

1.2 มาตรการระยะยาว

- 1.2.1 พัฒนาศักยภาพครอบครัว ให้ตระหนักถึงและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในระบบโลกาภิวัตน์และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยดีท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่มาจากปัจจัยภายในและภายนอกครอบครัว
- 1.2.2 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในบทบาทของตน รวมทั้งการปฏิบัติตนในด้านสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัว

มาตรการที่ 2 ส่งเสริมเครือข่ายทางสังคมเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว

2.1 มาตรการเร่งด่วน

- 2.1.1 ส่งเสริมและขยายเครือข่ายพ่อแม่ให้เชื่อมโยงระหว่างกันและกับเครือข่ายด้านอื่นๆ

2.1.2 ระดมพลังชุมชนและเครือข่ายทางสังคมให้สนใจ ตระหนักถึงความสำคัญ ของเรื่องเด็กและครอบครัว และบูรณาการให้อยู่ในการกิจของชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อเด็กและครอบครัวเป็นสำคัญ

2.1.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้เครือข่ายเด็กมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน

2.2 มาตรการระยะยาว

2.2.1 พัฒนาชุมชนให้มีบทบาทและมีระบบเฝ้าระวัง เตือนภัยและส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติการช่วยเหลือ สำหรับเด็กและครอบครัวตลอดจน เป็นกลไกกระบวนการยุติธรรมทางเด็กที่เข้มแข็ง

มาตรการที่ 3 ให้ความสำคัญคุ้มครองแก่เด็กและครอบครัว

3.1 มาตรการเร่งด่วน

3.1.1 ปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญ

3.1.2 ขยายและปรับปรุงระบบบริการด้านการให้คำแนะนำแก่ครอบครัวพร้อมทั้ง ให้มีระบบการส่งต่อหน่วยช่วยเหลือที่เหมาะสม

3.1.3 เสริมสร้างความตระหนักของครอบครัวในเรื่องสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สำหรับเด็ก

3.1.4 พัฒนาระบบการช่วยเหลือครอบครัวที่ไม่สามารถดูแลเด็กด้วยตนเอง ให้มี ทางเลือกในการเลี้ยงดูเด็ก โดยเน้นบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเป็นสำคัญ

3.1.5 เร่งรัดให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจหลักการและเนื้อหา สารของพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ตลอดจนปฏิบัติตามมาตรฐาน การจัดบริการคุ้มครองเด็ก

3.2 มาตรการระยะยาว

- 3.2.1 เน้นบทบาทและมาตรการเพื่อบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อเด็กและครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 4
หน้า 5

มาตรการที่ 4 การพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี ระบบข้อมูล ข่าวสารและการศึกษาวิจัย

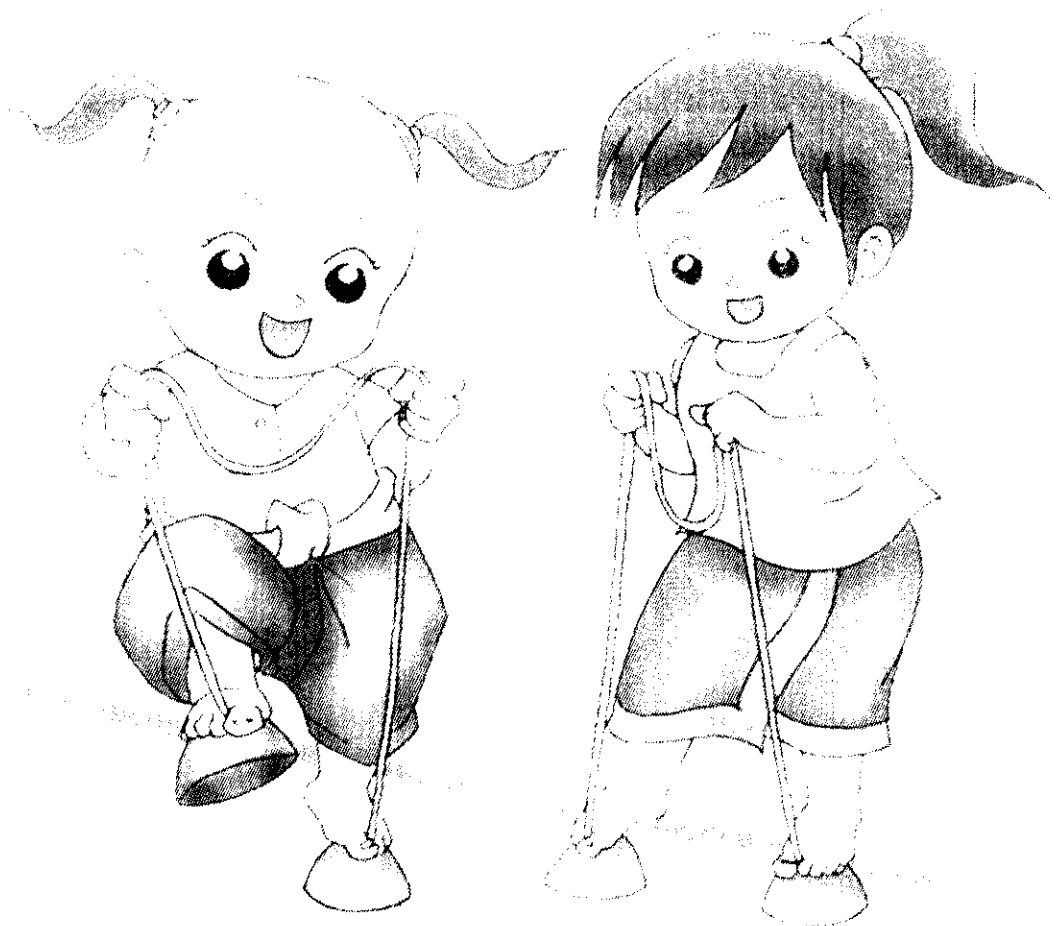
4.1 มาตรการเร่งด่วน

- 4.1.1 การพัฒนาองค์ความรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังและครอบครัว รวมทั้งการวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำมาใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ
- 4.1.2 พัฒนาระบบทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านเด็ก และครอบครัว รวมทั้งการฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวกับเด็ก ครอบครัวและชุมชนเพื่อให้มีการพัฒนาระบบปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

4.2 มาตรการระยะยาว

- 4.2.1 พัฒนาข้อมูล ข้อเสนอแนะต่างๆ อย่างเป็นระบบและมีเครือข่าย
- 4.2.2 พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาเด็กและครอบครัว เพื่อปรับปรุงการพัฒนานโยบายและโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง
- 4.2.3 พัฒนาระบบที่เสริมและผลักดันความรู้อย่างสม่ำเสมอ อาทิ ในรูปแบบการมีสมาชิกร่วมกัน

บทที่ 5 ด้านการส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของเด็ก

บทที่ 5	ด้านการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต ของเด็ก
----------------	---

บทที่ 5
หน้า 1

5.1 ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็ก

ก. เด็กปฐมวัย

การส่งเสริมสุขภาพของเด็กเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ โดยเริ่มจากสุขภาพของแม่ ตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ก่อนและหลังคลอด การเลี้ยงดูและการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งจะต้องมีการดูแล และปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งในส่วนของแม่และเด็ก ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่าง มีพัฒนาการรอบด้านที่เหมาะสมตามวัย โดยเฉพาะด้านสุขภาพที่เป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนา ต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต จากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีปัญหาดังนี้

1) ปัญหาสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์

1.1) ภาวะโภชนาการ

อัตราโลหิตจางของหญิงตั้งครรภ์ลดลงเหลือระหว่างร้อยละ 12 ถึง ร้อยละ 13 (ปี พ.ศ. 2540 - 2544) เช่นเดียวกับภาวะการขาดสารไอโอดีนในหญิงตั้งครรภ์แต่ในระดับภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคเดียวที่พบว่ายังมีปัญหาภาวะการขาดสารไอโอดีน (กรมอนามัย 2545)

1.2) ราชสีห์เมีย

ราชสีห์เมียและอีโมโกลบินผิดปกติ เป็นโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขของ ประเทศไทยที่พบบ่อย คู่สมรส 1,000 คู่ จะมีโอกาสพบทารกในครรภ์ที่ป่วยเป็นโรคราชสีห์เมียเฉลี่ย 6 : 1,000 คู่ (แผนงานราชสีห์เมียแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข)

1.3) การแพร่เชื้อ เอช ไอ วี จากแม่สู่ลูก

การป้องกันการแพร่เชื้อ เอช ไอ วี จากแม่สู่ลูก ของกระทรวงสาธารณสุข กำหนดนโยบายให้สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ มีบริการปรึกษาและตรวจเลือดเอช ไอ วี ในหญิง ตั้งครรภ์ด้วยความสมัครใจและรับยา AZT ทำให้สามารถลดการแพร่เชื้อ เอช ไอ วี จากแม่ สู่ลูกลงจากร้อยละ 25.5 เหลือร้อยละ 8 - 9 ต่อปี (กรมอนามัย 2543)

2) ปัญหาของเด็กปฐมวัย

2.1) ภาวะโภชนาการ

เด็กปฐมวัยมีภาวะโภชนาการขาด คือภาวะเตี้ยและภาวะผอมมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ทั้ง 2 ปัญหานี้พบน้อยลงเมื่อเด็กอายุมากขึ้นตามลำดับ (รายงานโครงการพัฒนาระบบกองธรรมของเด็กไทย พ.ศ. 2544) และข้อมูลการสำรวจสถานะสุขภาพพัฒนาการและการเจริญเติบโตเด็กปฐมวัย ปี 2542 ของกรมอนามัย พบว่าเด็กปฐมวัยมีปัญหาขาดสารอาหารระดับ 1 ร้อยละ 13.83

2.2) พัฒนาการ

การศึกษาภาวะพัฒนาการของเด็กไทย โดย พญ.นิตยา คชภักดี และคณะ พบว่าโดยภาพรวมเด็กปฐมวัยไทยจะมีพัฒนาการล่าช้าด้านใดด้านหนึ่ง ร้อยละ 16.2 และอัตราพัฒนาการล่าช้าเพิ่มขึ้นประมาณ 2 - 3 เท่า หลังอายุ 3 ปี (นิตยา คชภักดีและคณะ 2543)

2.3) การเลี้ยงดูด้วยนมแม่

อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 4 เดือน ของประเทศไทยเพียงร้อยละ 16 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ร้อยละ 30 (กรมอนามัย 2546)

2.4) ทันตสุขภาพ

โรคฟันผุเป็นปัญหาทันตสุขภาพที่พบบ่อยในเด็กปฐมวัย ปี พ.ศ. 2544 พบว่าเด็กปฐมวัยมีฟันน้ำนมผุ ร้อยละ 65.7 ปี พ.ศ. 2545 ร้อยละ 71.9 และลักษณะการลุกลามรวดเร็วในช่วงอายุ 9 เดือน ถึง 3 ปี

2.5) การบริการสุขภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

การสำรวจสถานะสุขภาพ พัฒนาการ และการเจริญเติบโตเด็กปฐมวัยของประเทศไทยปี 2542 พบว่า มีเด็กร้อยละ 57.20 ไม่เคยได้รับการตรวจพัฒนาการ ร้อยละ 65.59 ไม่มีการบันทึกพัฒนาการเด็กในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก และร้อยละ 50.97 ไม่เคยได้รับการตรวจสุขภาพฟันและช่องปาก

3) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

3.1) งบประมาณไม่เพียงพอ

นโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท) กระตุ้นต่อการส่งเสริมสุขภาพต่อเด็ก เนื่องด้วยงบประมาณสำหรับการส่งเสริมสุขภาพและการควบคุมป้องกันโรคในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีเพียง 175 บาทต่อคนต่อปีทำให้เด็กขาดสารอาหารระดับ 2 และ 3 ไม่ได้รับอาหารเสริมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกินอย่างน้อย 45 วัน (กรมอนามัย 2547)

3.2) การบังคับใช้กฎหมายมีปัญหา

ลูกจ้างสตรีไม่ได้รับสิทธิตามกฎหมายแรงงานลาคลอดตามจำนวนวันที่กำหนด เพราะกลัวว่านายจ้างจะไล่ออกจากงานหรือตำแหน่งถูกแทนที่จากคนอื่น จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษา โดยเฉพาะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และขาดการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสมในช่วงที่มีความสำคัญสูง

3.3) ขาดความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก

พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก เด็กได้รับอาหารที่ไม่มีประโยชน์ เกิดปัญหาโภชนาการ เช่น โรคอ้วน โรคขาดสารอาหาร ฟันผุ ฯลฯ

3.4) การฝากครรภ์และบริการที่เกี่ยวข้อง

มีปัญหาเรื่องการฝากครรภ์ช้า โดยเฉพาะการตรวจคัดกรองธาลัสซีเมีย และการป้องกันการแพร่เชื้อ เอช ไอ วี จากแม่สู่ลูก และปัญหาความไม่ครอบคลุมของบริการ

4) ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

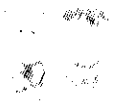
4.1) น้ำบริโภค

สภาพความเจ็บป่วยและเสียชีวิตของเด็กและครอบครัวที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมในสถานที่อยู่อาศัยและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ ได้แก่ โรคระบบทางเดินอาหาร เช่น โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน โรคอาหารเป็นพิษสาเหตุสำคัญอันดับต้น คือ คุณภาพน้ำที่บริโภค คุณภาพน้ำที่สุ่มตัวอย่างตรวจสอบ พ.ศ. 2538-2544 พบว่าน้ำประปาส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน ยกเว้นน้ำประปานครหลวง ส่วนบ่อน้ำบาดาล น้ำฝน พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานเช่นกัน สาเหตุที่ไม่ได้มาตรฐานส่วนใหญ่มาจากคุณภาพน้ำ ทั้งทางด้านกายภาพ เคมี แบคทีเรีย

คุณภาพน้ำดื่มในโรงเรียนจากการสุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบคุณภาพน้ำทางแบคทีเรีย พบว่า ส่วนใหญ่พบแบคทีเรียปนเปื้อนในน้ำบริโภคทุกประเภท โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งนอกเขตอำเภอเมือง

4.2) สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องส้วมและขยะ

การศึกษาสถานการณ์สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า มีจำนวนห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะ ร้อยละ 52.7 ส่วนใหญ่ไม่มีสบูสำหรับล้างมือ ร้อยละ 55 มีส้วมไม่เพียงพอต่อการใช้ (โครงการการศึกษาสถานการณ์สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย 2546)

ข. ปัญหาด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยประถมศึกษาและวัยรุ่น (6-18 ปี)

1) ปัญหาสุขภาพที่มีแนวโน้มรุนแรงในอนาคต

1.1) อภาวะโภชนาการเกิน

การสำรวจของกองโภชนาการ กรมอนามัย ในนักเรียนอนุบาลและประถมศึกษาจากเขต 12 เขต ดำเนินการใน พ.ศ. 2542 จำนวน 9,252 คน พบภาวะโภชนาการเกิน (อ้วนและอ้วน) ร้อยละ 12.9 ในนักเรียนอนุบาลและร้อยละ 13.8 ในนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รศ. พญ. ลัดดา เทมาะสุวรรณและคณะ (2546) ที่พบว่า เด็กไทยมีภาวะอ้วนเพิ่มมากขึ้น

1.2) โรคฟันผุและเหงือกอักเสบ

การสำรวจและประเมินภาวะสุขภาพช่องปากเด็กไทยโดยกองทันตสาธารณสุขชี้ให้เห็นว่าโรคฟันผุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กเล็ก และสภาวะเหงือกอักเสบ ในกลุ่มเด็กวัยเรียนและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้น (กรมอนามัย 2544)

1.3) ระดับเซาว์ปัญญา

ระดับเซาว์ปัญญาเฉลี่ยของเด็กวัยเรียน และระดับเซาว์ปัญญาเฉลี่ยของเด็กวัยรุ่น อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เด็กนอกเขตเทศบาลมีระดับเซาว์ปัญญาต่ำกว่าเด็กในเขตเทศบาล เด็กกรุงเทพมหานครจะมีระดับพัฒนาการดีกว่าเด็กในเขตอื่นๆ (รศ. พญ. ลัดดา เทมาะสุวรรณ และคณะ โครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย 2546)

1.4) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม จริยธรรม

ผลการศึกษา พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม จริยธรรมของเด็ก พบว่าเมื่อเด็กอายุมากขึ้นจะประหยัคอดดอดมน้อยลง พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์และละอายเกรงกลัวต่อบาป พบว่าเด็กที่มีอายุมากขึ้น มีพฤติกรรมทางลบสูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อย เด็กหญิงทุกกลุ่มอายุมีพัฒนาการทางด้านจริยธรรม ด้านการประหยัคอดดอดมน้อย และด้านความซื่อสัตย์และละอายเกรงกลัวต่อบาปดีกว่าชาย (รศ. พญ. ลัดดา เทมาะสุวรรณ และคณะ 2546)

1.5) ปัญหาสุขภาพของวัยรุ่น

เด็กวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่อายุน้อยลง การติดเชื้อทางโรคของเด็กและวัยรุ่นต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 29 (กรมควบคุมโรค ตุลาคม 2543 - กันยายน 2544) มีการทำแท้งประมาณร้อยละ 46 ของสตรีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี และเด็กวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการ ร้อยละ 12.5 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมด (กองอนามัยการเจริญพันธุ์ 2543)

1.6) การตายจากอุบัติเหตุ ของเด็กไทย

ในปี 2542 พบว่าเด็กไทยอายุ 1-14 ปี เสียชีวิตรวมทั้งสิ้น 8,867 คน มีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทุกชนิดร้อยละ 33.4 ของการตายทั้งหมด การจมน้ำตายเป็นสาเหตุนำคิดเป็นร้อยละ 46.8 ของการตายจากอุบัติเหตุทั้งหมด อันดับรองลงมาคือการตายจากอุบัติเหตุจราจร โดยมีเด็กเสียชีวิตร้อยละ 32.1 ของการตายจากอุบัติเหตุทั้งหมด (ข้อมูลจากโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก โรงพยาบาลรามาธิบดี 2545)

1.7) พัฒนาการของแรงงานเด็ก

การศึกษาพัฒนาการของแรงงานเด็กไทย พบว่าแรงงานเด็กไทยกลุ่ม 15-18 ปี มีพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ จริยธรรม ทางสติปัญญาและพัฒนาการแบบองค์รวมต่ำกว่าเด็กที่ไม่ได้ทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างของการพัฒนาการทางกาย (กัลยา ทิตเรืองจิริง 2544)

2) ปัญหาสุขภาพที่มีแนวโน้มลดลง

2.1) ภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก และภาวะการขาดไอโอดีน

ข้อมูลรายงานที่รวบรวมโดยกองโภชนาการ กรมอนามัย ชี้ให้เห็นว่าภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กและสภาวะการขาดไอโอดีนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีแนวโน้มลดลง ในปี 2543 ลดลงเหลือ ร้อยละ 5.9 และภาวะการขาดไอโอดีนของนักเรียนประถมศึกษาในปี 2545 ลดลงเหลือร้อยละ 1.7

2.2) การขาดโปรตีนและพลังงาน

การสำรวจภาวะสุขภาพประชากรไทยเมื่อปี 2539 พบว่า เด็กวัยประถมศึกษา (อายุ 6-ต่ำกว่า 13 ปี) มีภาวะผอมร้อยละ 4.1 และเตี้ย ร้อยละ 5.9 มากกว่าเด็กวัยรุ่นอายุ 13-18 ปี ซึ่งมีภาวะผอมร้อยละ 2.1 และเตี้ย ร้อยละ 5 แต่จากการสำรวจปี 2544 พบว่า เด็กอายุ 1-12 ปี มีภาวะผอมลดน้อยลง และภาวะเตี้ยกว่าเกณฑ์ลดลงเล็กน้อย (รศ. พญ. ถัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ : 2546)

ค. ปัญหาด้านสุขภาพจิต

สุขภาพจิตเป็นปัญหาที่ประเทศไทยเพิ่งตระหนักในความสำคัญ และเป็นปัญหาที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว สุขภาพจิตเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาสุขภาพจิตที่ดีต้องเริ่มตั้งแต่สุขภาพจิตของบิดา มารดา ครอบครัว และตั้งแต่แรกเกิด นอกจากนั้น สุขภาพจิตยังสัมพันธ์กับสุขภาพกายของบุคคลในทุกด้าน อย่างไรก็ดี ปัญหาที่เผชิญในปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้

1) **ขาดแคลนบุคลากรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ** การฝึกอบรมบุคลากรไปปฏิบัติงานในสุขภาพอนามัยเป็นหลัก แต่ปัญหาสุขภาพจิตต้องการบุคลากรหลายสาขาอาชีพ ซึ่งสามารถทวนเวียนร่วมกันได้กับคณะจิตเวชศาสตร์ รวมทั้งต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความเชี่ยวชาญเฉพาะวัย บุคลากรด้านสุขภาพจิตควรจะมีอยู่ในชุมชน สถานศึกษา โรงพยาบาล สถานประกอบการ รวมทั้งไปสอนเป็นวงกว้างๆ ควรมี สถาบันทางศาสนาเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา บุคลากรด้านสุขภาพจิตควรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะระดับที่ทำงานร่วมกับในระบบส่งต่อได้ด้วย

2) **ขาดแคลนบริการด้านสุขภาพจิต** บริการด้านสุขภาพจิตส่วนใหญ่ยังมีอยู่ในเขตเมือง กระจายตัวไม่ทั่วถึงไปพื้นที่ชนบท พื้นที่ห่างไกล หรือในชุมชน และบริการไม่ครอบคลุมกลุ่มเด็กที่ต้องการบริการที่มีความจำเป็นสูง เช่น เด็กในสถานพินิจ และกลุ่มเด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบาก เช่น เด็กถูกทารุณกรรม ละเมิดทางเพศ เด็กเรื้อรัง บรรเทาเด็ก และเด็กกลุ่มเสี่ยงต่างๆ

3) **ขาดมิติการบูรณาการในการปฏิบัติงาน** เนื่องจากโครงสร้างและระบบงานการพัฒนาเด็กได้จัดจำแนกตามลักษณะงาน เช่น งานด้านการศึกษา งานด้านสุขภาพกาย งานด้านสังคมสงเคราะห์ งานด้านสุขภาพจิต ทำให้ขาดการบูรณาการบริการที่เป็นองค์รวมให้กับเด็กที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย ยิ่งกว่านั้นบริการที่ให้กับเด็กมักจะมองข้ามความเกี่ยวข้องของสุขภาพจิตกับพัฒนาการด้านอื่นๆ อาทิ เด็กที่สอพลอ หรือเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียน จะจัดให้เป็นปัญหาทางการศึกษา โดยไม่ได้คำนึงถึงปัญหาทางสุขภาพจิตของเด็ก ยิ่งไปกว่านั้น การขาดการทำงานเป็นทีมสหวิชาชีพ เพื่อช่วยแก้ปัญหาลูกหลานด้านสุขภาพจิตของเด็กที่อาจเป็นเหตุร้ายชองและขาดความสัมพันธ์กับระหว่างผู้ทำงานด้านเด็ก กับผู้ที่ทำงานด้านสุขภาพจิต ทำให้เด็กขาดพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

4) **ขาดข้อมูลและข้อสนเทศ** ข้อมูลและข้อสนเทศที่เกี่ยวข้องกับประเภทของปัญหาสุขภาพจิต กระบวนการพัฒนาสุขภาพจิต และจำนวนเด็กที่ต้องการบริการ รวมทั้ง จำนวนและการกระจายตัวของแหล่งและผู้ให้บริการยังขาดข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเที่ยงตรง

5) **ขาดองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา** ประชาชนโดยเฉพาะบิดามารดาผู้ปกครอง และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก ขาดความรู้ด้านสุขภาพจิตในระดับพื้นฐาน ในการเลี้ยงดูอบรมและพัฒนาเด็ก อีกทั้งในระดับการบริการยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิตของเด็ก รวมทั้งขาดการวิจัย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อใช้ประโยชน์ทั้งในระดับพัฒนานโยบายและระดับปฏิบัติการที่มีคุณภาพ ในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของเด็ก

6) **เด็กเผชิญปัญหาด้านสุขภาพจิตมากขึ้น** ข้อมูลที่ได้มาจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนและข้อมูลจากสถานศึกษาดังๆ แสดงว่าระดับอายุของเด็กที่กระทำคามผิดลดลง

และเด็กมีพฤติกรรมรุนแรงมากขึ้น และการกระทำความผิดหลายประการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสุขภาพจิตของเด็ก ซึ่งทั้งสองประเด็นมีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพจิตของเด็กและของครอบครัว

5.2 มาตรการการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็ก

ก. มาตรการการส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย (อายุ 0-5 ปี)

บทที่ 5
หน้า 7

1. มาตรการเร่งด่วน

1.1 จัดบริการให้พ่อแม่และครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- 1.1.1 เตรียมความพร้อมของคู่สมรสโดยเฉพาะผู้ที่จะเป็นมารดา ก่อนการมีบุตร ขณะตั้งครรภ์ หลังคลอด และเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ทั้งด้านสุขภาพและ พัฒนาการ โดยการให้ความรู้แก่พ่อแม่ในรูปแบบต่างๆ เช่น โรงเรียนพ่อแม่
- 1.1.2 จัดบริการสาธารณสุขและการแพทย์ที่มีคุณภาพให้แก่พ่อแม่ และเด็ก รวมทั้งการตรวจเลือดโดยเฉพาะ เพื่อช่วยกลุ่มเด็กที่มีปัญหาหรือ เสี่ยงต่อการมีพัฒนาการล่าช้าหรือไม่เป็นไปตามปกติหรือเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ
- 1.1.3 สร้างเครือข่ายพ่อแม่ ชุมชนและองค์กรในพื้นที่ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือ กันและกันได้โดยมีหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิเป็นหน่วยหนุนช่วย

1.2 ส่งเสริมภาวะโภชนาการของแม่และเด็ก

- 1.2.1 ส่งเสริมให้แม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวน้อย 6 เดือน รวมทั้ง รมรงค์ให้สถานประกอบการและหน่วยราชการและภาคเอกชนจัดบริการ ในรูปแบบต่างๆ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก จัดมุมให้ลูกกินนมแม่ เพื่อให้ แม่ได้มีโอกาสนเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะ ห้ามมิให้ใช้นมผสมน้ำตาลเลี้ยงทารก

- 1.2.2 ส่งเสริมให้เด็กและครอบครัวได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและถูกหลักโภชนาการ ไม่ส่งเสริมการรับประทานอาหาร เครื่องดื่มที่มีรสหวานและไขมันมากเกินไป รวมทั้งให้มีการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ
- 1.2.3 จัดให้มีระบบบริการและให้คำปรึกษาแก่เด็กและครอบครัวในด้านโภชนาการและ จุลโภชนาการ (Micronutrient)
- 1.2.4 ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อจากการขาดเหล็กในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กด้วยการส่งเสริมการกินอาหารที่อุดมด้วยธาตุเหล็กและวิตามินซีสูง
- 1.2.5 ส่งเสริมการใช้เกลือไอโอดีนในการประกอบอาหาร และเสริมไอโอดีนในน้ำดื่ม อาหาร เพื่อป้องกันการขาดสารไอโอดีน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาสมองของเด็กในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ และการเรียนรู้ของเด็กในกลุ่มวัยเรียน

1.3 บูรณาการบริการสุขภาพเด็กกับบริการพัฒนาการเด็กด้านอื่นๆ อย่างเป็น

องค์รวม

- 1.3.1 จัดบริการสุขภาพเด็กในศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก ทั้งเอกชนและรัฐในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเป็นองค์รวมและเต็มศักยภาพ
- 1.3.2 ให้นิยามงานสาธารณสุขจัดบริการป้องกันและแก้ไขในเรื่องพันธุสุขภาพ การตรวจคัดกรองการได้ยินในทารกแรกเกิด การตรวจสายตาของเด็กทุกคนอย่างทั่วถึง
- 1.3.3 จัดให้เรื่องพัฒนาสุขภาพเด็กเป็นส่วนสำคัญในการฝึกอบรมบุคลากรด้านพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 1.3.4 บูรณาการด้านสุขภาพเด็กให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรมของเด็กปฐมวัย

1.4 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ

- 1.4.1 กำหนดชุดสิทธิประโยชน์ (บริการรักษา 30 บาท) ให้ชัดเจนถึงสิทธิที่เด็กจะต้องได้รับเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเด็ก รวมทั้งตระหนักในความสำคัญที่เด็กควรมีพื้นฐานการมีสุขภาพดี อันจะเป็นผลต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี และลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล
- 1.4.2 ศึกษาวิจัยโครงสร้างและสาระบัญญัติทางกฎหมาย กฎ ระเบียบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เด็กได้รับการคุ้มครองป้องกันจากบริการสุขภาพ สาธารณสุข สุขาภิบาลอาหารและสิ่งแวดล้อม ยาสำหรับเด็กและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

2. มาตรการระยะยาว

2.1 เพิ่มองค์ความรู้และฝึกอบรมบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กในหน่วยงานต่างๆ ด้านสุขภาพ

- 2.1.1 วิจัยและพัฒนาองค์รวมความรู้และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดบริการให้เด็กปฐมวัย
- 2.1.2 พัฒนาขีดความสามารถของผู้ให้บริการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกประเภทและทุกระดับ

2.2 การพัฒนาสื่อและบทบาทสื่อมวลชนรวมทั้งการรณรงค์

- 2.2.1 พัฒนาสื่อทุกรูปแบบที่มีลักษณะเชิงนวัตกรรมและสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาเด็ก
- 2.2.2 สร้างความตระหนักให้สื่อมวลชน เพื่อให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่เด็กและครอบครัว รวมทั้งส่งเสริมสื่อมวลชนให้เพิ่มบทบาทและเนื้อหาสาระในการพัฒนาคุณภาพเด็กและครอบครัว
- 2.2.3 รณรงค์ให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กด้วยการไม่ผลิตสื่อโฆษณาสินค้าที่กระทบต่อสุขภาพของเด็ก

2.3 พัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย

- 2.3.1 ผลักดันให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบเกี่ยวกับการขายและการโฆษณาผสมสำหรับการเลี้ยงทารกและห้ามมิให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในโรงพยาบาล แจกตัวอย่างนมผสมแก่มารดา ตลอดจนมีบทลงโทษหากมีการละเมิด
- 2.3.2 ปรับปรุงบทลงโทษและการบังคับใช้ในกรณีที่น่ายั่วยุ ฝ่าฝืนการปฏิบัติ ตามระเบียบว่าด้วยการลาคลอดทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการขยายเวลาการลาคลอด เพื่อให้มารดาได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้นานมากขึ้นกว่าที่กฎหมายปัจจุบันกำหนด

2.4 พัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ

- 2.4.1 พัฒนาให้มีน้ำสะอาดได้มาตรฐาน สำหรับดื่มทั้งในบ้านและโรงเรียน อย่างทั่วถึงและให้หน่วยราชการตรวจสอบคุณภาพน้ำดื่มอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและรักษาคุณภาพน้ำ
- 2.4.2 ส่งเสริมให้มีส้วมที่สะอาดถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และที่สาธารณะ
- 2.4.3 ให้ความรู้แก่พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน เพื่อให้สร้างสภาพแวดล้อม สำหรับสุขภาพที่ดีของเด็ก อาทิ การกำจัดขยะและน้ำเสีย อาหารปนเปื้อนสารพิษ ฯลฯ

ข. มาตรการการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยประถมศึกษาและวัยรุ่น (อายุ 6-18 ปี)

1. มาตรการเร่งด่วน

1.1 ให้ความรู้แก่เด็ก พ่อแม่ และครอบครัว เพื่อเพิ่มความเข้าใจพัฒนาการแต่ละช่วงอายุอย่างต่อเนื่อง

- 1.1.1 ให้ความเข้าใจแก่กลุ่มเป้าหมายเรื่องพัฒนาการตามวัย ด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ สังคมและอารมณ์ โดยเฉพาะด้านเพศศึกษาและทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับสุขภาพที่เป็นองค์รวมและความแข็งแรงของร่างกาย

- 1.1.2 ให้ความสนใจแก่กลุ่มเป้าหมายเรื่องการดูแลสุขภาพในช่องปาก สุขภาพสายตา และการได้ยิน
- 1.1.3 ส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและปลอดภัยเป็นหลัก โภชนาการ ราคาเหมาะสม โดยเน้นแร่ธาตุที่จำเป็น ได้แก่ ธาตุเหล็ก ไอโอดีน ไม่ส่งเสริมการรับประทานอาหาร และเครื่องดื่มที่มีรสหวาน อาหารจานด่วน ขนมขบเคี้ยว และให้มีการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ ของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เน้นการป้องกันปัญหาโรคอ้วนในเด็ก และการออกกำลังกาย รวมไปถึงความเชื่อและค่านิยมและการปฏิบัติที่ไม่ ถูกต้องในเรื่องการควบคุมน้ำหนัก

1.2 ให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างทักษะสำหรับเด็กวัยรุ่น

- 1.2.1 ให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างทักษะชีวิต รวมทั้งการรู้จักวางตัวให้ เหมาะสม โดยเฉพาะด้านอนามัยเจริญพันธุ์แก่เด็กวัยรุ่นและเน้นการ ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รวมทั้งการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์
- 1.2.2 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การใช้ชีวิตคู่ ที่เหมาะสม และความพร้อมในการมีครอบครัว
- 1.2.3 ให้ความรู้ความเข้าใจในการมีทักษะทางสุขภาพ โดยเฉพาะด้านความ ปลอดภัยของชีวิต ทั้งทางบก ทางน้ำ ในบ้าน ในโรงเรียน และในชุมชน สารเสพติด บุหรี่ เหล้า อายุมขและอุบัติเหตุ และการรู้เท่าทันสื่อ
- 1.2.4 ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกันตนเองจากอันตรายทางสังคม อาทิ การป้องกันจากการถูกล่อลวง การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และ ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ

1.3 การจัดระบบและประเภทบริการที่มีคุณภาพและให้ทั่วถึงเด็กทุกกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความต้องการที่แตกต่างกันตามวัยและสภาพปัญหา

- 1.3.1 จัดให้มีบริการด้านสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์ที่เด็กพึงได้รับอย่าง ครอบคลุมและทั่วถึงเด็กทุกพื้นที่ และควรขยายสิทธิประโยชน์

ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเพิ่มเติมขึ้น เช่น การช่วยเหลือเด็กให้มีแว่นสายตา การส่งเสริมให้เด็กได้รับยาเม็ดธาตุเหล็ก รายสัปดาห์ การทดสอบสมรรถภาพทางกาย การสนับสนุนอุปกรณ์ตรวจการได้ยิน

1.3.2 จัดบริการให้คำปรึกษาที่หลากหลายรูปแบบทั้งในโรงเรียนและชุมชนที่พ่อแม่และเด็กสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก พร้อมทั้งมีบริการให้คำปรึกษาโดยสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.3.3 ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยวิธีการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเด็ก โดยสนับสนุนงบประมาณจากภาคส่วนต่างๆ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้และดำเนินการการจัดทำโครงการต่างๆ อาทิ โครงการอาหารกลางวัน โครงการนมโรงเรียน และปรับงบประมาณให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน แทนการมุ่งจัดจ้าง เพราะทำให้งบประมาณที่มีจำกัดอยู่แล้วยังต้องถูกเบียดบังไปอีกที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือ เด็กและชุมชนจะขาดโอกาสพัฒนาทักษะและมีส่วนร่วม อันเป็นประโยชน์ต่อการพึ่งตนเองได้ด้วย

2. มาตรการระยะยาว

(โปรดดูมาตรการระยะยาวการส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ประกอบเพื่อเป็นการรับช่วงพัฒนาการที่ต่อเนื่องกัน)

2.1 การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และการเพิ่มองค์ความรู้

2.1.1 ศึกษาวิจัยและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบว่าด้วยการทำแท้ง และสื่อลามก เป็นต้น เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย และเพื่อให้เด็กได้ดำรงชีวิตและความเป็นอยู่อย่างปลอดภัย

2.1.2 ศึกษาวิจัยสภาวะสุขภาพของเด็กอายุ 6-18 ปีให้มากขึ้น เพื่อใช้ในการวางมาตรการ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้

- 2.1.3 พัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่เข้าถึงเด็กด้อยโอกาส เช่น หน่วยบริการเคลื่อนที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนภูมิภาคควรระดมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน

ค. มาตรการส่งเสริมสุขภาพจิตเด็ก (อายุ 0-18 ปี)

1. มาตรการเร่งด่วน

บทที่ 5
หน้า 13

1.1 ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่ทำงานกับเด็กเข้าใจเรื่องสุขภาพจิตในระดับพื้นฐานของเด็กตามวัย

- 1.1.1 หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสื่อมวลชนจัดอบรมและผลิตคู่มือและสื่อที่เหมาะสม เข้าใจง่าย เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีความรู้และเข้าใจวิธีการปรับตัวของเด็กและของพ่อแม่เอง
- 1.1.2 ให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น ตามระดับวุฒิภาวะของตน รวมทั้งสร้างความเข้าใจในบทบาท ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลแวดล้อม

1.2 สนับสนุนให้จัดบริการส่งเสริมสุขภาพจิต และการฝึกอบรม

- 1.2.1 จัดฝึกอบรมแก่บุคลากรที่ไม่ใช่นักวิชาชีพ เช่น นักจัดรายการวิทยุ (DJ) และอาสาสมัครให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ หรือผู้ผลิตสื่ออื่น ๆ ให้มีความเข้าใจพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแนะแนวที่ถูกต้องตามหลักวิชา
- 1.2.2 พัฒนาบริการและบุคลากรแนะแนวด้านสุขภาพจิตในโรงเรียน เช่น จัดบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นก่อนถึงผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว ภายใต้การรับรองของกรมสุขภาพจิต โดยอยู่ในแหล่งที่เข้าถึงได้ง่าย ในสถานศึกษาหรือในชุมชน และควรมีการปฏิบัติงานในลักษณะสหวิชาชีพ
- 1.2.3 จัดให้มีสายด่วนสุขภาพจิตซึ่งดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรึกษาปัญหาเร่งด่วนทางโทรศัพท์ หรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างมีคุณภาพ และมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ได้

- 1.2.4 มีระบบส่งต่อในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือและการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญในระดับสูงขึ้น

2. มาตรการระยะยาว

2.1 การฝึกอบรม

- 2.1.1 จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการศึกษาก่อนและระหว่างประจำการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องแก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาและการให้ความช่วยเหลือในระดับต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง

2.2 กิจกรรมนันทนาการเพื่อป้องกันและช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต (โปรดดูหัวข้อด้านเด็กกับนันทนาการ)

2.3 สนับสนุนสื่อมวลชนให้มีบทบาทสำคัญในการผลิตสื่อส่งเสริมสุขภาพจิต (โปรดดูหัวข้อด้านสื่อมวลชนกับเด็ก)

2.4 สนับสนุนชุมชน

- 2.4.1 ส่งเสริมให้ชุมชนจัดระบบเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง อาทิ เด็กถูกละเมิดสิทธิ เด็กที่อาจฆ่าตัวตาย เด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรง เป็นต้น

2.5 วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้

- 2.5.1 ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการปรับตัวของเด็ก โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น สภาพสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสภาพสุขภาพจิตของเด็ก หรือลักษณะพ่อแม่ ผู้ปกครองที่เอื้อ หรือไม่เอื้อต่อสุขภาพจิตที่ดีของเด็ก รวมทั้งรวบรวมองค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่และสนับสนุนงานสุขภาพจิต ให้สาธารณชนเข้าถึงได้ง่ายและกว้างขวางยิ่งขึ้น

บทที่ 6	ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยและ ป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก
----------------	--

6.1 ปัญหาด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยสำหรับเด็ก

การเกิดอุบัติเหตุและบาดเจ็บในเด็ก เป็นปัญหาที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และกระจายตัวด้วย
สาเหตุนานาประการ โดยปราศจากมาตรการควบคุมดูแลให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็ก ทั้งในระบบ
ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สถานที่สาธารณะ สถานที่ก่อสร้าง ฯลฯ ทำให้เกิดความสูญเสีย ตั้งแต่
บาดเจ็บเล็กน้อย ทุพพลภาพ จนถึงเสียชีวิต ปัญหาต่างๆ มีดังนี้

1) รัฐไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการควบคุมดูแลเป็นการเฉพาะเรื่องความปลอดภัย
ในเด็ก ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายต่อสู้กับปัญหาอุบัติเหตุ โดยกำหนดมาตรการหลายรูปแบบ
และมีหน่วยงานหลายหน่วยที่เกี่ยวข้อง แต่มาตรการส่วนใหญ่ยังคงเน้นกลุ่มวัยแรงงานเป็น
กลุ่มเป้าหมายหลัก ขาดการดำเนินงานอย่างจริงจังในเรื่องความปลอดภัยในเด็ก เช่น ไม่มีมาตรการ
การป้องกันการจมน้ำและลดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรสำหรับเด็กเล็ก ฯลฯ

2) ขาดกฎหมายหรือมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่เพื่อสนับสนุนให้เกิดการสร้าง
สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่เด็ก

- ขาดกฎหมายสนับสนุนให้เกิดการสร้างโครงสร้างทางกายภาพที่ปลอดภัยแก่เด็ก
ในท้องถิ่น เช่น กฎหมายอาคาร สนามเด็กเล่น สนามกีฬา ร้วน้ำ แหล่งน้ำ และ
ทางเท้า เป็นต้น
- ขาดกฎหมายเพื่อควบคุมความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กอย่างเพียงพอ
และขาดการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองผู้บริโภค องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540 มาตรา 57
- ขาดการบังคับใช้อย่างจริงจังในกฎหมายที่มีอยู่ เช่น ไม่มีมาตรการบังคับใช้
กฎหมายเพื่อควบคุมการขับขี่ยานยนต์ในเด็กอายุน้อยกว่า 18 ปี ขาด
มาตรการความปลอดภัยในรถยนต์สำหรับเด็ก ทั้งๆ ที่มีการบังคับใช้กฎหมาย
เข็มขัดนิรภัย ขาดการตรวจจับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก
สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม

3) ขาดองค์ความรู้ในเรื่องการเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก เพื่อให้การดำเนินงานตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ (scientific based) ต้องมีการวิจัยที่ดี สนับสนุนทั้งด้านชีวกลไก พฤติกรรมศาสตร์ ระบาดวิทยา ด้านคลินิก และงานวิจัยเชิงระบบ

4) ขาดการเชื่อมโยงระบบข้อมูลที่มีอยู่ในเรื่องความปลอดภัยในเด็ก เพื่อสร้างระบบเตือนภัยด้านความปลอดภัยในเด็กระดับชาติและท้องถิ่น เช่น ข้อมูลในระบบการรายงานการตาย ข้อมูลการบาดเจ็บของโรงพยาบาลต่างๆ ระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของกระทรวงสาธารณสุข ข้อมูลการสำรวจสุขภาพระดับชาติ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ข้อมูลการร้องเรียนของสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค ข้อมูลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐานของกระทรวงอุตสาหกรรม ข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลการคุ้มครองเด็กขององค์กรเอกชนและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังขาดรายงานการสอบสวนและวิเคราะห์สาเหตุการตายของเด็ก อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ สาธารณภัย และความรุนแรงอย่างเป็นระบบ ทำให้ขาดองค์ความรู้ที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนงานสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก

5) ขาดกลไกการสื่อความรู้ที่ดีเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทำให้ประชาชนทั้งเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ยังคงขาดความตระหนักในความเสี่ยงต่อความปลอดภัย และขาดความรู้และทักษะในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ทั้งการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและการควบคุมผลิตภัณฑ์อันตราย

6) ขาดเกณฑ์กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยขั้นต่ำที่เด็กทุกคนพึงได้รับจากรัฐ เพื่อลดความไม่เสมอภาค และความไม่เป็นธรรมในสังคมต่อการได้รับความปลอดภัย ปัญหาของอุบัติเหตุและการบาดเจ็บมีรากเหง้ามาจากความยากจน ความไม่เสมอภาคและความไม่เป็นธรรมในสังคมเด็กในครอบครัวที่มีฐานะต่ำมีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บทั้งจากการได้รับการดูแลต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน การถูกทอดทิ้งละเลย การถูกทำร้าย และการอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูง ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดการบาดเจ็บอันส่งผลให้เกิดความพิการ การสูญเสียสมรรถภาพทางร่างกาย การสูญเสียความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวงจรของความยากจนสืบต่อไปอีก อนึ่ง การดำเนินการเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก ต้องคำนึงถึงสิทธิและความเสมอภาคของเด็กทุกคนที่จะได้รับความปลอดภัยอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยการจัดการกระจายทรัพยากร เพื่อการสงเคราะห์เด็ก การคุ้มครองเด็ก การจัดสวัสดิการและการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กทุกกลุ่มของสังคมได้รับการปกป้องดูแลอย่างเสมอภาคและไม่มีการเลือกปฏิบัติ

7) ขาดนโยบายที่ส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ในการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก องค์กรอนามัยโลกได้สนับสนุนโครงการ

ชุมชนปลอดภัย เพื่อให้ชุมชนมีคามสามารถ ในการค้นหาปัจจัยเสี่ยงและปัญหาความไม่ปลอดภัย ในท้องถิ่น การวิเคราะห์ทางชุมชนและบทบาทในการดำเนินการแก้ไขอย่างมีส่วนร่วมและบูรณาการ ร่วมกันเครือข่ายท้องถิ่น รวมทั้งการติดตามประเมินผลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการ แก้ไขปัญหาต่อไป แต่ประเทศไทยยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว

8) ขาดการสนับสนุนให้มีการผลิตและใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัย ที่มีหลักฐานทาง วิทยาศาสตร์รองรับอย่างชัดเจนว่าสามารถลดการตายและการบาดเจ็บได้ เช่น หมวกนิรภัย ที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็ก เป็นต้น

9) ขาดระบบบริการและสวัสดิการของสังคมในการช่วยเหลือครอบครัวและเด็ก ที่ได้รับบาดเจ็บจนเกิดภาวะพิการ เด็กเหล่านี้ถูกกั้นกั้นสิทธิในการดำรงชีพและการได้รับการ พัฒนาในหลายเรื่อง เช่น การศึกษา การนันทนาการ การเดินทาง การเรียนรู้ เพื่อการประกอบอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้การขาดระบบสวัสดิการสังคมในการช่วยเหลือครอบครัว ทำให้ครอบครัว ต้องแบกรับภาระในการดูแลเด็กโดยลำพัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตเด็กและครอบครัว

6.2 มาตรการด้านการสร้างเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บ ในเด็ก

มาตรการที่ 1 พัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยด้านความปลอดภัยในเด็ก

1.1 มาตรการเร่งด่วน

1.1.1 ให้คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติและคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก แห่งชาติ เร่งประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชนได้รับรู้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเสริม ความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ซึ่งต้องมีมาตรการให้ความ คุ้มครองเป็นพิเศษจากมาตรการทั่วไป

1.1.2 ให้กรรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและประชาสังคม ส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งเครือข่ายความปลอดภัยในเด็ก เชื่อมโยงในพื้นที่ ระดับต่างๆ โดยระดมการมีส่วนร่วมจากชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและภูมิภาค เพื่อให้เกิดความสามารถ ในการวางแผนและจัด

กระบวนการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาที่เป็นปัจจัย สาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยง ถึงแวดล้อม ตลอดจนการแก้ไขเยียวยาในระดับเบื้องต้น และพื้นฐานสำหรับตนเองได้

- 1.1.3 พัฒนาระบบและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องและเร่งรัดการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ เช่น กฎหมายควบคุมความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายจราจรและขนส่ง กฎหมายคุ้มครองเด็ก เป็นต้น

1.2 มาตราสาระยาว

บทที่ 6
หน้า 4

- 1.2.1 พัฒนาระบบเตือนภัยระดับชาติด้านความปลอดภัยในเด็ก โดยพัฒนาความเชื่อมโยงจากระบบข้อมูลที่ได้ดำเนินการโดยหน่วยงานต่างๆ อยู่แล้ว เช่น ระบบรายงานการตาย ระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของกระทรวงสาธารณสุข ระบบการสำรวจสุขภาพระดับชาติ ซึ่งรายงานโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบบข้อมูลของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระบบข้อมูลของสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค และระบบข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น และให้หน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าถึงและใช้ระบบข้อมูลนี้ได้ร่วมกัน ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติสามารถผลักดันให้เกิดการดำเนินการได้จริง
- 1.2.2 พัฒนาระบบข้อมูลเตือนภัยด้านความปลอดภัยสำหรับเด็กระดับท้องถิ่น โดยจัดให้มีการเชื่อมโยงของระบบข้อมูลท้องถิ่น เช่น ข้อมูลโรงพยาบาล ข้อมูลของสถานีตำรวจ ข้อมูลขนส่งจังหวัด ข้อมูลสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัดและท้องถิ่นควรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานและดำเนินงาน
- 1.2.3 ส่งเสริมพัฒนาระบบการสอบสวนและวิเคราะห์สาเหตุ อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและสาธารณภัยและความรุนแรง เพื่อดำเนินการป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น

มาตรการที่ 2 พัฒนานองค์ความรู้และส่งเสริมการวิจัย

2.1 มาตรการเร่งด่วน

2.1.1 ให้กระทรวงสาธารณสุขส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันสาธารณสุข ตลอดจนสนับสนุนการศึกษา สื่อมวลชน ได้ถ่ายทอดความรู้และจัดการฝึกทักษะแก่เด็ก บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก นายจ้างและชุมชนในเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บ จากอุบัติเหตุ ความรุนแรงและการปฐมพยาบาล โดยมีการชักชวนฝึกซ้อมเพื่อประเมินและกระตุ้นให้เกิดความพร้อม โดยเฉพาะในเรื่องที่มีความสำคัญสูง เช่น อุบัติเหตุจมน้ำ การจมน้ำ สารเคมี วัตถุอันตราย ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก การบาดเจ็บจากสัตว์ การบาดเจ็บจากการเล่น การบาดเจ็บจากการทำงาน ฯลฯ

2.1.2 ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และภาคประชาสังคมส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมคิดร่วมสร้างสรรค์ และปฏิบัติการในกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัย และการป้องกันแก้ไขการบาดเจ็บในเด็ก โดยเฉพาะให้เด็กสามารถคิดค้นและดำเนินงาน โครงการด้วยตนเองให้เหมาะสมตามวัยและศักยภาพของตน

2.1.3 ส่งเสริมให้เกิดการจัดการองค์ความรู้ การวิจัยเชิงพัฒนาและการพัฒนาบุคลากร เพื่อสามารถนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพอย่างเร่งด่วน

2.2 มาตรการระยะยาว

2.2.1 สนับสนุนให้มหาวิทยาลัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และชุมชน ดำเนินการวิจัยหาความรู้และแนวทางในการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กชนิดต่างๆ ทั้งความรู้เชิงเทคโนโลยี และความรู้เชิงประยุกต์ ทั้งด้านชีวกลไก ด้านพฤติกรรมศาสตร์ จิตวิทยา สังคมศาสตร์ ระบาดวิทยา และงานวิจัยเชิงระบบ เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมและโครงการใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อเด็ก

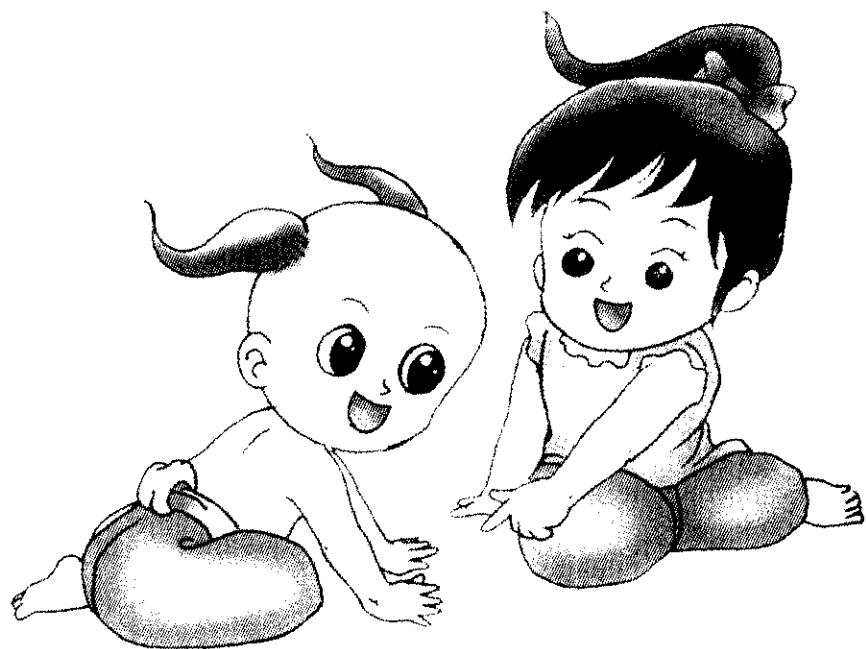
มาตรการที่ 3 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก

3.1 มาตรการเร่งด่วน

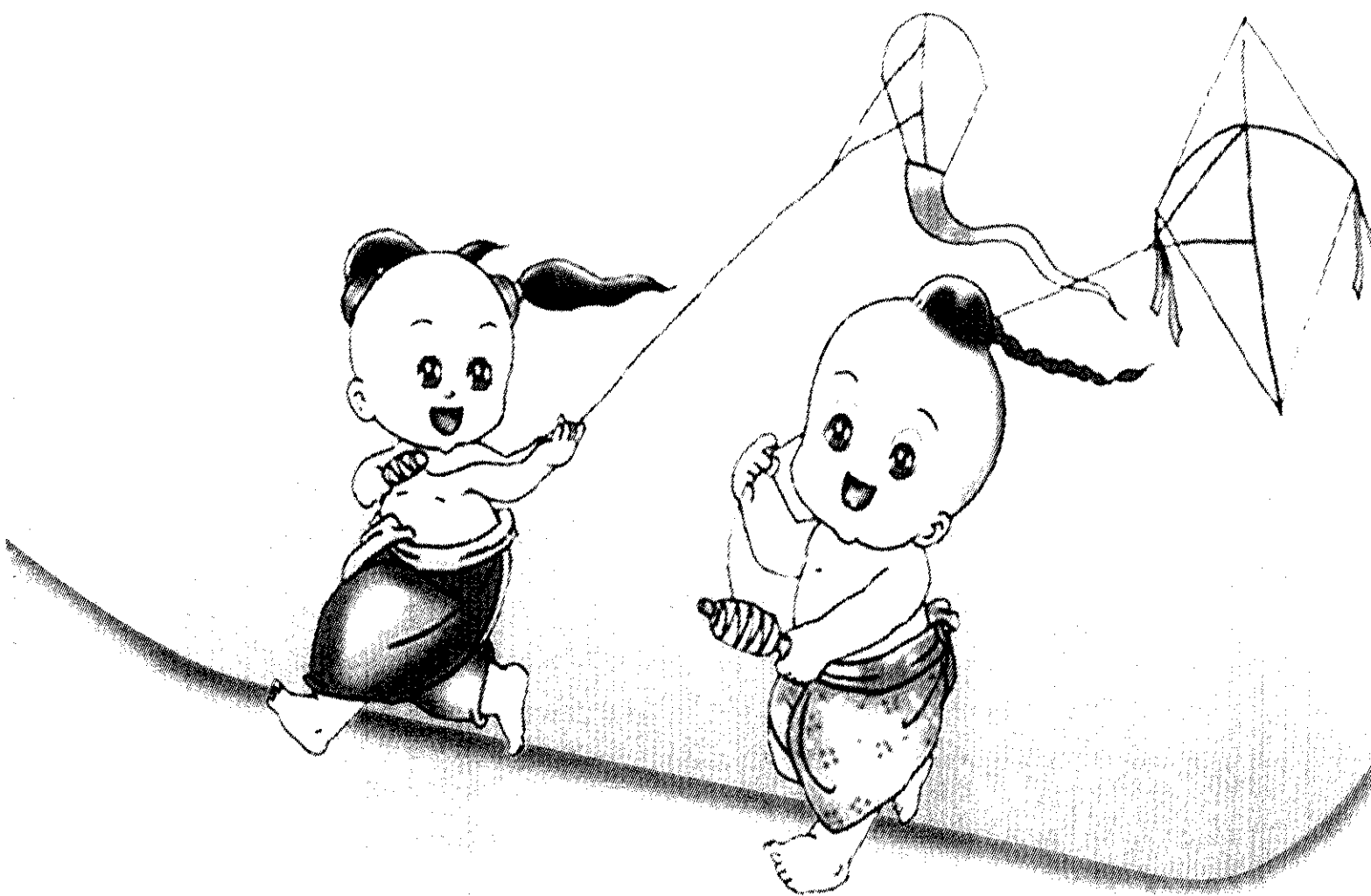
- 3.1.1 เร่งรัดให้มีการตราพระราชบัญญัติให้มืองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค
- 3.1.2 กำหนดมาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์ เพื่อเป็นแรงจูงใจแก่สื่อมวลชนและผู้ประกอบการภาคเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมความปลอดภัยในเด็ก

3.2 มาตรการระยะยาว

- 3.2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและภาคประชาสังคมต้องให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็ก ทั้งสิ่งแวดล้อมทั้งในบ้าน เขตชุมชน สถานศึกษา ถนน สถานที่เล่น สนามกีฬา สถานที่สาธารณะ และแม่น้ำลำคลอง
- 3.2.2 โครงสร้างทางกายภาพของชุมชนและผังเมือง ทั้งโครงสร้างเดิมและโครงสร้างใหม่จะต้องได้รับการประเมินความเสี่ยงต่อความปลอดภัยสำหรับเด็ก และจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง เพื่อลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- 3.2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์รอบตัวเด็กให้ปลอดภัยอย่างจริงจัง หน่วยงานหลายหน่วยมีบทบาทเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ เช่น สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม มุฉินธิคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น
- 3.2.4 สนับสนุนให้มีการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยที่ผลิตภายในประเทศ ซึ่งมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และราคาเป็นธรรม เช่น หมวกนิรภัยเด็กที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในรถจักรยานยนต์ รถยนต์ หรือพาหนะโดยสารอื่นๆ เครื่องส่งสัญญาณควันไฟในห้อง เป็นต้น

บทที่ 7 ด้านการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

บทที่ 7	ด้านการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์
----------------	---

7.1 ปัญหาด้านเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี/เอดส์

เอชไอวี/เอดส์ เป็นปัญหาที่ประเทศไทยเผชิญมาช่วงกว่า 20 ปีมาแล้ว แม้จะได้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ.2534 ปัจจุบันก็ยังมมีปัญหารุนแรงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรวมทั้งพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น และพฤติกรรมทางเพศของผู้ใหญ่ โดยมีสื่อต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ ปัญหาโดยทั่วไปสรุปได้ดังนี้

1) การไม่เปิดเผยตัวของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์เพื่อขอรับความช่วยเหลือแก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เนื่องจากเกรงว่าจะถูกรังเกียจและไม่ได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคม

2) การรณรงค์ทั่วไปและกระบวนการกลุ่มเรียนรู้ในวงกรณ์ ได้ดำเนินการด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง อาทิ วิทยากรกลุ่ม อาจมีความเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับการติดเชื้อเอดส์ ทำให้เกิดผลลบและทำให้เด็กหรือประชาชนไม่ได้เรียนรู้ หรือรับบริการที่ถูกต้องเท่าที่ควร

3) ยังมีความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องการตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวีในเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ โดยหน่วยงานที่ต้องการตรวจอาจอ้างว่าต้องการตรวจเลือด เพื่อวางแผนในการดูแลสุขภาพเด็ก แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของเด็กอาจมองว่าการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวีในเด็กเป็นการละเมิดสิทธิของเด็ก

4) การเข้าถึงยาต้านไวรัสเอดส์แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ที่ติดเชื้อเอชไอวี ยังไม่ทั่วถึง

5) การรับเด็กไปอุปถัมภ์โดยญาติพี่น้องหรือการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ในกรณีที่ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์เสียชีวิต มีอุปสรรคเนื่องจากยังมีขั้นตอนที่ยังยาก รวมทั้งยังไม่มียกยบายที่ชัดเจนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

6) บริการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ยังขาดคุณภาพ เพราะไม่ได้เป็นการให้ความช่วยเหลือแบบองค์รวมที่ครอบคลุมถึงครอบครัวและชุมชน

7) การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ยังเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากระบบราชการมีขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานมาก

8) บุคลากรที่ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ยังไม่เพียงพอ สำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานโครงการนี้เป็นงานรอง จะไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ เนื่องจากมีงานประจำที่ต้องรับผิดชอบ

9) บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษาเรื่องโรคเอดส์แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ยังไม่เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ

10) บุคลากรในการดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ได้แก่ พี่เลี้ยงเด็กที่ดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ในสถานสงเคราะห์ของภาครัฐและเอกชนยังมีไม่เพียงพอ

11) งบประมาณที่ได้รับเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ยังมีจำนวนจำกัด การระดมทรัพยากรเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กยังขาดความต่อเนื่อง โดยยังมีลักษณะเป็นการให้ความช่วยเหลือแบบปีต่อปี

12) ขาดระบบที่มีประสิทธิภาพในการประสานงานและการส่งต่อเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนและยังขาดการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

บทที่ 7
หน้า 2

7.2 มาตรการด้านการป้องกันและช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวีและเอดส์

มาตรการที่ 1 การป้องกันไม่ให้เด็กรับเชื้อเอชไอวี

1.1 มาตรการเร่งด่วน

1.1.1 การให้ความรู้แก่ครอบครัวและเด็กเรื่องครอบครัวศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สัมพันธภาพภายในครอบครัวเพื่อให้เกิดสุขภาวะรอบด้าน (โปรดดูด้านครอบครัวกับเด็กประกอบ)

1.1.2 ให้ความรู้แก่เด็กอย่างเหมาะสมตามวัยด้านทักษะชีวิตและเพศศึกษาที่เน้นการมีวินัยในตนเองและรู้จักควบคุมตนเอง โดยเฉพาะด้านเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และความรับผิดชอบที่พึงมี

1.2 มาตรการระยะยาว

- 1.2.1 จัดเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องในข้อ 1.1.1, 1.1.2 รวมทั้งวิธีการเรียน การสอนที่เหมาะสมให้เข้าถึงเด็กทุกกลุ่มทั่วประเทศ โดยเฉพาะเน้นความรู้และความรับผิดชอบของเด็กผู้ชายด้วย
- 1.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ในข้อ 1.1.1 และ 1.1.2 เพื่อให้เข้าถึงแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

มาตรการที่ 2 การดูแลสุขภาวะรอบด้านของเด็ก

บทที่ 7
หน้า 3

2.1 มาตรการเร่งด่วน

- 2.1.1 การดูแลให้เด็กได้อยู่กับครอบครัวและจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคหรือเครื่องนุ่งห่มหรือครอบครัวอุปถัมภ์ในกรณีที่ผู้ปกครองเสียชีวิตและเด็กขาดผู้ดูแล
- 2.1.2 ส่งเสริมให้มีการดูแลและให้คำปรึกษาแก่เด็กโดยอาสาสมัครชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน โดยยึดหลักการไม่เลือกปฏิบัติ

2.2 มาตรการระยะยาว

- 2.2.1 ส่งเสริมให้เด็ก ครอบครัว และชุมชน ยึดศาสนา จริยธรรมและคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเพื่อให้สามารถยอมรับและปรับตัว ในการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ติดเชื้อและไม่ติดเชื้อ
- 2.2.2 สร้างเสริมศักยภาพของครอบครัวและชุมชนในการดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ทั้งนี้โดยมีการหนุนช่วยด้านทรัพยากรต่างๆ อาทิ ด้านวิชาการ ด้านเงินสนับสนุน ด้านบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรการที่ 3 การพัฒนาระบบบริการทางสังคมและเศรษฐกิจที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตและการพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

3.1 มาตรการเร่งด่วน

- 3.1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ได้รับการทางการศึกษา และบริการด้านสุขภาพทุกคน
- 3.1.2 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ โดยการสนับสนุนของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.1.3 ส่งเสริมให้ครอบครัวผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้ฝึกอาชีพและมีรายได้ โดยเฉพาะการส่งเสริมการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อให้สามารถรวมพลังและพึ่งพากันเองได้ระดับหนึ่ง

3.2 มาตรการระยะยาว

สร้างระบบส่งเสริมและช่วยเหลือทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ครอบครัวและเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

มาตรการที่ 4 การพัฒนาระบบบริการทางการแพทย์ให้มีคุณภาพและสามารถเข้าถึงได้อย่างทัดเทียมกัน

4.1 มาตรการเร่งด่วน

- 4.1.1 จัดให้ยาต้านไวรัสเอดส์กับเด็กและสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ติดเชื้อเอชไอวีหรือป่วย
- 4.1.2 ให้บริการทางการแพทย์ด้านอื่นๆแก่เด็กและสมาชิกในครอบครัวที่ติดเชื้อหรือป่วยอย่างทั่วถึงทุกคน
- 4.1.3 หาวิธีการจูงใจให้หญิงตั้งครรภ์และสามีรับการตรวจเลือดด้วยความสมัครใจ และในกรณีที่ติดเชื้อให้รับยาต้านไวรัสเอดส์เพื่อป้องกันการถ่ายทอดเชื้อจากแม่สู่ลูก

4.2 มาตรการระยะยาว

- 4.2.1 พัฒนาระบบและกลไกให้เด็กและครอบครัวได้รับยาและเวชภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อฉวยโอกาสและโรคเอดส์
- 4.2.2 พัฒนางองค์ความรู้ด้านสุขภาพทางเลือกและนำผลที่ได้รับการรับรองแล้วไปใช้
- 4.2.3 ให้ความรู้ถึงประโยชน์ของการตรวจเลือดก่อนสมรส และ/หรือก่อนมีบุตร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวี

บทที่ 7
หน้า 5

มาตรการที่ 5 สร้างเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ชุมชน องค์กร และต่างประเทศ

5.1 มาตรการเร่งด่วน

- 5.1.1 ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้าใจ มีจิตสำนึกและร่วมมือกันปฏิบัติต่อเด็กและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวีและเอดส์ไปในทิศทางเดียวกันตามหลักการที่ว่าด้วยการไม่เลือกปฏิบัติ
- 5.1.2 เชื่อมโยงเครือข่ายให้มีการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องเอดส์และการดำเนินชีวิตรวมทั้งการถ่ายทอดประสบการณ์ พร้อมขยายผลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีปัญหาการติดเชื้อ
- 5.1.3 สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการ และกระบวนการการแก้ปัญหาทักนนานาชาติ รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวกับสิทธิเวชภัณฑ์

5.2 มาตรการระยะยาว

- 5.2.1 พัฒนาระบบการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และให้มีความร่วมมือในการป้องกันปัญหาการเลือกปฏิบัติและการละเมิดสิทธิของผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วย

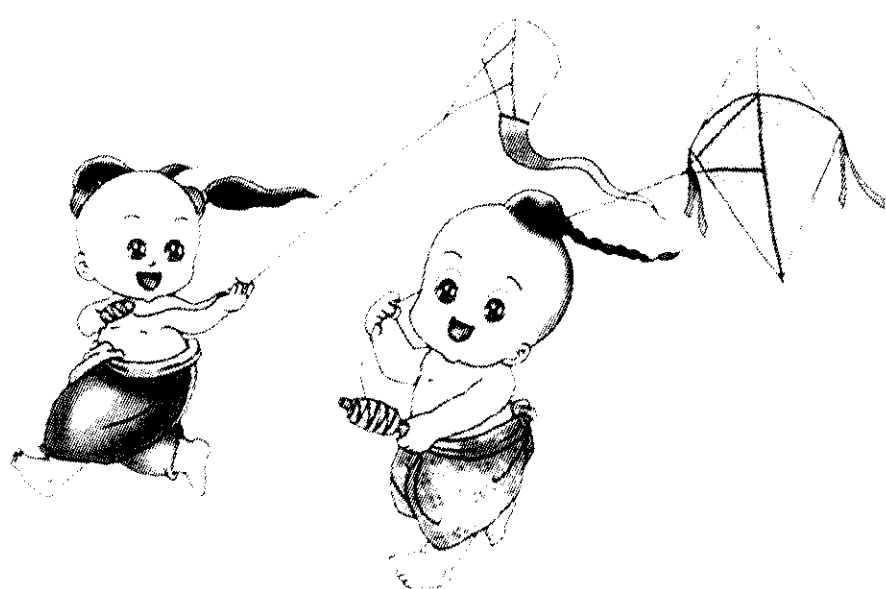
มาตรการที่ 6 การพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี รวมทั้งระบบข้อมูล ข่าวสาร และ การศึกษาวิจัย

6.1 มาตรการเร่งด่วน

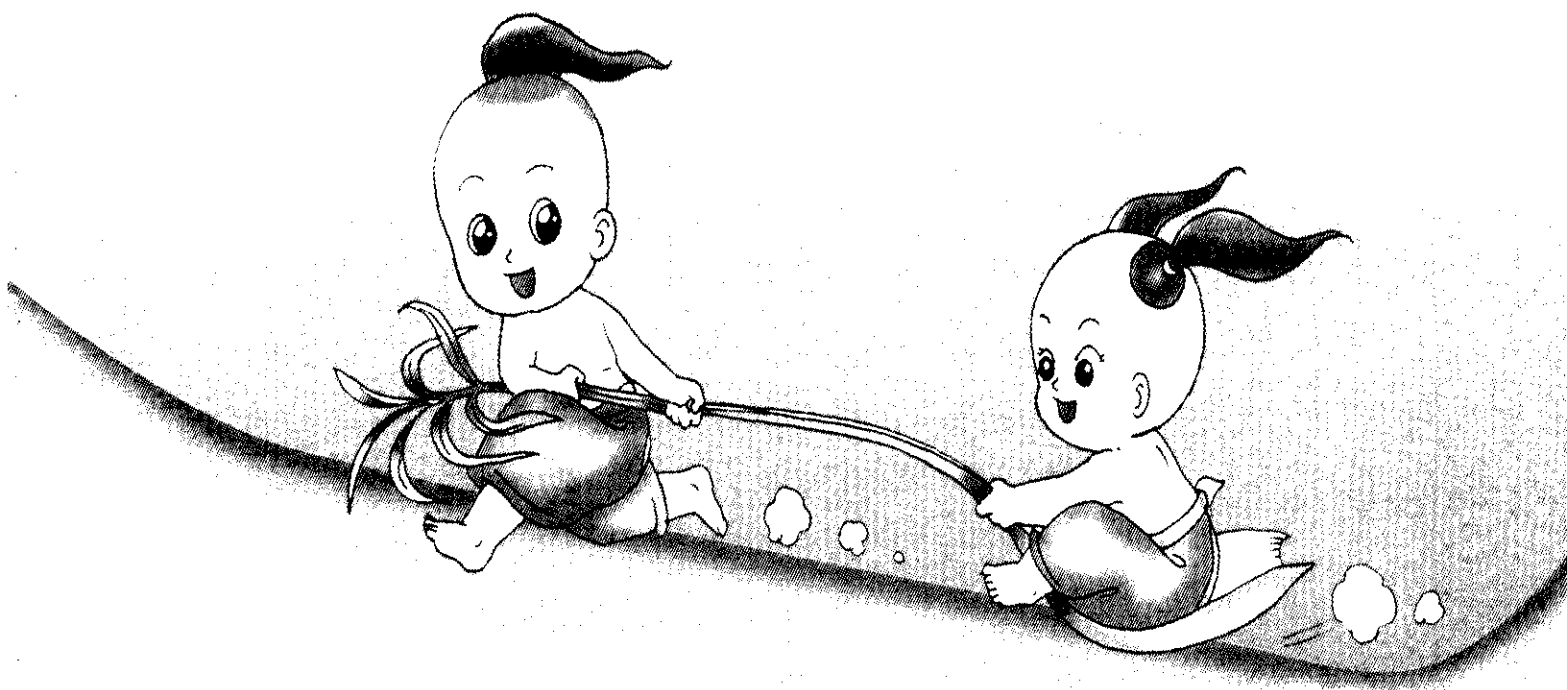
- 6.1.1 ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ รวมทั้งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ภารกิจ ที่ทำไปแล้วและนำผลความสำเร็จมาใช้ประโยชน์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- 6.1.2 ให้มีวิวัฒนาการของแนวทางการปฏิบัติ และการฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่อยู่ ใกล้ชิดกับเด็ก รวมทั้งชุมชนและครอบครัว โดยมีกระบวนการพัฒนาแนวทาง ตามมาตรการต่างๆ ข้างต้นอย่างต่อเนื่อง
- 6.1.3 ส่งเสริมให้มีทรัพยากรที่เหมาะสมในการคิดค้นเวชภัณฑ์ใหม่ที่มี ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วัตถุดิบในประเทศ โดยมีสถาบัน วิจัยการที่รับผิดชอบในการวิจัยให้หลากหลายมากขึ้น

6.2 มาตรการระยะยาว

พัฒนาเครือข่ายข้อมูลข้อสนเทศต่างๆ รวมทั้งการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้มี การแลกเปลี่ยนความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

บทที่ 8 ด้านการศึกษาสำหรับเด็ก

บทที่ 8 ด้านการศึกษาสำหรับเด็ก

8.1 ปัญหาทางการศึกษาสำหรับเด็ก

แม้ว่าประเทศไทยได้จัดการศึกษาสำหรับเด็กมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ปัญหาด้านนี้ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก อาจแบ่งเป็นด้านได้ดังนี้

ก. การจัดการศึกษาปฐมวัย (อายุ 0 - 5 ปี)

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีดังต่อไปนี้

1) ผลการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยครั้งที่ 2 พ.ศ. 2539-2540 (นิตยา คชภักดี และคณะ : 2543) ได้ประเมินกลุ่มเด็กอายุ 1-5 ปี โดยการทดสอบพัฒนาการอย่างคัดกรอง เก็บข้อมูลใน 4 ภาค ภาคละ 8 จังหวัด รวมทั้งกรุงเทพฯ เป็น 33 จังหวัด จำนวน 3,306 คน พบว่า โดยภาพรวมเด็กในช่วงอายุนี้นี้มีแนวโน้มพัฒนาการล่าช้ากว่าเกณฑ์มาตรฐาน หรือมีความเสี่ยงที่จะล่าช้ามากขึ้นในด้านใหญ่ ๆ 4 ด้าน คือ

- 1.1) พัฒนาการทางกาย มีภาวะโภชนาการ น้ำหนัก และส่วนสูงตามวัยน้อยกว่าเกณฑ์ มีปัญหาสมรรถภาพทางกาย การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็กในการช่วยเหลือตนเอง ปัญหาเด็กเติบโตช้าและความสามารถทางกายไม่สมวัย
- 1.2) พัฒนาการทางอารมณ์ มีปัญหาการควบคุมอารมณ์และการตอบสนองทางอารมณ์ต่อบุคคล และสิ่งเร้าต่าง ๆ
- 1.3) พัฒนาการทางสติปัญญา มีพัฒนาการทางสติปัญญาล่าช้า มีปัญหาด้านการใช้ภาษา การสื่อสาร พัฒนาการด้านจริยธรรมมีน้อย
- 1.4) พัฒนาการทางสังคม มีปัญหาด้านการสร้างทักษะทางสังคมการมีส่วนร่วมกับผู้อื่น การตอบสนองทางสังคม และการช่วยเหลือตนเอง

2) เด็กปฐมวัยยังมีการพัฒนาการล่าช้ากว่าวัย มีการศึกษาวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กปฐมวัยไทย พบว่าพัฒนาการด้านที่เด็กไม่สมวัยมากที่สุดคือพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยไม่สมวัยเป็นสัดส่วนสูงขึ้นตามอายุ (ัดดาเหมาะสมสุวรรณ และคณะ 2546) ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจสถานะสุขภาพ พัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย ปี 2542 พบว่ามีเด็กในเกณฑ์สงสัยพัฒนาการล่าช้า ร้อยละ 28.31 (ศิริพร กัญชนะ และคณะ 2542) และข้อมูลจากการศึกษาสถานะพัฒนาการของเด็กไทย พบว่าโดยภาพรวมเด็กปฐมวัยไทยจะมีพัฒนาการช้าด้านใดด้านหนึ่งร้อยละ 16.2 หรือ 1 คน ต่อ 6 คน และเมื่อแยกวิเคราะห์ตามช่วงอายุ พบว่า อัตราพัฒนาการล่าช้าเพิ่มขึ้นประมาณ 2 - 3 เท่า หลังอายุ 3 ปี โดยเด็กอายุ 1 - 2 ปีพบพัฒนาการล่าช้ากว่าวัยประมาณร้อยละ 10 อายุ 3 - 4 ปีมีพัฒนาการล่าช้า ประมาณร้อยละ 18 และร้อยละ 43.5 มีความเสี่ยงที่จะล่าช้า เด็กอายุ 3 - 6 ปี เกินกว่าครึ่งมีพัฒนาการล่าช้า หรือมีความเสี่ยงที่จะล่าช้า อายุ 5 - 6 ปีมีพัฒนาการล่าช้าชัดเจน ร้อยละ 27 และร้อยละ 28.6 เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการล่าช้า ซึ่งทำให้เด็กอายุ 5 - 6 ปี เพียงร้อยละ 44.5 ที่มีพัฒนาการสมวัย (นิตยา คชภักดี และคณะ 2540)

3) บิดา มารดา และผู้ปกครองส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในชนบท และกลุ่มฐานะยากจน หรือแม้แต่กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมในระดับกลาง และระดับสูง ขาดความรู้และทักษะในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาตามศักยภาพที่เหมาะสมตามวัยและขาดบริการเสริมสร้างความรู้และทักษะดังกล่าวแก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4) บริการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคธุรกิจเอกชนไม่ทั่วถึง และส่วนใหญ่ยังขาดคุณภาพ

5) การพัฒนามาตรฐานสำหรับการรับรู้ พฤติกรรมและความสามารถตามวัยของเด็ก รวมทั้งมาตรฐานการเลี้ยงดูและดูแลเด็ก ยังดำเนินการได้เพียงบางส่วน และที่มีอยู่แล้วยังขาดการนำไปใช้ให้ได้ผล อีกทั้งขาดกลไกและกระบวนการ การดูแลคุณภาพของบริการสำหรับเด็กปฐมวัยในทุกภาคส่วน ขาดตัวชี้วัดที่สมบูรณ์ ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติที่ใช้ได้ทั่วกัน และขาดการเฝ้าระวังเพื่อให้เป็นหลักประกันว่าเด็กทุกคนในพื้นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างน้อยตามมาตรฐานขั้นต่ำ

6) การฝึกอบรมผู้เลี้ยงดูเด็กในบ้าน และในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพที่ได้มาตรฐาน ยังมีไม่เพียงพอ และทั่วถึง

7) ขาดกลไกและเป้าหมายระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ในการสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการบริการที่ให้กับเด็ก เนื่องจากการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในความรับผิดชอบของหลายกระทรวง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร เทศบาลเมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคธุรกิจเอกชน

8) การถ่ายโอนภารกิจการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่องค์กรระดับท้องถิ่น ยังมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่อีกมาก รวมทั้งการขาดความเข้าใจในหลักวิชา และความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ

9) การมีส่วนร่วมในการจัดบริการเพื่อพัฒนาเด็กของบิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคธุรกิจเอกชนมีไม่เพียงพอ

10) สื่อการเรียนรู้ สื่อมวลชน และแหล่งนันทนาการสำหรับเด็กในวัยนี้ มีไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเด็กยากจน เด็กด้อยโอกาส และเด็กในชนบท

บ. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) การให้บริการไม่ครอบคลุมเด็กทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกคน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ประกาศว่าให้คนไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 ได้ระบุให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 6 ได้เข้าเรียนในโรงเรียนจนถึงอายุย่างเข้า 14 ปี หรือจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ในความเป็นจริงยังมีเด็กบางประเภทที่ยังไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ เช่น เด็กที่ไม่มีสูติบัตรหรือทะเบียนบ้าน เด็กที่ไม่มีสัญชาติ เด็กที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแต่ไร้สัญชาติ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ประสบภาวะยากลำบาก เด็กที่อยู่ในถิ่นห่างไกลทุรกันดาร เด็กติดตามพ่อแม่ ที่เข้าเมืองไทยโดยถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น

2) อัตราเด็กออกกลางคันในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ในระดับสูง

ข้อมูลของกลุ่มงานสถิติเพื่อการปฏิรูปการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เก็บข้อมูลอัตราการคงอยู่ของนักเรียน ป.1 เข้าเรียน ในปีการศึกษา 2535 เรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2546 ปรากฏว่าจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา พ.ศ. 2535 มีนักเรียนจำนวน 1,191,684 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อเรียนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2540 เหลือนักเรียนคงอยู่เป็นจำนวน 962,475 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 หรือได้ออกกลางคันเป็นจำนวน 229,209 คน (ร้อยละ 19.2) และเมื่อตามผลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2543 เหลือนักเรียน 764,866 คน (ร้อยละ 64.2) หรือได้ออกกลางคันเป็นจำนวน 426,818 คน (ร้อยละ 35.8) และเมื่อถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.3 ในปีการศึกษา 2546 เหลือนักเรียน 510,787 คน (ร้อยละ 42.9) หรือได้ออกกลางคันเป็นจำนวน 680,897 คน (ร้อยละ 57.1)

3) การตกซ้ำชั้นในประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ยังมีอัตราสูง

ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2546 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แสดงจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ตกซ้ำชั้น ปีการศึกษา 2545 ไว้ถึง 111,212 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.44 ของจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมด ชั้นที่มีการตกซ้ำชั้นสูงสุดคือประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 47,380 คน หรือร้อยละ 42.60 ของจำนวนนักเรียนที่ตกซ้ำชั้นทั้งหมด รองลงมาคือประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 18,491 (ร้อยละ 16.63) คน ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14,344 คน (ร้อยละ 12.90) ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 11,084 คน (ร้อยละ 9.97) ประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10,156 คน (ร้อยละ 9.13) ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 9,757 คน (ร้อยละ 8.77)

4) ขาดข้อมูลเชิงสถิติของเด็กในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ระดับชาติ และจำแนกตาม เพศ อายุ จังหวัด หรือพื้นที่การศึกษา ประเภทของเด็ก

ควรมีข้อมูลของกลุ่มเด็กต่าง ๆ เช่น เด็กพิการ เด็กไร้สัญชาติและเด็กกลุ่มอื่น ๆ ตามข้อ 1 ฯลฯ ที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนสามารถระบุแนวโน้มและสามารถแสดงความแตกต่างระหว่างเด็กที่ได้รับการกับจำนวนเด็กที่เกิดและมีชีวิตอยู่รอด เป็นต้น เพื่อช่วยในการวางแผนการศึกษา

บทที่ 8
หน้า 4

5) ภาวะทุพโภชนาการ การขาดแคลนอาหาร และวิธีการจัดการ

ข้อมูลสารสนเทศปี 2546 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการพบว่าเด็กวัยประถมศึกษามีปัญหาทุพโภชนาการ และการขาดแคลนอาหาร ทำให้เด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์จำนวนถึง 462,103 คน ภาวะดังกล่าวมีผลทางลบต่อการพัฒนาทางสมองและการเรียนรู้ของเด็กไทย อนึ่งวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียน และครอบครัว ทำให้เด็กไม่ได้รับอาหารที่มีคุณภาพ และการเรียนรู้และรับผิดชอบร่วมกันของชุมชน

6) คุณภาพการศึกษา

ข้อมูลจากสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติในปีการศึกษา 2546 พบว่า คุณภาพการศึกษาของไทย มีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน นอกจากนี้ตารางวิชายังแออัดและวิธีการสอนไม่สร้างสรรค์ เด็กไม่ได้รับการพัฒนาที่สมดุล รวมทั้งเด็กไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และความสามารถทางวิชาการ โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งมีผลการทดสอบดังนี้

คะแนนรายวิชาเฉลี่ย (ร้อยละ)	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
วิชาภาษาไทย	45.26	53.98	44.49
วิชาคณิตศาสตร์	41.70	34.99	33.99
วิชาวิทยาศาสตร์	42.41	38.07	48.82
วิชาภาษาอังกฤษ	41.14	37.92	39.14

(สรุปผลการสอบวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2546 สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

อนึ่ง การวัดคุณภาพการศึกษาเท่าที่ผ่านมา เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์เชิงวิชาการบางวิชาเท่านั้น แต่ขาดการวัดคุณภาพของเด็กที่นอกเหนือจากความสำเร็จในการเรียนเชิงวิชาการและการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กรอบด้านตามวัยอย่างเป็นองค์รวม

7) ขาดการสนับสนุนเรื่องการเรียนรู้ของเด็กและการส่งเสริมแรงจูงใจให้เด็กใฝ่รู้ใฝ่เรียน

การเรียนการสอนทำลายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ พลังความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รวมทั้งทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างเป็นเหตุเป็นผล อย่างเที่ยงตรงและเป็นธรรม รวมทั้งการขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญต่อเด็กและวิธีการสอนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพลังการเรียนรู้ของเด็ก

8) ขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในชุมชน

องค์ความรู้ที่ชุมชนสืบทอดมาแต่โบราณ ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่มีคุณค่ามหาศาล ไม่ได้รับการพัฒนาให้สืบสานและเสริมสร้างทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งองค์ความรู้สากลที่จำเป็นในการพัฒนาบุคคลและพัฒนาประเทศ ขาดการเชื่อมโยงส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษากับส่วนงานพัฒนาอื่น ๆ ในทุกระดับเพื่อให้เด็กเกิดการใฝ่รู้ และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ตามความสนใจและศักยภาพ

9) ปัญหาความรุนแรงในสถาบันการศึกษา

ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษายังปรากฏให้สังคมได้รับรู้ตลอดมา ในปัจจุบันแม้จะพยายามป้องกันแก้ไขแต่ยังไม่บังเกิดผลเพียงพอ ความรุนแรงครอบคลุมถึงการลงโทษเด็กที่ไม่เหมาะสมหรือโหดร้ายทารุณทั้งกาย วาจา และจิตใจ และยังมี ความรุนแรงระหว่าง

เด็กด้วยกัน ทั้งในและระหว่างสถาบันการศึกษา เช่น การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกายการยกพวกตีกัน การรังแก การล่อลวงละเมิดทางเพศระหว่างผู้ใหญ่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู กับเด็ก และระหว่างเด็กด้วยกันเอง

10) ขาดการบริการให้คำปรึกษาและแนะแนว

บริการให้คำปรึกษาและแนะแนวยังคงเน้นหนักในเรื่องการศึกษาหรือเรียนต่อ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญในมิติอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมทักษะในการดำเนินชีวิตและสร้างเสริมพัฒนากรอบด้านที่เหมาะสมตามวัยให้แก่เด็ก อาทิความสามารถในการปรับตัวดิกรรรมและบุคลิกภาพความสามารถในการเผชิญและแก้ปัญหา การควบคุมตนเอง เป็นต้น ผู้กำหนดนโยบายการศึกษาและผู้บริหารการศึกษายังให้ความสำคัญน้อยในเรื่องการแนะแนวและการให้บริการแนะแนวที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ครูที่ปรึกษาแนะแนวยังขาดการประสานงานกับครูอื่นๆรวมทั้งผู้ปกครองเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดการให้ความสนใจด้านการพัฒนาสุขภาพจิตของเด็ก การพัฒนาบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณของเด็กไปในทางสร้างสรรค์

บทที่ 8
หน้า 6

11) ขาดการบริการที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่องเรื่องการเรียนรู้ และบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือความถนัดพิเศษในด้านต่างๆ ไม่ได้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอันเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กกลุ่มนี้ขาดบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมด้านนี้ ขาดการสนับสนุนในการศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน ซึ่งรวมทั้งหลักสูตร สื่ออุปกรณ์ สำหรับการเรียนการสอนที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน รวมทั้งขาดองค์ความรู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ต่าง ๆ และบกพร่องทางสติปัญญา ยังไม่ได้รับความสนใจและการเยียวยาบำบัดให้เด็กยังสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน ขาดกลไกถาวรที่ดูแลเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะที่จะสามารถส่งเสริมและติดตามการดำเนินงานที่ได้ผลดี

12) ขาดการเรียนการสอนเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กในระบบการศึกษา และระบบการอบรมเลี้ยงดู

แผนการศึกษาแห่งชาติและนโยบายพร้อมยุทธศาสตร์ด้านการศึกษายังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กที่จะต้องสั่งสมเพาะบ่มให้เด็ก โดยเฉพาะต่อเด็กหรือบุคคลรอบด้านให้ความรู้แก่ ครู พ่อแม่ และผู้ใหญ่อื่นๆ ในสังคม ให้มีความเข้าใจรับรู้และปฏิบัติอย่างเป็นแบบอย่างในวิถีชีวิตที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

13) การฝึกหัดครูแบบไบนารี

ระบบหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนฝึกหัดครูได้อ่อนแอลงทั้งบุคลากรผู้สอนและผู้เรียนที่จะไปเป็นครู ขาดนวัตกรรม ขาดการทำทาสติปัญญาของผู้สอนและผู้เรียน ขาดจิตวิญญาณและความเป็นครูและความรู้สึกที่เป็นพันธะทางใจตลอดจนวิสัยทัศน์เรื่องการพัฒนาคน โดยเฉพาะการพัฒนาเด็ก

8.2 มาตรการด้านการศึกษาสำหรับเด็ก

เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แบ่งออกตามช่วงอายุได้ดังนี้

ก. เด็กปฐมวัย (อายุ 0-5 ปี)

ข. เด็กในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อายุ 6-18 ปี)

ก. การพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1 มาตรการเร่งด่วน

- 1.1.1 เร่งดำเนินการตามนโยบายให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยถือว่าช่วงอายุนี้นักกตต่อการเรียนรู้ของเด็ก และให้ถือว่าการลงทุนพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต
- 1.1.2 เน้นหนักให้มีการดูแลเด็กตั้งแต่ก่อนเกิด และแรกเกิด - 5 ปี ให้ได้รับการเลี้ยงดูและดูแลแบบบูรณาการอย่างชัดเจน และเหมาะสมรอบด้านตามวัย โดยให้ครอบครัว คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นหลัก
- 1.1.3 กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า รัฐต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะสำหรับเด็กที่ยากจน
- 1.1.4 ให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมโดยใช้สหวิทยาการและบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับรวมทั้งประสานกันภายในพื้นที่

1.1.5 จัดแหล่งนันทนาการสำหรับเด็กวัยนี้ในทุกพื้นที่และจัดสรรสื่อการเรียนรู้ให้หลากหลาย เช่น หนังสือเด็ก สิ่งพิมพ์ ของเล่น ฯลฯ ให้แก่ทุกคน โดยเฉพาะเด็กยากจนและกลุ่มเด็กด้อยโอกาสอื่นๆ

1.1.6 ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ และสถาบันทางสังคม อาทิ ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงานราชการ ฯลฯ ให้จัดการบริการดูแลเด็กปฐมวัยและเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาคถือเป็นบทบาทสำคัญในการกิจของตน

1.2 มาตรการระยะยาว

1.2.1 แสวงหานวัตกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพ โดยให้ทุกภาคส่วนเร่งระดมความคิดและสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นจริงได้

1.2.2 ให้ทุกส่วนของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัย และมีบทบาทร่วมในการอบรม ดูแล เลี้ยงดูเด็กในช่วงอายุนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้มีการร่วมแรงร่วมใจ และสนับสนุนด้วยทรัพยากรและการเกื้อหนุนด้วยรูปแบบต่าง ๆ

1.2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย พร้อมเผยแพร่และใช้ประโยชน์ให้เต็มที่

บทที่ 8
หน้า 8

มาตรการที่ 2 ส่งเสริมการจัดบริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ให้ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.1 มาตรการเร่งด่วน

2.1.1 ให้จัดบริการพัฒนาสำหรับเด็กปฐมวัยทุกคน รวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ โดยให้บริการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องด้วยรูปแบบหลากหลายและมีคุณภาพ

- 2.1.2 ให้มีการกำหนดมาตรฐานด้านความสามารถและพฤติกรรมพื้นฐาน รวมทั้งความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและมาตรฐานของบริการให้มีคุณภาพ โดยให้บิดามารดา ผู้ปกครองผู้ดูแลเด็กและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการการพัฒนาและประเมินคุณภาพ
- 2.1.3 จัดให้มีการสร้างเสริมศักยภาพบุคลากรให้มีคุณภาพ ด้วยวิธีการฝึกอบรมและจัดทำคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2.1.4 พัฒนาหลักสูตรพื้นฐานและการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักการและวิธีการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ตั้งครรภ์ถึงก่อนระหว่างและหลังปฏิบัติงาน
- 2.1.5 ให้มีระบบการเทียบโอนชั่วโมงการฝึกอบรมเพื่อนำไปขอรับใบวุฒิบัตรวิชาชีพการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จากหน่วยงานรับรองมาตรฐานวิชาชีพ
- 2.1.6 ให้สถาบันการศึกษาระดับสูงจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี โทและเอกในสาขาวิชาการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างบุคลากรเฉพาะทางและเพื่อเสริมสร้างงานวิจัยได้
- 2.1.7 ให้ความสำคัญแก่บริการสำหรับเด็กปฐมวัยในสถาบันพิเศษต่างๆ เช่น สถานสงเคราะห์ เป็นต้น

2.2 มาตรการระยะยาว

- 2.2.1 ปรับปรุงกฎหมายกฎ ระเบียบเพื่อให้สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมรอบด้านตามวัย อาทิ สิทธิประโยชน์แก่ ผู้จัดบริการให้เด็กปฐมวัยของสถานประกอบการและภาคธุรกิจเอกชน การลดหย่อนภาษีแก่บุคคลหรือองค์กรที่สนับสนุนงานพัฒนาเด็กปฐมวัย ฯลฯ
- 2.2.2 จัดให้มีคู่มือในการสังเกตและประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างเข้าใจง่ายสำหรับผู้ทำหน้าที่ดูแลและเลี้ยงดูเด็ก

- 2.2.3 ให้มีการประเมินผลการจัดบริการต่างๆ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงบริการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

มาตรการที่ 3 ส่งเสริมสนับสนุนบิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.1 มาตรการเร่งด่วน

- 3.1.1 จัดบริการเสริมความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนฝึกทักษะบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัว ผู้เลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งคู่สมรสใหม่ ฯลฯ ให้มีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการและจิตวิทยาเด็กปฐมวัยและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย
- 3.1.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการผลิตสื่อต่างๆ ทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งคู่มือเพื่อให้ความรู้และวิธีการเลี้ยงดู ดูแลและพัฒนาเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก ครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ชุมชนและสังคมในเรื่องความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 3.1.3 ให้มีความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก แก่ บิดา มารดา หรือญาติที่ต้องเลี้ยงเด็กตามลำพัง รวมทั้งการให้ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็กตามช่วงวัย และการจัดสวัสดิการช่วยเหลือตามสมควรแก่ผู้ขาดสันทัดเลี้ยงเด็กตามลำพัง

3.2 มาตรการระยะยาว

- 3.2.1 ให้มีการพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตผู้เลี้ยงดูเด็ก ครู และบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการตระหนักในเรื่องสิทธิเด็กอย่างมีคุณภาพ
- 3.2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีสมาคมวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง สำหรับบุคลากรด้านเด็กปฐมวัย
- 3.2.3 ส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงดู อบรม ดูแล และพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

- 3.2.4 ปรับปรุงค่าตอบแทนและสวัสดิการสำหรับบุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแลและทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับภาระรับผิดชอบ
- 3.2.5 ผลักดันให้มีการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อย่างได้ผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

มาตรการที่ 4 ระดมทรัพยากรและกำหนดกลไกระดับชาติและระดับท้องถิ่น

4.1 มาตรการเร่งด่วน

- 4.1.1 ให้มีคณะกรรมการแห่งชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เครือข่ายนิคมการค้า ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ ทำหน้าที่กำกับการดำเนินงานตามนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมีความทั่วถึงของบริการ รวมทั้งติดตามและประเมินผล โดยมีฝ่ายเลขานุการร่วมกันระหว่าง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 4.1.2 จัดสรรงบประมาณแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบประมาณลงทุนเพิ่มจากการจัดสรรในลักษณะรายหัว และระดมทรัพยากรโดยกลไกต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อเด็ก
- 4.1.3 ระดมทรัพยากรจากภาคธุรกิจเอกชนให้มีส่วนร่วมในการจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้คุณภาพ
- 4.1.4 ให้มีกลไกในระดับจังหวัดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กที่สามารถเร่งรัดส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีความพร้อม เพื่อรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งให้มีบุคลากรที่มีคุณภาพ จำนวนเพียงพอ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์และประสานความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการดูแลและจัดการการศึกษาปฐมวัยด้วย

4.2 มาตรการระยะยาว

- 4.2.1 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชน และสื่อมวลชน ร่วมกันสร้างจิตสำนึกให้สังคม เพื่อตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเด็ก
- 4.2.2 สนับสนุนการขยายบทบาทของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและบุคลากรเป็น แหล่งเรียนรู้ของชุมชน
- 4.2.3 ปรับมาตรการด้านภาษีและมาตรการอื่น ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ๆ ร่วมมือในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยวิธีการดำเนินการ หรือสนับสนุนการจัดและบริหารสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

บทที่ 8
หน้า 12

ข. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรการที่ 1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและทั่วถึง

1.1 มาตรการเร่งด่วน

- 1.1.1 สนับสนุนให้เด็กทุกคนเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานอย่างน้อยจนจบการ ศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยให้สถานศึกษาสำรวจและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างเคร่งครัดและมีกลไกการติดตามให้เป็น ไปตามนี้
- 1.1.2 สำหรับเด็กที่ยังไม่ได้รับการศึกษาหรือที่ออกจากระบบการศึกษากลางคัน จะต้องเร่งรัดสำรวจ ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึง สาเหตุและตำแหน่งแห่งหน พร้อมทั้งสร้างระบบติดตามค้นหา(tracking system) และวางมาตรการเพื่อประกันว่าเด็กเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาทุกคน
- 1.1.3 เร่งพัฒนารูปแบบที่หลากหลาย ในการจัดการศึกษาให้ผสมผสานกัน ทั้งใน ระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้เด็ก ทุกคนทุกกลุ่มได้รับการศึกษาอย่างมีมาตรฐานมีคุณภาพทั่วถึง และเป็นไป ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15

- 1.1.4 ปรับปรุงระเบียบการรับและส่งก่อนเรียน รวมทั้งการประเมินผลระดม
ไปการศึกษา สำหรับก่อนเรียนก่อนพบและ โดยเข้าเรียนตามผู้ปกครองให้
สามารถเข้าเรียนอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษาอื่นได้โดยมีระบบส่งต่อและติดตาม
เด็กที่ขาดเรียน
- 1.1.5 ระดมการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ
ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ
- 1.1.6 จัดระบบและวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างเสมอภาคและ
เป็นธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็น ความต้องการพิเศษของผู้เรียนแทน
การจัดสรรตามจำนวนนักเรียนในอัตราที่เท่ากัน โดยเฉพาะเพื่อการสร้าง
นวัตกรรมในการเรียนรู้

บทที่ 8
หน้า 13

1.2 มาตรการระยะยาว

- 1.2.1 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนระดมทรัพยากร เพื่อการ
จัดการศึกษาของเด็กและครอบครัวในทุกพื้นที่ตามศักยภาพของชุมชน
- 1.2.2 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการรับเด็กในกลุ่ม
ต่าง ๆ เข้าเรียน และในทางปฏิบัติ รัฐต้องดูแลมิให้เกิดการเรียกเก็บ
ค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองในส่วนที่รัฐพึงรับผิดชอบ

มาตรการที่ 2 เร่งรัดการจัดบริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ เด็กที่มีความสามารถหรือ ความถนัดพิเศษ และเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

2.1 มาตรการเร่งด่วน

- 2.1.1 จัดสรรงบประมาณการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่ต้องการ
การคุ้มครองเป็นพิเศษ หรือเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ให้
เพิ่มเติมจากค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษาตามที่
กำหนด เพื่อให้บุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ สามารถจัดสภาพแวดล้อมสื่อ
และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นสำหรับการศึกษาให้เพียงพอและ
เหมาะสม

- 2.1.2 พัฒนาระบบและวิธีการวิเคราะห์เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือที่มีความสามารถพิเศษ หรือที่มีปัญหาพิเศษ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาและการปฏิบัติที่เหมาะสม ให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
- 2.1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นพิเศษ สำหรับเด็กที่ใช้ภาษาถิ่นหรือเด็กที่ใช้สองภาษาโดยต้องดำรงวัฒนธรรมด้านภาษาของเด็กไว้ด้วย
- 2.1.4 ส่งเสริมให้กลุ่มเด็กด้อยโอกาสและเด็กอยู่ในภาวะยากลำบากมีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามความสามารถอย่างเต็มที่
- 2.1.5 พัฒนาวิธีการบ่งชี้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือความถนัดด้านพิเศษ และจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมโดยเร่งด่วน รวมทั้ง การจัดการศึกษาที่เน้นเฉพาะทาง แต่ต้องรวมวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชีวิตด้วย เพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถพัฒนาเต็มศักยภาพของตน
- 2.1.6 ส่งเสริมให้มีการป้องกัน การคุ้มครองเด็ก และการให้บริการแก้ไขเยียวยา บำบัดเด็กที่ถูกทำร้าย ทารุณ หรือถูกระงับการรุนแรง

2.2 มาตราสาระยะยาว

- 2.2.1 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรและสถานศึกษา รวมทั้งหลักสูตร การเรียน การสอน เพื่อสนองความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่ต้องการความคุ้มครองหรือที่มีปัญหาเป็นพิเศษ รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถ หรือความถนัดพิเศษ
- 2.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มเด็กเป่าหมาย รวมทั้ง กระบวนการการพัฒนา
- 2.2.3 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เอื้อให้เด็กเหล่านี้ทุกคนได้รับการศึกษา ในทุกรูปแบบ

มาตรการที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

(คู่มือการดำเนินงานครูปฐมวัยกับเด็กและด้านเด็กกับนันทนาการประกอบด้วย)

3.1 มาตรการเร่งด่วน

- 3.1.1 พัฒนาระบบการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดและปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ที่ผสมผสานกับประสบการณ์ตรงอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต
- 3.1.2 แสวงหาวัตกรรมเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนให้เด็กเกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างเป็นเหตุเป็นผลและเป็นธรรมชาติ มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสาร การมีทักษะชีวิต และความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กเพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรู้เท่าทัน
- 3.1.3 ให้มีการสอนเพื่อเยียวยาเด็ก (remedial teaching) และบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่เริ่มพบปัญหาเพื่อลดอัตราการตกซ้ำชั้นสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือมีปัญหาเรื่องการพูด การสื่อสารหรือมีปัญหาอื่นใดที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็ก
- 3.1.4 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา บูรณาการเนื้อหาต่าง ๆ และกระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งแสวงหาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับเด็กโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย
- 3.1.5 ประสานการปรับปรุงคุณภาพและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการ การให้คำปรึกษาและแนะแนวที่ครอบคลุม ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การปรับตัวทางอารมณ์และสังคม ทักษะ การแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิตของเด็กและครอบครัว โดยมีมืออาชีพและบุคลากร เช่น ครู เป็นต้น ที่ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้และทักษะที่ถูกต้องตามหลักวิชา
- 3.1.6 ให้มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

- 3.1.7 ให้สถาบันครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้ข้อคิดเห็น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
- 3.1.8 สร้างวินัยและปรับพฤติกรรมเด็กด้วยการส่งเสริมให้ทำความดีและช่วยเหลือ สังคมแทนการลงโทษเด็กด้วยวิธีการรุนแรงทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
- 3.1.9 จัดให้มีบริการสนับสนุน ส่งเสริมสุขภาพของเด็ก เช่น ส่งเสริมภาวะโภชนาการ ส่งเสริมความปลอดภัยของเด็ก ส่งเสริมความมั่นคงทางอารมณ์ ฯลฯ

3.2 มาตรการระยะยาว

- 3.2.1 ประเมินผลวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
- 3.2.2 สนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ฯลฯ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งพัฒนาครูให้สามารถผลิตสื่อและได้ใช้สื่อดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาเด็ก
- 3.2.3 จัดทรัพยากรเพื่อแสวงหานวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอนและการ ผลิตครูพร้อมสื่อที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มคุณภาพของครูและให้ครูสามารถเป็น พลังในการพัฒนาเด็กได้อย่างแท้จริงรวมทั้งการปรับปรุงวิธีการคัดสรรบุคคล ที่จะเข้ามาเป็นครูเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความสามารถและจิตวิญญาณของความเป็น ครูรวมทั้งกระบวนการสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครูในการผลิตครู

มาตรการที่ 4 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเด็ก

4.1 มาตรการเร่งด่วน

(โปรดดูมาตรการด้านเด็กกับนันทนาการและด้านวัฒนธรรมกับศาสนาประกอบด้วย)

- 4.1.1 เร่งรัดให้มีการจัดระบบการศึกษาที่ตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างเป็นรูปธรรมโดยด่วน

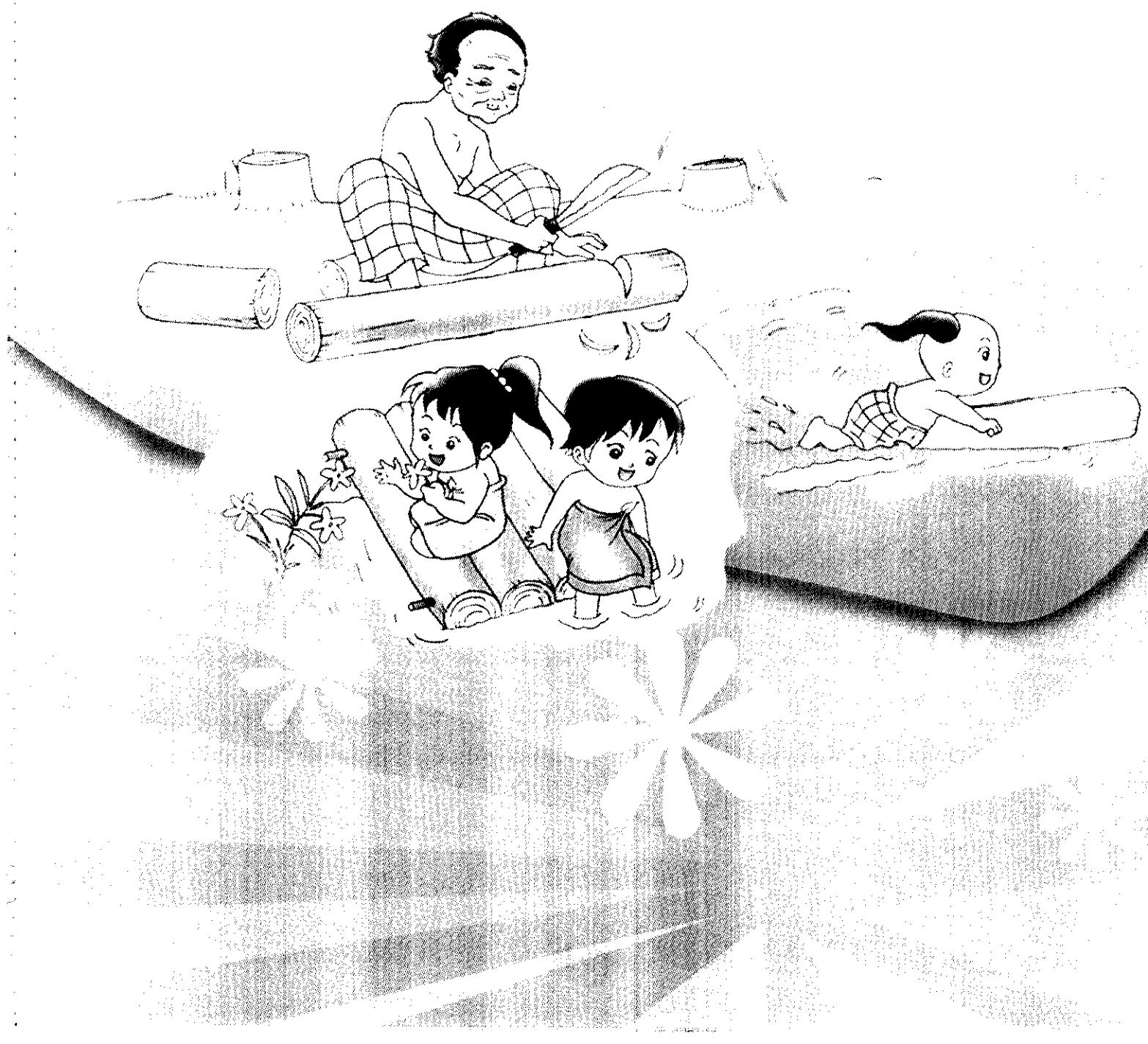

- 4.1.2 ส่งเสริมการดำเนินงานหรือจัดตั้งและบำรุงรักษาแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ โดยกระจายแหล่งเรียนรู้เหล่านี้ให้ทั่วถึงและครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคมรวมทั้งการพัฒนาวิธีการเข้าถึงสาระของการเรียนรู้ที่ง่ายและสะดวก เพื่อให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 4.1.3 สร้างค่านิยม จิตสำนึกให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้จากแหล่งต่างๆ โดยความร่วมมือจากสื่อมวลชนและชุมชน
- 4.1.4 สังคมทุกภาคส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยสร้างโอกาสและเวทีให้เด็กและหรือ กลุ่มเด็กได้ทำกิจกรรม รวมทั้งให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ ทรัพยากร และให้คุณค่าผลงานของเด็ก
- 4.1.5 สร้างเสริมนิสัยรักการอ่านจากหนังสือและสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการดูการฟังและการหาข้อมูล ข้อเท็จจริง จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ อย่างมีวิจารณญาณและการสร้างสรรค์

4.2 มาตรการระยะยาว

- 4.2.1 ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนและกลุ่มสนใจเป็นฐาน
- 4.2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศโดยให้เด็กได้เข้าถึงทั้ง Hardware และ Software
- 4.2.3 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับต่างประเทศและนานาชาติ และสนับสนุนให้รู้ภาษาต่างประเทศอย่างชำนาญอย่างน้อย 1 ภาษา
- 4.2.4 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ประเภทต่างๆ และสามารถเชื่อมโยงระหว่างระดับอาทิ เข้าร่วมในสมาคมวิชาชีพ สร้างและเป็นสมาชิกกลุ่มสนใจต่าง ๆ ฯลฯ
- 4.2.5 สร้างความตระหนักและค่านิยมในสังคมให้เชิดชู "ผู้รู้" หรือ "ผู้ชำนาญการ" หรือผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนที่มีผลงานมีสาระประโยชน์และเป็นที่ประจักษ์

บทที่ 9 ด้านเด็กกับนันทนาการ

บทที่ 9 ด้านเด็กกับนันทนาการ

9.1 ปัญหาด้านนันทนาการสำหรับเด็ก

นันทนาการสำหรับเด็กเป็นกิจกรรมที่สร้างความสุข สนุกสนาน ความบันเทิงและความผ่อนคลาย ช่วยสร้างพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคมและอารมณ์อย่างรอบด้านตามวัย พัฒนาคุณภาพชีวิต ก่อให้เกิดพลังความคิดริเริ่ม และเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็ก และระหว่างสมาชิกในสังคม

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านนันทนาการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสำหรับเด็ก สรุปได้ดังนี้

- 1) ขาดความเข้าใจและค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญของนันทนาการในชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเด็ก
- 2) ขาดการสนับสนุนด้านนันทนาการสำหรับเด็ก โดยคิดว่าไม่สำคัญเท่างานวิชาการ ซึ่งก็ยังมีปัญหาอยู่มาก
- 3) ขาดการวางแผนและประสานงานร่วมมือในการสร้างเครือข่ายหน่วยงานและองค์กรที่จัดแผนงานนันทนาการ และแหล่งบริการนันทนาการทั้งภาครัฐ และเอกชน
- 4) มีปัญหาในการบริหารจัดการด้านบุคลากร อาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณในหน่วยงานและองค์กรจัดบริการนันทนาการที่ขาดความเหมาะสม คล่องตัว ยืดหยุ่น เพียงพอกับเงื่อนไขความแตกต่างของแต่ละพื้นที่
- 5) ขาดการมีส่วนร่วมในการบูรณาการแผนงาน และการจัดกิจกรรมของศูนย์นันทนาการ เพื่อให้บริการแก่เด็กที่มีความหลากหลายสนองความต้องการและความสนใจที่แตกต่างกันของกลุ่ม แต่ละพื้นที่

6) บริการนันทนาการที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐมีไม่เพียงพอทั้งปริมาณ ความหลากหลาย และคุณภาพ อีกทั้งไม่สามารถส่งเสริมให้เทียบเท่ากับภาคธุรกิจเอกชนเพราะขาดรูปแบบ ความตั้งใจจริงและปณิธาน นอกจากนี้ วิธีการนำเสนอไม่สามารถดึงดูดใจเด็กได้ดีพอ โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ ที่เน้นทุนนิยมและบริโภคนิยม ที่มีอิทธิพลในทางลบมาเด็ก ขาดความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชนที่จะเป็นแรงผลักดันให้ทำงานให้เต็มที่

7) ขาดการผลิตและฝึกอบรมบุคลากร ผู้นำ และอาสาสมัครทางด้านนันทนาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจของระบบบริการ และการบริหารจัดการแผนงาน และแหล่งนันทนาการ

8) นันทนาการบางรูปแบบส่งเสริมให้เด็กมีความก้าวร้าวหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ของเด็ก และยังไม่มิกฎหมาย กฎระเบียบ ที่ควบคุมการจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการ ดังกล่าว ได้ อาทิ วิดีโอเกม หรือเกมก้าวร้าวทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

9.2 มาตรการด้านนันทนาการสำหรับเด็ก

บทที่ 9
หน้า 2

มาตรการที่ 1 เสริมสร้างและสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็ก

1.1 มาตรการเร่งด่วน

- 1.1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมนันทนาการที่สร้างสรรค์สาระและ เกื้อกูลการพัฒนาเด็กในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในระบบโรงเรียนนอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งนี้โดยคำนึงถึงความต้องการและ ความสนใจของเด็ก โดยผ่านกระบวนการร่วมคิด ร่วมจัดทำ และร่วม ประเมินผล
- 1.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ศูนย์เด็ก ศูนย์เยาวชน สโมสรสถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ในชุมชน จัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็ก รวมทั้งเด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบากและมีความบกพร่องต่าง ๆ ตามความ ถนัดและความต้องการของเด็กแต่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- 1.1.3 จัดทำมาตรฐานของศูนย์และมาตรฐานกิจกรรม คู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ให้หน่วยงานรับผิดชอบจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม และเพียงพอ ทั้งนี้ โดยระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

- 1.1.4 บูรณาการกิจกรรมนันทนาการให้สามารถผสมผสานให้เป็นการเรียนรู้และ
เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนปกติ โดยจัดสรรเวลาระหว่างวันให้มากขึ้น
เช่น ในภาคบ่ายของทุกวัน เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างความสมดุล ในการ
เรียนรู้และการพัฒนาเด็กในทุกมิติ
- 1.1.5 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กโดยกิจกรรม
นันทนาการและที่ควบคุมกิจกรรมนันทนาการที่มีผลต่อพฤติกรรมและค่านิยม
ที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก

1.2 มาตรการระยะยาว

- 1.2.1 จัดให้มีแผนงานนันทนาการสำหรับเด็กอยู่ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
และแผนพัฒนาการศึกษาทุก 5 ปีและรายปี
- 1.2.2 ให้สำนักงานประมาณ เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของนันทนาการ
สำหรับเด็กและจัดสรรงบประมาณเพื่อป้องกันไม่让孩子เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
กิจกรรมอบายมุขต่างๆ

มาตรการที่ 2 การพัฒนาบุคลากร องค์กร ชุมชนและกลไกเรื่อง นันทนาการของเด็ก

2.1 มาตรการเร่งด่วน

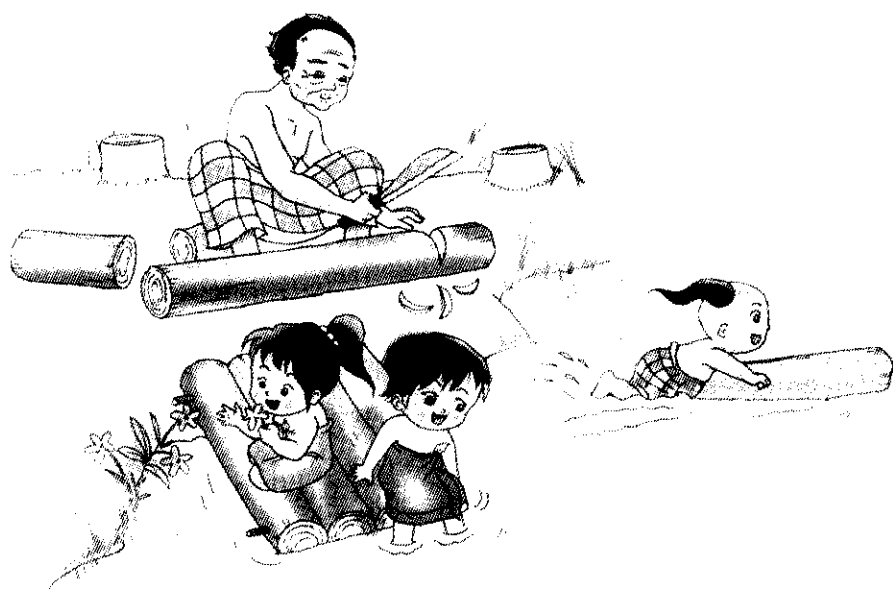
- 2.1.1 จัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติที่ประกอบด้วยผู้แทนระดับสูงจากภาค
ราชการ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่วางนโยบาย
และยุทธศาสตร์กำหนดแผนปฏิบัติ กำกับดูแล ติดตามงานและประเมินผล
ด้านนันทนาการสำหรับเด็ก ประกอบด้วย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กระทรวงแรงงานกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง
มหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและนำเสนอรายงานผลงาน
สถานการณ์และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีทุก 3 ปี

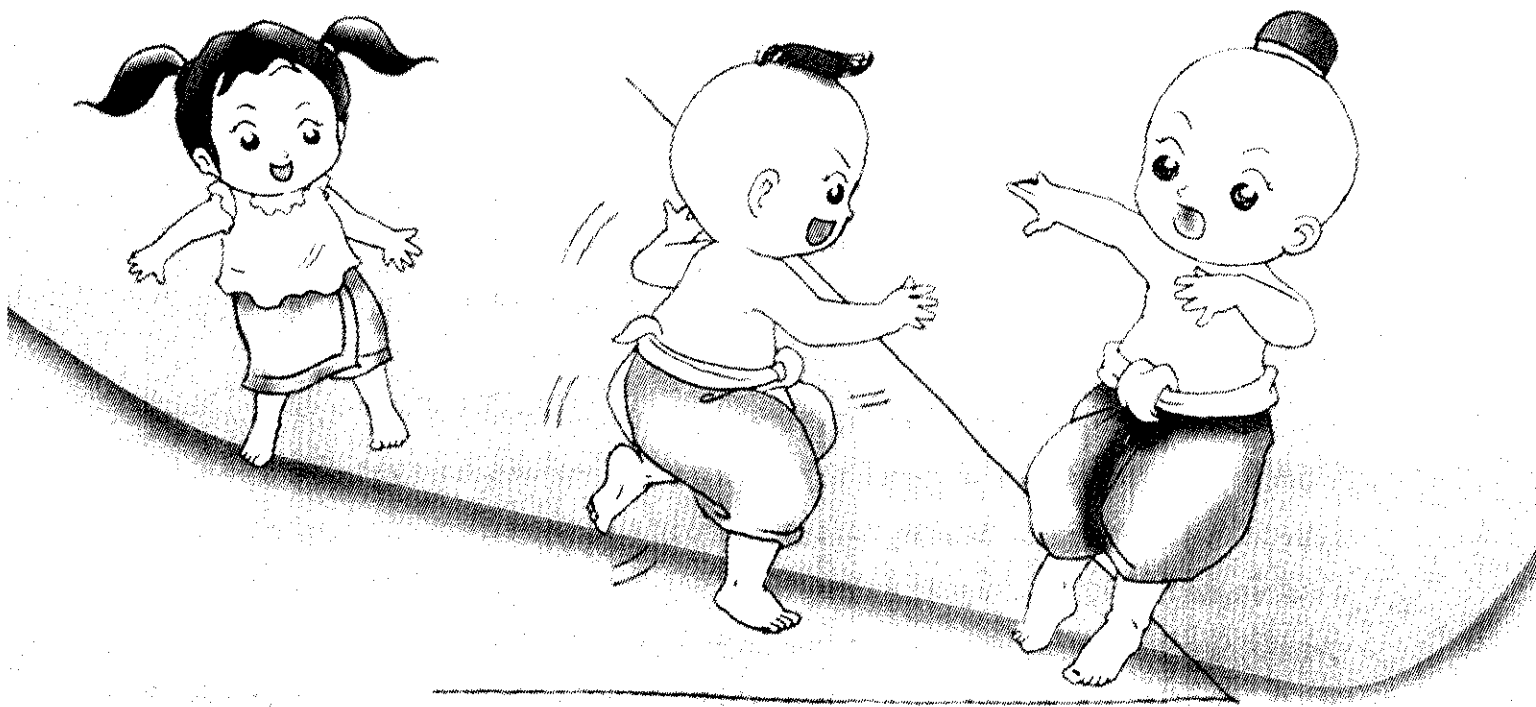
- 2.1.2 พัฒนาคุณภาพการผลิตบุคลากรด้านนันทนาการให้เพียงพอและให้สามารถบูรณาการนันทนาการสำหรับเด็กกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ อาทิ การศึกษา การส่งเสริมสุขภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวและการส่งเสริมจริยธรรม ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม
- 2.1.3 สนับสนุนให้มีบุคลากรพร้อมกับการกำหนดภารกิจด้านนันทนาการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้มีความชัดเจนและมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
- 2.1.4 ปรับกระบวนการทัศน์ของสังคมและสื่อมวลชนให้เข้าใจแนวคิดพร้อมเห็นคุณค่าและสนองตอบต่อความต้องการของเด็กด้านนันทนาการให้เหมาะสมตามวัย
- 2.1.5 ระดมทรัพยากรและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมรวมทั้ง ภาครัฐกิจ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดนันทนาการ สำหรับเด็ก ทุกวัยให้ทั่วถึงทุกพื้นที่

2.2 มาตราสาระยาว

- 2.2.1 สร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาระบบงานการปรับปรุงนโยบายด้านนันทนาการสำหรับเด็กตามช่วงเวลาที่เหมาะสม รวมทั้ง การติดตามประเมินผล การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่เด็กอย่างเป็นรูปธรรม
- 2.2.2 พัฒนาการวิจัยด้านนันทนาการสำหรับเด็ก

บทที่ 10 ด้านวัฒนธรรมและศาสนา

บทที่ 10 ด้านวัฒนธรรมและศาสนา

10.1 ปัญหาด้านวัฒนธรรม และศาสนา

ก. ด้านวัฒนธรรม

ความหมายของ "วัฒนธรรม"

"วัฒนธรรม" หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนหรือสังคมที่ได้สืบสานการปฏิบัติต่อเนื่องกันมา อาทิ ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีต่างๆ วิธีกินอยู่ อันรวมถึงลักษณะที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การปรุงแต่งอาหาร วิธีการรับประทานอาหาร การสร้างเครื่องใช้ไม้สอย วิธีการปฏิบัติตนประจำวัน และวิธีปฏิบัติต่อกัน วิธีคิด วิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้ วิธีการอบรมเลี้ยงดู การสื่อสาร ภาษา และวรรณคดีทั้งที่บันทึกด้วยการเขียนและมุขปาฐะ หัตถกรรม ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา ระบบค่านิยม และเจตคติเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ตลอดจนศาสนา ความเชื่อ และวิถีประเพณีปฏิบัติ

"วัฒนธรรม" ไม่จำเป็นต้องมีแต่ความงามความดีเสมอไป เนื่องจากกาลเวลาล่วงไป ส่วนที่ดีและเหมาะสมในกาลเวลาหนึ่งอาจไม่เหมาะสมสำหรับอีกกาลเวลาหนึ่ง นอกจากนั้นยังมีกรณีที่ผู้นำของสังคมในบางยุคบางสมัยใช้อำนาจและอิทธิพลสร้าง "ประเพณี" ที่ตนมีความเชื่อและบังคับให้ผู้อื่นเชื่อและประพฤติปฏิบัติตามสืบมา จนทุกวันนี้ในบางสังคม ซึ่งต้องการการเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องเหมาะสมแก่กาลเวลาและบริบทของสังคม

อนึ่ง วัฒนธรรมเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความสำคัญจึงอยู่ที่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในทางใดโดยใช้วิธีการใดที่เรียกว่าเหมาะสม และทำอย่างไรจึงจะมีความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการพัฒนา และระหว่างความเป็นสากลกับความเป็นชาติ และความเป็นท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดการเรียนรู้ และเสริมสร้างภูมิปัญญาไทย

1. ปัญหาด้านวัฒนธรรมกับเด็ก

1.1) ขาดความเข้าใจของความหมายที่แท้จริง และความหมายที่กว้างขวางครอบคลุมของ "วัฒนธรรม" ทำให้นโยบายยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการ ต่าง ๆ ที่จัดขึ้น สำหรับเด็กอยู่ในวงจำกัด และผิวเผิน เนื่องด้วยขาดการมองเป็นองค์รวม

1.2) ขาดจิตสำนึกและความตระหนักอย่างต่อเนืองของรัฐในความสำคัญของ "วัฒนธรรม" ที่มีต่อบุคคลโดยเฉพาะกับเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กให้มีพัฒนาการรอบด้าน รวมทั้งขาดทรัพยากรที่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจในการดำเนินงาน และเห็นว่าวัฒนธรรมเป็นภาระมากกว่าเป็นองค์ประกอบที่เป็นแก่นในการดำรงชีวิตของมนุษย์

1.3) เมื่อโลกเล็กลงเพราะโลกาภิวัตน์ การไหลปนของวัฒนธรรมอื่นกับวัฒนธรรมของชาติย่อมจะมีมากขึ้น ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย การขาดเวทีและกลไก ในการแสดงทัศนะและขาดการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้ไม่สามารถสร้างความสมดุลของการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และเพิ่มความสับสนให้แก่เด็ก

1.4) ขาดความเข้าใจและการยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลายภายในประเทศ ทำให้เกิดความร้าวฉาน ไม่สามารถสร้างสันติสุข และสันติภาพ การแตกขั้วอย่างสุดโต่งของความคิดและความไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้เป็นการทำลายสังคมส่วน รวมในที่สุด

1.5) ขาดการตื่นตัวและกระตือรือร้นในการปรับปรุงบริการเชิงวัฒนธรรมให้เหมาะสมตามวัยแก่เด็กอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะเพื่อให้เด็กสามารถค้นพบรากเหง้าของตนเอง เห็นคุณค่า และมีความภูมิใจในวัฒนธรรมของตน

1.6) ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนที่เหมาะสมและเพียงพอแก่สถาบันสังคมต่างๆ ทุกประเภทและทุกระดับ อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สื่อมวลชน องค์กรรัฐ องค์กรธุรกิจเอกชน รวมทั้งเอกชนธุรกิจ ชุมชน และประชาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ให้เข้าใจและมีส่วนร่วมงานด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับเด็กทำให้สถาบันเหล่านี้ไม่สามารถสนับสนุนงานวัฒนธรรมไปในทิศทางเดียวกันและมีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน

1.7) ขาดการนำเด็กและผู้นำด้านเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน และติดตามผลงานด้านวัฒนธรรม

1.8) ระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในสังคมไทยเป็นช่องทางให้การอบรมสั่งสอนให้ประโยชน์ในทางที่ดีมาติดจาก โศกธรรมของความคิดอยู่คู่กันเป็นค่านิยมอันหนึ่งที่ได้รับ การอุปถัมภ์ทั้งมีและตอบแทนผู้อุปถัมภ์ ซึ่งอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบและได้เรียกร้องอย่างไม่ชอบธรรม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กจะตกอยู่ในฐานะกลุ่มเสี่ยง เพราะเป็นผู้เสียเปรียบอันเนื่องมาจากระดับ ภูมิภาวะและตำแหน่งทางสังคม ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพและอนาคตของเด็ก

1.9) วัฒนธรรมในทุกระดับตั้งแต่วัฒนธรรมในระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงในระดับชาติซึ่งเป็นรากฐานของทุนทางสังคมได้ถูกทำลายให้ย่อยหย่อนอ่อนแอ ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ กระแสทุนนิยม และบริโภคนิยม ทำให้ผู้คนเห็นแก่ “เงิน” มากกว่าคุณค่าและศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์ และความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และสันติสุข เด็กจะเป็นกลุ่มเสี่ยง สูงที่ต้องเผชิญปัญหานานาประการ เช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มรุนแรงยิ่งขึ้น

1.10) ความแตกแยกและความรุนแรงในสังคมเกิดขึ้นในทุกระดับ ตั้งแต่ในระดับ ครอบครัว ชุมชน และระดับชาติ สร้างผลกระทบออกไปในวงกว้าง โดยปราศจากกลไกป้องกันและ ควบคุมที่เหมาะสม การมีบทบาทส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และเป็นธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากพลังร่วมของกลุ่มเด็กที่เกิดจากความตระหนักรู้ และความเข้าใจ ถึงปัญหาอย่างแท้จริง

1.11) ความเข้าใจที่มุ่งเน้นมองวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจเท่านั้น ก่อให้เกิด การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมผิดเพี้ยนและหลงทาง พร้อมทำให้เด็กเข้าใจไขว้เขว นอกจากนี้ หน่วยงานราชการจึงทำคุณค่าของ “วัฒนธรรม” ตกต่ำไปด้วย และไม่ได้เข้าใจว่า เป็นวิถีชีวิตที่ต้อง พัฒนาเป็นพลวัตได้ด้วย

ข. ด้านศาสนา

ศาสนาเป็นระบบค่านิยมที่เกี่ยวกับความศรัทธา ความเชื่อ และจริยธรรมเป็นพื้นฐาน รากฐาน และโยงใยกับพฤติกรรมของบุคคลหรือหมู่คณะ เพื่อการครองตนและดำเนินชีวิตร่วมกัน ในครอบครัว ชุมชน และสังคม

การมีศรัทธาและปัญญาเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ย่อมนำมา ซึ่งความสงบเย็น และเฉกเช่นเรื่องอื่น ๆ ศาสนาก็มีวิวัฒนาการและเป็นพลวัตพัฒนา ทั้งในด้านการตีความของคำสอน รูปแบบ และวิธีการเผยแผ่ รวมทั้งการพัฒนาวัฒนธรรมและ ระบบค่านิยมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แก่ชนชาวไทย และห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งความเชื่อทางศาสนา และการศึกษาอบรม ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อกูลของการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขท่ามกลางความหลากหลาย ของความคิดความเชื่อ

2. ปัญหาด้านศาสนากับเด็ก

แนวโน้มของปัญหาด้านศาสนากับเด็ก มีดังนี้

2.1) สถาบันสังคมโดยเฉพาะครอบครัว สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และสถาบันศาสนายังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเลี้ยงดูอบรมสั่งสมบ่มเพาะเด็กในด้านศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เกิดอย่างเหมาะสมตามวัย

2.2) บทบาทหน้าที่ของสถาบันสังคมโดยเฉพาะในด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจ ความซาบซึ้งเกี่ยวกับศาสนา และผลดีที่จะเกิดการปฏิบัติชอบตามหลักธรรมของศาสนานั้น ยังขาด เนื้อหาสาระ รูปแบบและวิธีการอันละเอียดอ่อนเพียงพอ และอย่างเหมาะสมตามวัยที่จะเข้าถึง และโน้มน้าวจิตใจ ความคิด ความเชื่อ ศรัทธา ได้โดยมีสติและปัญญาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้มี พฤติกรรมจริยธรรมอันเหมาะสมตามวัย

2.3) สังคมขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดผู้นำทางศาสนา ครูและผู้สอนศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมที่มีความสามารถในการตีความคำสอนให้เข้าถึงเนื้อหาสาระและภาค ปฏิบัติอันเป็นแก่นแท้ของศาสนา และขาดการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจเพียงพอในการ พัฒนาวิธีการสอนศาสนาแก่เด็กอย่างเหมาะสมตามวัยโดยไม่มุ่งเน้นแต่พิธีกรรมที่เป็นเพียงกระพี้ และมักเป็นช่องทางของธุรกิจแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบ เจกเช่นสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.4) ปัจจุบันสื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งมีอิทธิพลสูงต่อการเรียนรู้ และซึมซับแบบอย่างของเด็กยังไม่ตระหนักอย่างเพียงพอและเหมาะสมในบทบาทการมีส่วนร่วม พัฒนาการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตของเด็กในทางสร้างสรรค์ ค่านิยม ความเชื่อ ความศรัทธา ในการประพฤติชอบ เพราะได้มุ่งเน้นความบันเทิงผลิตเฟลิน เป็นธุรกิจหลักค่อนข้างมาก

2.5) ขาดสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพด้านศาสนาสำหรับเด็กที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการตามวัยของเด็ก ทั้งในการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

2.๐๑) ควบคุมและส่งเสริมการปฏิบัติชอบด้วยหลักธรรมของศาสนาจากผู้ใหญ่และบุคคล
ต้นแบบในสังคมทุกประเภท อาทิ ผู้บริหารการเมือง ผู้เฝ้าทางการศึกษา ผู้นำองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะ
การที่สังคมไม่ปฏิเสธบุคคลที่มีความประพฤติมิชอบด้วยสัมมาปฏิบัติต่าง ๆ หรือผู้ที่ไม่รักษา
ธรรมาภิบาล เป็นต้นซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ และเลียนแบบอย่างของเด็ก

10.2 มาตรการด้านวัฒนธรรม และศาสนากับเด็ก

ก. ด้านวัฒนธรรม

1. มาตรการเร่งด่วน

1.1 เร่งสร้างความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของ “วัฒนธรรม” และตระหนัก
ในคุณค่าความสำคัญของ “วัฒนธรรมของชาติ” ซึ่งเป็นรากเหง้าของความเป็นชาติ ที่จะต้องปลูกฝัง
สั่งสมบ่มเพาะมาตั้งแต่เด็กด้วยบทบาทการมีส่วนร่วมจากทุกสถาบันสังคมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2 รื้อฟื้น ส่งเสริม สนับสนุน วัฒนธรรมชุมชนที่ให้ความสำคัญของความสัมพันธ์
ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด (มัสยิด หรือ โบสถ์) กับโรงเรียน
เพื่อให้เด็กได้เติบโตในชุมชนที่มีฐานรากที่เข้มแข็ง ได้สืบสานภูมิปัญญาชาวบ้าน สามารถพึ่งตนเอง
พึ่งพากันเองได้อย่างเหมาะสมตามวัย สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็วของสังคม ทั้งภายในและภายนอก

1.3 ปลูกฝังค่านิยมในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักความพอเพียง
ไม่ทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา มีความซื่อสัตย์สุจริต
มีวินัยในตนเองมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน ต่อครอบครัว ต่อชุมชนและสังคม
ส่วนรวม ดำรงคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติไทยที่มีความเมตตา น้ำใจไมตรี รู้จักให้อภัยต่อกัน
รู้จักใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ท่ามกลางความหลากหลายของ
วัฒนธรรม โดยเฉพาะการทำตนของผู้ใหญ่ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

1.4 เร่งรัดให้เกิดการศึกษา ติดตาม เฝ้าระวัง ถึงการไหลบ่าของขบวนการครอบงำ
จากสังคมและวัฒนธรรมอื่นที่หลากหลายเพื่อให้รู้เท่าทันและสามารถเลือกสรรรับและ
ปรับใช้เฉพาะที่เหมาะสมกลมกลืนกับบริบทสังคมไทย โดยไม่สูญเสียรากเหง้าของความเป็นชาติ
และความเป็นคนไทย

1.5 เรียงร้อยการมีส่วนร่วมจากสื่อมวลชนทุกแขนงตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศ
ที่จะมีบทบาทสืบสานวัฒนธรรมในส่วนที่งดงามของไทย สร้างภูมิคุ้มกัน มิให้สังคม รวมทั้งสื่อมวลชน

เองตกเป็นเหยื่อขบวนการผลประโยชน์ที่แอบแฝงในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อมวลชนต้องไม่นำเสนอสื่อในรูปแบบลักษณะและเนื้อหาสาระที่ส่งผลกระทบทำลายคุณค่าและส่วนดีของวัฒนธรรมของชาติ

1.6 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมของชาติอย่างผสมผสานสอดคล้อง ทั้งนี้โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการพัฒนา ค้นคิด ตัดสินใจ วางแผนปฏิบัติการ ติดตามประเมินผล เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของตน ตลอดจนเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกร่วมรับผิดชอบ ในการสืบสานวัฒนธรรมของชาติที่ทรงคุณค่าและสร้างสรรค์สิ่งดีงามขึ้นใหม่

1.7 เด็กต้องมีกิจกรรมและได้รับบริการเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย เข้าใจง่าย และให้เกิดสุนทรียภาพ ชาบซึ่งในความงาม รู้คุณค่า รู้จักรักอนุรักษ์และพัฒนามรดกและเอกลักษณ์ของชาติ ด้วยการมีส่วนร่วม สร้างสรรค์และพัฒนาในกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ภาษาและวรรณกรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอาคารสถานที่ สถาปัตยกรรมและอื่นๆ ตามความหมายที่กว้างขวางของ “วัฒนธรรม”

2. มาตรการระยะยาว

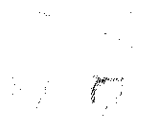
บทที่ 10
หน้า 6

2.1 เสริมสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการนำมิติทางวัฒนธรรมไปผสมผสานให้เกิดบูรณาการรอบด้านในการพัฒนาคนให้เป็นพลังขับเคลื่อนสังคมได้อย่างสอดคล้องรองรับกัน

2.2 แกไขความเข้าใจผิดเกี่ยวกับค่านิยมด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และความกตัญญูรู้คุณที่ไม่อยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยจะต้องสร้างความเข้าใจให้แก่สังคม โดยเฉพาะตั้งแต่วัยเด็ก และสร้างเสริมให้ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี

2.3 สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยด้านวัฒนธรรมที่สามารถสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาวัฒนธรรมของชาติโดยอาศัยนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมของเด็กในการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านวัฒนธรรมที่ไม่มุ่งเน้นการแสวงหาผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว

2.4 ประสานส่งเสริมความร่วมมือทางวัฒนธรรมต่างถิ่น วัฒนธรรมระหว่างประเทศและสากลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่า และยอมรับวัฒนธรรมของแต่ละชาติที่มีความแตกต่างหลากหลายและช่วยป้องกันการกระทำที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสันติสุขในสังคมโลก

๐. คำแนะนำ

๑. มาตรการเบื้องต้น

๑.๑ ทุกสถาบันสังคมโดยเฉพาะครอบครัว สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และสถาบันศาสนา ต้องตระหนักในความสำคัญ และถือในหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการอบรมสั่งสอนและให้เด็กได้รู้จักกรองคน และดำเนินชีวิตที่ชอบด้วยหลักธรรมของศาสนา ให้เด็กเกิดความเข้าใจเหตุผลเชิงธรรมะและเห็นแจ้งตามช่วงวัยของเด็ก และส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ในสังคมทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็ก

๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนของศาสนาอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะบุคลากรในศาสนาต่าง ๆ เช่น ผู้นำศาสนา ครูสอนศาสนา ครูสอนศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรมอันพึงประสงค์จะต้องได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ ในการเข้าถึงแก่นแท้เนื้อหาสาระตามหลักธรรมของศาสนาและสามารถพัฒนาและใช้วิธีการสอนรูปแบบ และสื่อการเรียนการสอนที่มีลักษณะสร้างสรรค์และน่าสนใจให้เข้าถึงเด็กได้อย่างเหมาะสมตามวัย และตามความต้องการและสภาพปัญหาของเด็ก

๑.๓ ครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันสังคมพื้นฐานต้องเน้นบทบาทการปลูกฝังและขัดเกลาจริยธรรมให้แก่อุปการเด็ก ด้วยวิธีการที่อาศัยความรู้และทักษะด้านจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กและมีวิธีการปลูกฝังจริยธรรมอันพึงประสงค์ ทั้งนี้บิดาต้องมีส่วนร่วมและมีบทบาทไม่น้อยไปกว่ามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตร สมาชิกทุกคนในครอบครัวรวมทั้งเด็กต้องมีส่วนร่วม สร้างสัมพันธ์อันดี และบรรยากาศ “อยู่เย็นเป็นสุข” บนพื้นฐานของจริยธรรมที่ปราศจากความรุนแรงทุกรูปแบบ

๑.๔ ปรับปรุงหลักสูตรพัฒนารูปแบบกิจกรรมและผลิตสื่อการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังอบรมจริยธรรมที่เหมาะสมตามวัยสำหรับเด็ก ปรับปรุงวิธีการประเมินผลการมีมาตรการทางจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม สนับสนุนให้มีวิชาบังคับด้าน “การปลูกฝังอบรมจริยธรรม” อันเป็นส่วนหนึ่งของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และในหลักสูตรการฝึกหัดครู เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมด้านสติปัญญาความคิด จิตใจและพฤติกรรมในการเข้าถึงเด็กด้านพัฒนาจริยธรรม

๑.๕ สื่อมวลชนควรนำเสนอแนวทางใหม่ๆ เพื่อให้เด็กเกิดการใฝ่รู้ ความคิดสร้างสรรค์ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมอันพึงประสงค์รวมทั้งนำเสนอเนื้อหาสาระให้รูปแบบที่

ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาจิตใจ สังคม อารมณ์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะ การคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีสุนทรียภาพที่จะซาบซึ้งและซึมซับหลักธรรมทางศาสนา มาปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตต่อไป

1.6 สื่อมวลชนเองควรเป็นตัวอย่างที่ดีด้านจริยธรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะสำหรับเด็ก

1.7 พัฒนาผู้นำทุกประเภท อาทิ ผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางการศึกษา ผู้นำองค์กร ผู้นำชุมชน ฯลฯ ให้ประพฤติปฏิบัติธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ยึดหลักธรรมในศาสนาของตนเป็นหลักปฏิบัติ ยึดหลักการมีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ และการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

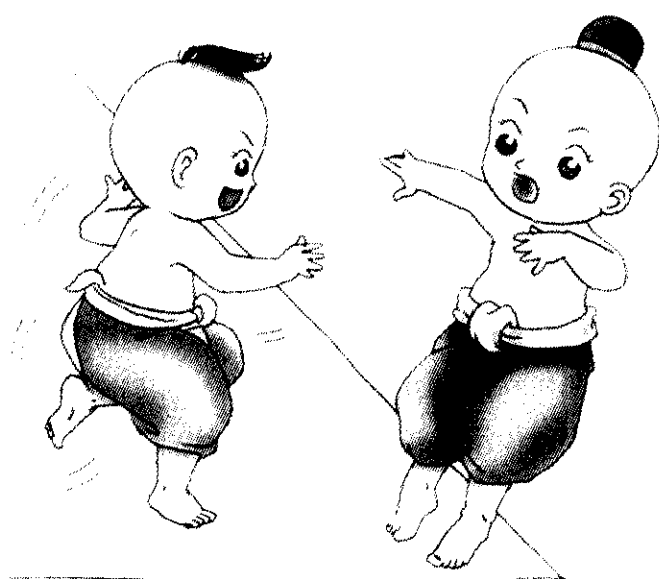
2. มาตรา 8 ระยะยาว

2.1 พัฒนานโยบายสาธารณะในทุกระดับ ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา สุขภาพ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีบนพื้นฐานของการมีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมอย่างผสมผสานกลมกลืน และเชื่อมโยงระหว่างกันให้เกิดสมดุล เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีสังคมที่เป็นธรรม และมีสันติสุข ซึ่งจะต้องอาศัยหลักธรรมทางศาสนาเป็นพื้นฐานในทุกด้านด้วยและต้องไม่ใจแคบ คิดแคบสุดโต่งจนไม่สามารถประสานต่างศาสนาได้

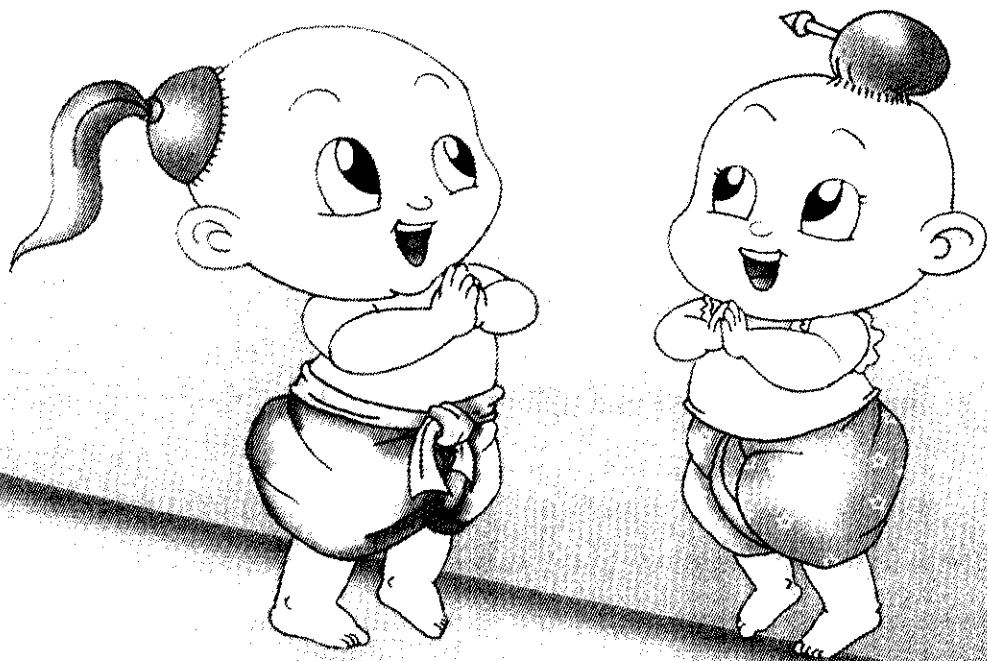
2.2 ส่งเสริม สนับสนุน สถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา ให้เป็นแกนกลางเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ ตลอดจนเร่งรัดให้เกิดแนวทางปฏิบัติ ซึ่งจะสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มุ่งเน้นความเป็นธรรม ความเสมอภาค ความตระหนักในคุณค่า ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การขจัดอคติและการเลือกปฏิบัติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่เริ่มตั้งแต่วัยเด็กอย่างต่อเนื่อง

2.3 สังคมควรส่งเสริม และยกย่องคนดีมีศีลธรรมในการครองตนตามสัมมาปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่เด็กและสังคม และไม่ให้การยกย่องหรือยอมรับบุคคลเพียงเพราะยศ ตำแหน่ง หน้าที่ หรือเพราะความมั่งคั่งร่ำรวยด้วยทรัพย์สินเงินทองที่ได้มาจากการประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ

2.4 ภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เสริมสร้างจริยธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วย เพื่อผลักดันอีกทางหนึ่งที่จะให้สังคมเกิดความเป็นธรรมและเสริมสร้างค่านิยมที่สัมพันธ์กับคำสอนในศาสนา

บทที่ 11 ด้านสื่อมวลชนกับเด็ก

บทที่ 11 ด้านสื่อมวลชนกับเด็ก

11.1 ปัญหาด้านสื่อมวลชนกับเด็ก

สื่อมวลชนเป็นสถาบันสังคมที่มีอิทธิพลสูงต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการเลียนแบบ โดยเฉพาะด้วยความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยีของสื่อมวลชนซึ่งมีการกระจายตัวและการเข้าถึงสื่อของผู้บริโภคอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบนานาประการต่อเด็กและสังคมส่วนรวม ทั้งทางบวกและทางลบ ในส่วนดี คือมีการสื่อความรู้ และสื่อสารสนเทศให้แพร่หลายยิ่งขึ้น ในขณะที่ส่วนลบคือการครอบงำ การสร้างค่านิยม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนเองก็ต้องเผชิญกับปัญหาด้านผลประโยชน์ที่ใช้เงินเป็นตัวตั้ง ซึ่งเป็นอุปสรรคอันใหญ่หลวงต่อการพัฒนาสื่อมวลชนเพื่อเด็ก

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนกับเด็ก มีดังต่อไปนี้

1. สื่อมวลชนละเมิดสิทธิเด็กในวิธีการนำเสนอ

จากผลงานวิจัยเรื่อง การเสนอภาพของเด็กในข่าวหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ โดย รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และคณะ (2543) ซึ่งได้ศึกษาถึงประเด็นการคุ้มครองและการส่งเสริมสิทธิเด็กดังกล่าวในข่าวหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ พบว่า สื่อมวลชนเสนอข่าวเด็กประมาณ 10.27% ของสารทั้งหมด ส่วนใหญ่ในหนังสือพิมพ์จะปรากฏในหน้าเด็ก ข่าวเด็กในหน้าหนึ่งมักเป็นข่าวที่เด็กตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในด้านการทำร้ายร่างกาย หรือข่าวเด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำผิดเอง หนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ใช้วิธีการเสนอในกรอบของข่าวอาชญากรรม เน้นความรุนแรงและความสะเทือนอารมณ์ของผู้รับสาร มีการละเมิดสิทธิเด็กโดยลักษณะการเสนอภาพชัดเจนหรืออาจมีการปกปิดบางส่วนของใบหน้าแต่เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของผู้ตกเป็นเหยื่อและผู้ต้องสงสัยว่ากระทำผิด หรือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือโรงเรียน และมีการใช้ภาษาที่รุนแรงและหรือเป็นไปในลักษณะตีตรา เป็นต้น

2. เด็กตกเป็นเหยื่อในการใช้ อินเทอร์เน็ต มากขึ้นและมีหลายรูปแบบ

องค์กรพัฒนาเอกชนนานาชาติ คือ ECPAT International ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจเด็กไทยกับภัยออนไลน์ ระบุว่าจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเพิ่มขึ้น จากปี 2545 มี 4.8 ล้านคน ในปี 2546 มีถึง 6 ล้านคน ในจำนวนผู้ใช้ทั้งหมดนี้ กลุ่มผู้ใช้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อินเทอร์เน็ตกลายเป็นช่องทางในการติดต่อซื้อขายเด็ก และเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข้อมูลการละเมิดต่อเด็ก การนำเด็กไปใช้ในการผลิตสื่อลามก การซื้อขายสื่อลามก ที่นำเสนอภาพเหยื่อที่เป็นเด็ก การติดต่อกับเด็กเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก เป็นต้น

3. สื่อมวลชนนำเสนอเรื่องความรุนแรงเกี่ยวกับเพศ ค่านิยม และพฤติกรรมอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม

การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติและไปรษณีย์ไทย (สิงหาคม 2547) พบว่ามีร้านอินเทอร์เน็ตทั่วประเทศทั้งหมด 5,670 ร้าน อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล 1,632 ร้าน ภาคกลาง 1209 ร้าน โดยจังหวัดชลบุรีมีมากที่สุด 235 ร้าน ภาคเหนือ 1,027 ร้าน จังหวัดเชียงใหม่มีมากที่สุดถึง 267 ร้าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 963 ร้าน และภาคใต้ 839 ร้าน

ผลการวิจัยชี้ว่ากลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และวัยรุ่นไทยนิยมเข้าไปในไซเบอร์เซ็กส์ที่มีมากกว่า 400,000 เว็บไซต์ และมีจำนวนมากกว่าเว็บไซต์ที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2543)

การสำรวจของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ในปี 2546 พบว่าเด็กอายุ 10-14 ปีที่เล่นเกมออนไลน์ มีเวลาในการเล่นเกมนเฉลี่ย 9.2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เสียค่าใช้จ่าย 2,500 บาทขึ้นไปต่อเดือนต่อคน ที่น่าห่วงใย คือเกมออนไลน์ มีการส่งเสริมในทางที่ไม่เหมาะสม เช่นเกมที่สมมุติให้ผู้เล่นเป็นผู้ก่อการร้าย มีการลอบวางระเบิด เกมข่มขืนที่สมมุติให้ผู้เล่นเป็นโรคจิตลวงครุ หรือนักเรียนไปข่มขืน ความก้าวหน้าของเกมออนไลน์ ทำให้ผู้เล่นเข้ามาร่วมเล่นเกมพร้อมกัน 30 คน ร่วมแข่งขันกันว่าใครจะข่มขืนตัวละครได้ก่อนกันเพื่อสะสมแต้ม เป็นต้น หนังสือการ์ตูนจากต่างประเทศเป็นที่นิยมมากของเด็กและวัยรุ่น มีจำนวนมากที่เนื้อหาเน้นเรื่องเพศ และความรุนแรง

รายงานการวิจัยเรื่องเด็กไทยกับสื่อลามก พบว่ากลุ่มตัวอย่างระดับประถมตอนปลาย มัธยมศึกษาและอุดมศึกษาจำนวนเกินครึ่งรู้จักและเคยรับสื่อลามก ส่วนใหญ่เริ่มรับสื่อดังกล่าวตั้งแต่ศึกษาอยู่ในระดับประถม ประเภทสื่อลามกอันดับแรกๆ ได้แก่ วิซีดี หนังสือ และอินเทอร์เน็ต (กมล พลอยแดง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2547)

4. สัดส่วนสาระสำหรับเด็กมีน้อย ขาดมาตรฐานเชิงคุณภาพและละเลยกลุ่มเด็ก ด้อยโอกาสต่างๆ

สื่อวิทยุโทรทัศน์ส่วนใหญ่เสนอรายการบันเทิง และมีสัดส่วนของรายการที่เหมาะสม
สำหรับเด็กน้อย โดยในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนรายการเด็กทางโทรทัศน์ มีน้อยลงตามลำดับ
ปัจจุบันมีไม่เกินร้อยละ 10 ของรายการทั้งหมด

ผู้ผลิตมุ่งผลิตรายการที่ตอบสนองกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง ละเลยผู้บริโภคที่ไม่มี
กำลังซื้อ เช่น เด็กชนบท เด็กชนกลุ่มน้อย ฯลฯ

การสุ่มสำรวจโฆษณาในช่วงรายการสำหรับเด็กทางโทรทัศน์ในวันหยุดของสถาบัน
ศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (2547) พบว่า มีการโฆษณาตรงและแฝงจำนวน ถี่มาก กล่าวคือ
ในช่วง 3 ชั่วโมงครึ่ง ของรายการเด็ก จะได้ชมโฆษณา รวมกัน 487 ครั้ง หรือ เฉลี่ย ทุก 26 วินาที
เด็กจะได้ชมโฆษณาสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขนมที่ไม่มีคุณค่า สำหรับเรื่องนี้ในหลายประเทศ
ถือว่าไม่ได้มาตรฐาน แต่ประเทศไทยยังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมไว้

พญ. จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณและคณะ(2541) ได้สำรวจสถานภาพของสื่อแต่ละ
ประเภท และบทบาทที่มีต่อเด็ก ดังนี้

หนังสือพิมพ์ สาระของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ยังเข้าไม่ถึงเด็ก ในขณะเดียวกันบางส่วน
ยังมีบทบาทละเมิดสิทธิเด็กเสียเอง

นิตยสารและหนังสือจำนวนมากส่วนใหญ่ผลิตเพื่อผู้ใหญ่โดยไม่คำนึงถึงกลุ่มเด็ก
ซึ่งเป็นผู้บริโภคอยู่ด้วย มีเพียง 30 ฉบับ ที่มีสาระบันเทิงที่จะช่วยในการพัฒนาเด็ก ส่วนหนังสือ
ที่มีคุณภาพยังกระจายไปไม่ถึงเด็ก

วิทยุ มีการขยายตัวอย่างมาก ปัจจุบันมีถึงกว่า 500 สถานี เน้นบันเทิงและโฆษณา
เป็นหลักโดยกลุ่มธุรกิจได้สัมปทานจากภาครัฐ

5. ขาดการมีส่วนร่วมของเด็กในกระบวนการผลิตสื่อรวมทั้งการคิด วิเคราะห์ ให้รู้เท่าทันสื่อ เลือกรับ และวิจารณ์สื่อ

กระบวนการผลิตสื่อในปัจจุบัน เด็กแทบจะไม่มีโอกาสมีส่วนร่วม ทั้งในฐานะผู้ผลิต
และผู้บริโภคที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะสังคมยังไม่ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้เรื่องสื่อเพื่อให้เด็ก
เท่าทัน เลือกสรรรับและวิเคราะห์ วิจารณ์สื่อได้

6. ขาดกลไกในการผลักดันให้มีการดำเนินงานและติดตามผลตามแผน

ประเทศไทยมีแผนพัฒนาสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม เพื่อพัฒนาคนและสังคม (พ.ศ.2542-2551) จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ครอบคลุมการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษาเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดสรรทรัพยากรสื่อให้แก่ชุมชน รวมถึงกลไกที่จะทำหน้าที่ในการพัฒนา ควบคุมและกำกับดูแล แต่ในทางปฏิบัติเกิดอุปสรรคทำให้มีความล่าช้าอย่างมากในการดำเนินงานจัดตั้งคณะกรรมการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ฯ (กสท.) และการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน

7. ขาดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองเด็กด้านสื่อมวลชน

ขาดกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคฉบับใหม่ โดยเฉพาะให้มีองค์กรอิสระ ประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งหมายรวมถึงเด็กและผู้บริโภคสื่อมวลชนด้วย ปัจจุบัน ระบบการตรวจเซ็นเซอร์รายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ต่างๆ ได้กำหนดให้สถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งเป็นผู้พิจารณาควบคุมตนเองตามแนวที่คณะกรรมการบริการกิจการวิทยุโทรทัศน์ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ให้ แต่พบว่า ในทางปฏิบัติมีปัญหาอยู่บ่อยครั้งเพราะการพิจารณาขาดการคำนึงถึงผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกับเด็ก

8. ขาดกฎหมาย กฎ ระเบียบ และการบังคับใช้เกี่ยวกับสื่อมวลชนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก และเท่าทันต่อสถานการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง

11.2 มาตรการด้านสื่อมวลชนกับเด็ก

มาตรการที่ 1 การส่งเสริมสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก

1.1 มาตรการเร่งด่วน

- 1.1.1 ให้ภาคธุรกิจและเอกชนส่งเสริมการผลิตและเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างจริงจัง
- 1.1.2 จัดเวทีสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนและเพิ่มพูนทักษะให้แก่ผู้ผลิตสื่อและสื่อมวลชนทุกประเภทให้เกิดความเข้าใจบทบาทและแนวทางปฏิบัติในการผลิตสื่อที่หลากหลายและมีวิธีการนำเสนออย่างเหมาะสมตามวัยและความต้องการของเด็กแต่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

- 1.1.3 สื่อมวลชนจะต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงเนื้อหาสาระ ภาพและรูปแบบของการนำเสนอที่ไม่ละเมิดสิทธิเด็ก อาทิ การเปิดเผยความลับและข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย เพราะจะเป็นการซ้ำเติมความเสียหายให้กับเด็ก จนเกิดเป็นตราประทับที่มีผลกระทบถึงจิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจนบุคลิกภาพ
- 1.1.4 ส่งเสริมให้ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ตระหนักในอิทธิพลของสื่อที่มีต่อเด็ก รู้เท่าทันต่อสถานการณ์และกลยุทธ์ทางการตลาดของสื่อ รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กห่างไกลจากสื่อที่ไม่เหมาะสม เช่น การคัดกรองสื่อสำหรับเด็ก การช่วยให้เด็กเข้าใจ แยกแยะเนื้อหาของสื่อ รู้จักเลือกรับสื่อที่ดีการสร้างกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นทางเลือกให้เด็ก การเฝ้าระวังควบคุมไม่ให้มีการเผยแพร่สื่อลามก สื่อที่แสดงและสร้างพฤติกรรมรุนแรง ไร้ศีลธรรม คุณธรรม รวมทั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ
- 1.1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นห่างไกลสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้และสื่อที่สร้างสรรค์แต่ละประเภทได้ง่ายและไม่เสียค่าใช้จ่ายมากและให้องค์กรในชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาสื่อท้องถิ่นเพื่อเด็กมากขึ้น

1.2 มาตรการระยะยาว

ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยให้เด็กได้มีทางเลือกรับสื่อหลากหลายประเภท เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทมีคุณสมบัติในการเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

มาตรการที่ 2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็ก ครอบครัว และชุมชน

2.1 มาตรการเร่งด่วน

- 2.1.1 ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มหรือชมรมและเวทีสำหรับเด็กตามวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการใช้วิจารณญาณวิเคราะห์วิจารณ์และเลือกรับสื่อ และให้โอกาสมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ ทั้งในโรงเรียน ในชุมชน เช่น รายการวิทยุชุมชน หอกระจายข่าว การผลิตหนังสือละคร หรือสื่อพื้นบ้านต่างๆ ซึ่งเป็นพลังพื้นฐานของประชาชนที่จะมีบทบาทต่างๆ ดังกล่าวแล้วยังจะทำหน้าที่เป็นกลไกเฝ้าระวังและตรวจสอบสื่ออีกด้วย

- 2.1.2 สนับสนุนให้เกิดองค์กรผู้บริโภคร้อง หรือกลไกเพื่อให้ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของสื่อเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ติดตามประเมินผลคุณภาพของรายการด้านการศึกษา รายการเด็กเยาวชน และครอบครัว ติดตามการทำงานขององค์กรกำกับดูแลและองค์กรสื่อให้ทำงานอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้มีระบบการร้องเรียนและการคุ้มครองผู้บริโภคข่าวสารที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสื่อ
- 2.1.3 เปิดสายฮอตไลน์ สื่อ หรือเวทีย เพื่อให้ประชาชนสามารถเฝ้าระวัง ติดตาม ประเมิน แสดงประชามติและวิพากษ์วิจารณ์สื่อเกี่ยวกับเด็ก และมีการสะท้อนข้อมูลไปยังผู้เกี่ยวข้องให้แก้ไขได้อย่างทันท่วงที รวมทั้งให้คำแนะนำแก่สาธารณชนในเรื่องสื่อกับเด็ก การรู้เท่าทันกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากเด็กที่ผ่านสื่อ ต่าง ๆ ฯลฯ

2.2 มาตรการระยะยาว

ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนสื่อมวลชนศึกษา เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจสื่อ มีวิจารณญาณในการเลือกรับและกลั่นกรองสื่อ การใช้ประโยชน์จากสื่อ การเฝ้าระวังและตรวจสอบ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษา โดยจัดเป็นหลักสูตรในระดับประถม มัธยม และ อุดมศึกษา และในกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้โดยให้เด็กมีส่วนร่วมด้วยในบทบาท และขั้นตอนที่เหมาะสม

มาตรการที่ 3 การบริหารจัดการสื่อมวลชนสำหรับเด็ก

3.1 มาตรการเร่งด่วน

- 3.1.1 ให้กำหนดสัดส่วนเวลาสำหรับเนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์สำหรับเด็กเยาวชน และครอบครัวโดยมีรูปแบบที่สร้างสรรค์และหลากหลายไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของเวลาในการออกอากาศทั้งหมด และนำเสนอรายการในช่วงเวลาที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงเด็กแต่ละวัยและความสอดคล้องกับพื้นที่เมืองและชนบท
- 3.1.2 ให้ปฏิรูปพันธกิจและการบริหารจัดการของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ในรูปขององค์กรมหาชน โดยให้ผู้ผลิตรายการอิสระประชาชนเด็กและเยาวชนมีโอกาสมิมีส่วนร่วมผลิตรายการ เพื่อเป็นสถานีโทรทัศน์นำร่องในด้านบริการสาธารณะ

เผยแพร่ข่าวสารด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ประชาธิปไตย ฯลฯ เพื่อสร้าง
สังคมแห่งการเรียนรู้

- 3.1.3 ให้จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติที่มีความเชื่อมโยงกับคณะกรรมการ
บริหารกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)
ทำหน้าที่บริหารจัดการและเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ
เพื่อการศึกษา การเฝ้าระวังและตรวจสอบสื่อ การติดตาม โดยให้คณะกรรมการ
ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อ ด้านจิตวิทยาเด็ก ฯลฯ ทั้งภาครัฐและ
เอกชน ที่จะทำหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของรายการเด็กเพื่อเป็น
แนวทางของทุกฝ่าย การกำกับดูแลติดตามผลการประเมินและจัดระดับ
ความนิยมของรายการต่างๆ ให้มีความเที่ยงตรง และเชื่อถือได้รวมทั้งการ
เปิดรับข้อคิดเห็นจากประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องเด็ก
- 3.1.4 ให้จัดสรรงบประมาณในอัตราส่วนที่เหมาะสมจากกองทุนพัฒนากิจการ
กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามพระราชบัญญัติ
องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2543 เพื่อการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ
สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวและมีกลไกการบริหารงบประมาณให้มี
ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อเด็กอย่างแท้จริงรวมทั้งจัดให้มีการประชา
สัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อระดมทรัพยากรจากสาธารณะมาสมทบ

3.2 มาตรการระยะยาว

- 3.2.1 ส่งเสริมให้โครงสร้างและระบบสื่อวิทยุและโทรทัศน์มีส่วนร่วมที่สมดุลระหว่าง
ภาครัฐ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคธุรกิจเอกชน และระหว่างภาคชุมชน
เมืองและชุมชนชนบทตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยมีสื่อ
ของรัฐเป็นสื่อบริการสาธารณะที่ต้องดำเนินการให้เป็นบรรทัดฐานในด้าน
มาตรฐานและคุณภาพของรายการการศึกษา รายการเด็ก เยาวชนและ
ครอบครัว
- 3.2.2 ให้มีสถานวิทยุเพื่อการศึกษาและการบันเทิงที่มีสาระสำหรับเด็ก เยาวชนและ
ครอบครัว ที่สามารถรับฟังได้ในทุกพื้นที่ของประเทศ โดยให้ภาคองค์กร
พัฒนาเอกชนและชุมชน ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ ในการส่งวิทยุ
กระจายเสียงและรายการโทรทัศน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20

- 3.2.3 ผลักดันให้มีการดำเนินงาน การประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนา สื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมเพื่อพัฒนาคนและ สังคม (พ.ศ.2542-2551) เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กและให้เกิดสังคม แห่งการเรียนรู้อย่างจริงจัง

มาตรการที่ 4 การปรับปรุงและบังคับใช้ กฎหมาย กฎ ระเบียบ

4.1 มาตรการเร่งด่วน

- 4.1.1 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อให้มีประสิทธิภาพและให้ ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นควรมีกฎหมายควบคุมสื่อ อิเลคทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการโฆษณาที่มีผล กระทบทางลบต่อเด็กอาทิ สื่อรุนแรง ฯลฯ นอกจากนี้กฎหมายที่ว่าด้วย การควบคุมวัตถุหรือสิ่งของลามกต้องมีการพัฒนา เพื่อการบังคับใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่สามารถปิดโรงพิมพ์ อย่างน้อย 6 เดือน หรือให้อำนาจริบอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสิ่งพิมพ์ลามก เช่น แท่นพิมพ์ได้ ฯลฯ ดำเนินการปิดกั้นเว็บไซต์ลามกไม่ให้สามารถเข้ามา ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เปิดอยู่และไม่ให้เด็กสามารถเปิดเข้าไปดูเว็บไซต์ ที่ไม่เหมาะสมได้อาการการใช้ Web Guard
- 4.1.2 สนับสนุนการใช้โปรแกรม Web Guard ซึ่งจะมียุทธศาสตร์ที่ใช้ในตอนติดตั้ง หรือยกเลิกการติดตั้ง โดยเฉพาะผู้ปกครองเท่านั้นที่รู้รหัสผ่าน
- 4.1.3 สนับสนุนให้ผู้ปกครองใช้โปรแกรม Swing ซึ่งเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของกระทรวง วัฒนธรรม เพื่อดักจับเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม สำหรับเด็ก โดยที่กระทรวง วัฒนธรรมจะมีการกักจับปิดกั้นในการตรวจสอบการดำเนินงานต่อไป
- 4.1.4 ให้มีมาตรการทางภาษี หรือให้สิทธิประโยชน์ เพื่อเป็นแรงจูงใจแก่ผู้ผลิตสื่อ ที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว สื่อที่เสริมสร้างเรื่องความปลอดภัยในเด็ก ฯลฯ โดยให้มีการยกเว้นหรือ ลดหย่อนค่าเวลาสถานีโทรทัศน์ วิทยุ ลดภาษีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าอุปกรณ์ เทคโนโลยี ภาษีกระดาษเพื่อผลิตหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก ฯลฯ
- 4.1.5 ให้มีมาตรการที่มีผลบังคับใช้ในการจัดอันดับสื่อประเภทต่างๆ ตามความ เหมาะสมของผู้รับสื่อแต่ละช่วงอายุ เช่น การกำหนดอันดับรายการโทรทัศน์ สำหรับเด็ก เยาวชน และรายการทั่วไป การจัดอันดับภาพยนตร์ที่เหมาะสม ตามช่วงอายุผู้ชม หรือการจัดประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

มาตรการที่ 5 การพัฒนาองค์ความรู้และสร้างเสริมบุคลากรด้านสื่อและสื่อบุคคล

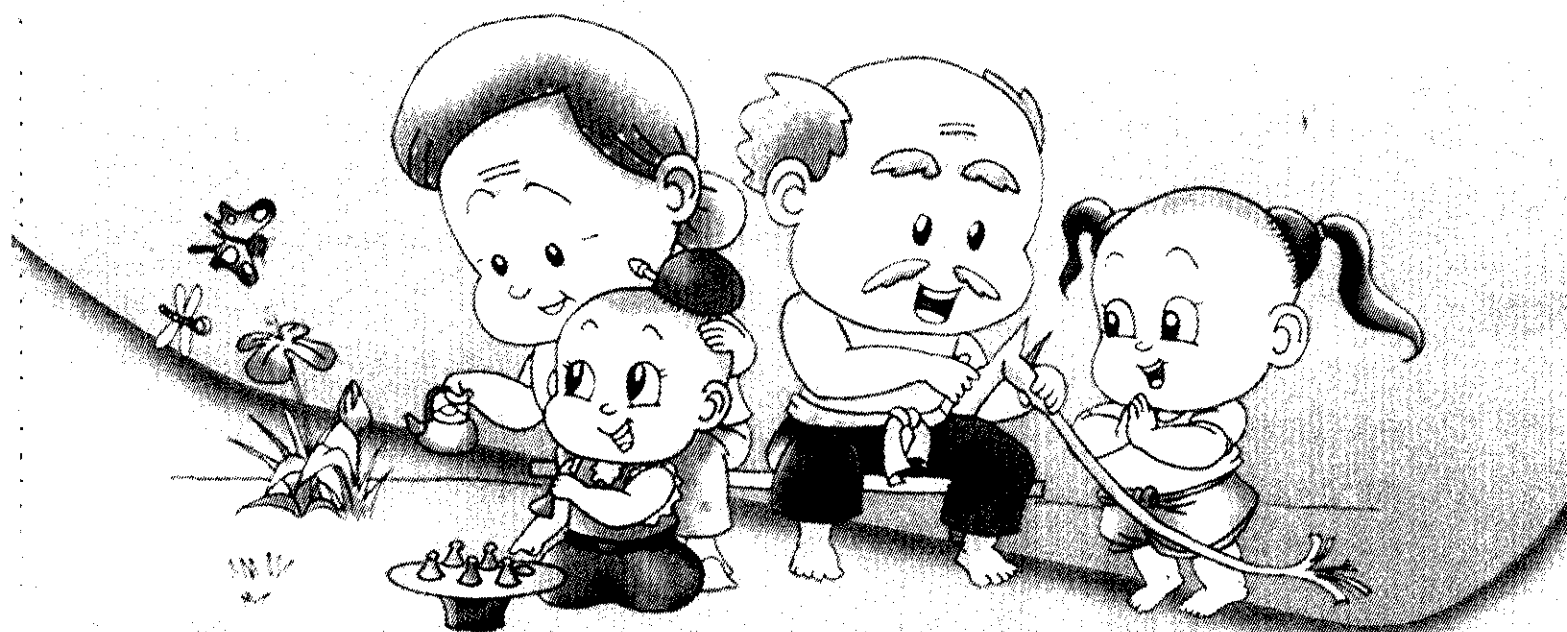
5.1 มาตรการเร่งด่วน

- 5.1.1 ให้มีการลงทุนและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตรายการวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อพื้นบ้าน ที่มีรูปแบบ หลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับเด็กที่มีวัยและความต้องการแตกต่างกัน และมีเนื้อหาที่ส่งเสริมการพัฒนาเด็กรอบด้านตามวัย ส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สุขภาวะ ชีวิตครอบครัวที่ “อยู่เย็นเป็นสุข” ฯลฯ
- 5.1.2 ส่งเสริมให้ผู้ผลิตสื่อรายย่อย ผู้ผลิตสื่ออิสระ และผู้ประกอบการ รวมตัวกันเพื่อ สร้างความเข้มแข็งในวิชาชีพและจรรยาบรรณ ให้มีการตรวจสอบตนเองและ สามารถสร้างบทบาทในการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เพื่อสังคมได้อย่างมีพลัง
- 5.1.3 สร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กและคนในสังคมโดยส่งเสริมการผลิตและ เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ที่ดีสำหรับเด็กให้มีความหลากหลายมีราคาที่ไม่แพง และ ครอบคลุมทั่วถึงเด็กกลุ่มต่างๆมากขึ้น
- 5.1.4 ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของสถาบันการศึกษาด้านสื่อมวลชน เช่น คณะนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ ฯลฯ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาองค์ความรู้ ศูนย์ข้อมูล เพื่อรวบรวมผลงาน ด้านการศึกษาวิจัยสื่อเพื่อเด็ก และเยาวชน วิจัยและสร้างสรรค์สื่อที่มีคุณภาพ เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ต่อสาธารณะ รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นหรือประชาติเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของ รายการเด็กและเยาวชนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5.2 มาตรการระยะยาว

- 5.2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาและสถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถผลิตและพัฒนาบุคลากรในการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ มีจิตสาธารณะและจริยธรรม โดยให้มีหลักสูตรด้านการผลิตสื่อที่เหมาะสม สำหรับเด็กและหลักสูตรสื่อมวลชนศึกษา
- 5.2.2 มีกระบวนการพัฒนาบุคลากรด้านสื่ออย่างต่อเนื่อง รวมทั้งทำการศึกษาและ ผลิตรายการที่เป็นต้นแบบในลักษณะที่มีความหลากหลาย เน้นคุณค่าด้าน การศึกษาและการเรียนรู้ของคนในการดำรงชีวิต เช่น สร้างเสริมสุขภาพ ชีวิตครอบครัว วิทยาศาสตร์และสุนทรียภาพใน ศิลปวัฒนธรรม และสาระ หรือการบันเทิงอื่น ๆ ที่มีคุณค่า

บทที่ 12 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก

บทที่ 12 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก

12.1 ปัญหาด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก

การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ ย่อมเกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยน ร่วมคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล ประสานการณ์ ความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล และเป็นธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะร่วมกันเป็นหลัก ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ทุกภาคส่วน ต้องให้การส่งเสริมสนับสนุน โดยเฉพาะการส่งเสริมเพื่อให้การมีส่วนร่วมของเด็กได้พัฒนา อย่างเหมาะสมกับวัย และต่อเนื่อง แต่ปรากฏข้อเท็จจริงของสภาพปัญหาในปัจจุบัน ดังนี้

1) เด็กขาดการรับข่าวสารข้อมูล และการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มีน้อย และเข้าไม่ถึงเด็กบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส เด็กขาด การเรียนรู้และฝึกฝนให้สามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รู้เท่าทันและไม่ตกเป็นเหยื่อของอิทธิพล ใด ๆ โดยเฉพาะสื่อและสื่อมวลชนอันเป็นช่องทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กแต่ยังไม่ให้โอกาสเด็กเท่าที่ควร

2) เด็กขาดโอกาสในการตัดสินใจและการแสดงออก ขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนา ทักษะทั้งสองด้านนี้ เนื่องจากผู้ใหญ่ไม่ตระหนักถึงคุณค่าของกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เหมาะสม ตามวัยโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม จึงทำให้เด็กขาดประสบการณ์และความเชื่อมั่นในตนเอง ที่จะมีส่วนร่วม

3) เด็กขาดความคิดริเริ่มและการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ โดยที่การส่งเสริมสนับสนุนงานด้าน เด็กส่วนใหญ่จะเป็นงานสงเคราะห์ และไม่เน้นการพัฒนาให้มากพอ แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของเด็ก ยังไม่ชัดเจนและยังไม่ได้พัฒนาให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก รวมทั้ง ผู้ใหญ่ไม่ช่วยเอื้อให้เด็ก สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของตนให้สามารถผสมผสานกับเครือข่ายงานพัฒนาด้านอื่น ๆ ได้

4) ยังมีผู้ใหญ่เป็นจำนวนมากไม่ไว้วางใจเด็ก คิดว่าเด็กมีหน้าที่เพียงเล่าเรียนศึกษาและเชื่อฟัง ผู้ใหญ่ ทำให้ประเทศขาดขีดพลังความคิดและพลังสร้างสรรค์จากเด็กและทำให้เด็กขาดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการคิด เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

12.2 มาตรการด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของเด็กเพื่อให้มีส่วนร่วม

1.1 มาตรการเร่งด่วน

- 1.1.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงวัยและสภาพที่แตกต่างกันของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันตั้งแต่อายุน้อยและค่อยๆ พัฒนาให้เหมาะสมเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่องตามวัย
- 1.1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กอย่างต่อเนื่องทั่วถึง ตลอดกระบวนการเรียน การสอนในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยให้เด็กได้มีส่วนร่วมมากขึ้นพร้อมมุ่งเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์การตัดสินใจการแสดงออก การลงมือปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล โดยเฉพาะการกระทำของตนเอง
- 1.1.3 ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของเด็กในกระบวนการพัฒนาการเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติและพัฒนากลไกติดตามเฝ้าระวังให้การมีส่วนร่วมของเด็กมีคุณภาพและเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของเด็ก และสังคม และต้องรู้เท่าทันไม่ตกเป็นเหยื่อของบุคคล หรือกลุ่มที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ใดๆ จากประชาชนหรือทรัพยากรสาธารณะหรือเอารัดเอาเปรียบเด็ก
- 1.1.4 จัดกระบวนการคัดสรร และให้กำลังใจแก่โครงการที่ริเริ่มค้นคิดทำกิจกรรม โดยเด็ก สนับสนุนให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสทำงานอาสาสมัคร และร่วมเป็นแกนนำในการพัฒนาสังคมในบริบทต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนให้มีแกนนำเด็กในโครงการของกลุ่มเด็ก หรือกลุ่มคนที่ทำงานด้านการพัฒนาเด็ก หรือกับกลุ่มงานพัฒนาด้านอื่น ๆ อย่างกว้างขวางต่อเนื่อง เพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายของแกนนำเด็กให้เข้มแข็ง และกระจายตัวทั่วประเทศและในทุกระดับ

1.2 มาตรการระยะยาว

- 1.2.1 พัฒนาระบบการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่เด็ก
- 1.2.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขององค์กรและการดำเนินโครงการของผู้ใหญ่เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้มีประสบการณ์และทักษะ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งและพลังในตน
- 1.2.3 สร้างการยอมรับการทำงานเพื่อพัฒนาสังคมของเด็กและส่งเสริมสนับสนุนองค์กรผลิตอาสาสมัครเพื่อสังคมให้เข้มแข็ง สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้เกิดภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

มาตรการที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์กรของเด็ก

2.1 มาตรการเร่งด่วน

- 2.1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเด็ก และการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมของเด็กอย่างเป็นระบบ โดยจัดสรรทรัพยากรให้อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง และสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กรเด็กจากระดับชุมชนท้องถิ่นไปสู่ระดับชาติ โดยที่องค์กรของเด็กควรจัดตั้งโดยเด็กและมีผู้ใหญ่เป็นผู้ให้การสนับสนุนมากกว่าเป็นองค์กรผู้ใหญ่ที่สนับสนุนเด็ก
- 2.1.2 พัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างกลุ่มองค์กรเด็กและเยาวชนทั้งในท้องถิ่นและระดับชาติ โดยสนับสนุนให้เกิดเวทีเด็กและเยาวชนในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรเด็กและเยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์และร่วมกันนำเสนอประเด็นต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งแก่องค์กรชุมชน ท้องถิ่น และระดับชาติ เพื่อผลักดันให้เกิดประโยชน์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก เยาวชน และสังคมโดยรวม

2.2 มาตรการระยะยาว

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดองค์กรประสานงานที่เป็นทางการของเด็กและเยาวชน และโดยเด็กและเยาวชน ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติและท้องถิ่น เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วม ที่มีคุณภาพ โดยมีระบบกลไกและกระบวนการการตัดสินใจในบทบาทที่เหมาะสมตามวัยของตน

มาตรการที่ 3 สนับสนุนพัฒนากลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก

3.1 มาตรการเร่งด่วน

- 3.1.1 ส่งเสริมสนับสนุนและจูงใจให้ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการเมือง สถาบันทางสังคมอื่น ๆ และชุมชนมีบทบาทมากขึ้น ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเด็ก สร้างความเข้าใจและตระหนัก ถึงความสำคัญของศักยภาพและการมีส่วนร่วมของเด็ก แก่บิดามารดา ครู ผู้ทำงานด้านเด็ก ผู้นำชุมชนตลอดจนองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งผล ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมในมิติต่างๆ อย่างจริงจังและเหมาะสมตามวัย
- 3.1.2 ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณและสนับสนุน การมีส่วนร่วมของเด็กในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร รวมทั้งการเรียนรู้และ มีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกอาสาสมัครมาตั้งแต่เด็กไปพร้อมกับสร้างความพร้อมในการเป็นสมาชิก ที่มีคุณภาพของสังคมเมื่อเติบโตขึ้น
- 3.1.3 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพ ในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของเด็กในกระบวนการเรียนรู้ การตัดสินใจ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเองในบริบทของกฎหมาย กฎ ระเบียบดังกล่าว
- 3.1.4 พัฒนาระบบที่ปรึกษาสำหรับเด็กและผู้ปฏิบัติงานสหวิชาชีพที่ทำงาน เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน และที่ปรึกษาดังกล่าวต้องได้รับการฝึกอบรม ตามหลักสูตรเฉพาะเรื่องการมีส่วนร่วมของเด็กและสิทธิเด็ก

3.2 มาตรการระยะยาว

ให้กลไกระดับชาติ ระดับภูมิภาค และท้องถิ่นตระหนักในสิทธิเด็ก และส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของเด็กในบทบาทที่เหมาะสมตามวัยในการดำเนินงานของหน่วยงานของตน

มาตรการที่ 4 พัฒนางองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและบูรณาการเข้าสู่ นโยบายและแผนระดับชาติ

4.1 มาตรการการเร่งด่วน

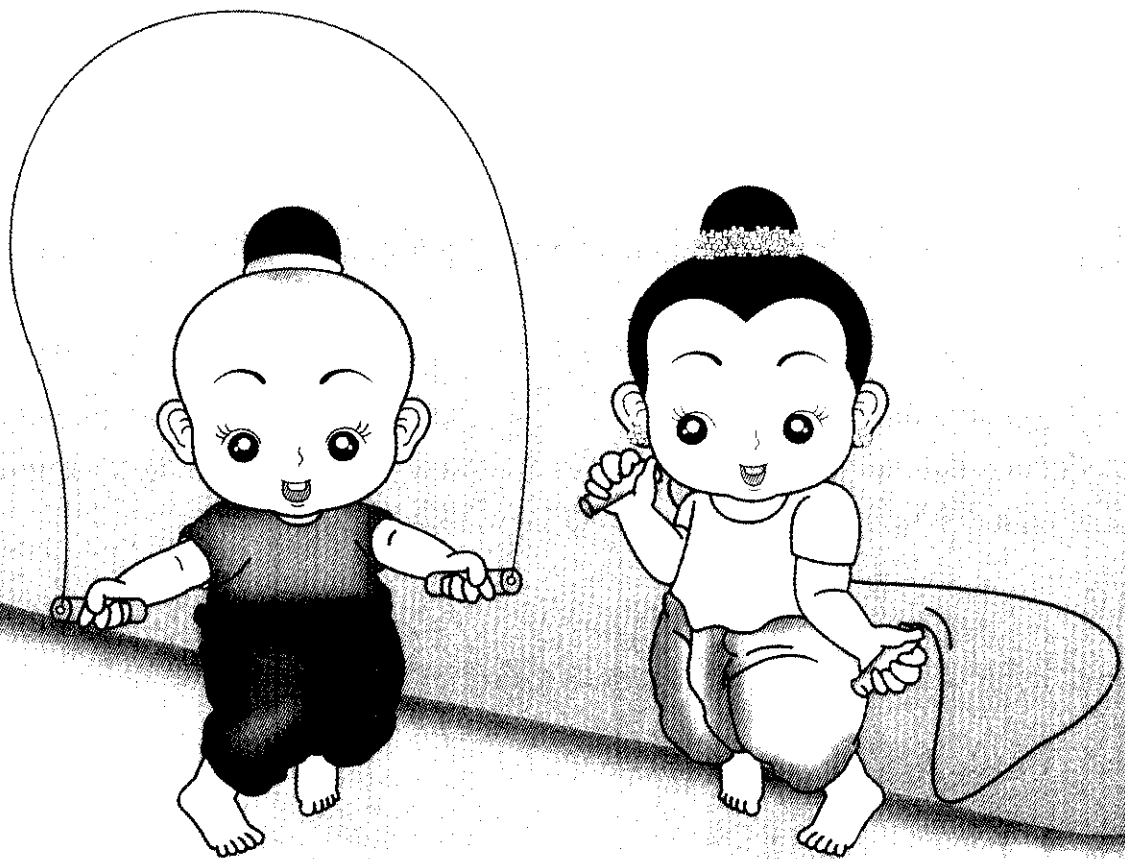
สร้างองค์ความรู้ และปรับปรุงระบบการพัฒนานโยบายและแผนระดับชาติ
โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กในบทบาทตามวัยที่เหมาะสม รวมทั้งการติดตามประเมินผล
การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้เกิดศักยภาพ และพลังในตนเองของเด็กอย่างเป็นรูปธรรม

4.2 มาตรการระยะยาว

4.2.1 ผลักดันให้การมีส่วนร่วมของเด็กเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในแผนพัฒนา
ครอบครัว พัฒนาสังคม การศึกษา และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ทั้งใน
ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

4.2.2 สนับสนุนให้องค์กรเด็กและสถาบันต่าง ๆ ได้มีโอกาสศึกษาวิจัยเรื่อง
การมีส่วนร่วมของเด็กในด้านต่าง ๆ

**บทที่ 13 ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการ
การคุ้มครองเป็นพิเศษ**

บทที่ 13 ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการ การคุ้มครองเป็นพิเศษ

เด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษในเอกสารฉบับนี้ หมายถึง เด็ก 17 กลุ่ม ดังนี้ เด็กกำพร้าถูกทอดทิ้ง เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศ เด็กกับสารเสพติด สุรา และบุหรี่ เด็กเรื้อรัง เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์เด็ก เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา แรงงานเด็ก เด็กในกระบวนการยุติธรรม เด็กพลัดถิ่นและเด็กชาวเขาที่มีหรือไม่มีสัญชาติ เด็กในชุมชนแออัด เด็กที่ไม่มีหลักฐานการเกิด เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กลูกกรรมกรก่อสร้าง เด็กยากจน เด็กที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ หรือสารพิษอันตราย และเด็กที่ติดตามแรงงานต่างด้าวทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย

13.1 ปัญหาพร้อมด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

1.) การเก็บและการจัดระบบข้อมูลยังไม่ครบถ้วน และไม่ใช่นามาตรฐานที่นำมาใช้ได้ ขาดความเที่ยงตรงและตามไม่ทันเหตุการณ์ นอกจากนั้นยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างแต่ละระดับ และประเภทของข้อมูล จึงเป็นอุปสรรคในการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย การกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานการติดตามงานและประเมินผล

2.) หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ยังไม่ประสานงานอย่างเป็นระบบ แม้จะมีความพยายามเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวแต่ขาดการสานต่อให้กว้างขวาง ครอบคลุมและต่อเนื่อง

3.) ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กประเภทต่าง ๆ ขาดทักษะและขาดความรู้ด้านกฎหมายรวมทั้งยังขาดการฝึกอบรมที่ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะสามารถค้นพบปัญหาและสามารถรับผิดชอบดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถให้บริการที่ตอบสนองความต้องการ พัฒนาเด็กได้อย่างสมควรรอบด้าน เหมาะสมตามวัยและตามลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มเด็ก

4.) การแก้ปัญหาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ มักมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่ตัวเด็กเท่านั้น แต่ไม่ได้คำนึงถึงสภาพครอบครัว สภาพสังคมแวดล้อมและปัจจัยที่เป็นต้นเหตุผลักดันให้เด็กมีปัญหา

5.) มีปัญหาทางด้านการบริหารจัดการของภาครัฐ เช่นบางกรณีมีการทุจริต นื้อ โกง และในบางพื้นที่การช่วยเหลือยังไม่ทั่วถึง เช่นโครงการอาหารกลางวัน ยังไม่เพียงพอทั้งปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมตามความต้องการของเด็กตามวัย และตามสภาพปัญหาพิเศษที่แตกต่างกัน

6.) ขาดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนต่อเนื่อง และครอบคลุมในการแก้ไขปัญหา ในด้านการศึกษาของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กชาวเขา หรือเด็กในครอบครัวแรงงานต่างด้าว ฯลฯ เนื่องจากมีความลำบากทั้งในด้านของภาษาในการสื่อสาร และการตั้งหลักแหล่งที่ห่างไกลจากชุมชนเมือง หรือไม่มีหลักแหล่งแน่นอน

7.) เจตคติของสังคมที่ไม่ถูกต้อง อาทิ ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ฉะนั้น จึงละเลยบทบาทในการช่วยกันแก้ไขปัญหาและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการช่วยเหลือ ปกป้อง และคุ้มครอง

8.) ในกระบวนการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ไม่มีการประเมินทางจิตใจของพ่อแม่ที่มาขอรับเด็กไปเลี้ยง นอกจากนี้ ยังมีกรณีพ่อแม่บุญธรรมนำเด็กมาคืนเนื่องจากปัญหาการเลี้ยงดู หรือปล่อยปละละเลย ทำให้เด็กไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมหรือ บางรายเด็กหนีออกจากบ้านหรือไปทำงานหาเงินเลี้ยงตัวเอง

9.) ขาดกลไกรองรับเด็กที่ประสบปัญหาความยากลำบากต่าง ๆ เช่น ขาดแหล่งรองรับเด็กถูกทอดทิ้ง ครอบครัวทดแทนมีน้อยและขาดการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองเด็กอย่างเป็นระบบ เช่น มีความเชื่อมโยงนับตั้งแต่การเฝ้าระวัง ป้องกันการช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู และคืนสู่สังคม และกลไกควบคุมการเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว ทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย การดำเนินการเรื่องแรงงานต่างด้าวยังไม่ให้ความสำคัญเพียงพอทำให้เกิดกลุ่มเด็กที่เผชิญปัญหาและมีปัญหาเพิ่มมากขึ้น

10.) กระบวนการของการให้บริการเด็กขององค์กรต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่อาจครอบคลุมทุกประเภทบริการได้ แต่เป็นการให้บริการเฉพาะบางด้าน และขาดเครือข่ายที่จะประสานงาน ส่งต่อภารกิจหรือร่วมทีมกันรับผิดชอบให้บริการเด็กและครอบครัวให้ครบถ้วนได้

13.2 มาตรการการปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

มาตรการสำหรับเด็กกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภท ก. คือมาตรการร่วม

ประเภท ข. คือมาตรการเฉพาะสำหรับเด็กแต่ละกลุ่ม

“เด็ก” ที่ใช้ในหัวข้อนี้ หมายถึง กลุ่มเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

ก. มาตรการร่วม

มาตรการที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว

1.1 มาตรการเร่งด่วน

1.1.1 พัฒนาความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูลูกให้แก่ครอบครัวที่มีเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ ส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทในการป้องกันแก้ไขปัญหา คุ้มครองและพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมทุกวิถี

1.1.2 สนับสนุนและส่งเสริมให้มีมาตรการเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหา เช่น มีระบบความช่วยเหลือครอบครัวในระดับชุมชนอย่างทั่วถึง เช่น บริการที่ช่วยแบ่งเบาภาระและลดความเครียดในการเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ในครอบครัว วิกฤติ บริการให้คำแนะนำปรึกษา และความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่ครอบครัวที่มีความเสี่ยงจะทอดทิ้งลูก หรือทำร้ายลูก ฯลฯ

1.1.3 สนับสนุนให้มีระบบครอบครัวทดแทนอย่างเพียงพอและมีคุณภาพเพื่อทำหน้าที่แทนครอบครัวจริงที่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ เช่น ในบางช่วงเวลาที่มิสภาวะวิกฤตเกิดขึ้น

1.1.4 ส่งเสริมสนับสนุนระบบสวัสดิการควบคู่กับระบบพัฒนา โดยบริการเข้าถึงครอบครัวยากจน ครอบครัวที่อยู่ในภาวะเสี่ยงเช่น ครอบครัวยากจนมาก ครอบครัวที่มีแต่ผู้สูงอายุเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวที่มีเด็กกำพร้าเนื่องจากพ่อแม่เสียชีวิตจากโรคเอดส์ ฯลฯ เพื่อให้ครอบครัวพ้นจากภาวะเสี่ยงและพึ่งพาตนเองได้

- 1.1.5 จัดให้มีแผนปฏิบัติการให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพแก่ครอบครัวในรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตสังคมไทย ทั้งนี้โดยมีกลไก บุคลากรที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับระดับและประเภทของปัญหาที่ครอบครัวเผชิญอยู่ ซึ่งกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเพียงพอเพื่อให้ครอบครัวเข้าถึงบริการได้ โดยมีทรัพยากรหนุนช่วยทั้งจากภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม

1.2 มาตรการระยะยาว

(โปรดดูมาตรการด้านครอบครัวกับเด็กประกอบ)

- 1.2.1 ส่งเสริมให้ครอบครัวยากจนมีอาชีพและมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม
- 1.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรมาจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวและเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษในชุมชน ซึ่งจะทำให้การจัดสรร บริหารจัดการ และติดตามผล โดยชุมชน

มาตรการที่ 2 พัฒนาศักยภาพพื้นฐานและบริการที่จำเป็นให้เข้าถึงเด็ก

2.1 มาตรการเร่งด่วน

- 2.1.1 จัดบริการให้กับเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ ในลักษณะเชิงรุกมากกว่าเชิงรับโดยมีกลไกระดับชุมชนและพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องแสวงหาเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ ตั้งแต่ระยะแรก ก่อนที่ปัญหาจะรุนแรงรวมทั้งให้เด็กและครอบครัวได้รับทราบวิธีการเข้าถึงบริการต่างๆ บริการที่ควรมีคือการให้บริการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต บริการด้านการให้การศึกษา บริการที่ปรึกษาและแนะแนวในรูปแบบที่หลากหลาย
- 2.1.2 ปรับปรุงและพัฒนางานด้านการให้คำแนะนำปรึกษา บริการสายด่วนบ้านพักชั่วคราว และระบบการส่งต่อของหน่วยงานต่างๆ ให้มีคุณภาพ และสามารถเชื่อมโยงส่งต่อในพื้นที่ระดับต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีช่องทางในการสะท้อนปัญหา ขอรับความช่วยเหลือที่เหมาะสมได้โดยรวดเร็วทันการ ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น รวมทั้งให้มีระบบการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุปัญหา

และความต้องการของเด็ก เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและ
มาตรการที่มีทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการได้อย่างเหมาะสม
และทันการยิ่งขึ้น

- 2.1.3 พัฒนาระบบงานบำบัดฟื้นฟูและการคืนเด็กสู่สังคมให้มีคุณภาพและ
ครอบคลุมทั่วถึง โดยใช้ระบบสหวิชาชีพและการมีส่วนร่วมของครอบครัว
ชุมชนที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน และให้มีการบำบัดฟื้นฟู
พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่เป็นผู้กระทำต่อเด็ก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำซ้ำ

2.2 มาตรการระยะยาว

- 2.2.1 ศึกษา พัฒนา และปรับปรุงระบบการให้บริการพื้นฐานที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็ก
ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ
และบริการด้านสังคมอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามวัยกับเด็กที่ต้องการการปกป้อง
คุ้มครองเป็นพิเศษกลุ่มต่างๆ
- 2.2.2 ดำเนินการเพื่อถอนข้อสงวนอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้อที่ 7 และข้อที่ 22

มาตรการที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านเด็ก

3.1 มาตรการเร่งด่วน

- 3.1.1 เพิ่มปริมาณและพัฒนาบุคลากรกลุ่มนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กกลุ่มต่าง ๆ
ที่ต้องการการปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อความ
ต้องการ รวมทั้งให้ผู้ทำงานเกี่ยวกับเด็กเช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา
แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย อัยการ ผู้พิพากษา ตำรวจ ครู พี่เลี้ยงเด็ก
อาสาสมัคร ฯลฯ อันหมายรวมถึงสาเหตุสภาพปัญหาจิตใจอารมณ์และความ
ต้องการของกลุ่มเด็กที่ต้องการการคุ้มครองพิเศษ
- 3.1.2 จัดระบบการฝึกอบรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงร่วมกัน
ในการพัฒนาบุคลากรด้านเด็ก ทั้งก่อนการปฏิบัติงานและระหว่าง
การปฏิบัติงาน อย่างมีคุณภาพอีกทั้งมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงระดับและ
ยกระดับมาตรฐานเป็นระยะอย่างเหมาะสมต่อเนื่อง

- 3.1.3 ปรับเปลี่ยนเจตคติและค่านิยมของบุคลากรในการปฏิบัติต่อเด็กและครอบครัวที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยให้คำนึงถึงสิทธิเด็ก สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน

3.2 มาตรการระยะยาว

- 3.2.1 ศึกษาวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร และบริการ
- 3.2.2 จัดแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อให้บุคลากรที่ทำงานกับเด็กกลุ่มนี้สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งจากมหาวิทยาลัยและจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่ดำเนินการด้านนี้ ตลอดจนให้คณะกรรมการและวิทยากรได้เรียนรู้จากสภาพจริงมากขึ้น โดยไม่อาศัยทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว
- 3.2.3 ส่งเสริมให้บุคลากรด้านนี้ได้มีความก้าวหน้าในอาชีพ

มาตรการที่ 4 ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

4.1 มาตรการเร่งด่วน

- 4.1.1 เร่งรัดการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้มีการติดตามผลการปฏิบัติอย่างจริงจัง และทันการ
- 4.1.2 แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ เพื่อขจัดอุปสรรคข้อขัดแย้งที่มีอยู่ระหว่างกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการถดถอยสิทธิเด็กและให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

4.2 มาตรการระยะยาว

ผลักดันให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบและมาตรการที่มุ่งใจให้คนในสังคมเป็นอาสาสมัครคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษมากขึ้น และกระจายหน่วยงานบริการให้ทั่วถึง

มาตรการที่ 5 การพัฒนาระบบข้อมูล องค์ความรู้ กลไกของรัฐและชุมชน

5.1 มาตรการเร่งด่วน

- 5.1.1 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดระบบการเก็บข้อมูล รวมทั้งพัฒนาตัวชี้วัดเกี่ยวกับเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการพัฒนา และติดตามผล
- 5.1.2 พัฒนากลไกของชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเฝ้าระวัง คุ้มครอง ติดตามส่งต่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนอย่างทันทั่วถึง
- 5.1.3 ให้มีการสร้างตัวชี้วัดและมาตรฐานคุณภาพของบริการด้านต่าง ๆ ที่จัดให้กับเด็กที่ต้องการการปกป้องคุ้มครองเป็นพิเศษ รวมทั้งประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพัฒนารูปแบบและคุณภาพ ของบริการดังกล่าว โดยให้มีกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่นี้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.2 มาตรการระยะยาว

- 5.2.1 ให้มีระบบข้อมูลและเครือข่ายของหน่วยงานในข้อ 5.1 ที่เชื่อมโยงกันทั้งในระดับจังหวัดและระดับชาติ
- 5.2.2 ให้มีเครือข่ายของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ ทั้งในระดับพื้นที่ชุมชน และระดับชาติ

มาตรการที่ 6 ระดมสรรพกำลังเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

6.1 มาตรการเร่งด่วน

- 6.1.1 รัฐบาลต้องมีนโยบายที่ชัดเจนและจัดสรรงบประมาณเพื่อปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษเพื่อให้เด็กส่วนใหญ่ที่มีศักยภาพได้พัฒนาตนให้ไปสู่การพึ่งตนและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้

6.1.2 จูงใจสื่อมวลชนให้สนใจและมีส่วนร่วมในการเรียกร้องให้ประชาชนระดมสรรพกำลังเพื่อปกป้องคุ้มครอง และพัฒนาเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

6.1.3 จูงใจภาคเอกชน ภาครัฐกิจ องค์กรนานาชาติให้สนับสนุนด้านทรัพยากร ความรู้ เทคโนโลยี บุคลากร ฯลฯ

6.1.4 สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีบทบาทในการป้องกันและคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ

6.2 มาตรการระยะยาว

ประเมินผลการใช้ทรัพยากร เพื่อปรับปรุงคุณภาพของบริการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้เด็กครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

ข. มาตรการเฉพาะกลุ่ม

กลุ่มที่ 1: กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านครอบครัวเป็นหลัก

ได้แก่ เด็กกำพร้า เด็กที่เป็นบุตรบุญธรรม เด็กถูกทอดทิ้ง ถูกปล่อยปละละเลย เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทำร้ายทารุณ เด็กถูกล่วงเกินทางเพศ

1.1 มาตรการเร่งด่วน

1.1.1 เร่งรัดให้มีการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2547-2556

1.1.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ตั้งแต่กระบวนการกลั่นกรองครอบครัวที่ขอรับเด็ก การจัดหาครอบครัวทดแทน และการติดตามผล รวมทั้งการให้บริการแก่บุตรบุญธรรมที่อาจมีปัญหาด้านครอบครัวในภายหลัง

1.1.3 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษได้รับความเป็นธรรม เช่น ให้เด็กกำพร้ามีสิทธิที่จะรับรู้ผู้ให้กำเนิด และ

บุตรบุญธรรมตามกฎหมายการได้รับสิทธิสวัสดิการเท่ากับบุตรทางสายเลือด และการคืนบุตรบุญธรรมในกรณีที่ครอบครัวบุญธรรมมีปัญหา ฯลฯ

- 1.1.4 มีระบบที่ป้องกัน และช่วยเหลือเด็กที่ถูกทำร้ายทารุณหรือถูกล่วงเกินทางเพศ ได้อย่างรวดเร็วทันการ และป้องกันไม่ให้ผู้กระทำผิดสามารถกระทำต่อเด็กได้อีก เช่น เร่งรัดการดำเนินคดีให้มีประสิทธิภาพการแยกเด็กออกจากครอบครัวในช่วงเวลาที่จำเป็น ให้การบำบัดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำต่อเด็ก ฯลฯ
- 1.1.5 มีระบบที่สามารถปฏิบัติการช่วยเหลือหรือบำบัดฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งบริการพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่เด็กกำพร้าที่ครอบครัวประสบอุบัติเหตุได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและครอบคลุมกลุ่มเด็กเหล่านี้ได้อย่างทั่วถึง

1.2 มาตราสาระยะยาว

- 1.2.1 ส่งเสริมให้มีอาสาสมัครและครอบครัวอาสาสมัครที่มีความรักและเข้าใจเด็ก รวมทั้งมีความรับผิดชอบและความรู้เรื่องจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ถูกกระทำทารุณ ถูกทอดทิ้ง ฯลฯ
- 1.2.2 แสวงหานวัตกรรมที่จะพัฒนาเด็กเร่ร่อนและเด็กที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายนี้ อาทิ ให้ได้รับการศึกษาหรือได้รับเพิ่มเติมในระบบต่าง ๆ จัดกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบหลากหลายที่เด็กสนใจเพื่อให้โอกาส และทางเลือกแก่เด็กที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพให้เลี้ยงตนเองได้เมื่อถึงวัยที่เหมาะสม

กลุ่มที่ 2 : กลุ่มเด็กที่ถูกกระหนาบจากปัจจัยด้านรัฐเป็นหลัก

ได้แก่ เด็กพลัดถิ่น เด็กถูกแรงงานต่างชาติ เด็กชาวเขา เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กไม่มีสัญชาติ และเด็กที่ไม่มีหลักฐานการเกิด

2.1 มาตรการเร่งด่วน

- 2.1.1 ให้มีการจดทะเบียนการเกิด หรือออกไปรับรองการเกิดให้เด็กที่ยังไม่มีสัญชาติ เด็กที่ยังไม่มีใบรับรองการเกิดและลูกแรงงานต่างชาติดีเพื่อเป็นหลักฐานอันจะเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก อาทิเปิดโอกาสให้เด็กเหล่านี้ได้รับบริการพื้นฐานทางสังคม รวมทั้งการฝึกอาชีพได้ตามความเหมาะสมและตามควรแก่กรณี
- 2.1.2 แก้ไขปัญหาด้านสัญชาติอย่างเป็นรูปธรรม และพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่เด็กชนเผ่าที่บรรพบุรุษอาศัยในประเทศไทยเป็นเวลายาวนานชั่วอายุคน เด็กที่เกิดจากบิดา หรือมารดาสัญชาติไทยที่ละเลยการจดทะเบียนการเกิด และเด็กกลุ่มอื่นๆที่มีเหตุอันควรได้รับการพิจารณา
- 2.1.3 ทบทวนบทบาทและแนวปฏิบัติของรัฐ ในการปฏิบัติต่อเด็กกลุ่มต่างๆ ให้สอดคล้องกับหลักการสิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชนและสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งมีแนวปฏิบัติให้หน่วยงานต่างๆ จัดบริการพื้นฐานที่จำเป็นให้เด็กกลุ่มนี้
- 2.1.4 อนุญาตให้องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรต่างประเทศ และองค์กรนานาชาติ จัดบริการพื้นฐานเพื่อช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ในมาตรฐานอันเหมาะสมได้ด้วย

2.2 มาตรการระยะยาว

- 2.2.1 เน้นการป้องกันมิให้เด็กต้องตกอยู่ในสภาพที่มีปัญหาข้างต้น
- 2.2.2 ดำเนินการร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมตามบันทึกข้อตกลงด้านความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้แรงงาน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์กับเด็ก
- 2.2.3 ปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทยเป็นภาคี พร้อมทั้งดำเนินการถอนข้อสงวน ข้อที่ 7 และข้อที่ 22

กลุ่มที่ 3: กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านครอบครัว สังคม และรัฐ ร่วมกัน

ได้แก่ เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และสติปัญญา แรงงานเด็ก เด็กในกระบวนการยุติธรรม เด็กในชุมชนแออัด เด็กยากจน เด็กถูกกรรมกรก่อสร้าง เด็กกับสารเสพติด สุราและบุหรี่ เด็กที่ใช้ความรุนแรง

3.1 มาตรการเร่งด่วน

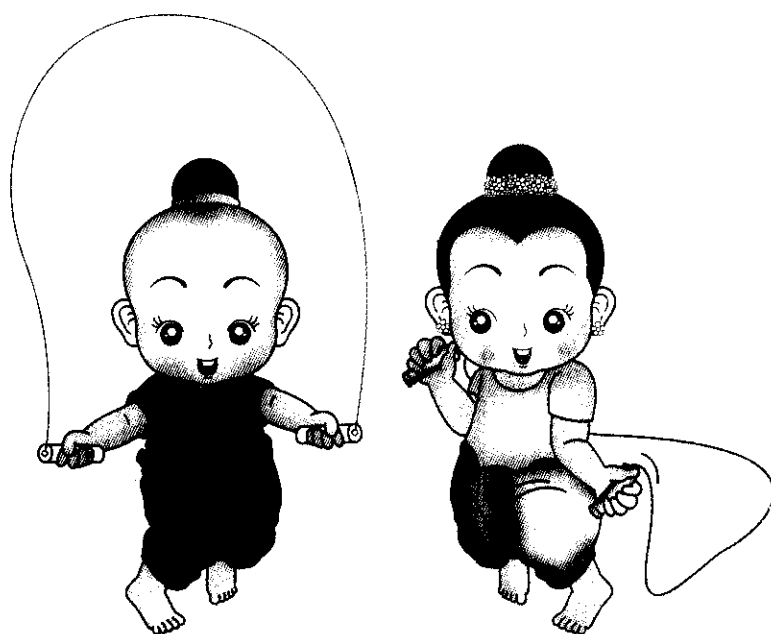
- 3.1.1 พัฒนาระบบการช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้อย่างครบวงจร และมีประสิทธิภาพ ทั้งที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐและภาคพัฒนาเอกชน ตั้งแต่การสืบค้น บังชี้เด็กเหล่านี้รวมทั้งเสาะหาเบาะแส สถานที่และบุคคลที่กระทำต่อเด็ก การช่วยเหลือฉุกเฉิน การบำบัดฟื้นฟู การคืนสู่สังคม รวมถึงการให้โอกาสในการศึกษา การฝึกและจัดให้มีอาชีพ โดยให้เด็กและหรือครอบครัวมีส่วนร่วมในขั้นตอนและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง
- 3.1.2 กระทรวงแรงงานพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ให้มีประสิทธิภาพ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องให้ความสำคัญแก่เด็กกลุ่มนี้เช่นเดียวกันกับเด็กประเภทอื่น ๆ
- 3.1.3 สร้างเจตคติของสังคมที่ถูกต้องโดยให้ตระหนักถึงสาเหตุและสภาพปัญหาของเด็กกลุ่มนี้อย่างต่อเนื่องทั้งนี้ โดยคำนึงถึงศักยภาพ ศักดิ์ศรี คุณค่า และสิทธิของเด็ก ตลอดจนบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของครอบครัว และชุมชนที่จะต้องมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหามาของตัว
- 3.1.4 เร่งรัดให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร สถานที่สาธารณะ ทางสาธารณะและบริการสังคมต่างๆ ให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของเด็กพิการ
- 3.1.5 ส่งเสริมกระบวนการรักษา บำบัด ฟื้นฟู เยียวยา สมรรถภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์และการคืนสู่สังคมของเด็กทุกประเภท รวมทั้งการหา นวัตกรรมทางเลือกใหม่ เช่น กระบวนการยุติธรรมทางเลือกสำหรับเด็ก ผู้กระทำความผิด หรือเด็กที่ติดสารเสพติด

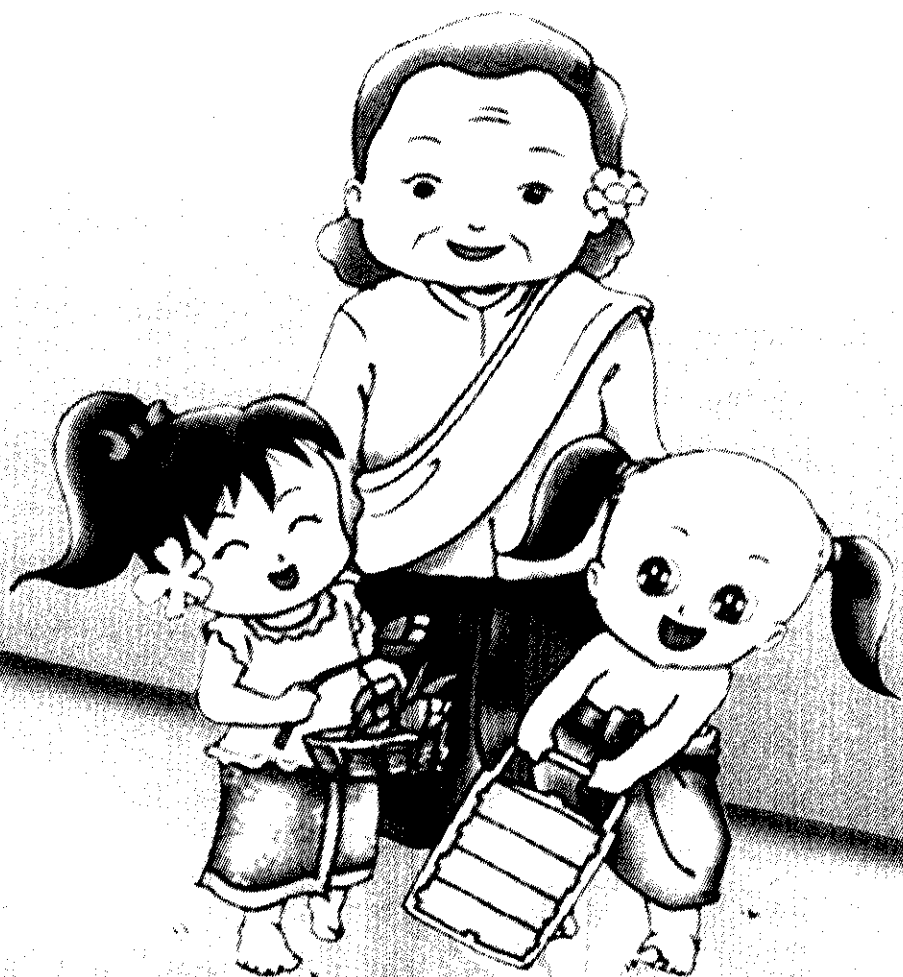
- 3.1.6 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถใช้ความรู้ทักษะ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของปัญหาของเด็กแต่ละประเภท
- 3.1.7 คิดค้นรูปแบบกระบวนการของกิจกรรมนันทนาการเพื่อช่วยผ่อนคลาย ช่วยสร้างพัฒนาการที่รอบด้านและเหมาะสมตามวัยของเด็ก ให้เป็นพลังทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะสู้ชีวิตอย่างมีเป้าหมาย
- 3.1.8 ให้มีโครงการที่เน้นให้ชุมชนเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือเด็กที่กระทำ ความผิด และให้คืนกลับสู่สังคมได้ รวมทั้งให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการวางแผนปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเด็ก

3.2 มาตราสาระยาว

- 3.2.1 ให้การคุ้มครองและสวัสดิการแรงงานเด็ก ในงานภาคการผลิตงานบริการ และงานภาคเกษตรทั้งในและนอกระบบ
- 3.2.2 ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติในเรื่องการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิง และแผนการแก้ไขปัญหาการใช้ แรงงานเด็ก ในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดซึ่งได้จัดทำตามหลักการของอนุสัญญา ว่าด้วยการขจัดแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด (ไอ แอล โอ ฉบับที่ 182) ที่ประเทศไทยได้ลงนามเป็นประเทศภาคี

บทที่ 14 ด้านกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

บทที่ 14 ด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

14.1 กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันแบ่งเป็น 10 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ทั่วไป

กฎหมายทั่วไป เช่น

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
- กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เป็นต้น

หมวดที่ 2 สุขภาพและสาธารณสุข

กฎหมายและกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและสาธารณสุข เช่น

- ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ว่าด้วยการจดทะเบียนคนพิการ พ.ศ. 2537 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2548
- ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ว่าด้วยการควบคุมตัว และการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์และเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- พระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการคุ้มครองแรงงานแตกต่างไปจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหัตถกรรมหัตถกรรม สำหรับขุดนมต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. 2540

- พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหัตถ์นวมยางดูเล่นต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534
- พระราชกฤษฎีกาป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511
- พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
- พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับนมดัดแปลงสำหรับเด็กทารก

หมวดที่ 3 การศึกษา

กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น

- ระเบียบกรมศิลปากร ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ.2548
- กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2546
- ประกาศคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีไข้ผู้ปกครอง ซึ่งมีเด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่ พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษภาคบังคับ พ.ศ. 2545

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541
- พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525
- ฯลฯ

หมวดที่ 4 กีฬา นันทนาการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกีฬา นันทนาการ เช่น

- ระเบียบคณะกรรมการกีฬามวย ว่าด้วยความปลอดภัยสำหรับนักมวย พ.ศ. 2543 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544
- ระเบียบคณะกรรมการกีฬามวย ว่าด้วยมาตรฐานและสวัสดิการค่ายมวย พ.ศ. 2543
- พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542
- ฯลฯ

หมวดที่ 5 สื่อและสารสนเทศ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อและสารสนเทศ เช่น

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
- ฯลฯ

หมวดที่ 6 ปกป้องและคุ้มครอง

กฎหมายและกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับปกป้องและคุ้มครองสิทธิ เช่น

- ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยสิทธิการคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรมหรือเลี้ยงดูโดยมิชอบ พ.ศ. 2548
- ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการ ลงโทษเด็ก พ.ศ. 2548
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548

- ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยวิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. 2547
- ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยการดำเนินงานของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู พ.ศ. 2547
- บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการเด็กและหญิงซึ่งตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ พ.ศ. 2546
- บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าเด็กและหญิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546
- บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าเด็กและหญิง 24 มีนาคม พ.ศ. 2546
- บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนกรณีการค้าเด็กและหญิง พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในโรงเรียน พ.ศ. 2543
- ระเบียบทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543
- บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการกรณีการค้าหญิงและเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539
- พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และแก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534
- ฯลฯ

หมวดที่ 7 สวัสดิการสังคมและการอาชีพ

กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมและการอาชีพ เช่น

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร พ.ศ. 2549
- ประกาศสำนักบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการอุดหนุนเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2548
- กฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ. 2547
- กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิของสถานประกอบการในการจัดตั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การเรียน พ.ศ. 2547
- ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กภายในครอบครัว พ.ศ. 2539 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2547
- ข้อบังคับการรถไฟฯขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2547
- ระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงิน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนเอกชนเป็นบัตรค่าเล่าเรียน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546
- หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2545
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2545

- ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2544
- พระราชบัญญัติการรถไฟขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2543
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการอุดหนุนนักเรียนพิการในโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2543
- ประกาศสำนักบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการขอรับการอุดหนุนนักเรียนพิการ พ.ศ. 2543
- ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ พ.ศ. 2541
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541
- พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537
- ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติยกเว้นค่าธรรมเนียมบางประการให้แก่ทหารผ่านศึก ซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521
- พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. 2510
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497
- พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ พ.ศ. 2485
- ฯลฯ

หมวดที่ 8 กระบวนการยุติธรรม

กฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม เช่น

- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534

- ประมวลกฎหมายแพ่งและอาญา
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและอาญา
- ฯลฯ

หมวดที่ 9 การเมืองการปกครอง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง เช่น

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
- ฯลฯ

หมวดที่ 10 ปฏิญาและอนุสัญญา

ปฏิญา อนุสัญญา บันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับเด็ก เช่น

- บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเรื่องความร่วมมือทวิภาคีว่าด้วยการจัดการค้าเด็กและหญิงและการช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์ ลงนาม เมื่อ 13 กรกฎาคม 2548
- บันทึกความเข้าใจเรื่องความร่วมมือในการต่อต้านการค้ามนุษย์ในภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ระหว่าง 6 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ลงนามเมื่อ 29 ตุลาคม 2547
- อนุสัญญาไอ แอล โอ ฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่ให้งานได้ พ.ศ.2516 ไทยได้ลงนามในสัตยาบันสารเมื่อ 11 พฤษภาคม 2547
- บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน ลงนามเมื่อ 31 พฤษภาคม 2546

- บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่า ว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน ลงนามเมื่อ 21 มิถุนายน 2546
- บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงานลงนามเมื่อ 18 ตุลาคม 2546
- บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาเรื่องความร่วมมือทวิภาคว่าด้วยการจัดการค้าเด็กและหญิงและการช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์ ลงนามเมื่อ 31 พฤษภาคม 2546
- อนุสัญญาไอแอลโอ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในการใช้แรงงานเด็ก พ.ศ. 2542 ไทยได้ลงนามในสัตยาบันสารเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2544
- อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ลงนามเมื่อ 19 ธันวาคม 2543 และลงนามในพิธีสารต่อทำอนุสัญญาดังกล่าวอีก 3 ฉบับคือ
 - (1) พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก
 - (2) พิธีสารต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทะเล และอากาศ
 - (3) พิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและค้าอาวุธ
- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2535
- อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ไทยลงนามในภาคยานุวัติสารเมื่อ 8 กันยายน 2528
- อนุสัญญาว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ
- อนุสัญญาว่าด้วยการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ
- พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ประเทศไทยยื่นเข้าเป็นภาคี วันที่ 11 มกราคม 2549
- พิธีสารของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยกำลังอาวุธ ประเทศไทยยื่นเข้าเป็นภาคี วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549
- ฯลฯ

2 กฎหมายที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

คณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก ตามมาตรฐานของรัฐธรรมนูญและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการไปแล้วส่วนหนึ่ง ในส่วนที่อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย รวมทั้งในช่วง 10 ปีข้างหน้า มีกฎหมายที่จะพิจารณาดังต่อไปนี้

- 1) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 (กฎหมายสืบพยานเด็ก) ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้แก้ไขเพิ่มเติมและผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาไปแล้ว ในปี พ.ศ. 2542 นั้น สมควรได้รับการแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่.....) พ.ศ. โดยแก้ไขจากฉบับปี พ.ศ. 2534 เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องคดีครอบครัวและการบังคับคดี ค่าอุปการะเลี้ยงดู และเพิ่มเติมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดทางอาญา
- 3) ร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่.....) พ.ศ. ในประเด็นที่เกี่ยวกับเกณฑ์อายุขั้นต่ำและขั้นสูงของเด็กในการรับผิดทางอาญา กล่าวคือ เกณฑ์อายุขั้นต่ำของเด็กจาก 7 ปี เป็น 12 ปี เกณฑ์อายุขั้นสูงในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน และเพื่อลดมาตราส่วนโทษลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่ง จากอายุ 14 ปี เป็นอายุ 15 ปี และเกณฑ์อายุขั้นสูงของเด็กในการรับผิดทางอาญา จากอายุ 17 ปี เป็นอายุ 18 ปี เป็นบทลงโทษ บทหนักให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้นและเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งไม่อาจยอมความได้
- 4) ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. โดยแก้ไขพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 ประเด็นจะครอบคลุมค่านิยม ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาของสหประชาชาติเกี่ยวกับเรื่องนี้ รวมทั้งการแสวงหาประโยชน์ พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษของผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ไว้เฉพาะไม่ว่าจะกระทำในหรือนอกราชอาณาจักรให้มีการยกเว้นการดำเนินคดีกับเหยื่อผู้ถูกค้า รวมทั้งคนต่างด้าวนอกจากนั้นให้มีคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบเรื่องการค้ามนุษย์

- 5) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่) พ.ศ. ประเด็นคือการกำหนดให้อำนาจศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ บุคคล วัตถุ หรือ เอกสารใด ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ โดยในกรณีตรวจพิสูจน์บุคคลให้ศาลมีอำนาจสั่งคู่ความให้ไปตรวจเก็บสารพันธุกรรมเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ข้อเท็จจริงแห่งคดีได้ และกำหนดให้ใช้วิธีการดังกล่าวในกรณีสืบพยานไว้ก่อนล่วงหน้าได้ด้วย
- 6) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์(ฉบับที่.....) พ.ศ..... บรรพ 5 ครอบครัว โดยแก้ไขเกี่ยวกับเหตุฟ้องหย่า และเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้แยกกันอยู่ รวมทั้งแก้ไขบทสันนิษฐานและเงื่อนไขความเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย
- 7) ร่างพระราชบัญญัติการตั้งครรภ์ โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. เป็นกฎหมายใหม่และให้เนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับตัวเด็กที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ แบบนี้ที่มีทั้งกรอบทางอาญา ทางแพ่งและทางปกครอง
- 8) ร่างพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามวัตถุ ยั่วยุพฤติกรรมอันตราย พ.ศ.....เป็นกฎหมายใหม่ที่รวมทั้งวัตถุและสื่อที่ส่งเสริมหรือยั่วยุพฤติกรรมอันตราย เช่น การโฆษณาชวนเชื่อ พฤติกรรมทางเพศ หรือการฆ่าตัวตาย
- 9) ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้สามารถช่วยเหลือเด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับการจดทะเบียนการเกิดและสังเคราะห์ภูมิปะเบียนต่างๆ ว่าด้วยเรื่องการมีสัญชาติไทยไว้ในที่เดียวกัน

3 การพิจารณาแก้กฎหมายที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ และอนุสัญญา

นอกเหนือจากร่างกฎหมายต่างๆดังกล่าว สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง คือการวิเคราะห์กฎหมาย กฎ ระเบียบอื่นๆ ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี รวมทั้งอนุสัญญาอื่น ๆ ที่ประเทศไทยได้ภาคยานุวัติแล้ว หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการ

14.2 มาตรการด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

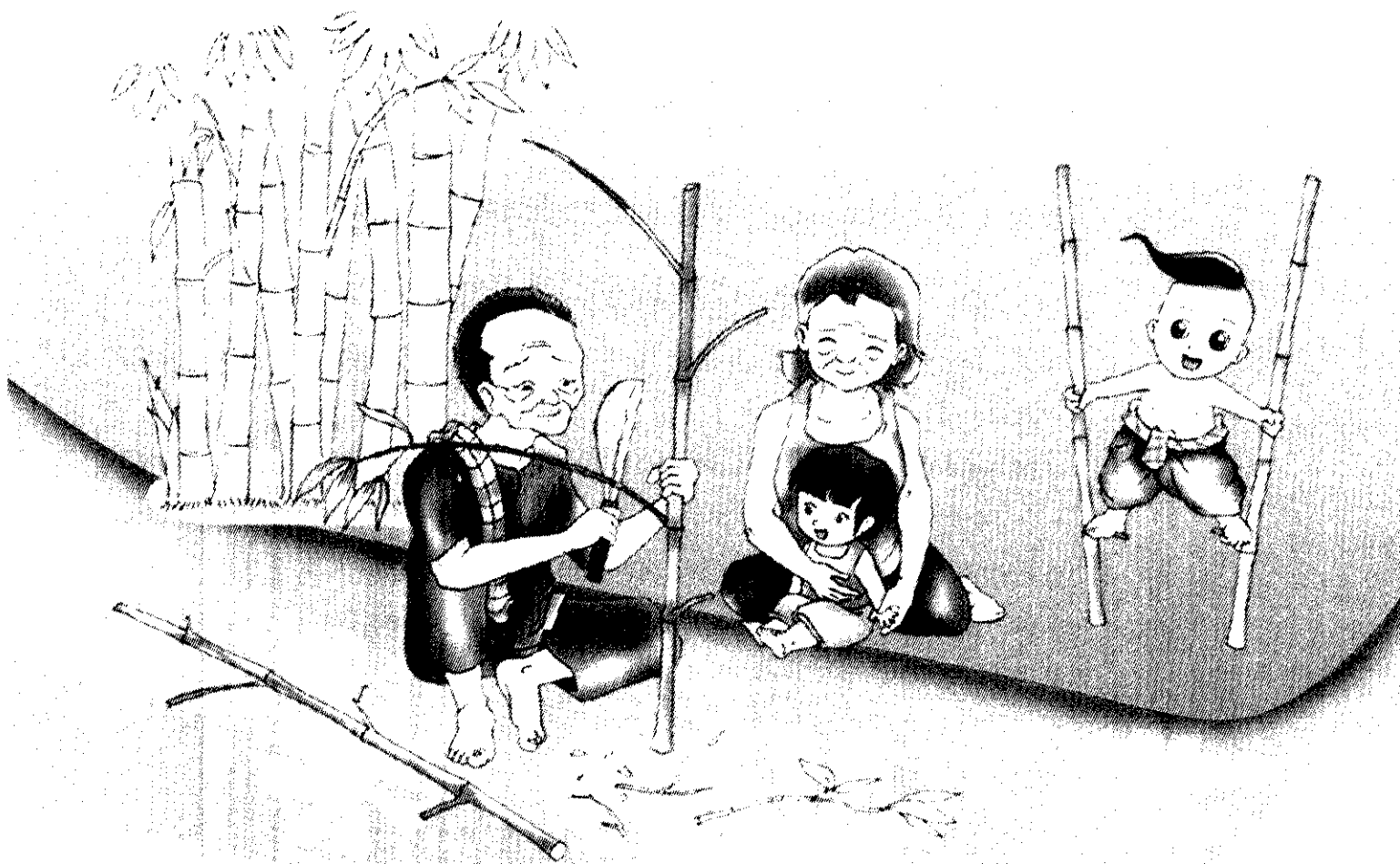
1. มาตรการเร่งด่วน

- 1.1 เร่งรัดให้ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20 พ.ศ. 2542) กฎหมายสืบพยานเด็กได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เพื่อให้ได้ใช้บังคับโดยเร็วที่สุด
- 1.2 เร่งรัดให้ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่.....) พ.ศ..... ที่แก้ไขจากฉบับปี พ.ศ. 2534 ให้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เพื่อให้ได้ใช้บังคับโดยเร็ว
- 1.3 เร่งรัดให้ร่างพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ..... มีผลบังคับใช้
- 1.4 เร่งรัดร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่.....) พ.ศ.ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่.....) พ.ศ. ที่เกี่ยวกับการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และการสืบพยานไว้ก่อนล่วงหน้าได้
- 1.5 เร่งรัดร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่.....) พ.ศ. ที่เกี่ยวกับเหตุฟ้องหย่า ศาลสั่งให้แยกกันอยู่และการสันนิษฐานความเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. มาตรการระยะยาว

- 2.1 ดำเนินการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ
 - (1) การตั้งครุฑโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์
 - (2) มาตรการในการปราบปรามวัตถุ ยั่วยุพฤติกรรมอันตรายและ
 - (3) ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ
- 2.2 ดำเนินการวิเคราะห์กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงและโดยอ้อมให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบและอนุสัญญาด้านใดที่ประเทศไทยได้ภาคยานุวัติไว้แล้ว เพื่อดำเนินการปรับปรุงต่อไป

บทที่ 15 เป้าหมายหลักในการพัฒนาเด็ก (พ.ศ. 2550-2559) .

บทที่ 15 เป้าหมายหลักในการพัฒนาเด็ก (พ.ศ. 2550-2559)

เป้าหมายหลักเหล่านี้เป็นการพิจารณาเบื้องต้นเท่านั้น ในบางรายการยังมีข้อมูลไม่ชัดเจน และบางรายการข้อมูลยังไม่เป็นปัจจุบัน รายการกำหนดเป้าหมายหลักที่เลือกมานี้เป็นข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาเป็นรายละเอียดในการจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

อนึ่ง ข้อมูลบางรายการเป็นเป้าหมายใหม่ที่เพิ่งมีแต่ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวโน้มของด้านนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม

15.1 เป้าหมายหลัก (Targets) ด้านครอบครัวกับเด็ก

1. จำนวนคู่สามี-ภรรยาได้รับการตรวจสุขภาพ/ตรวจเลือดก่อนสมรสเพิ่มขึ้น 1 ใน 4
2. จำนวนคู่สามี-ภรรยาได้รับความรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัวเพิ่มขึ้น 1 ใน 2
3. จำนวนคู่สามี-ภรรยาที่มีบุตรได้รับความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินการชีวิตครอบครัว (การอบรมเลี้ยงดูเด็กในแต่ละช่วงวัย/การดูแลสุขภาพการจัดการปัญหาและความขัดแย้งในครอบครัว/สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย) เพิ่มขึ้น 1 ใน 3
4. จำนวนสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรมที่สนับสนุนการให้ความรู้เรื่องครอบครัวแก่พนักงาน เพิ่มขึ้น 1 ใน 3
5. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่เด็กใช้เวลากับพ่อแม่ / ผู้ปกครองในกิจกรรมของครอบครัว เพิ่มขึ้น 1 ใน 3
6. จำนวนเด็กที่ครอบครัวมีการกระทำความรุนแรงจำแนกตาม
 - ผู้กระทำ
 - ผู้ถูกกระทำ
 - ผู้รู้เห็นลดลง 1 ใน 2

7. จำนวนเด็กที่มี/หรืออยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว ลดลง 1 ใน 2
8. จำนวนคู่สมรสที่มีบุตรหย่ากันหรือแยกกันอยู่ถาวร ลดลง 1 ใน 2
9. จำนวนครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน (จำแนกตามพื้นที่) เพิ่มขึ้น 1 ใน 2
10. จำนวนชมรม / องค์กรและเครือข่ายพัฒนาครอบครัว (จำแนกตามพื้นที่) เพิ่มขึ้น 1 ใน 2
11. จำนวนชมรมจำนวนบุคลากรวิชาชีพให้คำปรึกษา/แนะแนวครอบครัว เพิ่มขึ้น 1 ใน 4
12. จำนวนงานวิจัยด้านเด็กกับครอบครัว เพิ่มขึ้น 1 ใน 2
13. จำนวนงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยด้านเด็กกับครอบครัว เพิ่มขึ้น 1 ใน 2

*ขณะนี้ยังไม่มีตัวบ่งชี้สถานการณ์ เนื่องจากยังไม่มีรวบรวมข้อมูล

15.2 เป้าหมายหลัก (Targets) ด้านสุขภาพกาย

ก. ด้านมารดา

(1) หญิงตั้งครรภ์ทุกคนได้รับบริการดูแลก่อนคลอดตามเกณฑ์

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการดูแลก่อนคลอดตามเกณฑ์	100	75.17	78.99	78.49	73.21	77.42

(2) หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ HIV ไม่เกินร้อยละ 1

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ HIV ของหญิงตั้งครรภ์ทั้งหมด	1	1.76	1.46	1.37	1.39	N/A

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(3) หญิงตั้งครรภ์มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ 9

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์มีภาวะ โลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของ หญิงตั้งครรภ์ทั้งหมด	9	12.59	11.91	13.34	12.02	12.89

(4) อัตราส่วนการตายมารดาต่อ 100,000 การเกิดมีชีพ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
อัตราส่วนการตายมารดาต่อ 100,000 การเกิดมีชีพ	15	23.96	26.89	23.79	23.93	21.50

(5) หญิงตั้งครรภ์ทุกคนได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์		
		2539	2542	2546
ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ได้รับ วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก	100	88	89.6	N/A

(6) หญิงตั้งครรภ์ได้รับการฝากครรภ์ครั้งแรกก่อนอายุครรภ์ 12 สัปดาห์*

ข . ตัวเด็ก

(1) ทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ลดลง 1 ใน 4 เหลือร้อยละ 6

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของทารกแรกเกิดมีน้ำหนัก น้อยกว่า 2,500 กรัม ของทารก แรกเกิดทั้งหมด	6	9.86	8.83	8.88	9.24	8.98

(2) เด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ติดเชื้อ HIV จากแม่สู่ลูก เหลือร้อยละ 3

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ติดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูก ของจำนวน เด็กที่เกิดจากแม่ติดเชื้อ ที่มาตรวจเลือด เมื่ออายุ 18-24 เดือน	3	N/A	N/A	N/A	11	N/A

(3) เด็กอายุ 0-5 ปี มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำหนัก ตามอายุ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์ มาตรฐานน้ำหนักตามอายุของเด็ก 0-5 ปี ที่มารับการชั่งน้ำหนักทั้งหมด	95	91.86	90.85	90.63	91.42	91.26

(4) เด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละเด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการ สมวัยของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่มารับการ ตรวจพัฒนาการทั้งหมด	90	71.69	N/A	N/A	N/A	79.9

(5) อัตราการตายทารกต่อ 1000 การเกิดมีชีพ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
อัตราการตายทารกต่อทารกที่เกิด มีชีพพันคน	15	24.6	22	21.5	20.6	20

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(6) อัตราตายปริกำเนิดต่อ 1000 การเกิดทั้งหมด

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
อัตราปริกำเนิดต่อทารกเกิด ทั้งหมดพันคน	6.5	10.21	10.16	10.19	9.15	8.39

(7) อัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิดต่อ 1000 การเกิดมีชีพ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
อัตราการขาดออกซิเจนในทารก แรกเกิดต่อทารกที่เกิดมีชีพพันคน	30	60.93	39.37	35.32	32.60	29.12

(8) ร้อยละทารกกินนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละทารกกินนมแม่อย่างเดียว 4 เดือน	40	2.92	N/A	16.3	N/A	N/A
ร้อยละทารกกินนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน*						

(9) จำนวนทารกเกิดใหม่ป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงลดลงร้อยละ 20*

(10) เด็กทุกคนมีพัฒนาการทางกาย ด้านน้ำหนัก และส่วนสูง ตามเกณฑ์มาตรฐาน
ที่กำหนด*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2538	2540	2541	2542
ร้อยละนักเรียนประถมศึกษาที่มี น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์	10	10.5	11.8	12.21	10.57
ร้อยละนักเรียนมัธยมศึกษาที่มี ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์	5	10.3	N/A	6.23	5.89

(11) เด็กทุกคนไม่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการหรือขาดสารอาหารในระดับจุล
โภชนาการ กองโภชนาการ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2539	2540	2541	2542	2543
ร้อยละนักเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะ โลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก	0	13.8	12.6	13.3	8.1	5.9
ร้อยละนักเรียนประถมศึกษาที่มี อาการคอปอกจากการขาดสารไอโอดีน	0	3.3	2.6	2.2	2.1	1.7

(12) ภาวะโภชนาการเกิน(เริ่มอ้วน และ อ้วน)ในเด็กทุกกลุ่มอายุไม่เกินร้อยละ 10

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ 2542
นักเรียนอนุบาล	10	12.9
ประถมศึกษา		13.8

(13) เด็กอายุ 6 - 18 ปี ทุกคนมีความแข็งแรงของร่างกายตามมาตรฐานสากลในการ
ทดสอบความสมบูรณ์ของร่างกาย*

(14) เด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึงวัยประถมศึกษาทุกคนต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพ
ช่องปาก สายตา และการได้ยินตามช่วงอายุที่กำหนด สำหรับเด็กที่อยู่ในวัยมัธยมศึกษาควรได้รับ
การตรวจเป็นระยะตามความเหมาะสม

14.1 ด้านสายตา**

ร้อยละของนักเรียนที่มีสายตาผิดปกติ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์ 2543
ประถมศึกษา	N/A	5.2
มัธยมศึกษา	N/A	10.1

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

14.2 ด้านการได้ยิน**

ร้อยละของนักเรียนที่มีสายตาผิดปกติ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์ 2538
ประถมศึกษา	N/A	3.9
มัธยมศึกษา		3.2
อนุบาล		1.0

(15) เด็กทุกคนต้องได้รับวัคซีนเพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ครบถ้วนตามเกณฑ์
อายุ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	2542	2546
15.1 ร้อยละของการได้รับวัคซีนป้องกันโรค วัณโรคของเด็กอายุ 1-2 ปี	100	98.7	99.5
15.2 ร้อยละของการได้รับวัคซีนป้องกัน โรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน โปลิโอ ครบ 3 ครั้ง ของเด็กอายุ 1-2 ปี	100	96.5	98.5
15.3 ร้อยละของการได้รับวัคซีนป้องกันโรค ป้องกันโรคหัด (Measles) ของเด็กอายุ 1-2 ปี	100	94.2	97.6

(16) เด็กอายุ 6 ขึ้นไปทุกคนได้เล่นและออกกำลังกายทุกวันอย่างเหมาะสมในแต่ละวัย
ตามคำแนะนำเกี่ยวกับมาตรฐานของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา*

(17) จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพิน้ำนมผุ ไม่เกินร้อยละ 40

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละเด็กปฐมวัย 3 ปี มีพิน้ำนมผุ เมื่ออายุ 3 ปี	40	N/A	N/A	65.7	71.9	N/A
ร้อยละเด็กปฐมวัย 5 ปี มีพิน้ำนมผุ เมื่ออายุ 5 ปี		N/A	N/A	N/A	87.4	N/A

(18) เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการบันทึกพัฒนาการในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กอย่างสม่ำเสมอ*

(19) เด็กทุกคนได้รับบริการจากสถานบริการสาธารณสุข หรือสถานพยาบาล ยามเจ็บป่วย*

(20) สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดให้เด็ก

(21) สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐทุกแห่งจัดอาหารกลางวัน ให้เด็ก*

(22) สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐทุกแห่งไม่มีขนมขบเคี้ยว และเครื่องดื่มที่มีอันตรายต่อสุขภาพสำหรับเด็ก*

(23) สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐทุกแห่ง จัดอาหารที่สะอาด ถูกหลักโภชนาการให้เด็กทุกคน*

(24) เด็กได้รับการฝึกและมีพฤติกรรมสุขนิสัยส่วนตัวในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร ล้างมือเมื่อกลับเข้าบ้าน วิธีการแปรงฟันที่ถูกต้องหลังอาหารและก่อนนอน*

(25) สัดส่วนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต่อจำนวนเด็ก เหมาะสมเพียงพอ*

* ขณะนี้ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์

** ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลล่าสุด หลังจากนั้นไม่มีรายงานในภาพรวมของประเทศ

15.3 เป้าหมายหลัก (Targets) ด้านสุขภาพจิต

(ก) สถานบริการสาธารณสุข สถานศึกษาและชุมชนที่มีบริการสุขภาพจิต ที่เด็กและครอบครัวสามารถเข้าถึงบริการได้

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
- ร้อยละของสถานบริการสาธารณสุข ที่มีบริการสุขภาพจิตตามเกณฑ์ มาตรฐานงานสุขภาพจิตและจิตเวช ปี 2550 ที่เด็กและครอบครัวสามารถ เข้าถึงบริการได้					
รพศ./รพท.	100	-	-	73.0	-
รพช.	80	-	-	98.8	-
PCU/สอ.	60	-	-	90.0	-
- ร้อยละของสถานศึกษาที่มีบริการ สุขภาพจิตรูปแบบต่าง ๆ					
- ร้อยละของชุมชนที่มีบริการสุขภาพจิต รูปแบบต่าง ๆ					

* เป็นข้อมูลที่ได้จากการประเมินแผนพัฒนาสุขภาพจิต ระยะซึ่งแผน 9 เมื่อปี 2547 ทั้งนี้ในปี 2550 กรมสุขภาพจิตจะดำเนินการปรับปรุงเกณฑ์การให้บริการสุขภาพจิตขึ้นพื้นฐานสำหรับสถานบริการสาธารณสุขแต่ละระดับเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป้าหมาย ณ สิ้นปี 2557 จึงกำหนดไว้ใหม่เพื่อรองรับเกณฑ์การให้บริการเพื่อรองรับเกณฑ์การให้บริการสุขภาพจิตตัวใหม่

(2) เด็กที่ได้รับบริการด้านสุขภาพจิตจากสถานบริการสาธารณสุข สถานศึกษา และชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ.....

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์		
		2547	2548	2549
- ร้อยละของเด็กที่ได้รับบริการด้านสุขภาพจิตจากสถานบริการสาธารณสุข **	78	65.98	67.61	68.19
- ร้อยละของเด็กที่ได้รับบริการสุขภาพจิตจากสถานศึกษา*	N/A	N/A	N/A	N/A
- ร้อยละของเด็กที่ได้รับบริการสุขภาพจิตจากชุมชน*	N/A	N/A	N/A	N/A

* ไม่มีข้อมูล เนื่องจากระบบข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขมิได้แยกกลุ่มเป้าหมายที่มาใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุข ตามกลุ่มวัย

**เป็นข้อมูลจากระบบรายงาน ICD-10 เฉพาะผู้ป่วยใน ที่มารับบริการจากสถานบริการสังกัดกรมสุขภาพจิตเท่านั้น ไม่รวมถึงข้อมูลการบริการในสถานบริการสาธารณสุขอื่นๆ

(3) สัดส่วนของประชากรต่อบุคลากรด้านสุขภาพจิตมีการกระจายอย่างครอบคลุมทั่วประเทศ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
- สัดส่วนของประชากรต่อจิตแพทย์ 1 คน	108,879	157,393	N/A	147,908	140,265
- สัดส่วนของประชากรต่อพยาบาลจิตเวช 1 คน	32,071	34,947	34,736	33,481	33,414
- สัดส่วนของประชากรต่อนักจิตวิทยาคลินิก 1 คน	133,116	293,457	292,036	279,160	271,383

15.4 เป้าหมายหลัก (Targets) ด้านสิ่งแวดล้อม(หมวดสุขภาพกาย)

ก. ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน

1. เด็กได้รับอาหารสะอาดปลอดภัยตามมาตรฐานกรมอนามัย

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์		
		2546	2547	2548
ร้อยละเด็กที่ได้รับอาหารสะอาด ปลอดภัยตามมาตรฐานกรมอนามัย				
• ในบ้าน	100	-	1.3	1.14
• ในศูนย์เด็กเล็ก	100	-	22.3	0.51
• ในโรงเรียน	100	-	2.5	1.52

2. น้ำดื่มได้มาตรฐานกรมอนามัย

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์	
		2546	2547
ร้อยละของน้ำดื่มที่ปลอดภัยตาม มาตรฐานกรมอนามัย			
• ในบ้าน	100	N/A	14.90
• ในศูนย์เด็กเล็ก	100	54.98	N/A
• ในโรงเรียน	100	34.69	N/A

3) มีส่วนที่สะอาด เพียงพอ และปลอดภัย

3.1 มีส่วนที่สะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546	
		ใน กทม.	ภูมิภาค
ร้อยละของส่วนที่สะอาด			
• ในบ้าน	100	N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก	100	N/A	71.31
• ในโรงเรียน	100	77.3	44.4
ร้อยละของส่วนที่ไม่มีกลิ่นเหม็น			
• ในบ้าน	100	N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก	100	N/A	N/A
• ในโรงเรียน	100	70.5	37.3

3.2 มีส่วนพอเพียง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546										ส่วนภูมิภาคเด็ก ไม่ได้แยกเพศ
		ใน กทม.				ส่วนภูมิภาค						
		ประถม		มัธยม		ประถม		มัธยม				
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ร้อยละของ ส่วนที่พอเพียง												
- ในบ้าน	100	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A		
- ในศูนย์ เด็กเล็ก	100	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A		
- ในโรงเรียน	100	65.9	59.1	50.0	70.8	73.9	67.9	50.0	70.8			

3.3 มีส่วนที่ปลอดภัย*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546	
		ใน กทม.	ภูมิภาค
ร้อยละของส่วนที่สะอาด	100		
• ในบ้าน		N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก		N/A	N/A
• ในโรงเรียน		N/A	N/A

4) การจัดการขยะ

4.1 มีภาชนะรองรับขยะที่ถูกสุขลักษณะ

รายการ	เป้าหมาย* สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546	
		ใน กทม.	ภูมิภาค
ร้อยละของภาชนะรองรับขยะ ถูกสุขลักษณะ	100		
• ในบ้าน		N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก		N/A	81.51
• ในโรงเรียน		79.6	40.70

ภาชนะรองรับขยะที่ถูกสุขลักษณะ หมายถึง ภาชนะที่สะอาดมีฝาปิดมิดชิด ไม่แตก
ไม่รั่วซึม

4.2 มีการรวบรวมขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546
ร้อยละของการรวบรวมขยะ อย่างถูกหลักสุขาภิบาล		
• ในบ้าน	100	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก	100	N/A
• ในโรงเรียน	100	N/A

การรวบรวมขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล หมายถึง การเก็บรวบรวมขยะให้เป็นที่เป็นทาง ด้วยวิธีที่ถูกต้อง ถูกสุขลักษณะ ไม่เป็นการแพร่กระจายเชื้อโรคไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสะดวกต่อการนำไปกำจัดไม่ก่อให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง

5) มีการควบคุม ป้องกัน และกำจัดพาหะนำโรค (ยุง แมลงวัน แมลงสาบ หนู) ให้ถูกสุขลักษณะ*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546	
		ใน กทม.	ภูมิภาค
ร้อยละของการควบคุม ป้องกันแมลงวัน			
● ในบ้าน		N/A	N/A
● ในศูนย์เด็กเล็ก		N/A	57.35
● ในโรงเรียน		36.4	32.6
ร้อยละของการควบคุม ป้องกันแมลงสาบ			
● ในบ้าน		N/A	N/A
● ในศูนย์เด็กเล็ก		N/A	57.35
● ในโรงเรียน		52.5	31.7
ร้อยละของการควบคุม ป้องกันหนู			
● ในบ้าน		N/A	N/A
● ในศูนย์เด็กเล็ก		N/A	N/A
● ในโรงเรียน		N/A	N/A

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

6) มีการจัดสิ่งแวดล้อมในถิ่นให้มีความปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546	
		ในทม.	ภูมิภาค
6.1 ร้อยละของโครงสร้างของบ้านแข็งแรง*			
• ในบ้าน	100	N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก	100	N/A	N/A
• ในโรงเรียน	100	N/A	N/A
6.2 ร้อยละของการระบายอากาศ (อากาศ ฝุ่นละออง) เป็นไปตามมาตรฐานอาคาร สถานที่			
• ในบ้าน*	100	N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก*	100	N/A	N/A
• ในโรงเรียน	100	90.9	85.1
6.3 ร้อยละของแสงสว่างเหมาะสมในห้องเรียน/ ห้องจัดกิจกรรม			
• ในบ้าน*	100	N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก*	100	N/A	N/A
• ในโรงเรียน	100	97.7	90.5
6.4 ร้อยละของการจัดอุปกรณ์/เครื่องมือ/ ของใช้ภายในอาคารปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ			
• ในบ้าน*	100	N/A	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก	100	N/A	64.35
• ในโรงเรียน*	100	N/A	N/A

บ. บริเวณบ้าน/ศูนย์เด็กเล็ก/โรงเรียน

1) กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง, แมลงวัน, แมลงสาบ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์ ปี 2546
ร้อยละของการกำจัดแหล่งเพาะ พันธุ์ยุงแมลงวัน แมลงสาบ		
• ในบ้าน*	100	N/A
• ในศูนย์เด็กเล็ก*	100	N/A
• ในโรงเรียน	100	57.35

2) จัดบริเวณบ้าน สนามหญ้าให้ร่มรื่น ปลอดภัยจากสัตว์มีพิษต่าง ๆ*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์*				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของจัดบริเวณบ้าน สนามหญ้าให้ร่มรื่น ปลอดภัยจากสัตว์มีพิษต่าง ๆ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
• ในบ้าน						
• ในศูนย์เด็กเล็ก						
• ในโรงเรียน						

3) อุปกรณ์เครื่องเล่นที่สนามหญ้าต้องแข็งแรง, ปลอดภัย*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์				
		2542	2543	2544	2545	2546
ร้อยละของอุปกรณ์เครื่องเล่นที่ สนามหญ้าต้องแข็งแรง, ปลอดภัย	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
• ในบ้าน						
• ในศูนย์เด็กเล็ก						
• ในโรงเรียน						

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์

15.5 เป้าหมายหลัก (Targets) ด้านความปลอดภัยและการป้องกัน การบาดเจ็บ ในเด็ก

(1) เด็กอายุ 0-14 ปี มีอุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทุกชนิดลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทุกชนิดในเด็กอายุ 0-14 ปี (/1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 100/ 1,000,000 / ปี	204.8	223.3	213.7	229.1
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทุกชนิดในเด็กอายุ 15-17 ปี (/1,000,000/ปี)	น้อยกว่า 150/ 1,000,000 / ปี	461.1	450.4	460.9	507.4

(2) ค่าเฉลี่ยอุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงทุกชนิดที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี ลดลง

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงทุกชนิดที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)	น้อยกว่า 30/ 10,000 คน/ปี	80.5	88.6	84.7	90.9

(3) อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงของนักเรียนที่ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามปกติได้นานกว่า 24 ชั่วโมง และต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลทั้งผู้ป่วยนอก-ในและเสียชีวิต อันเนื่องมาจากกิจกรรมของโรงเรียน (ทั้งในและนอกโรงเรียน) ลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงของนักเรียนที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน อันเนื่องมาจากกิจกรรมของโรงเรียน (ทั้งในและนอกโรงเรียน/ 10,000 / ปี)	น้อยกว่า 5 / นักเรียน 10,000 คน / ปี	14.49	15.94	15.24	16.36

(4) อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงของเด็กที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาล*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงของเด็กที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน อันเนื่องมาจากกิจกรรมของสถานศึกษาหรือสถานเลี้ยงเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)	ลดลงร้อยละ 50 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548	N/A	N/A	N/A	N/A

(5) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุ 0-14 ปี

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 50/ 1,000,000 คน/ปี	93.6	101.5	100.4	105.4

(6) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 20/1,000,000/ปี	43.3	53.4	48.1	51.5
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในเด็กอายุ 15-17 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 100/1,000,000/ปี	183.2	203.1	208.2	218.5

(7) อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการจลาจลที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี ลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการจลาจลที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)	น้อยกว่า 5/ 10,000 คน/ ปี	14.5	17.4	15.6	15.5

(8) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากการขาดอากาศหายใจแบบต่างๆนอกจากการจมน้ำในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากการขาดอากาศหายใจแบบต่างๆ นอกจากการจมน้ำในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 3 /1,000,000/ ปี	3.90	5.79	8.05	8.31

(9) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุกระแสไฟฟ้าในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุกระแสไฟฟ้าในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 3/1,000,000/ ปี	4.91	6.10	5.47	.598

(10) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุพลัดตกในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุพลัดตกในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี) 1 /1,000,000/ ปี	น้อยกว่า 1 /1,000,000/ ปี	2.14	1.64	1.70	1.76

(11) อุบัติการณ์บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุพลัดตกลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุพลัดตกที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)	น้อยกว่า 2/ 10,000 คน/ ปี	4.2	3.2	3.3	3.4

(12) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุความร้อนลวกในเด็กอายุ 0-14 ปี ลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุความร้อนลวกในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 1 / 1,000,000/ ปี	2.64	3.27	1.72	2.7

(13) อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุความร้อนลวกที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุความร้อนลวกที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)	น้อยกว่า 0.5/ 10,000 คน/ปี	1.0	1.2	0.6	1.2

(14) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุสารพิษในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุสารพิษในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 1 / 1,000,000/ ปี	2.52	2.39	2.08	2.20

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(15) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากสัตว์ในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติเหตุการเสียชีวิตจากสัตว์ในเด็ก อายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 1 / 1,000,000 / ปี	1.95	2.20	1.26	1.32

(16) อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากสัตว์ที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบ
ผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปีลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติเหตุการบาดเจ็บรุนแรงจากสัตว์ ที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาล แบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)	น้อยกว่า 5 / 10,000 คน/ปี	13.4	14.7	14.1	15.1

(17) อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากถูกทำร้ายและทำร้ายตนเองในเด็กอายุ 0-14 ปี ลดลง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติเหตุการเสียชีวิตจากถูกทำร้าย และทำร้ายตนเองในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 5 / 1,000,000 / ปี	13.14	11.59	8.84	9.8
อุบัติเหตุการเสียชีวิตจากถูกทำร้าย และทำร้ายตนเองในเด็กอายุ 15-17 ปี (/ 1,000,000 / ปี)	น้อยกว่า 0 / 1,000,000 / ปี	95.68	79.85	67.14	75.54

(18) อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกทำร้ายและทำร้ายตนเองที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกทำร้ายและทำร้ายตนเองที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)	น้อยกว่า 1/ 10,000 คน/ ปี	2.43	2.14	1.63	1.8

(19) คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ มีนโยบายชัดเจนในการกำกับให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรท้องถิ่น ดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ด้านความปลอดภัยในเด็กสู่ประชาชน*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติมีนโยบายชัดเจนในการกำกับให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและองค์กรท้องถิ่น ดำเนินการด้านความปลอดภัยในเด็กสู่ประชาชน และชุมชน	แผนนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในเด็กของคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข ศึกษาธิการ การพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์ คมนาคม กรมป้องกันภัย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมโยธาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องและองค์กรท้องถิ่น มีการกำหนดนโยบายพันธกิจและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานเรื่องความปลอดภัยในเด็กอย่างชัดเจน	N/A	N/A	N/A	N/A

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(20) นโยบายการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในเด็กโดยคณะกรรมการคุ้มครองจี้
ระดับจังหวัด และคณะกรรมการป้องกันภัยระดับจังหวัด*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
นโยบายการดำเนินงานด้านความ ปลอดภัยในเด็กโดยคณะกรรมการ คุ้มครองเด็กระดับจังหวัด และคณะ กรรมการป้องกันภัยระดับ จังหวัด	แผนนโยบายพันธกิจและ ยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการ ดำเนินงานด้านความ ปลอดภัยในเด็กทุกจังหวัด	N/A	N/A	N/A	N/A

(21) มีระบบข้อมูลและรายงานประจำปีการตายจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็ก

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
ร้อยละของระบบข้อมูลและ รายงานประจำปีการตายจาก อุบัติเหตุและการบาดเจ็บ ในเด็ก	ทุกจังหวัด	มีระบบข้อมูลการตายทุก จังหวัด ไม่มีรายงานการตาย จากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ เฉพาะในเด็กประจำปี			

(22) ระบบข้อมูลและรายงานประจำปีอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็กในโรงพยาบาล
ทั้งผู้ป่วยนอกและใน

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
ร้อยละของระบบข้อมูลและรายงาน ประจำปีอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ ในเด็กในโรงพยาบาลทั้งผู้ป่วยนอก และใน	ทุกจังหวัด	มีระบบข้อมูลผู้ป่วยในทุกจังหวัด มีระบบการเฝ้าระวังการบาดเจ็บ ในห้องฉุกเฉินในบางจังหวัด ไม่มี รายงานการบาดเจ็บเฉพาะในเด็ก ประจำปี			

(23) บทบัญญัติด้านความปลอดภัยในเด็กในกฎหมายอาคารสถานที่ ทั้งในบ้าน โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก ที่สาธารณะ และในชุมชน

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
บทบัญญัติด้านความปลอดภัยในเด็ก ในกฎหมายอาคารสถานที่ทั้งในบ้าน โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็กที่สาธารณะ และในชุมชน	กฎหมายอาคารสถานที่และสิ่ง แวดล้อมในชุมชนได้รับการ ปรับปรุง โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ในเด็กและบังคับใช้ ทุกจังหวัด	- กฎหมายอาคารไม่ครอบคลุม ในเรื่องความปลอดภัยใน เด็กทั้งในบ้านโรงเรียนและ ที่สาธารณะ - ไม่มีกฎหมายการจัดการ สิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อ ความปลอดภัยในเด็กเช่น การจัดการแหล่งน้ำ สนาม เด็กเล่น ทางเท้า ทางข้าม ทางจักรยานเป็นต้น - มีข้อกำหนดความปลอดภัย ในโรงเรียนสถานเลี้ยง เด็กปฐมวัยแต่ยังไม่ครอบคลุม ทุกด้านและยังไม่มี การบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม			
	กระทรวงศึกษาธิการ สำนัก พัฒนามาตรฐานการศึกษา และองค์กรท้องถิ่นกำหนด มาตรฐานความปลอดภัยใน โรงเรียน ทั้งอาคาร สถานที่ อื่นๆและสิ่งแวดล้อมโดย รอบโรงเรียน				
	กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กรม ส่งเสริม การปกครองส่วน ท้องถิ่น กระทรวงแรงงาน และองค์กรท้องถิ่น กำหนด มาตรฐานความปลอดภัย ในสถานเลี้ยงเด็กปฐมวัย ทั้งอาคาร สถานที่อื่นๆ และ สิ่งแวดล้อมโดยรอบโรงเรียน				

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
ร้อยละของแหล่งน้ำในเขตชุมชนมี แนวกั้นเพื่อป้องกันการจมน้ำในเด็ก	80	N/A			
ร้อยละของถนนในเขตชุมชนที่อยู่ อาศัย ได้รับการดัดแปลงเพื่อจำกัด ความเร็วของยานพาหนะไม่เกิน 30 กม./ชม	80				
ร้อยละของถนนในเขตชุมชนที่อยู่ อาศัย มีทางเท้า ทางข้ามที่เหมาะสม กับเด็ก	80				
ร้อยละของ อาคารบ้านพัก โรงเรียน สาธารณะที่มีความสูงมากกว่าหนึ่งชั้น ได้รับการออกแบบเพื่อป้องกันเด็ก ตกที่สูง	80				
ร้อยละของสนามเด็กเล่นในโรงเรียน และชุมชนได้มาตรฐานความปลอดภัย	80				

(24) กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการให้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กและทารกทุกชนิดมี
มาตรฐานความปลอดภัยในระดับมาตรฐานควบคุม

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการ ให้ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กและทารก ทุกชนิดมีมาตรฐานความปลอดภัยใน ระดับมาตรฐานควบคุม	ผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กและ ทารกทุกชนิดต้องผ่านการ รับรองตามมาตรฐานควบคุม (โดยมีข้อกำหนดด้านความ ปลอดภัยในมาตรฐานควบคุม)	ของเล่นเด็กและทารกเป็น ผลิตภัณฑ์ที่ต้องผ่านการ รับรองตามมาตรฐานควบคุม ซึ่งมีข้อกำหนดด้านความ ปลอดภัยเป็นหลักผลิตภัณฑ์ เด็กและทารกอื่นๆ ส่วนใหญ่ ไม่มีมาตรฐานกำกับ เช่นรถ หัดเดินบางส่วนเป็นมาตรฐาน ทั่วไป(ไม่ต้องผ่านการรับรอง ก็สามารถจำหน่ายได้เช่น เตียงเด็ก)			

(25) กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการให้มีการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายหมวกนิรภัย การขับขี่ก่อนวัย การใช้ที่นั่งนิรภัย ความปลอดภัยในรถโรงเรียน และรถโดยสารสาธารณะอย่างจริงจัง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
มีการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายหมวกนิรภัย การขับขี่ก่อนวัย การใช้ที่นั่งนิรภัย ความปลอดภัยในรถโรงเรียน และรถโดยสารสาธารณะอย่างจริงจัง	มีกฎหมายกำหนดให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่โดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัยและมีบทลงโทษทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมแก่ผู้ขับและผู้ดูแลเด็ก	- มีกฎหมายให้ผู้โดยสารทุกคนต้องใส่หมวกนิรภัย แต่หากผู้โดยสารเป็นเด็ก เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการกับเด็กผู้ขับขี่และผู้ดูแลเด็กได้ - มีพรบ. คุ้มครองเด็กมาตรา กำหนดให้ผู้ดูแลเด็กต้องจัดหาสิ่งจำเป็นแก่สุขภาพแก่เด็กแต่ยังไม่มีการใช้บทบัญญัติข้อนี้ในการควบคุมการใช้หมวกนิรภัยในเด็กและกำหนดบทลงโทษทางสังคมแก่ผู้ขับและผู้ดูแลเด็ก			
ร้อยละของเด็กอายุ 3-14 ปี ใช้หมวกนิรภัยในการโดยสารรถจักรยานยนต์	90	N/A	N/A	N/A	น้อยกว่า 15 %
ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ขับขี่รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ประเภทอื่นๆ	100	รายงานการบาดเจ็บเด็กในห้องฉุกเฉิน 21 โรงพยาบาลทั่วประเทศ ปี 2545 พบว่าร้อยละ 65 ของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรเกิดจากรถจักรยานยนต์ และในจำนวนนี้ร้อยละ 43 เด็กเป็นผู้ขับขี่เอง			
ร้อยละของเด็กอายุ 0-10 ปี ใช้ที่นั่งนิรภัยในการโดยสารรถยนต์อย่างเหมาะสม	60	N/A	N/A	N/A	น้อยกว่า 5%

(26) โรงเรียนมีหลักสูตรและมีการนำหลักสูตรไปใช้ ในเรื่องความปลอดภัยทางถนน สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมีชม

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
ร้อยละของโรงเรียนมีหลักสูตรและมีการนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องความปลอดภัยทางถนน สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมีชม	ทุกโรงเรียนทั่วประเทศ	กระทรวงศึกษาธิการมีหลักสูตรเรื่องความปลอดภัยทางถนน สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 และมีชม แต่มีการขยายผลให้โรงเรียนรับรู้และโรงเรียนนำไปสอนจริงเพียงบางแห่ง			

(27) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมป้องกันภัยมีเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการดำเนินงานให้มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล และการกู้ชีพเบื้องต้นแก่ผู้ดูแลเด็กในทุกครัวเรือนที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี ผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กเช่นครู พี่เลี้ยงเด็กในสถานเลี้ยงเด็กต่างๆอย่างเป็นระบบ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมป้องกันภัยมีเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการดำเนินงานให้มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาลและการกู้ชีพเบื้องต้นแก่ผู้ดูแลเด็กในทุกครัวเรือนที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี ผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กเช่นครู พี่เลี้ยงเด็กในสถานเลี้ยงเด็กต่างๆอย่างเป็นระบบ	ผู้ดูแลเด็กในทุกครัวเรือนที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปีและผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กเช่นครู พี่เลี้ยงเด็กในสถานเลี้ยงเด็กต่างๆ ทุกคนได้รับการถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะในด้านการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล และการกู้ชีพเบื้องต้น	กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมป้องกันภัยไม่มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ในการดำเนินงานให้มีการถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล และการกู้ชีพเบื้องต้นแก่ผู้ดูแลเด็ก ในทุกครัวเรือนที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี ผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กเช่นครู พี่เลี้ยงเด็กในสถานเลี้ยงเด็กต่างๆ			

(28) อาสาสมัครสาธารณสุขเจ้าหน้าที่สถานีนามัย และพยาบาลชุมชน มีความรู้และทักษะในการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล และการกู้ชีพเบื้องต้น และสามารถสอนถ่ายทอดความรู้และทักษะในเรื่องนี้ได้

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
ร้อยละของอาสาสมัครสาธารณสุขเจ้าหน้าที่สถานีนามัย และพยาบาลชุมชน ได้รับการอบรมให้มีความรู้และทักษะในการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล และการกู้ชีพเบื้องต้นรวมทั้งวิธีการถ่ายทอดความรู้	80	มีการอบรมการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาลและการกู้ชีพเบื้องต้นแต่ไม่มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน			

(29) มีการจัดตั้งชุมชนปลอดภัย (Safe communities) ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
มีการจัดตั้งชุมชนปลอดภัย (Safe communities) ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก	มีการจัดตั้งชุมชนปลอดภัย (Safe communities) ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลกหนึ่งชุมชนต่อหนึ่งจังหวัด	มีการจัดตั้งชุมชนปลอดภัย (safe communities) ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลกที่ชุมชนวังข่อยจังหวัดนครสวรรค์ โดยกระทรวงสาธารณสุขเพียงหนึ่งแห่งแต่ได้หยุดการดำเนินการแล้ว			

(30) โรงเรียนมีหลักสูตรการฝึกสอนทักษะการว่ายน้ำและความปลอดภัยทางน้ำให้เด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
ร้อยละของโรงเรียนมีหลักสูตรการฝึกสอนทักษะการว่ายน้ำและความปลอดภัยทางน้ำให้เด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6	ทุกโรงเรียนทั่วประเทศ	มีการกำหนดในหลักสูตรการสอน แต่ไม่ได้กำหนดทักษะการปฏิบัติได้จริงให้เป็นผลลัพธ์ที่ตรวจสอบได้ และมีการฝึกทักษะอย่างจริงจังเพียงบางแห่ง			

(31) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัย

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยในชุมชนและโรงเรียน	แผนนโยบาย เป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการดำเนินกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยในชุมชน	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงศึกษาธิการไม่มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยในชุมชนและโรงเรียน			
	แผนนโยบายเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนของกระทรวงศึกษาธิการ ในการดำเนินกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน	N/A			
	กลุ่มอาสาสมัครเด็กที่สามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อจัดการความปลอดภัยในชุมชน ทุกจังหวัด ทุกสถานศึกษามีกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยเพื่อเป็นโรงเรียนปลอดภัยตามมาตรฐาน				

(32) มีหลักสูตรการศึกษา/ฝึกอบรมด้านการจัดการความปลอดภัยในเด็กทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
มีหลักสูตรการศึกษา ฝึกอบรมด้านการจัดการความปลอดภัยในเด็กทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ	มีผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความปลอดภัยในเด็กในทุกจังหวัด	N/A			
	มีหลักสูตรการศึกษา/ฝึกอบรมด้านการจัดการความปลอดภัยในเด็กในระดับอุดมศึกษา	N/A			

(33) มีองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างอิสระ รวดเร็ว ลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อตอบสนองต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านความปลอดภัย

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
มีองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 เพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างอิสระรวดเร็ว ลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อตอบสนองต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านความปลอดภัย	มีการจัดตั้งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค	- สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นหน่วยงานภาครัฐขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี - มุตนธิธิคุ้มครองผู้บริโภค เป็นองค์กรเอกชน			

(34) กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคองค์กรอิสระด้านการคุ้มครองผู้บริโภค จัดให้มีระบบการควบคุมและตรวจสอบผลิตภัณฑ์เพื่อความปลอดภัยในเด็กบนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค องค์กรอิสระด้านการคุ้มครองผู้บริโภค จัดให้มีระบบการควบคุมและตรวจสอบผลิตภัณฑ์ เพื่อความปลอดภัยในเด็กทั้งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ	มีระบบข้อมูลการบาดเจ็บจากผลิตภัณฑ์ต่างๆ	- ไม่มีการกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ เป็นตัวแปรหนึ่งในฐานข้อมูลการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของกระทรวงสาธารณสุข ฐานข้อมูลผู้ป่วยใน-นอกของโรงพยาบาล และฐานข้อมูลการตายของกองทะเบียนราษฎร - ไม่มีการรวบรวมและรายงานผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บในเด็กจากฐานข้อมูลการร้องเรียนของสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค และองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองผู้บริโภค			
	มีการนำข้อมูลความเสี่ยงจากระบบข้อมูลมาสู่ระบบการตรวจสอบและวิเคราะห์ความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ต่อการบาดเจ็บในเด็กอย่างเป็นระบบ และรายงานประจำปี	สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค ได้ดำเนินการส่งผลิตภัณฑ์ที่มีข้อมูลความเสี่ยงตามการร้องเรียนรวมทั้งที่เป็นข่าวจากสื่อเพื่อตรวจสอบจากหน่วยงานต่างๆ			
	มีระบบการควบคุมผลิตภัณฑ์ (เรียกกลับ ห้ามจำหน่าย ห้ามผลิต ห้ามนำเข้า ให้ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ หรือกำกับฉลาก) เพื่อความปลอดภัยในเด็กโดยครอบคลุมทั้งชนิดผลิตภัณฑ์ และพื้นที่ที่ตรวจสอบและมีรายงานประจำปี	- สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค ได้ดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่มีข้อมูลความเสี่ยงตามการร้องเรียนรวมทั้งที่เป็นข่าวจากสื่อภายหลังการตรวจสอบ แต่ยังไม่ครอบคลุมทั้งชนิดผลิตภัณฑ์และพื้นที่ที่ตรวจสอบ - กระทรวงอุตสาหกรรมมีการตรวจจับผลิตภัณฑ์ที่ต้องได้มาตรฐานควบคุมแต่หลีกเลี่ยงในตลาด แต่ยังไม่ครอบคลุม ทั้งชนิดผลิตภัณฑ์และพื้นที่ที่ตรวจสอบ			

(35) รัฐบาลมีการส่งเสริมการผลิตอุปกรณ์เสริมความปลอดภัยที่จำเป็น

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
รัฐบาลมีการส่งเสริมการผลิตอุปกรณ์เสริมความปลอดภัยที่จำเป็น	มีการผลิตหมวกนิรภัยสำหรับเด็กในประเทศและการกระจายการจำหน่ายอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ	ในปี 2548 มีการผลิตหมวกนิรภัยสำหรับเด็ก 4 บริษัท แต่การวางจำหน่ายยังไม่กระจายอย่างทั่วถึง			
	มีการผลิตที่นั่งนิรภัยสำหรับเด็กในรถยนต์ในประเทศและการกระจายการจำหน่ายอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ	ในปี 2548 เริ่มมีการผลิตในประเทศ 2 บริษัท แต่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานและยังไม่มี การวางจำหน่าย			

(36) มีสถานบำบัดพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กในระดับท้องถิ่น*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
ร้อยละของสถานบำบัดพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กในระดับท้องถิ่น	ทุกจังหวัด	N/A			

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์

15.6 เป้าหมายหลักด้านการป้องกันและให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

(1.) จำนวนเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีสามารถเข้าถึงบริการการให้ยาต้านไวรัสเอดส์*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
1. ร้อยละของเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีสามารถเข้าถึงบริการการให้ยาต้านไวรัสเอดส์	80	N/A			

(2.) จำนวนการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงมีครรภ์*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
2. ร้อยละของอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงมีครรภ์	ไม่เกินร้อยละ 0.5	N/A			

3.) จำนวนการติดเชื้อเอชไอวีในทารกที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
3. ร้อยละของอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในทารกที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี	ไม่เกินร้อยละ 0.3	N/A			

(4.) จำนวนหญิงฝากครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีได้รับบริการยาต้านไวรัสเอดส์ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อจากแม่สู่ลูก*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
4. ร้อยละของหญิงฝากครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีได้รับบริการยาต้านไวรัสเอดส์ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อจากแม่สู่ลูก	100	N/A			

(5.) จำนวนเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ได้รับการสนับสนุนด้านทุนการศึกษาจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
5. ร้อยละของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ได้รับการสนับสนุนด้านทุนการศึกษาจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง	30	N/A			

(6.) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ได้รับการบริการทางการแพทย์และบริการด้านสุขภาพ*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
6. ร้อยละของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ได้รับการบริการทางการแพทย์และบริการด้านสุขภาพ	100	N/A			

(7.) จำนวนครอบครัวเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ได้ฝึกอาชีพและมีรายได้*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
7. ร้อยละของจำนวนครอบครัวเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ได้ฝึกอาชีพและมีรายได้	100	N/A			

(8.) จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ร่วมกับสถาบันการศึกษา หรือสถาบันศาสนา หรือสถานประกอบกิจการที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
8. ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ร่วมกับสถาบันการศึกษา หรือสถาบันศาสนา หรือสถานประกอบกิจการที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ	30	N/A			

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(9.) จำนวนเด็กที่สามารถเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาทางการแพทย์และสังคมเด็กทั่วไป
ย้ายไปอยู่ที่สถานีนอนมัย*

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
9. ร้อยละของเด็กที่สามารถเข้าถึง บริการให้คำปรึกษาทางการแพทย์ และสังคม เด็กทั่วไปย้ายไปอยู่ที่ สถานีนอนมัย	80	N/A			

(10.) จำนวนเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ได้รับการดูแลจากเครือญาติ*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
10. ร้อยละของเด็กกำพร้าที่ได้รับผล กระทบจากโรคเอดส์ได้รับการดูแล จากเครือญาติ	30	N/A			

(11.) จำนวนเด็กที่ได้รับยาต้านไวรัสเอดส์ที่ดื้อยาและมีอาการข้างเคียงได้รับการ
ดูแลด้านการแพทย์*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
11. ร้อยละของเด็กที่ได้รับยาต้านไวรัส เอดส์ที่ดื้อยาและมีอาการข้างเคียง ได้รับการดูแลด้านการแพทย์	10	N/A			

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์

15.7 เป้าหมายหลัก (Targets) ด้านการศึกษาสำหรับเด็ก

(1) เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีต้องได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง เหมาะสมตามวัย จากครอบครัว และชุมชน

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559		สถานการณ์				
			2543	2544	2545	2546	2547
- ร้อยละของเด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปี ที่พ่อแม่ได้รับการพัฒนาในเรื่อง การเลี้ยงดูจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาค เอกชน และชุมชน* - ร้อยละของโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กอายุ ต่ำกว่า 3 ปีของหน่วยงานในแต่ละ ชุมชน/ท้องถิ่น* - สัดส่วนของงบประมาณที่ใช้เพื่อ การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี * - ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ที่มี การเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน กระทรวงสาธารณสุข*	70	- จำนวนเด็ก	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
		- ประชากร	1,363,000	1,340,000	1,351,000	1,385,000	14,418,000
		- สัดส่วน ร้อยละ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(2) เด็กอายุ 3 - 5 ปีทุกคน ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีพัฒนาการรอบด้านอย่าง
ถูกต้องเหมาะสมตามวัย ด้วยบริการที่หลากหลาย

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559		สถานการณ์				
			2543	2544	2545	2546	2547
- ร้อยละของเด็กอายุ 3-5 ปีที่ได้รับการเตรียมความพร้อม	ร้อยละ 100	- จำนวน	2,765,845	2,706,598	2,681,574	2,620,197	1,988,710
- ร้อยละของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) ที่มีมาตรฐานตามที่กำหนด		- เด็ก/ นักเรียน					
- ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาเด็ก 3-5 ปี ที่จัดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง*		- ประชากร	3,061,000	2,983,000	2,898,000	2,825,000	2,801,000
- จำนวนงานวิจัยเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น*		- สัดส่วน ร้อยละ	90.4	90.7	92.5	92.8	71.0
- สัดส่วน ของงานวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่นำไปใช้ในการจัดการเตรียมความพร้อมของเด็ก*							
- ร้อยละของเด็กอายุ 3-5 ปี มีความพร้อมและมีพัฒนาการทางร่างกายตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย*							

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลอ้างอิงสถานการณ์

(3) เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559		สถานการณ์				
			2543	2544	2545	2546	2547
ร้อยละของเด็กในวัยเรียน ตามกลุ่มอายุที่ได้รับการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี (3-5 ปี, 6-11 ปี, 12-18 ปี)	ร้อยละ 100	6-11 ปี					
		- จำนวนเด็ก/ นักเรียน	6,020,947	6,056,328	6,097,007	6,068,952	5,984,250
		- ประชากร	6,319,000	6,304,000	6,257,000	6,177,000	6,060,000
		- สัดส่วนร้อยละ	95.3	96.1	97.4	98.3	98.8
		12-14 ปี					
		- จำนวนเด็ก/ นักเรียน	2,340,169	2,338,650	2,384,824	2,563,376	2,663,640
		- ประชากร	3,155,000	3,144,000	3,146,000	3,157,000	3,171,000
		- สัดส่วนร้อยละ	74.2	74.4	75.8	81.2	84.0
		15 - 17 ปี					
		- จำนวนเด็ก/ นักเรียน	1,734,348	1,722,011	1,716,463	1,705,748	1,725,900
		- ประชากร	3,207,000	3,187,000	3,166,000	3,148,000	3,138,000
		- สัดส่วนร้อยละ	54.1	54.0	54.2	54.2	55.0
		6-17 ปี					
		- จำนวนนักเรียน (ไม่รวมอนุบาล)	10,095,464	10,116,989	10,198,294	10,338,076	10,373,790
		- ประชากร	12,681,000	12,635,000	12,569,000	12,482,000	12,369,000
		- สัดส่วนร้อยละ	79.61	80.07	81.13	82.82	83.87
		3-17 ปี					
		- จำนวนนักเรียน (รวมอนุบาล)	12,861,309	12,823,587	12,879,868	12,958,273	12,362,500
		- ประชากร	15,742,000	15,618,000	15,467,000	15,307,000	15,170,000
		- สัดส่วนร้อยละ	81.7	82.11	83.27	84.66	81.49

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559		สถานการณ์				
			2543	2544	2545	2546	2547
- สัดส่วนของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาต่อประชากรวัยเรียน* - วัยเรียน - ระดับก่อนประถมศึกษา - ระดับประถมศึกษา - ระดับมัธยมศึกษา - อัตราการศึกษาของนักเรียนแต่ละระดับการศึกษา(ป.1/ม.1/ม.4) - จำนวนเด็กวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาจําแนกตามกลุ่มอายุและระดับการศึกษาที่ได้รับการศึกษานอกระบบโรงเรียน - กำหนดให้มีค่าใช้จ่ายรายหัวที่สะท้อนค่าใช้จ่ายจริงของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี - ร้อยละของเด็กด้อยโอกาสทุกประเภทที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยรูปแบบการให้บริการที่หลากหลายโดยคำนึงถึงการพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครอง	N/A		N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์

(4) เด็กทุกคนที่ไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน จะต้องได้รับการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีพ เพื่อพัฒนาความรู้ทักษะ และวิชาชีพ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี พ.ศ. 2559		สถานการณ์				
			2543	2544	2545	2546	2547
- ร้อยละของสถานศึกษา ที่มีรูปแบบการจัดการ ศึกษาที่หลากหลาย (นอกระบบ, อัธยาศัย) - ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ รับการเทียบโอนผลการ เรียน/ประสบการณ์ระหว่าง การศึกษาในระบบ นอก ระบบและตามอัธยาศัย* - ร้อยละของสถานศึกษา ที่มีระบบการเทียบโอนผล การเรียน/ประสบการณ์ ระหว่างการศึกษาในระบบ นอกระบบและตาม อัธยาศัย* - จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่มี ความหลากหลายเพิ่มขึ้น ในทุกเขตพื้นที่การศึกษา* - จำนวนหลักสูตรต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของ ผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้น*	ร้อยละ 100	15-59 ปี - จำนวนเด็ก/ นักเรียน - ประชากร - สัดส่วน ร้อยละ	3,709,779 41,030,000 9.04	4,592,837 41,473,000 11.07	4,227,251 41,908,000 10.09	4,481,561 42,348,000 10.58	4,788,568 42,779,000 11.19

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่หม่แม่สำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(5) เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องได้รับการศึกษา และพัฒนารอบด้านตามศักยภาพ

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559		สถานการณ์				
			2543	2544	2545	2546	2547
- จำนวนเด็กที่พิการได้รับการตรวจวัดความบกพร่องในด้านต่าง ๆ และการเตรียมความพร้อมและได้รับการจดทะเบียนคนพิการ	ร้อยละ 90	เด็กพิการ (ร้อยละ 5 ของประชากร 3-17 ปี) - จำนวนเด็ก/นักเรียน - ประชากร - สัดส่วนร้อยละ	330,582 787,100 42	351,405 780,900 45	363,474 773,350 47	375,021 765,350 49	417,175 758,500 55
- ร้อยละของเด็กพิการที่ได้รับการบริการต่าง ๆ ก่อนส่งเข้าในโรงเรียนร่วมหรือโรงเรียนเฉพาะทาง							
- จำนวนเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการตรวจวัดแนวความสามารถเฉพาะทาง	ร้อยละ 100	เด็กด้อยโอกาส (ร้อยละ 30 ของประชากร 3-17 ปี) - จำนวนเด็ก/นักเรียน - ประชากร - สัดส่วนร้อยละ	1,889,040 4,722,600 40	2,014,722 4,685,400 43	2,088,045 4,640,100 45	2,296,050 4,592,100 50	2,503,050 4,551,000 55
- ร้อยละของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการพัฒนาอัจฉริยภาพ	ร้อยละ 80	เด็กความสามารถพิเศษ (ร้อยละ 5 ของประชากร 3-17 ปี) - จำนวนเด็ก/นักเรียน - ประชากร - สัดส่วนร้อยละ	181,033 787,100 23	195,225 780,900 25	208,777 773,250 27	221,951 765,350 29	265,475 758,500 35

(6) การศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทต้องมีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับ
และประเภทของการศึกษานั้น ๆ *

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี 2559		สถานการณ์*				
			2543	2544	2545	2546	2547
- ร้อยละของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแต่ละประเภท มีระบบประกันคุณภาพ ภายในตามที่หน่วยงานต้น สังกัดกำหนด	สถานศึกษา มากกว่าร้อยละ 90 ได้รับการ ประเมินรอบ ที่ 3	- ประถมศึกษา (แห่ง) - มัธยมศึกษา (แห่ง) - อุดมศึกษา (แห่ง)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
- ร้อยละของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแต่ละประเภท ที่ได้รับการประเมิน มาตรฐานคุณภาพการ ศึกษาคงที่กฎหมาย กำหนด							
- ร้อยละของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแต่ละประเภท ที่ผ่านการประกันคุณภาพ จากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและการประเมิน ภายนอก							

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(7) งบประมาณด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

รายการ	เป้าหมาย สิ้นปี 2559		สถานการณ์				
			2543	2544	2545	2546	2547
สัดส่วนของงบประมาณ ด้านการศึกษา เพิ่มขึ้น ในแต่ละปี	งบประมาณการ ศึกษาเป็นร้อยละ 5 ของ GDP ผลิตภัณฑ์มวล รวมในประเทศ	- งบม.การ ศึกษาขั้น พื้นฐาน (ล้านบาท)	147,857.5	150,925.6	151,924.3	162,997.9	179,721.1
		- งบม.การ ศึกษา ทั้งหมด (ล้านบาท)	220,620.80	221,591.50	222,989.80	235,444.40	251,233.60
		- ร้อยละ ของงบม. กศ. พื้นฐาน ต่องบม. กศ. ทั้งหมด	67.02	68.11	68.13	69.23	71.54
		- ร้อยละของ งบม.กศ.ต่อ งบม. ของ ประเทศ	25.7	24.4	21.8	23.5	24.4
		- ร้อยละของ งบม. กศ.ต่อ GDP	4.5				4.0

15.8 เป้าหมายหลักด้านเด็กกับนันทนาการ

- 1) จำนวนเด็กอ่านหนังสือที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์และเหมาะสมตามวัยเป็นประจำนอกจากตำราเรียนอย่างน้อยปีละ 12 เล่ม
- 2) จำนวนโครงการสำหรับเด็กที่จัดโดยพิพิธภัณฑ์เพิ่มขึ้น
- 3) ลดจำนวนสถานบริการที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก
- 4) เพิ่มจำนวนสนามเด็กเล่นแบบสวนหย่อมสำหรับเด็กเล็กในรัศมี 2 - 3 กิโลเมตร/แห่ง

15.9 เป้าหมายหลักด้านวัฒนธรรมและศาสนา

ก. ด้านวัฒนธรรม

- 1) เด็กทุกคนสามารถสื่อความหมายด้วยการใช้ภาษาไทยในทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนที่ถูกต้อง เมื่ออายุถึง 9 ปี หรือปลายประถม ชั้นปีที่ 3
- 2) จำนวนแหล่งเรียนรู้และพื้นที่ทางศิลปวัฒนธรรมจำแนกรายจังหวัด

ข. ด้านศาสนา

- 1) จำนวนเด็กที่ศึกษาคำสอนทางศาสนาเป็นประจำ
- 2) จำนวนเด็กที่เข้าฟังคำสอนทางศาสนาของตนหรือรับการอบรมเป็นประจำ
- 3) จำนวนเด็กที่ติดอบายมุขต่างๆ และกระทำผิดกฎหมาย กฎ ระเบียบ ลดลง
- 4) จำนวนเด็กที่มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา
- 5) จำนวนและสัดส่วนบุคลากรทางศาสนาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของเด็ก
- 6) จำนวนรายการ เวลา พื้นที่ สำหรับพัฒนาจริยธรรมของเด็กในสื่อมวลชน
- 7) จำนวนกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมของเด็ก จำแนกตามพื้นที่และชุมชน

15.10 เป้าหมายหลักด้านสื่อมวลชนกับเด็ก

(1.) สื่อมวลชนทุกประเภทควรจัดสรรเวลาและพื้นที่สำหรับเด็กให้เหมาะสมตามวัยเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
1. ร้อยละของสื่อมวลชนทุกประเภทจัดสรรเวลาและพื้นที่สำหรับเด็ก หรือเกี่ยวกับเด็กที่เหมาะสมตามวัยเพิ่มขึ้น	20	N/A	N/A	10	15
• สื่อวิทยุกระจายเสียง	20	N/A	N/A	10	15
• สื่อวิทยุโทรทัศน์	20	5	5	5	5
• หนังสือพิมพ์*	ไม่ต่ำกว่า 1 ชม./วัน	N/A	N/A	N/A	N/A
• สื่อวิทยุกระจายเสียงเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย (ชุมชน / ท้องถิ่น)*	ไม่ต่ำกว่า 1 ครั้ง/วัน	N/A	N/A	N/A	N/A
• เสียงตามสาย / หอกระจายข่าว*		N/A	N/A	N/A	N/A

(2.) จำนวนเด็กมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อสำหรับเด็กผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
2. ร้อยละของเด็กมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อสำหรับเด็กผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น	- สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย(ชุมชน/ท้องถิ่น) เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว อย่างละไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 % ของรายการเพื่อเด็กที่ออกอากาศ				
• สื่อวิทยุกระจายเสียง		N/A	N/A	N/A	N/A
• สื่อวิทยุโทรทัศน์		N/A	N/A	N/A	N/A
• หนังสือพิมพ์		N/A	N/A	N/A	N/A
• สื่อวิทยุกระจายเสียงเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย(ชุมชน / ท้องถิ่น)		N/A	N/A	N/A	N/A
• เสียงตามสาย / หอกระจายข่าว		N/A	N/A	N/A	N/A

(3.) จำนวนกลุ่มเด็กที่ได้รับการสนับสนุนให้ผลิตสื่อละคร/หุ่นเพื่อการพัฒนา/สื่อพื้นบ้าน*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
3. ร้อยละของกลุ่มเด็กที่ได้รับการสนับสนุนให้ผลิตสื่อละคร/หุ่นเพื่อการพัฒนา/สื่อพื้นบ้านเพิ่มมากขึ้น	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

(4.) จำนวนกรณีสื่อมวลชนทุกประเภทที่ล่วงละเมิดสิทธิเด็กลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
4. ร้อยละของจำนวนกรณีที่ปรากฏในสื่อมวลชนที่ล่วงละเมิดสิทธิเด็กลดลง	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

(5.) ภาพและถ้อยคำที่แสดงออกถึงความรุนแรงที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
5. จำนวนภาพหรือถ้อยคำที่แสดงออกถึงความรุนแรงที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนลดลง	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559)

(6.) จำนวนชมรม / องค์กรด้านเด็กที่ทำงานที่ผลิตสื่อสำหรับเด็กเพิ่มขึ้น*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
6. จำนวนชมรม / องค์กร ด้านเด็กที่ผลิตสื่อสำหรับเด็ก เพิ่มขึ้น	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

(7.) จำนวนองค์กรผู้บริโภครีโอข่าย พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมผลักดันให้เกิด
จัดหา หรือผลิตสื่อพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
7. จำนวนองค์กรผู้บริโภครีโอข่าย พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมผลักดันให้เกิด การจัดหา หรือผลิตสื่อ สำหรับเด็กเพิ่มขึ้น	10 ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

(8.) จำนวน ชุมชน / องค์กรภาคเอกชน / องค์กรภาครัฐกิจ / ภาคราชการ ที่ผลิตสื่อพัฒนา
เด็กเพิ่มขึ้น*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
8. จำนวนภาคต่าง ๆ ที่ผลิต สื่อพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น ● ชุมชน ● องค์กรภาคเอกชน ● องค์กรภาครัฐกิจ ● ภาคราชการ	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

(9.) จำนวนองค์กรธุรกิจเอกชนอุปถัมภ์รายการสำหรับเด็กเพิ่มขึ้น เปรียบเทียบกับ
ผู้อุปถัมภ์รายการสำหรับเด็กในปัจจุบัน*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
9. จำนวนองค์กรธุรกิจเอกชน อุปถัมภ์รายการสำหรับเด็ก เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบกับผู้ อุปถัมภ์รายการสำหรับเด็ก ในปัจจุบัน	10	N/A	N/A	N/A	N/A

(10.) จำนวนบุคลากรด้านการผลิตสื่อพัฒนาเด็กในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
เพิ่มขึ้น*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
10. จำนวนบุคลากรด้าน การผลิตสื่อพัฒนาเด็ก ในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น • การเขียนหนังสือเด็ก • การทำรายการโทรทัศน์ สำหรับเด็ก	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

(11.) จำนวนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านการผลิตสื่อพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
11. จำนวนงานวิจัยเชิงปฏิบัติ การด้านการผลิตสื่อพัฒนา เด็กเพิ่มขึ้น	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

(12.) งบประมาณสำหรับการวิจัยด้านการผลิตสื่อ*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
12. งบประมาณสำหรับการ วิจัยด้านการผลิตสื่อ เพิ่มขึ้น	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

13. งบประมาณสำหรับการผลิตสื่อมวลชนและสื่อการพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น*

ตัวชี้วัดหลัก	เป้าหมาย สิ้นปีพ.ศ. 2559	สถานการณ์			
		2542	2543	2544	2545
13. งบประมาณสำหรับการ ผลิตสื่อมวลชนและสื่อ การพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น	ยังไม่กำหนด	N/A	N/A	N/A	N/A

* ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลอ้างอิงสถานการณ์

15.11 เป้าหมายหลักด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก

- 1) แผนระดับชาติทุกแผนที่เกี่ยวข้องกับเด็กมีเนื้อหาเรื่องการมีส่วนร่วมของเด็ก
- 2) เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมรักษาและใช้สิทธิมนุษยชน
รวมทั้งมีหน้าที่และบทบาทรับผิดชอบต่อสังคม
- 3) กลุ่มเด็กมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย
- 4) องค์กรเด็กที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านเด็กเกิดขึ้นในระดับชาติ/ทุกจังหวัด
- 5) คณะกรรมการระดับชาติ/ท้องถิ่นทุกคณะกรรมการ มีความเข้าใจ และมีแนวคิดให้เด็ก
มีส่วนร่วม
- 6) เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านสิทธิ และสังคม
- 7) คณะกรรมการระดับชาติ/ท้องถิ่นทั้งหมด มีความเข้าใจ และมีแนวคิดในการทำงาน
ในเรื่องสิทธิเด็ก และการมีส่วนร่วมของเด็ก
- 8) กลุ่มเด็กที่ผลิตและเป็นเจ้าของสื่อประเภท/ระดับต่าง ๆ และได้รับการสนับสนุน
เพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าตัว

2 เป้าหมายหลักด้านการปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กที่ต้องการคุ้มครองเป็นพิเศษ

: กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านครอบครัวเป็นหลัก

ก. เด็กกำพร้า

1. จำนวนเด็กที่เกิดนอกสมรสหรือการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จากมารดาที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ลดลง
2. จำนวนเด็กที่อยู่ในฐานะสามีภรรยา โดยไม่ได้สมรส ไม่ได้ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองลดลง
3. จำนวนเด็กที่ถูกทอดทิ้งจากพ่อแม่หรืออยู่ในสถานสงเคราะห์ลดลง
4. จำนวนเด็กที่เลี้ยงดูโดยพ่อหรือแม่ตามลำพังลดลง
5. จำนวนการทำแท้งของแม่ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี น้อยลง
6. จำนวนเด็กที่อยู่ตามลำพังลดลง
7. จำนวนครอบครัวที่รับบุตรบุญธรรมอย่างมีคุณภาพมากขึ้น
8. จำนวนครอบครัวที่รับเด็กมาดูแลเป็นกลุ่มในชุมชนเพิ่มขึ้น

ข. เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ

1. จำนวนเด็กที่ถูกทำร้ายทารุณลดลง
2. คดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวลดลง
3. จำนวนแหล่งการให้บริการด้านการสงเคราะห์และคุ้มครองแก่เด็กถูกทำร้ายทารุณเพิ่มขึ้น

ค. เด็กถูกล่วงเกินทางเพศ

1. จำนวนเด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศลดลง
2. จำนวนเด็กในธุรกิจบริการทางเพศลดลง
3. จำนวนคดีการล่วงเกินทางเพศในเด็กลดลง
4. จำนวนผู้กระทำล่วงเกินทางเพศหรือกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กลดลง

จ. เด็กเรื้อรัง

1. จำนวนเด็กเรื้อรังลดลง
2. จำนวนเด็กขอยานลดลง

กลุ่มที่ 2 : กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านรัฐเป็นหลัก

จ. เด็กชาติพันธุ์

1. จำนวนเด็กชาวเขาที่ได้และไม่ได้รับสัญชาติไทย
2. จำนวนเด็กชาวเขาที่มีและไม่มีหลักฐานการเกิดลดลง
3. จำนวนเด็กชาวเขาที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านสังคมลดลง

ฉ. เด็กพลัดถิ่น

1. จำนวนเด็กพลัดถิ่นที่เข้าถึงบริการทางสังคม (อาทิ การศึกษา, สาธารณสุข, สังคม ฯลฯ) เพิ่มขึ้น
2. จำนวนเด็กที่ได้กลับถิ่นฐานหรือประเทศที่สามเพิ่มขึ้น

ข. เด็กที่ไม่มีหลักฐานการเกิดและเด็กไร้สัญชาติ

1. จำนวนเด็กที่ไม่มีหลักฐานการเกิดลดลง
2. จำนวนเด็กไร้สัญชาติลดลง

กลุ่มที่ 3 : กลุ่มเด็กที่ถูกกระทบจากปัจจัยด้านครอบครัว สังคม และรัฐ ร่วมกัน

ข. เด็กกับสารเสพติด สุรา บุหรี่และการพนัน

1. จำนวนเด็กที่สูบบุหรี่ลดลง
2. จำนวนเด็กที่ดื่มแอลกอฮอล์ลดลง
3. จำนวนเด็กที่เสพยาเสพติดลดลง
4. จำนวนเด็กที่เล่นการพนันลดลง
5. แหล่งบริการให้ความรู้ถึงผลกระทบจากสิ่งเสพติด สุรา บุหรี่และการพนันเพิ่มขึ้น
6. คดีเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดในเด็กลดลง
7. จำนวนคดีการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดในเด็กลดลง

ณ. เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์

1. จำนวนเด็กเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่อจากการค้ามนุษย์ลดลง
2. จำนวนเด็กที่เข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ลดลง

ณ. เด็กพิการ

1. จำนวนเด็กพิการลดลง
2. จำนวนเด็กพิการที่เข้าถึงบริการ สวัสดิการคนพิการเพิ่มมากขึ้น
3. จำนวนเด็กพิการที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายเพิ่มมากขึ้น

ณ. แรงงานเด็ก

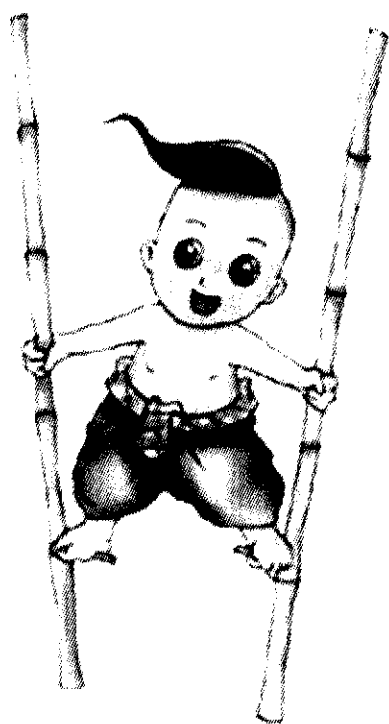
1. จำนวนแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ลดลง
2. จำนวนแรงงานเด็กอายุ 15 - 18 ปี ลดลง
3. จำนวนนายจ้างและผู้ที่จะเมิดพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ลดลง
4. จำนวนแรงงานเด็กที่ถูกนายจ้างทำร้ายทารุณลดลง
5. จำนวนแรงงานเด็กที่ถูกนายจ้างล่วงเกินทางเพศลดลง
6. จำนวนเด็กที่ได้รับรายงานเกี่ยวกับการละเมิดอนุสัญญา ILO 182 ลดลง

จ. เด็กในกระบวนการยุติธรรม

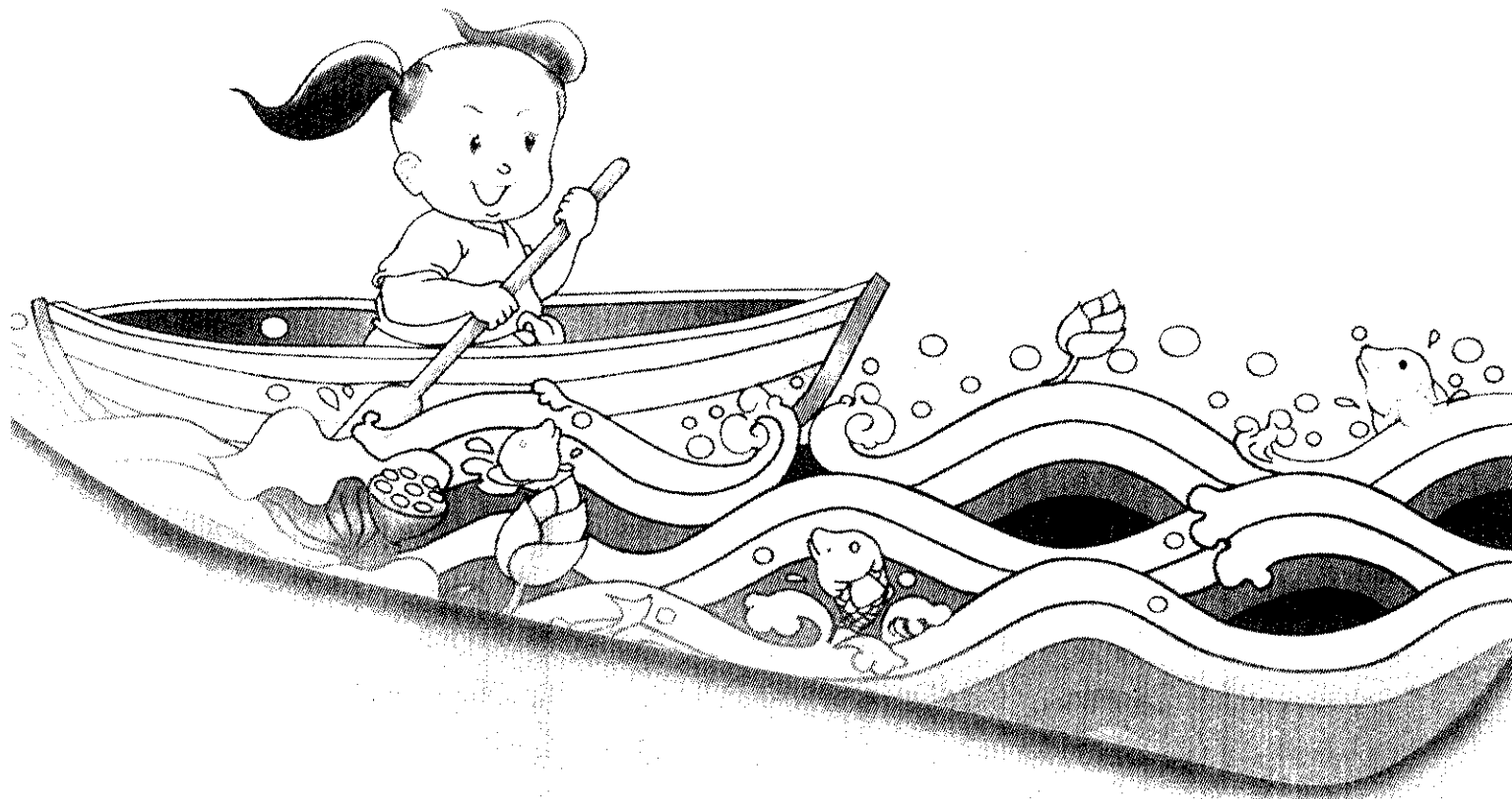
1. จำนวนเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนลดลง
2. จำนวนศาลเด็กและเยาวชนมีครบทุกจังหวัด
3. หน่วยงานที่มีระบบและใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพิ่มมากขึ้น
4. จำนวนเด็กที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก
5. จำนวนเด็กที่กระทำผิดซ้ำลดลง

ก. เด็กในชุมชนแออัด

1. จำนวนบริการสวัสดิการสำหรับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด เพิ่มมากขึ้นและทั่วถึง
2. การจัดกิจกรรมและจัดพื้นที่สำหรับเด็กในชุมชนแออัดเพิ่มขึ้น
3. จำนวนอาสาสมัครเด็กและเครือข่ายพิทักษ์เด็กในชุมชนเพื่อเฝ้าระวังปัญหาเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 16 กลไกและวิธีการดำเนินงานตามแผนฯ
ตัวอย่างข้อมูลพื้นฐานและตัวชี้วัด
การติดตามและการประเมินผลแผนฯ

บทที่ 16 กลไกและวิธีการดำเนินงานตามแผนฯ

ตัวอย่างข้อมูลพื้นฐานและตัวชี้วัด

การติดตามและการประเมินผลแผนฯ

16.1 กลไกและวิธีการดำเนินงานตามแผนฯ

1.) กลไกระดับชาติและระดับท้องถิ่น

1.1) ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กจะต้องมีกลไกระดับชาติที่เข้มแข็งและต่อเนื่อง ที่มีหน้าที่ทบทวนนโยบายการพัฒนาเด็กเป็นระยะ ๆ ดูแลกำกับและติดตามการดำเนินงานการพัฒนาเพื่อให้บรรลุผล มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก นอกจากนี้ต้องสามารถเร่งรัดเรื่องเร่งด่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาเด็ก รวมทั้งการป้องกันมิให้เกิดปัญหาและการแก้ไขปัญหา

ขณะนี้ องค์กรดังกล่าวคือ คณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) โดยความหมายของเยาวชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 คือผู้ที่มีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปี (ได้มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง พระราชบัญญัติดังกล่าว และชื่อคณะกรรมการเป็นคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานด้านเด็กและเยาวชนแห่งชาติ) คณะกรรมการชุดนี้ มีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน มีองค์ประกอบ คือ ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะ และความเห็นเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณากำหนดแผนหลักเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการทำโครงการหรือแผนงานเกี่ยวกับเยาวชน และพิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับเด็ก

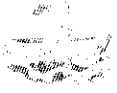

และเยาวชนตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา นอกจากนี้ยังสามารถศึกษา เสนอแนะ ดำเนินการ และประสานงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนได้ โดยที่ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเหล่านี้สามารถนำเข้าสู่ที่ประชุม กยช. เพื่อสั่งการหรือเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

1.2) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ และมีองค์ประกอบคณะกรรมการ คือ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชน และครอบครัวกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพสาขาต่างๆ โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดนี้เน้นด้านนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติดีของเด็ก

นอกจากนั้นในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ และมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคมเป็นกรรมการ และเลขานุการ มีหน้าที่ดำเนินการ และประสานงานด้านการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก รวมทั้งติดตาม และประเมินผลในพื้นที่

1.3 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 199 และมาตรา 200 เป็นกรรมการอิสระมีคณะกรรมการทั้งสิ้น 11 คน ทำหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงาน ที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน จัดทำรายงาน ประจำปี เพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

1.4 คณะกรรมการย่อย ๆ เช่น คณะกรรมการบริหารจัดการนโยบายและแผนนโยบายและแผนย่อย
แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี และมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน คณะกรรมการจะพิจารณา
“การต่อต้านรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก” ในกระบวนการ
เจรจาแรงงานที่บังคับจะรวดเร็ว ๆ เป็นต้น ILO Convention 182 เป็นต้น

1.5 คณะอนุกรรมการที่มีลักษณะเฉพาะด้านชุดต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนมาก คณะอนุ
กรรมการบางชุดมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและบางชุดมีลักษณะเฉพาะกิจที่ยกเลิกไปเมื่อ
ภารกิจเสร็จสิ้นแล้ว คณะอนุกรรมการเฉพาะด้านที่ดำเนินการในลักษณะต่อเนื่อง เช่น คณะ
อนุกรรมการพัฒนาครอบครัว (ในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีและสถาบันครอบครัว
แห่งชาติ) คณะอนุกรรมการสิทธิเด็ก (ใน กยช.) คณะอนุกรรมการประสานการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิง (ใน กยช.) คณะอนุกรรมการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ
ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (ในกยช.) เป็นต้น

1.6 ระบบประสานงานระหว่างคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ยัง
ไม่มีชัดเจน วิธีการหนึ่งที่อาจช่วยเหลือได้คือการจัดทำมีระบบข้อมูลพื้นฐาน และระบบสารสนเทศ
เพื่อให้สามารถใช้ร่วมกัน และประสานกันได้ เช่น การเผยแพร่ทางเว็บไซต์การใช้ข้อมูลร่วมกัน
ด้วยระบบออนไลน์ เป็นต้น

2.)วิธีการดำเนินงานตามแผนฯ ฉบับนี้

2.1 ในขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนให้ได้ผลตามเป้าหมายหลัก ยุทธศาสตร์
และมาตรการที่เสนอไว้ในเอกสารนี้ มีความจำเป็นจะต้องมีกลไกในรูปแบบของคณะอนุกรรมการฯ
ภายใต้กยช.ชุดหนึ่ง เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นรายละเอียดให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่นำเสนอ
ไว้แล้ว รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากที่ประชุมกยช. รวมทั้งให้มีหน้าที่ติดตามงานและประเมินผล
และเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดต่อไป

2.2 การแปลงแผนฯ ไปสู่ระดับปฏิบัติ ควรที่จะต้องให้จังหวัดร่วมกับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ รวมทั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน ศูนย์ปฏิบัติการ
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการละเอียดสำหรับการพัฒนา
เด็กในแต่ละพื้นที่ คณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการในข้อ 2.1 ควรจัดประชุมชี้แจงทุก
จังหวัด รวมทั้งฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจปรัชญา ความเป็นมา และทักษะ
การบูรณาการแผนสำหรับเด็ก

2.3 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสำนักงานประมาณ เป็นหน่วยงานสำคัญยิ่งที่จะให้การดำเนินงานตามแผนฯเป็นไปได้อีก และบังเกิดผล จึงมีความจำเป็นที่ทั้งสองหน่วยงานจะต้องเข้าใจแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาเด็ก ปัญหา นโยบายของรัฐ ยุทธศาสตร์ และมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งเป้าหมายหลัก (goals) และตัวชี้วัด

นอกจากนี้ ทั้งสองหน่วยงานจะต้องส่งเสริม และเข้าใจการแปลงแผนฯ มาเป็นรายปี ที่อาจมีลักษณะบูรณาการในบางด้านไว้ด้วยกัน เพื่อให้เห็นภาพรวม และเพื่อสนับสนุนด้านทรัพยากร โดยเฉพาะงบประมาณได้อย่างเหมาะสมกับการกิจอย่างแท้จริง หน่วยงานทั้งสองนี้ควรมีผู้แทนในคณะกรรมการในข้อ 2.1 ด้วย เพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้นด้วยการยึดหลัก การจัดสรรงบประมาณแบบ พื้นที่/ภารกิจ/การมีส่วนร่วม ซึ่งได้ระบุเป็นหลักการสำคัญไว้ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

16.2 ตัวอย่างข้อมูลพื้นฐาน และตัวชี้วัด

ข้อมูลพื้นฐาน และตัวชี้วัดที่ปรากฏในเอกสารนี้เป็นตัวอย่างที่อาจนำมาใช้ในการวางแผนเป้าหมายหลัก (goals) สำหรับปีพ.ศ.2559 และจะช่วยชี้ทางในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบด้วยสำหรับการดำเนินงาน ควรคำนึงถึง ดังนี้

1) ควรมีการพิจารณาเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป
2) ควรจัดตั้งระบบจัดเก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล/ตัวบ่งชี้และรายงานสถานการณ์เป็นระยะ ๆ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำหรับคณะรัฐมนตรี เพื่อปรับนโยบาย มาตรการ และการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเหตุการณ์

3) ข้อมูลพื้นฐาน และตัวบ่งชี้เหล่านี้ อาจจัดบางส่วนได้โดยหน่วยงานเป็นปกติ เช่นทุกปี หรือโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นประจำ หรือเฉพาะช่วงเวลาหนึ่ง ๆ หรือบางส่วนอาจต้องจัดเก็บด้วยวิธีวิจัย เป็นต้น

4) การจัดเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นตัวชี้วัดต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องเพื่อทราบแนวโน้มแต่ละช่วงเวลา และให้สัมพันธ์กับเป้าหมายหลักที่กำหนดให้บรรลุผลภายในปีพ.ศ. 2559

5) ข้อมูลพื้นฐาน และตัวบ่งชี้ มิใช่มีเพียงแต่ระดับชาติเท่านั้น แต่ควรสามารถจำแนกได้ตามกลุ่มอายุ เพศ ในระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด และตามกลุ่มเด็กที่มีลักษณะเฉพาะต่าง ๆ (เท่าที่สามารถกระทำได้) ทั้งนี้ เพื่อให้พื้นที่สามารถนำไปใช้พัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหาสำหรับเด็กได้ในพื้นที่ของตนได้ด้วย

6) ควรมีโครงการที่เฝ้าระวังทำความเข้าใจและจัดฝึกอบรมผู้รับผิดชอบในทุกจังหวัดพร้อมทั้ง
การจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับจังหวัด

ตัวอย่างข้อมูลพื้นฐาน/ตัวบ่งชี้

(1.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านครอบครัว

1. จำนวนคู่สามี-ภรรยาที่ได้รับการตรวจสุขภาพ/ตรวจเลือดก่อนสมรส
2. จำนวนคู่สามี-ภรรยาได้รับความรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัว
3. จำนวนคู่สามี-ภรรยาที่มีบุตรได้รับความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต
ครอบครัว (การอบรมเลี้ยงดูเด็กในแต่ละช่วงวัย/การดูแลสุขภาพ/การจัดการ
ปัญหาและความขัดแย้งในครอบครัว/สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย)
4. จำนวนสถานประกอบการ/โรงงานอุตสาหกรรมที่สนับสนุนการให้ความรู้เรื่อง
ครอบครัวแก่พนักงาน
5. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่เด็กใช้เวลากับพ่อแม่ / ผู้ปกครอง ในกิจกรรมของ
ครอบครัว
6. จำนวนเด็กที่ครอบครัวมีการกระทำความรุนแรงจำแนกตาม
 - ผู้กระทำ
 - ผู้ถูกกระทำ
 - ผู้รู้เห็น
7. จำนวนเด็กที่มี/หรืออยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว
8. จำนวนคู่สมรสที่มีบุตรหย่ากันหรือแยกกันอยู่ถาวร
9. จำนวนครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน(จำแนกตามพื้นที่)
10. จำนวนชมรม / องค์กรและเครือข่ายพัฒนาครอบครัว(จำแนกตามพื้นที่)
11. จำนวนชมรมจำนวนบุคลากรวิชาชีพให้คำปรึกษา/แนะแนวครอบครัว
12. จำนวนงานวิจัยด้านเด็กกับครอบครัว
13. จำนวนงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยด้านเด็กกับครอบครัว

(2.) ตัวอย่างตัวชี้วัดการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก

ก. ด้านมารดา

1. ร้อยละหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการบริการดูแลก่อนคลอดตามเกณฑ์
2. ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ HIV
3. ร้อยละหญิงตั้งครรภ์มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก

4. อัตราส่วนการตายมารดา
5. ร้อยละหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก
6. ร้อยละหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ครั้งแรกก่อนอายุครรภ์ 12 สัปดาห์

ข . ด้านเด็ก

1. ร้อยละของทารกแรกเกิดมีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม
2. ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี ติดเชื้อ HIV จากแม่สู่ลูก
3. ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำหนักตามอายุ
4. ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการรอบด้านสมวัยตามมาตรฐานที่กำหนด
5. อัตราตายทารกต่อ 1000 การเกิดมีชีพ
6. อัตราตายปริกำเนิดต่อ 1000 การเกิดทั้งหมด
7. อัตราการขาดออกซิเจนในทารกแรกเกิดต่อ 1000 การเกิดมีชีพ
8. ร้อยละของทารกกินนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน
9. ร้อยละของทารกเกิดใหม่ป่วยเป็นโรคทาลัสซีเมียชนิดรุนแรง
10. ร้อยละของเด็กมีพัฒนาการทางกาย ด้านน้ำหนัก และส่วนสูง ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
11. ร้อยละของเด็กที่ขาดสารอาหาร จุลโภชนาการ (micronutrients; iron iodine vit A)
12. ร้อยละภาวะโภชนาการเกิน(เริ่มอ้วน และ อ้วน)ในเด็กทุกกลุ่มอายุ ไม่เกินร้อยละ 10
13. ร้อยละของเด็กอายุ 6 - 18 ปี มีความแข็งแรงของร่างกายตามมาตรฐานสากลในการทดสอบความสมบูรณ์ของร่างกาย
14. ร้อยละของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยประถมศึกษาทุกคนต้องได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก สายตา และการได้ยินตามช่วงอายุที่กำหนด และระดับมัธยมศึกษาต้องได้รับการตรวจเป็นระยะตามความเหมาะสม
15. ร้อยละของเด็กอายุ 6 - 18 ปี ที่มีความผิดปกติของสายตาและการได้ยินได้รับการแก้ไข
16. ร้อยละของเด็กประถมศึกษาไม่มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก

17. ร้อยละของเด็กที่ระดมศึกษาไม่มีภาวะลดพอลจากการขาดสารไอโอดีน
18. ร้อยละของเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียนไม่พบภาวะขาดไอโอดีนและแสดงออกทางตา
19. ร้อยละของเด็กได้รับวัคซีนเพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ครบถ้วนตามเกณฑ์อายุ
20. ร้อยละของเด็กอายุ 6 ขึ้นไปได้เล่นและออกกำลังกายทุกวันอย่างเหมาะสมในแต่ละวัน
21. เด็กปฐมวัยที่มีพืชน้ำนมผู้ไม่เกินร้อยละ 40
22. เด็กอายุ 12 ปี มีพืชน้ำนมแท่งที่ 1 ครบ 4 ซึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
23. ร้อยละของเด็ก 0-5 ปี ได้รับการบันทึกพัฒนาการในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กอย่างสม่ำเสมอ
24. ร้อยละของเด็กได้รับการบริการจากสถานบริการสาธารณสุขหรือสถานพยาบาลยามเจ็บป่วย
25. ร้อยละของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดหาผ้าอ้อมที่สะอาดให้เด็ก
26. ร้อยละของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐจัดอาหารกลางวันให้เด็ก
27. ร้อยละของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐทุกแห่งไม่มีขนมขบเคี้ยวและเครื่องดื่มที่มีผลเสียต่อสุขภาพสำหรับเด็ก
28. ร้อยละของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐจัดอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการให้เด็กทุกคน
29. เด็กทุกคนได้รับการฝึกและมีพฤติกรรมสุขนิสัยส่วนตัวในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร ล้างมือเมื่อกลับเข้าบ้าน วิธีการแปรงฟันที่ถูกต้องหลังอาหารและก่อนนอน
30. สัดส่วนแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต่อจำนวนครอบครัว

(3.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม

ก. ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน

1. ร้อยละของเด็กที่ได้รับอาหารสะอาด ปลอดภัยตามมาตรฐานกรมอนามัย
2. ร้อยละของน้ำดื่มที่ปลอดภัยตามมาตรฐานกรมอนามัย
3. ร้อยละของส้วมที่สะอาด
4. ร้อยละของส้วมที่ไม่มีกลิ่นเหม็น
5. ร้อยละของส้วมที่พอเพียง
6. ร้อยละของส้วมที่สะอาด
7. ร้อยละของภาชนะรองรับขยะถูกสุขลักษณะ
8. ร้อยละของการรวบรวมขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
9. ร้อยละของการควบคุม ป้องกันแมลงวัน
10. ร้อยละของการควบคุม ป้องกันแมลงสาบ
11. ร้อยละของการควบคุม ป้องกันหนู
12. ร้อยละของโครงสร้างของบ้านแข็งแรง
13. ร้อยละของการระบายอากาศ (อากาศ ฝุ่นละออง) เป็นไปตามมาตรฐานอาคารสถานที่
14. ร้อยละของแสงสว่างเหมาะสมในห้องเรียน / ห้องจัดกิจกรรม
15. ร้อยละของการจัดอุปกรณ์/เครื่องมือ/ของใช้ภายในอาคารปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ

ข. บริเวณบ้าน/ศูนย์เด็กเล็ก/โรงเรียน

1. ร้อยละของการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง, แมลงวัน, แมลงสาบ
2. ร้อยละของจัดบริเวณบ้าน สนามหญ้าให้ร่มรื่น ปลอดภัยจากสัตว์มีพิษ
3. ร้อยละของอุปกรณ์เครื่องเล่นที่สนามหญ้าต้องแข็งแรง, ปลอดภัย

(4.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านความปลอดภัยและการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

1. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทุกชนิดในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
2. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทุกชนิดในเด็กอายุ 15-17 ปี (/ 1,000,000 / ปี)

3. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงทุกชนิดที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)
4. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงของนักเรียนที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน อันเนื่องมาจากกิจกรรมของโรงเรียน (ทั้งในและนอกโรงเรียน) (/ 10,000 / ปี)
5. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงของเด็กที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน อันเนื่องมาจากกิจกรรมของสถานศึกษาหรือสถานเลี้ยงเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)
6. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
7. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
8. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในเด็กอายุ 15-17 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
9. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการจราจรที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)
10. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากการขาดอากาศหายใจแบบต่างๆ นอกจากการจมน้ำในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
11. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุกระแสไฟฟ้าในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
12. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุพลัดตกในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
13. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุพลัดตกที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)
14. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุความร้อนลวกในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
15. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุความร้อนลวกที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)
16. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุสารพิษในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
17. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากสัตว์ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
18. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากสัตว์ที่ต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)

19. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากถูกทำร้ายและทำร้ายตนเองในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
20. อุบัติการณ์การเสียชีวิตจากถูกทำร้ายและทำร้ายตนเองในเด็กอายุ 15-17 ปี (/ 1,000,000 / ปี)
21. อุบัติการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกทำร้ายและทำร้ายตนเองที่ต้องรับการรักษาคือในโรงพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ในเด็กอายุ 0-14 ปี (/ 10,000 / ปี)
22. ร้อยละของระบบข้อมูลและรายงานประจำปีการตายจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็ก
23. ร้อยละของระบบข้อมูลและรายงานประจำปีอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในเด็กในโรงพยาบาลทั้งผู้ป่วยนอกและใน
24. ร้อยละของแหล่งน้ำในเขตชุมชนมีแนวกันเพื่อป้องกันการจมน้ำในเด็ก
25. ร้อยละของถนนในเขตชุมชนที่อยู่อาศัย ได้รับการดัดแปลงเพื่อจำกัดความเร็วของยานพาหนะไม่เกิน 30 กม/ชม
26. ร้อยละของถนนในเขตชุมชนที่อยู่อาศัย มีทางเท้า ทางข้ามที่เหมาะสมกับเด็ก
27. ร้อยละของ อาคารบ้านพัก โรงเรียน สาธารณะที่มีความสูงมากกว่าหนึ่งชั้น ได้รับการออกแบบเพื่อป้องกันเด็กตกที่สูง
28. ร้อยละของสนามเด็กเล่นในโรงเรียนและชุมชน ได้มาตรฐานความปลอดภัย
29. ร้อยละของเด็กอายุ 3-14 ปี ใช้หมวกนิรภัยในการโดยสารรถจักรยานยนต์
30. ร้อยละของเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี ขับขี่รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ประเภทอื่นๆ
31. ร้อยละของเด็กอายุ 0-10 ปี ใช้ที่นั่งนิรภัยในการโดยสารรถยนต์อย่างเหมาะสม
32. ร้อยละของโรงเรียนมีหลักสูตรและมีการนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องความปลอดภัยทางถนน สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 และระดับมัธยมศึกษา
33. ร้อยละของอาสาสมัครสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย และพยาบาลชุมชน ได้รับการอบรมให้มีความรู้และทักษะในการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก การปฐมพยาบาล และการกู้ชีพเบื้องต้น รวมทั้งวิธีการถ่ายทอดความรู้
34. ร้อยละของโรงเรียนมีหลักสูตรการฝึกสอนทักษะการว่ายน้ำและความปลอดภัยทางน้ำให้แก่นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6
35. ร้อยละของสถานบำบัดพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กในระดับท้องถิ่น

(5.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านการจัดการศึกษา

1. ร้อยละของเด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปีที่พ่อแม่ได้รับการพัฒนาในรื่องอบรมพ่อแม่
จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน
2. สัดส่วนของงบประมาณที่ใช้เพื่อการพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จำนวนตาม
ระดับ และภายในองค์กร
3. ร้อยละของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย(3 - 5 ปี)ที่มีมาตรฐานตามที่กำหนด
4. จำนวน สัดส่วน และงบประมาณของการวิจัยเพื่อการเตรียมความพร้อม
และพัฒนาเด็กปฐมวัย
5. ร้อยละของเด็กอายุ 3 - 5 ปีมีความพร้อม และมีพัฒนาการรอบด้านตามเกณฑ์
มาตรฐานที่กำหนด
6. ร้อยละของเด็กในวัยเรียนตามกลุ่มอายุที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
ชั้นอนุบาล - ป.1 / ป.6 - ม.1 / ชั้นม.3 - ม.4
7. อัตราการศึกษาต่อของนักเรียน แต่ละระดับการศึกษา
ชั้นอนุบาล - ป.1 / ป.6 - ม.1 / ชั้นม.3 - ม.4
8. จำนวนเด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนจำแนกตามกลุ่มอายุและระดับการ
ศึกษา ชั้นอนุบาล - ป.1 / ป.6 - ม.1 / ชั้นม.3 - ม.4
9. จำนวนและร้อยละของเด็กด้อยโอกาสทุกประเภทจำแนกตามระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานชั้นอนุบาล - ป.1 / ป.6 - ม.1 / ชั้นม.3 - ม.4
10. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย (นอกระบบ,
อัยาศัย)
11. จำนวนของเด็กที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียน/ประสบการณ์ระหว่าง
การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
12. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบการเทียบโอนผลการเรียน/ประสบการณ์
ระหว่างการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
13. ร้อยละของเด็กพิการที่ได้รับการต่าง ๆ ก่อนส่งเข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม
หรือโรงเรียนเฉพาะทาง
14. ร้อยละของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการพัฒนาอัจฉริยภาพ
15. สัดส่วนของสถานศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากร สื่อ อุปกรณ์ ฯลฯ สำหรับเด็ก
ที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

16. ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละประเภท มีระบบประกันคุณภาพภายในตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด
17. ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละประเภท ที่ได้รับการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด
18. ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละประเภทที่ผ่านการประกันคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินภายนอก
19. สัดส่วนของงบประมาณด้านการศึกษา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP)ในแต่ละปี

(6.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านนันทนาการ

1. สัดส่วนของเด็กต่อจำนวนประชากรเด็กที่อ่านหนังสืออื่นที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์และเหมาะสมตามวัยนอกจากตำราเรียนอย่างน้อยปีละ 12 เล่ม
2. จำนวนเด็กที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 5 เท่า
3. จำนวนหนังสือ/สื่อการเรียนรู้/ศูนย์การเรียนรู้
4. สัดส่วนของเด็กต่อจำนวนประชากรเด็กที่ใช้ห้องสมุด/แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษากับจำนวนเด็กทั้งหมด
5. จำนวนสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับเด็กที่ได้มาตรฐานสากล จำแนกรายจังหวัด
6. เด็กทุกคนเล่นดนตรีเป็นอย่างน้อย 1 ชนิด
7. เด็กทุกคนร้องเพลงเป็น
8. เด็กทุกคนเล่นกีฬาเป็นอย่างน้อย 1 อย่าง
9. เด็กทุกคนมีโอกาสเข้าถึงกิจกรรมเหล่านี้เพิ่มเติมอย่างน้อย 1 อย่าง
 - การท่องเที่ยว
 - กิจกรรมด้านทัศนศิลป์
 - กิจกรรมการแสดง
 - ศิลปหัตถกรรม
 - งานอดิเรก อาทิ การสะสมแสตมป์
10. จำนวนสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ฯลฯ แหล่งการเรียนรู้ในพื้นที่
11. จำนวนสนามเด็กเล่น / สัดส่วนจำนวนประชากรของเด็ก ในรัศมี 2 - 3 ตารางกิโลเมตร
12. จำนวนเด็กทุกคนได้รับบริการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ทุกประเภท ทุกระดับ

(7.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านวัฒนธรรมและศาสนา

7.1 ด้านวัฒนธรรม

1. เด็กทุกคนสามารถสื่อความหมายด้วยการใช้ภาษาไทยในทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนที่ถูกต้อง เมื่ออายุถึง 9 ปี หรือปลายประถม ชั้นปีที่ 3
2. เด็กทุกคนรู้จักประเพณีปฏิบัติตามประเพณีได้อย่างเหมาะสมตามวัย อาทิ มารยาท
3. เด็กทุกคนซาบซึ้งความงามด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ
4. จำนวนแหล่งเรียนรู้และพื้นที่ทางศิลปวัฒนธรรมจำแนกรายจังหวัด

7.2 ด้านศาสนา

1. จำนวนเด็กที่ศึกษาคำสอนทางศาสนาเป็นประจำ
2. จำนวนเด็กที่เข้าฟังคำสอนทางศาสนาของตนหรือรับการอบรมเป็นประจำ
3. จำนวนเด็กที่ติดบายมุขต่างๆ และกระทำผิดกฎหมาย กฎ ระเบียบ
4. จำนวนสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านศาสนาที่เหมาะสมกับเด็กวัยต่างๆ
5. เด็กทุกคนต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมพื้นฐาน ดังนี้
 - 5.1) การรักความจริง และความซื่อสัตย์
 - 5.2) การไม่เบียดเบียนกัน
 - 5.3) ความละเอียดใจต่อการกระทำผิด
 - 5.4) ความรู้จักพอ และไม่โลภ
 - 5.5) การมีน้ำใจ
 - 5.6) การมีวินัยในตนเอง
6. จำนวนเด็กที่มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา
7. จำนวนและสัดส่วนบุคลากรทางศาสนาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของเด็ก
- 8) เด็กทุกคนได้รับการเรียนรู้หลักธรรมต่าง ๆ
- 9) จำนวนรายการ เวลา พื้นที่ สำหรับพัฒนาจริยธรรมของเด็กในสื่อมวลชน
- 10) จำนวนกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมของเด็ก จำแนกตามพื้นที่และชุมชน
- 11) สัดส่วนของงบประมาณของรัฐที่จัดสรรเพื่อการพัฒนาจริยธรรมของเด็ก

(8.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านสื่อมวลชน

1. ร้อยละของสื่อมวลชนทุกประเภทควรจัดสรรเวลาและพื้นที่สำหรับเด็กให้เหมาะสมตามวัยเพิ่มขึ้น
 - สื่อวิทยุกระจายเสียง
 - สื่อวิทยุโทรทัศน์
 - หนังสือพิมพ์
 - สื่อวิทยุกระจายเสียงเฉพาะ กลุ่มเป้าหมาย (ชุมชน / ท้องถิ่น)
 - เสียงตามสาย / หอกระจายข่าว
2. ร้อยละของเด็กมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อสำหรับเด็กผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ
 - สื่อวิทยุกระจายเสียง
 - สื่อวิทยุโทรทัศน์
 - หนังสือพิมพ์
 - สื่อวิทยุกระจายเสียงเฉพาะ กลุ่มเป้าหมาย (ชุมชน / ท้องถิ่น)
 - เสียงตามสาย / หอกระจายข่าว
3. สัดส่วนช่วงเวลาการออกอากาศรายการวิทยุ / โทรทัศน์ ที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน
4. ร้อยละของจำนวนสื่อมวลชนทุกประเภทที่ล่วงละเมิดสิทธิเด็ก เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน
5. ร้อยละของภาพและถ้อยคำที่แสดงออกถึงความรุนแรงที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน
6. ร้อยละของจำนวนชมรม / องค์กรด้านเด็กที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสำหรับเด็ก
7. ร้อยละขององค์กรเครือข่าย พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมผลักดันให้มีการจัดหา / ผลิตสื่อสำหรับเด็ก
8. ร้อยละขององค์กรธุรกิจเอกชนให้การอุปถัมภ์รายการสำหรับเด็กในลักษณะการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรเพิ่มขึ้นเปรียบเทียบกับผู้อุปถัมภ์รายการสำหรับเด็กในปัจจุบัน

(9.) ตัวอย่างตัวชี้วัดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็ก

ก. แผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

1. ร้อยละของแผนระดับชาติที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. ร้อยละของแผนระดับชาติที่มีมาตรการที่ให้เด็กมีส่วนร่วมในการดำเนินแผนงาน
3. ร้อยละของแผนระดับชาติที่เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการติดตามงานและประเมินผล

ข . การพัฒนาศักยภาพเด็กในด้านสิทธิ และสังคม

1. จำนวนสถานการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก หน้าที่พลเมือง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และสังคม
2. จำนวนกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กเพื่อให้มีส่วนร่วมในด้านต่างๆ
3. จำนวนโรงเรียน/องค์กรที่ใช้กระบวนการของอาสาสมัครเด็ก และอื่นๆ ที่ใช้หลักการการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์สุขของสังคม

ค . การมีส่วนร่วมของเด็กในการพัฒนาประชาธิปไตย

1. จำนวน และสัดส่วนโรงเรียน/สถานศึกษาที่มีกระบวนการเลือกตั้งผู้แทนนักเรียน/นักศึกษาแบบประชาธิปไตย
2. จำนวนกลุ่มเด็กที่ทำงานเผยแพร่ประชาธิปไตยและเฝ้าระวังการเลือกตั้งระดับชาติ/ท้องถิ่น

ง. องค์กรเด็กที่ทำหน้าที่ประสานงาน

1. จำนวนเครือข่ายกลุ่มเด็กในระดับชาติ/จังหวัด/ท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับและทำงานอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

จ. คณะกรรมการระดับชาติ/ท้องถิ่นทั้งหมด มีความเข้าใจ และมีแนวคิดในการทำงานในเรื่องสิทธิเด็ก และการมีส่วนร่วมของเด็ก

1. จำนวนผู้แทนกลุ่มเด็ก หรือคณะกรรมการ/เครือข่ายเด็กที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการทุกระดับ
2. จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เด็กคิดริเริ่มดำเนินการและบริหารจัดการโครงการด้วยตนเอง

จ. กลุ่มเด็กที่ผลิตและเป็นเจ้าของสื่อประเภท/ระดับต่าง ๆ

1. จำนวนเด็ก/กลุ่มเด็กที่สามารถผลิตรายการ และบริหารจัดการการผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ
2. จำนวนรายการโทรทัศน์ที่เด็กผลิตเอง
3. จำนวนรายการวิทยุ/เสียงตามสาย/หอกระจายเสียงที่เด็กผลิตเอง
4. จำนวนคลื่นวิทยุชุมชนที่กลุ่มเด็กเป็นเจ้าของ/บริหารจัดการ
5. จำนวนสื่อสิ่งพิมพ์ที่เด็กผลิต/เป็นเจ้าของ/บริหารจัดการ
6. จำนวนกลุ่มเด็กที่ได้รับการสนับสนุนให้ผลิตสื่อละคร/หุ่นเพื่อการพัฒนา/สื่อพื้นบ้าน

(10.) ตัวอย่างตัวชี้วัดด้านการปกป้องคุ้มครองกลุ่มเด็กที่ต้องการคุ้มครองเป็นพิเศษ

กลุ่มที่ 1 : กลุ่มเด็กที่ถูกรบกวนจากปัจจัยด้านครอบครัวเป็นหลัก

ก. เด็กกำพร้า

1. จำนวนเด็กที่เกิดนอกสมรสหรือการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จากมารดาที่อายุต่ำกว่า 18 ปี
2. จำนวนเด็กที่อยู่ในฐานะสามีภรรยา โดยไม่ได้สมรส ไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง
3. จำนวนเด็กที่ถูกทอดทิ้งจากพ่อแม่หรืออยู่ในสถานสงเคราะห์
4. จำนวนเด็กที่เลี้ยงดูโดยพ่อหรือแม่ตามลำพัง
5. จำนวนการทำแท้งของแม่ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี
6. จำนวนเด็กที่อยู่ตามลำพัง
7. จำนวนครอบครัวที่รับบุตรบุญธรรมอย่างมีคุณภาพ
8. จำนวนครอบครัวที่รับเด็กมาดูแลเป็นกลุ่มในชุมชน

ข. เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ

1. จำนวนเด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ
2. จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
3. จำนวนเด็กที่ได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพ
4. จำนวนแหล่งการให้บริการด้านการสงเคราะห์และคุ้มครองแก่เด็กถูกทำร้ายทารุณ

ค. เด็กถูกล่วงเกินทางเพศ

1. จำนวนเด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศ
2. จำนวนเด็กในธุรกิจบริการทางเพศ
3. จำนวนคดีการล่วงเกินทางเพศในเด็ก
4. จำนวนผู้กระทำล่วงเกินทางเพศหรือกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก

ง. เด็กเร่ร่อน

1. จำนวนเด็กเร่ร่อน
2. จำนวนเด็กขอทาน
3. จำนวนคดีเกี่ยวกับการล่อลวงหรือบังคับเด็กให้ขอทานหรือแสวงหาประโยชน์จากเด็กเร่ร่อน

กลุ่มที่ 2 : กลุ่มเด็กที่ถูกกระทำความผิดจากปัจจัยด้านรัฐเป็นหลัก

จ. เด็กพลัดถิ่น

1. จำนวนเด็กที่อยู่ในศูนย์ผู้ลี้ภัย
2. จำนวนเด็กพลัดถิ่นที่เข้าถึงบริการทางสังคม (อาทิ การศึกษา, สาธารณสุข, สังคม ฯลฯ)
3. จำนวนเด็กที่ได้กลับถิ่นฐานหรือประเทศที่สาม

ฉ. เด็กชาติพันธุ์

1. จำนวนเด็กชาวเขาที่ได้และไม่ได้รับสัญชาติไทย
2. จำนวนเด็กชาวเขาที่มีและไม่มีหลักฐานการเกิด
3. จำนวนเด็กชาวเขาที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านสังคม

บ. เด็กไร้สัญชาติ

1. จำนวนเด็กไร้สัญชาติ

กลุ่มที่ 3 : กลุ่มเด็กที่ถูกระทบจากปัจจัยด้านครอบครัว สังคม และรัฐ ร่วมกัน

ข. เด็กกับสารเสพติด สุรา บุหรี่และการพนัน

1. จำนวนเด็กที่สูบบุหรี่
2. จำนวนเด็กที่ดื่มแอลกอฮอล์
3. จำนวนเด็กที่เสพยาเสพติด
4. จำนวนเด็กที่เล่นการพนัน
5. แหล่งบริการการให้ความรู้ถึงผลกระทบจากสิ่งเสพติด สุรา บุหรี่และการพนัน
6. คดีเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดในเด็ก
7. จำนวนเด็กที่รับบริการ บำบัดรักษา สารเสพติด
8. จำนวนคดีการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดในเด็ก
9. จำนวนผู้กระทำผิดในการจำหน่ายสุรา บุหรี่แก่เด็ก

ค. เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์

1. จำนวนเด็กเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่อจากการค้ามนุษย์
2. จำนวนคดีเกี่ยวกับการค้าเด็ก
3. จำนวนเด็กที่เข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ซ้ำ
4. จำนวนเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการบำบัดฟื้นฟู

ง. เด็กพิการ

1. จำนวนเด็กพิการ
2. จำนวนเด็กพิการที่เข้าถึงบริการสวัสดิการคนพิการ
3. จำนวนเด็กพิการที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมาย

จ. แรงงานเด็ก

1. จำนวนแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี
2. จำนวนแรงงานเด็กอายุ 15 - 18 ปี
3. จำนวนนายจ้างและผู้ที่จะเมิดพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก
4. จำนวนแรงงานเด็กที่ถูกนายจ้างทำร้ายทารุณ
5. จำนวนแรงงานเด็กที่ถูกนายจ้างล่อลวงทางเพศ

6. จำนวนแรงงานเด็กที่ได้รับการจัดสวัสดิการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน
7. จำนวนเด็กที่ได้รับรายงานเกี่ยวกับการละเมิดอนุสัญญาฉบับที่ 182 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

จ. เด็กในกระบวนการยุติธรรม

1. จำนวนเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
2. จำนวนศาลเด็กและเยาวชนมีครบทุกจังหวัด
3. หน่วยงานที่มีระบบและใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก
4. จำนวนเด็กที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก
5. จำนวนเด็กที่กระทำผิดซ้ำ

ก. เด็กในชุมชนแออัด

1. จำนวนบริการสวัสดิการสำหรับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด
2. จำนวนการจัดกิจกรรม จัดพื้นที่สำหรับเด็กในชุมชนแออัด
3. จำนวนอาสาสมัครเด็กและเครือข่ายพิทักษ์เด็กในชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหา

16.3 การติดตาม และการประเมินผล

การติดตามงาน และการประเมินผลเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการดำเนินการให้บรรลุผล จึงสมควรให้มีคณะกรรมการติดตามงาน และประเมินผลในกยช. ที่ประกอบด้วยผู้แทนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งนักวิชาการ โดยมีหน้าที่ติดตามงานตามแผนปฏิบัติการรายละเอียดทุกสามปีและประเมินผลปลายแผน โดยอาศัยเป้าหมายหลัก และตัวชี้วัดที่ได้นำเสนอไว้แล้ว

การติดตามงาน และการประเมินผลให้รวมการพัฒนากระบวนการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็ก ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดทำวิจัยต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ยังต้องการ จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อมูลเปรียบเทียบต่าง ๆ มีการรายงานผล และการเสนอแนะงานที่ต้องทำต่อไปโดยเฉพาะงานที่ต้องการความเร่งด่วน และงานที่ต้องการความเร่งรัด หรือที่ต้องใช้งบประมาณเป็นพิเศษ

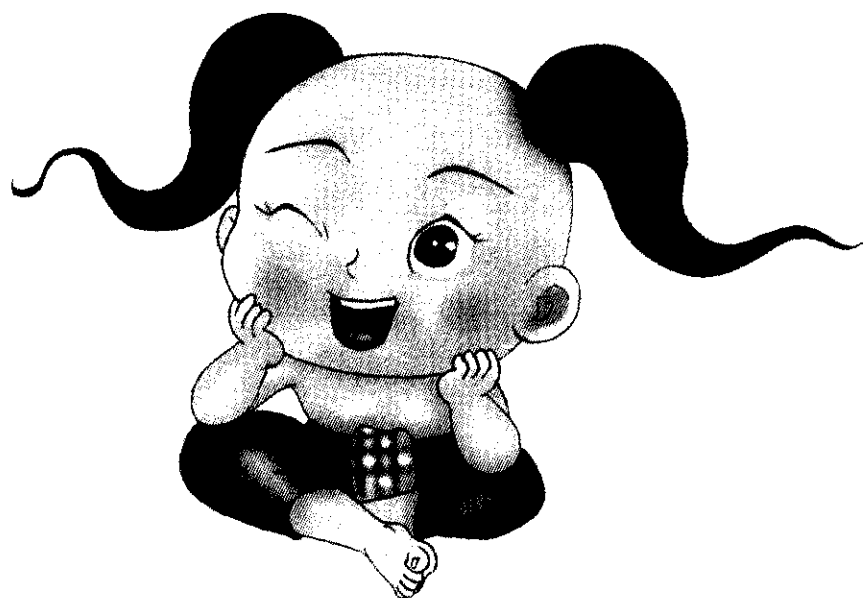
ผลการติดตามงานให้นำเสนอ กยช. และคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบสถานการณ์ด้านเด็ก เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน และเพื่อปรับเปลี่ยนแผนปฏิบัติการ และเป้าหมายหลักตามความเหมาะสม

ผลงานของคณะกรรมการชุดนี้ จะช่วยในการรายงานต่อคณะกรรมการสิทธิเด็กของสหประชาชาติ ในปีพ.ศ. 2553 การรายงานประเมินผล A World Fit For Children ในปีพ.ศ. 2555 และการรายงานผลบางส่วนของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ(Millennium Development Goals) ในปีพ.ศ. 2558 ต่อสหประชาชาติด้วย

ภาคผนวก

- ภาคผนวก 1 โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก(ฉบับแปลจากถ้อยแถลงของตัวแทนเด็ก ของสหประชาชาติ)
- ภาคผนวก 2 ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะของเด็กไทย
- ภาคผนวก 3 รายชื่อเอกสารด้านนโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก และเยาวชน (ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2559)
- ภาคผนวก 4 รายชื่อพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ และบันทึกข้อตกลงภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก
- ภาคผนวก 5 รายชื่อนุสัญญา และบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับเด็กระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณา
- ภาคผนวก 6 มติ ครม. และการจัดทำแผนปฏิบัติการห้าระดับชาติ ตามแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของสหประชาชาติ
- ภาคผนวก 7 รายชื่อคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของสหประชาชาติ และคณะทำงาน
- ภาคผนวก 8 รายชื่อคณะกรรมการส่งเสริมและประสานเยาวชนแห่งชาติ

ภาคผนวก 1
โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
(ฉบับแปลจากถ้อยแถลงของตัวแทนเด็กของสหประชาชาติ)

ภาคผนวก 1

โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

(ฉบับแปลจากถ้อยแถลงของตัวแทนเด็กของสหประชาชาติ)

โลกที่เหมาะสมสำหรับพวกเรา

ถ้อยแถลงของเด็ก

คำกล่าวในการเปิดประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยเรื่องเด็ก วันที่ 8 พฤษภาคม 2545 ของนางสาวกามรียลลา อาซัวร์ดูเอ อาเรียตตา (Ms. Gabriela Azurduey Arrieta) (โบลิเวีย) และนางสาวออเดรย์ เชย์นุต์ (Ms. Audrey Cheynut) (โมนาโก) ผู้แทนจากเวทีเด็ก

👤 พวกเราคือเด็ก ๆ ของโลก

👤 เราต้องตกเป็นเหยื่อของการแสวงประโยชน์และการทำร้าย

👤 เราเป็นเด็กเร่ร่อน

👤 เราเป็นเหยื่อของสัตรีกรรม

👤 เราต้องตกเป็นเหยื่อและเป็นการทำร้ายจาก เอชไอวี/เอดส์

👤 เราถูกละเลยทั้งด้านการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่มีชีวิต

👤 เราต้องตกเป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติทางเพศ การเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม ศาสนาและสีผิว

👤 เราเป็นเด็กที่ไม่เคยมีใครฟังเสียงของเราและสิ่งที่เราต้องการ

👤 เราต้องการโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพราะโลกที่เหมาะสมกับพวกเรา ก็คือโลกที่เหมาะสมกับทุกคน

ในโลกที่ हमาระสมกับทุกคน

เราเน้นการเคารพสิทธิของเด็ก

- ความปลอดภัย ความมั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก ๆ ทั้งในครอบครัว ในชุมชน และในประเทศชาติ
- รัฐบาลต่าง ๆ และผู้นำท้องถิ่นให้อำนาจกับประชาชนทุกชนชั้นอย่างจริงจังและมุ่งมั่นที่จะทำในเกิดผลตามหลักการของสิทธิเด็กและปรับใช้หลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กให้เกิดผลกับเด็ก ๆ ทุกคน

เราให้ความสำคัญการแสวงประโยชน์ การทำร้ายทารุณ และความรุนแรง

- กฎหมายที่คุ้มครองเด็กจากการแสวงประโยชน์และการทำร้ายให้นำไปปฏิบัติและเป็นที่เคารพของทุกคน
- ศูนย์และโครงการช่วยเหลือและฟื้นฟูจิตใจของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

เราเน้นการยุติสัตรีกรรม

- ผู้นำท้องถิ่นในโลกแก้ปัญหามรดกเชื้อสายและการเจรจาด้วยสันติวิธีแทนการใช้กำลัง
- เด็กผู้หญิง และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของสัตรีกรรมได้รับความคุ้มครองในทุก ๆ ด้าน และได้รับโอกาสต่าง ๆ เช่นเดียวกับเด็กอื่น ๆ
- การลดอาวุธ การจัดการค้าอาวุธ และการยุติการใช้ทหารเด็ก

เราเห็นบริการดูแลสุขภาพที่จัดขึ้นโดยมี

ข้าราชการที่ไม่ว่าเพศกำเนิดเชื้อ และให้บริการดูแลรักษาโรคร้ายที่ดูมดามชีวิต
อีก ๆ ที่สามารถรับบริการได้

ความรุ่มมือที่เริ่มแล้วสามารถติดตามตรวจสอบได้จากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อ
ส่งเสริมสุขภาพที่ดีขึ้นสำหรับอีก ๆ

เราเห็นการทดลองใช้ ไอซีไอ/ไอเอส

ระบบการติดตามที่ครอบคลุมโครงการป้องกันไอซีไอ

ศูนย์บริการทดสอบและให้คำปรึกษาที่ไม่ต้องเสียค่าบริการ

ข้อมูลเกี่ยวกับไอซีไอ/ไอเอส ที่สามารถหาได้ทั่วไปในสื่อสาธารณะ

อีกคำปรึกษาจากไอเอสและอีกที่ให้บริการใช้ไอซีไอ/ไอเอส ได้รับการดูแลและได้รับ
โอกาสอื่น ๆ เช่นเดียวกับอีกอื่น ๆ

เราเห็นการป้องกันสื่อบุคคล

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

การตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีไอซีไอ/ไอเอสในสื่อบุคคลที่มีคุณภาพ
และเชื่อมต่อการพัฒนาระบบสุขภาพ

สื่อบุคคลที่มีคุณภาพที่จำเป็นสำหรับอีกที่มีคุณภาพต่อการพัฒนา

เราเน้นการยุติวงจรวัชโรคความยากจน

คณะกรรมการต่อต้านความยากจนที่ทำงานด้วยข้อมูลโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณและใกล้ชิดกับความท้าทายรอบด้าน ๗ ทุกกลุ่ม

ยกเลิกหนี้ที่เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้ารอบด้าน ๗

เราเน้นการจัดการศึกษาที่จัดให้ด้วย

ความเสมอภาคในโอกาสและการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งจัดให้ด้วยไม่ติดมูลค่าและเป็นการศึกษาระดับต้น

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อ ๗ มีความสุขในการเรียน

การศึกษาเพื่อชีวิตที่ไม่ไกลจากชีวิตการ แต่รวมวิถีชีวิตที่เรารู้จักให้ใจ
เรื่องสิทธิมนุษยชน สันติภาพ การยอมรับ และการเป็นพลเมืองที่มีบทบาท

เราเน้นการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังรอบด้าน

สร้างตระหนักสำนึกและความเคารพในคุณค่าทุกข้อเกี่ยวกับสิทธิทุกเรื่อง
รอบด้าน เพื่อการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ด้วยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อพัฒนา
รอบด้านสู่การปฏิบัติ

เด็กเข้าร่วมในการประกอบการตัดสินใจทุกเรื่อง และในทุกเรื่องที่มีผลต่อสิทธิเด็ก
ทั้งในการวางแผน การดำเนินการ การกระตุ้นติดตามและการประเมินผล

เราชอบละคร เป็นหุ่นละครที่เราเฝ้ามองกันในการต่อสู้เพื่อสิทธิเอ็งนี่ และในละครที่พวกเร
ให้สัญญาที่จะสนับสนุนการต่อสู้เพื่อเอ็งรอบด้าน เราก็ร้องขอสัญญาผูกพันและ การสนับสนุน
จากท่านที่จ. มีต่อการต่อสู้ที่พวกเรากำลังทำอยู่ เพราะเอ็ง ๆ รอบโลกจักร:ถูกหัวใจฉีกออกแล้ว

พวกเรามีใช้ต้นทุนอะไรพัฒนา เราเป็นทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการแก้ปัญหา

พวกเรามีใช้ความสิ้นเปลือง เราเป็นทุน

พวกเรามีใช้เงินแต่ตนเองเอาอยู่ เราเป็นตนและเป็นพลเมืองรอบโลกนี้

ทราบกระ:กับผู้คนที่โดนละเลยขอรับสิทธิความรับผิดชอบที่มีต่อเรา

เราจ:ขึ้นนั้ด ต่อสู้เพื่อสิทธิรอบเรา

เรามีความตั้งใจมั่น มีความรู้ มีสำนึก และการอุทิศทุ่มเท

เราสัญญาว่า เมื่อเป็นอยู่ในนี้ เราก็จะ:ต่อสู้ปกป้องสิทธิเอ็ง อภัยสำนึกที่รุนแรงเช่นเดียวกับ
ที่เรารู้สึกเมื่อตอนเป็นเอ็ง

เราสัญญาที่จะ:ปฏิบัติต่อกันอย่างศักดิ์สิทธิ์และ:ความเคารพ

เราสัญญาที่จะ:เข้าใจ และ:รับรู้ในความแตกต่างอันหลากหลายรอบพวกเรา

เราคือเอ็ง ๆ รอบโลก และ:กับแม่จ: มีพื้นที่เจริญเติบโตที่แตกต่างแต่เราพร้อมอยู่ในความเจริญเติบโตกัน

เราพร้อมกันในการต่อสู้ที่จะ:ทำให้โลกดีขึ้นเพื่อเราทุกคน

ท่านกล่าวไว้ว่า เราคืออนาคต แต่ที่แท้จริงแล้ว: เราคือปัจจุบันอย่างเช่นกัน

ภาคผนวก 2

**ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะของเด็กไทย
จากกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็ก**

ภาคผนวก 2

ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะของเด็กไทย สรุปข้อเสนอจากกลุ่มเด็กในประเทศไทยเพื่อสร้าง "โลกที่เหมาะสมสำหรับพวกเรา"

ข้อเสนอแนะจากกลุ่มเด็ก

2.1 เรื่องสิทธิและสื่อ

- 2.1.1 ควรสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในเรื่องการสร้างความตระหนักในการที่จะใช้สิทธิของตนเอง และกิจกรรมอย่างเช่น กิจกรรมรณรงค์เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มที่ทำงานในเรื่องประเด็นสิทธิ
- 2.1.2 จัดอบรมแกนนำเครือข่ายประเด็นสิทธิ
- 2.1.3 ภาครัฐและเอกชนที่ทำงานกับเด็กเห็นคุณค่าเด็กมากกว่าผลงานของเด็ก
- 2.1.4 คนที่ปฏิบัติงานกับเด็กต้องตระหนักและเข้าใจว่าเด็กตกเป็นเหยื่อของปัญหา
- 2.1.5 คนที่ทำงานกับเด็กควรจะไปทำงานกับชุมชนให้มาก โดยเฉพาะอบต.และหมู่บ้านเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กด้วยกันของคนในชุมชน
- 2.1.6 การปรับทัศนคติ วิธีคิดวิธีมองของผู้แทนราษฎร เพื่อจะนำไปออกกฎหมายที่ดี และมุมมองของเจ้าหน้าที่ ข้าราชการส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกันและถูกต้องและเหมาะสม
- 2.1.7 ให้การสนับสนุนและส่งเสริม ช่วยเหลือคนทำความดี

2.2 เรื่องการศึกษา

- 2.2.1 รัฐควรเพิ่มงบประมาณในการลงทุนด้านการศึกษา เช่น การเพิ่มเงินเดือนครู การให้ทุนการศึกษา
- 2.2.2 รัฐควรจัดสวัสดิการในเรื่องการศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับปริญญา
- 2.2.3 เด็กและเยาวชน ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบกับเด็กโดยตรง
- 2.2.4 ระบบการศึกษาต้องเอื้อให้กับเด็กทุกคนโดยเท่าเทียม โดยไม่แบ่งชนชาติ อายุ เพศและศาสนา เช่น นโยบายที่ต้องใช้หลักฐานการศึกษา ควรจะเปลี่ยนเป็นการสอบวัดระดับในการเข้าเรียนมากกว่า
- 2.2.5 การเรียนการสอนควรเน้นในเรื่องหลักการและเหตุผล มีความยืดหยุ่น ให้เด็กได้ปฏิบัติมากกว่าศึกษาทฤษฎี
- 2.2.6 ต้องสอดแทรกเรื่องสิทธิเด็กเข้าไปอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอน ของสถาบันการศึกษา ให้ครูยอมรับในเรื่องสิทธิเด็กและมีความเข้าใจ

2.3 เรื่องวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

- 2.3.1 สนับสนุนให้เกิดกลุ่มเด็กและเยาวชนในการทำงานในด้านการอนุรักษ์ การส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นบ้านการเข้าไปเรียนรู้ในชุมชน จัดเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น
- 2.3.2 ควรมีการสนับสนุนการสร้างพื้นที่ให้กับเยาวชนในการสร้างกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ หวงแหนสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน อย่างต่อเนื่อง เช่น การสร้างแกนนำสิ่งแวดล้อม การปลูกป่าทดแทน การจัดนิทรรศการ หรือการทัศนศึกษา

2.4 เรื่องเอดส์ เพศศึกษา และอนามัยเจริญพันธุ์

2.4.1 กลุ่มทั่วไป

- 2.4.1.1 บุคลากร คนทำงาน ต้องมีทัศนคติที่เข้าใจต่อผู้ติดเชื้อ ตลอดจนมุมมองที่ดีในการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นเพื่อป้องกันการติดเชื้อ เอช ไอ วี
- 2.4.1.2 ให้ความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อที่ถูกต้อง เช่น การอบรมการทำเว็บไซต์ลดจนการผลักดันให้เกิดหลักสูตรการสอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน
- 2.4.1.3 กิจกรรมการเชื่อมเยื่อมผู้ติดเชื้อ เน้นเรื่องการอยู่ร่วมกันของผู้ติดเชื้อและผู้ไม่ติดเชื้อ

2.4.2 กลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์

- 2.4.2.1 สร้างมาตรการในการพัฒนาคนทำงานให้มีความตระหนักและเข้าใจเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อเอดส์ของพ่อแม่
- 2.4.2.2 ต้องพัฒนาระบบการรักษาพยาบาลชุมชน เช่น ที่หมอที่ดูแลเด็กโดยตรง
- 2.4.2.3 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาต้านไวรัสเอดส์ ต้องให้โดยตรงไปตรงมาในเรื่องผลของยา ผลข้างเคียงและความเข้มงวดในการใช้ยา
- 2.4.2.4 พัฒนาคุณภาพการทำงานและความพร้อมของบ้านพักให้เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลเด็กที่ติดเชื้อเอดส์ เช่น การให้ยารักษาตามอาการและการใช้ยาต้านไวรัส
- 2.4.2.5 บริการให้คำปรึกษากับเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ติดเชื้อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหา

2.5 เรื่องการพัฒนาอาชีพในกลุ่มเยาวชน

- 2.5.1 สนับสนุนให้มีการอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึกอาชีพระยะสั้นจากวิทยากรที่มีความชำนาญ
- 2.5.2 มีการสร้างกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ ตรวจสอบได้

2.6 เรื่องยาเสพติดและความรุนแรงของวัยรุ่น

- 2.6.1 ให้โอกาสกับคนที่ติดยา
- 2.6.2 ส่งเสริม สนับสนุนทางการกีฬา ดนตรี และกิจกรรมที่สร้างสรรค์
- 2.6.3 ให้การบำบัดรักษา และติดตามผลการบำบัดอย่างต่อเนื่อง
- 2.6.4 จัดอบรมให้ความรู้แก่เยาวชน คนในชุมชน รวมถึงมีกิจกรรมในการสร้างเสริมความภาคภูมิใจในตัวเอง และสร้างค่านิยมที่ดี
- 2.6.5 สังคมและครอบครัวควรมีการยอมรับความคิดการตัดสินใจของเด็กมากขึ้น
- 2.6.6 สถาบันครอบครัวควรมีเวลาให้กับเด็กมากขึ้น
- 2.6.7 ชุมชน/สังคม ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อเด็กในด้านลบให้เป็นในด้านบวกมากขึ้น
- 2.6.8 ครอบครัว และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กให้มากขึ้น

2.7 เด็กไร้สัญชาติ

- 2.7.1 ให้กรรมการปกครองผลักดันนโยบายในระดับพื้นที่เพื่อผลักดันให้เด็กมีสถานะบุคคลที่ควรจะได้รับ
- 2.7.2 เด็กต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- 2.7.3 รัฐบาลจะต้องปฏิบัติตามพันธกิจระหว่างประเทศด้านมนุษยชนของไทย โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- 2.7.4 ส่งเสริมให้ชุมชนร่วมมือเร่งสืบทอดการเรียนรู้ เคารพ เชื่อมั่นในวิถีของตนเอง สนับสนุนการศึกษาพัฒนาหลักสูตรเพื่อท้องถิ่นชุมชนของตน
- 2.7.5 เสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งให้กับองค์กรและเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาท้องถิ่นของตน
- 2.7.6 ให้รัฐมีนโยบายที่สนับสนุนให้เด็กเยาวชนและคนในชุมชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและส่งเสริมการสร้างอาชีพที่มั่นคงและเหมาะสมกับชุมชน
- 2.7.7 มีศูนย์ข้อมูลปรึกษาการประกอบอาชีพในต่างถิ่นอย่างปลอดภัยในชุมชน

2.8 การมีส่วนร่วมและการพัฒนาคุณภาพการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

- 2.8.1 การยอมรับความเข้าใจและการสนับสนุนจากสังคมให้โอกาสเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
- 2.8.2 ส่งเสริมเด็กที่ด้อยโอกาสในเรื่องการศึกษา
- 2.8.3 จัดทำค่ายพี่สอนน้อง/ อบรมในด้านสังคม / เสริมบทเรียน / กิจกรรม
- 2.8.4 สนับสนุนเยาวชน ทางด้านการศึกษา / ความยากจน
- 2.8.5 เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น/เน้นความอบอุ่นในครอบครัวใช้เวลาแก่เด็กไม่ให้เด็กอยู่ตามลำพัง
- 2.8.6 มีการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง
- 2.8.7 สร้างจิตสำนึกที่ดีแก่เด็ก เปลี่ยนค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง / มีสติในการคบเพื่อน
- 2.8.8 ผู้ใหญ่ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี เปิดกว้างไม่ตีกรอบให้เด็กเกินไปและให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

1. สรุปประเด็นปัญหาของเด็กและเยาวชนของไทย

ประเด็นปัญหาที่ได้ในเอกสารฉบับนี้มาจากการระดมความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนไทยทุกภาคของประเทศโดยการจัดกิจกรรมโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็กตั้งแต่ประมาณเดือนตุลาคม 2546 ถึงเดือนมกราคม 2547 โดยรวบรวมมาจากกลุ่มที่เขียนโครงการเพื่อของบประมาณไปจัดกิจกรรมในพื้นที่ ดังนี้

● ภาคเหนือ	19	กลุ่ม
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20	กลุ่ม
● ภาคกลาง	20	กลุ่ม
● ภาคตะวันออก	8	กลุ่ม
● ภาคตะวันตก	3	กลุ่ม
● ภาคใต้	16	กลุ่ม

รวมทั้งสิ้น 86 กลุ่ม จำนวน 144 โครงการ มีเด็กเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 12,000 คน จาก 43 จังหวัด ซึ่งเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมเวทีดังกล่าวมีอายุระหว่าง 4-22 ปี จากกระบวนการต่าง ๆ ตามความถนัดของพื้นที่ เช่น การจัดเสวนา การทำแบบสอบถาม การใช้สื่อละคร การจัดค่าย การจัดเวทีความคิดเห็น เป็นต้น

1.1 ประเด็นที่ถูกหยิบยกมาพูดคุยนานที่สุด ได้แก่

- โรงเรียนและการศึกษา
- ครอบครัว
- สิ่งแวดล้อม
- ยาเสพติดและอบายมุข

สรุปประเด็นปัญหาที่รวบรวมได้ ดังนี้

1.1.1 ปัญหาด้านสุขภาพ / สุขภาวะ (ทั้งกายและจิต)

- ขาดการบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง
- เด็กขาดอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ
- การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
- ปรับตัวให้เข้ากับสังคมไม่ได้ และอื่น ๆ

1.1.2 ปัญหาด้านครอบครัว

- ครอบครัวแตกแยก
- ขาดความอบอุ่น
- ครอบครัวยากจน และอื่น ๆ

1.1.3 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- น้ำเน่าเสียในชุมชน
- มลพิษจากโรงงาน
- ไม่มีสวนสาธารณะ / การสาธารณสุขไม่ทั่วถึง และบริการพื้นฐานอื่น

1.1.4 ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนและการศึกษา

- บุคลากรและอุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่เท่าเทียมกันและขาดคุณภาพ
- การเรียนการสอนขาดแรงจูงใจ
- โอกาสทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะเด็กในชนบทและเด็กด้อยโอกาส
- ขาดการมีส่วนร่วมในการคิดหลักสูตร
- ขาดการรับฟังความคิดเห็นเด็กอย่างแท้จริง และอื่น ๆ

1.1.5 ปัญหาด้านวัฒนธรรม

- การเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติอย่างไม่ยั้งคิด
- มีค่านิยมที่ตามแฟชั่น ก้าวร้าว และอื่น ๆ

1.1.6 ปัญหาด้านสื่อมวลชน

- ขาดสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กในแต่ละช่วงวัย
- สื่อที่ล่อแหลมกับเด็กมีมากและขาดการควบคุม และอื่น ๆ

1.1.7 ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิ

- การทำร้ายเด็ก เด็กถูกล่อลวง
- การค้าเด็ก การใช้ประโยชน์จากเด็ก
- การใช้แรงงานเด็ก และอื่น ๆ

1.1.8 ปัญหาเรื่องยาเสพติด บุหรี่ สุรา ยาบ้า

- เด็กเป็นผู้ยาเสพติด
- เด็กเป็นผู้ค้ายา และอื่น ๆ

1.1.9 ปัญหาความรุนแรง

- เด็กถูกระทำรุนแรง เช่น ถูกทุบตีจากครอบครัว ถูกข่มขืน
- เด็กใช้ความรุนแรง เช่น เด็กทำร้ายเด็ก ยกพวกตีกัน และอื่น ๆ

1.1.10 ปัญหาเรื่องสิทธิเด็ก

- เด็กขาดความรู้ ความเข้าใจ
- ขาดการส่งเสริมให้มีความเข้าใจ
- ถูกละเมิดสิทธิ และอื่น ๆ

1.1.11 ปัญหาเด็กด้อยโอกาส

- ขาดโอกาส
- ขาดการศึกษา
- ไม่มีสัญชาติ
- สถานที่ต่าง ๆ ไม่เอื้อกับเด็กพิการ และอื่นๆ

1.1.12 ปัญหาโรคเอดส์

- เด็กติดเชื้อจากพ่อแม่หรือพ่อแม่ติดเชื้อ เด็กไม่ได้รับการยอมรับ
- ขาดความรู้ ความเข้าใจ
- ขาดการรักษา และอื่น ๆ

1.1.13 ปัญหาด้านกิจกรรมนันทนาการ

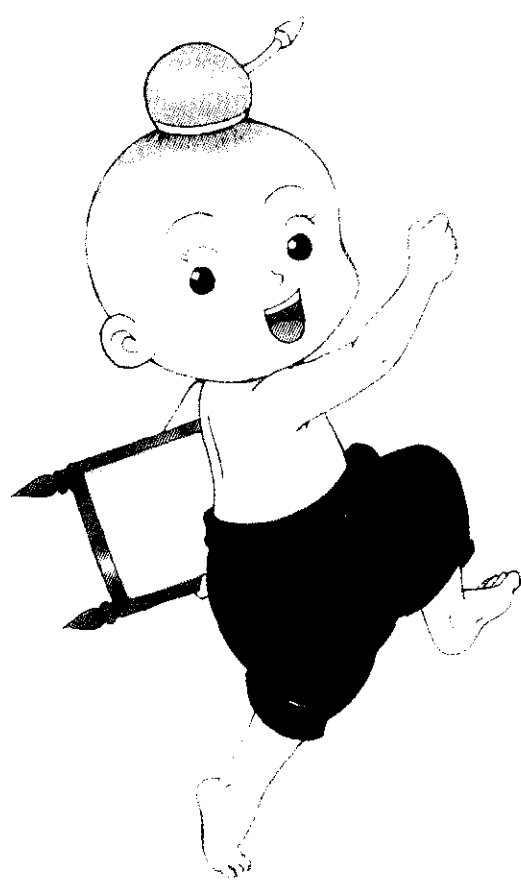
- ขาดสถานที่พักผ่อนสำหรับเด็ก เช่น สวนหย่อม สวนสาธารณะ
- สนามเด็กเล่น / สนามกีฬาไม่เพียงพอ
- ขาดการส่งเสริมให้มีกิจกรรมนันทนาการ และอื่น ๆ

1.1.14 ปัญหาเรื่องเพศ

- ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง
- มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
- มีค่านิยมที่ผิดเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ และอื่น ๆ

1.1.15 ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วม

- ขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาของชุมชน
- ผู้ใหญ่ไม่เชื่อมั่นความคิดเด็ก
- ขาดเวทีในการแสดงความคิดเห็น
- ขาดการสนับสนุนให้รวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ และอื่น ๆ

ภาคผนวก 3
รายชื่อเอกสารด้านนโยบาย
และแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก และเยาวชน
(ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2559)

ลำดับที่	ชื่อ นโยบายและแผน	ระยะเวลาของแผน	หน่วยงานที่จัดทำ	หมายเหตุ
1.	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9	พ.ศ. 2545-2549	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	
2.	นโยบายเยาวชนแห่งชาติ และแผนพัฒนาเด็กและแผนพัฒนาเด็ก และเยาวชนระยะยาว	พ.ศ. 2545-2554	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3.	แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9	พ.ศ. 2545-2549	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ลำดับที่	ชื่อนโยบายและแผน	ระยะเวลาของแผน	หน่วยงานที่จัดทำ	หมายเหตุ
4.	แผนแก้ไขปัญหาลูกในภาวะยากลำบาก	พ.ศ. 2545-2549	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและ ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์
5.	แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคม สงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4	พ.ศ. 2545-2549	คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคม แห่งชาติ	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์
6.	แผนการศึกษาแห่งชาติ	พ.ศ. 2545-2559	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	
7.	นโยบายและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)	พ.ศ. 2546-2550	สำนักพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	

ลำดับที่	ชื่อนโยบายและแผน	ระยะเวลาของแผน	หน่วยงานที่จัดทำ	หมายเหตุ
8.	นโยบายยุทธศาสตร์และแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 9	พ.ศ. 2545-2549	คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ	กระทรวงยุติธรรม
9.	แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 9	พ.ศ. 2545-2549	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	กระทรวงศึกษาธิการ
10.	นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี	เริ่มใช้ พ.ศ. 2545	สำนักนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กระทรวงศึกษาธิการ
11.	นโยบายการดำเนินงานกรมการศึกษานอกโรงเรียน	พ.ศ. 2545	กรมการศึกษานอกโรงเรียน	กระทรวงศึกษาธิการ
12.	ยุทธศาสตร์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	พ.ศ. 2546	สำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	

ลำดับที่	ชื่อนโยบายและแผน	ระยะเวลาของแผน	หน่วยงานที่จัดทำ	หมายเหตุ
13.	แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1	พ.ศ. 2546-2554		กระทรวงวัฒนธรรม
14.	แผนพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็ก เยาวชนและครอบครัว	พ.ศ. 2540-2546	สำนักงานศาลยุติธรรม	กระทรวงยุติธรรม
15.	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 1) (แผน 5 ปี) ร่าง (ฉบับที่ 1)	แผน 5 ปี	สำนักงานกิจการยุติธรรม	กระทรวงยุติธรรม
16.	แผนการดำเนินงานด้านการพัฒนาสุขภาพจิตเด็กและเยาวชน ปีงบประมาณ 2546-2547	พ.ศ. 2546-2547	กรมสุขภาพจิต	กรมสุขภาพจิต
17	ร่างนโยบายและแผนระดับชาติ เรื่อง การป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิงภายในประเทศ และข้ามชาติ		กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	

ลำดับที่	ชื่อ นโยบายและแผน	ระยะเวลาของแผน	หน่วยงานที่จัดทำ	หมายเหตุ
18.	แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ	พ.ศ. 2545-2549	คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	
19.	ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ และสังคม	พ.ศ. 2545-2549	ฝ่ายพัฒนาบุคคล กองสังคมสงเคราะห์	กรุงเทพมหานคร
20.	แผนสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 9)	พ.ศ. 2545-2549	คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน สตรีแห่งชาติ	สำนักนายกรัฐมนตรี
21.	แผนมหาดไทย (ฉบับที่เจ็ด)	พ.ศ. 2545-2549	สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	กระทรวงมหาดไทย
22	นโยบายและแผนงานในการพัฒนา สถาบันครอบครัว Policies and Plans for Development of the Family	พ.ศ. 2546	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและ ประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ 10300	สำนักนายกรัฐมนตรี

ลำดับที่	ชื่อนโยบายและแผน	ระยะเวลาของแผน	หน่วยงานที่จัดทำ	หมายเหตุ
23.	แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	พ.ศ. 2545-2550	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ
24.	แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์	พ.ศ. 2546	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
25.	แผนการส่งเสริมการพลศึกษาและ การกีฬาคนพิการ ประจำปี 2546	พ.ศ. 2546	สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ	กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา
26.	(ร่าง)แผนส่งเสริมและพิทักษ์ ผู้ด้อยโอกาส	พ.ศ. 2545-2549	สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวง การพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์
27	แผนการดำเนินงานของกรมอนามัย ปี 2547	พ.ศ. 2547	กรมอนามัย	กรมอนามัย

ลำดับที่	ชื่อนโยบายและแผน	ระยะเวลาของแผน	หน่วยงานที่จัดทำ	หมายเหตุ
28.	แผนกวาดล้างโปติโอของประเทศไทย		สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	กรมควบคุมโรค
29.	(ร่าง) แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 9	พ.ศ.2545-2549	คณะอนุกรรมการจัดทำแผนโภชนาการ ในคณะกรรมการ โภชนาการแห่งชาติ	
30.	แผน 9 ของกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ	พ.ศ.2545-2549	คณะอนุกรรมการจัดทำแผนโภชนาการ ในคณะกรรมการ โภชนาการแห่งชาติ	
31.	แผนงบประมาณป้องกันและแก้ไข ปัญหาเอดส์	พ.ศ. 2547	คณะอนุกรรมการจัดทำแผนโภชนาการ ในคณะกรรมการ โภชนาการแห่งชาติ	

ภาคผนวก 4

รายชื่อพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ
และบันทึกข้อตกลงภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาเด็ก

ภาคผนวก 4

รายชื่อพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง กฎ ระเบียบและ บันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
- 2) ประมวลกฎหมายอาญา
- 3) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542
- 4) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2478
- 5) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2533
- 6) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- 7) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- 8) พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478
- 9) พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม
- 10) พระราชบัญญัติการจดทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534
- 11) ระเบียบทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลในพื้นที่สูง พ.ศ. 2543
- 12) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2543
- 13) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534
- 14) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535
- 15) พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535
- 16) พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2537
- 17) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- 18) พระราชบัญญัติกัมพูชา พ.ศ. 2542
- 19) พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
- 20) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 21) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับนมดัดแปลงสำหรับทารก
- 22) พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

- 23) พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535
- 24) พระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541
- 25) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- 26) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวันเดือนปีในการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535
- 27) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. 2543
- 28) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในโรงเรียน พ.ศ. 2543
- 29) พระราชบัญญัติการทะเบียนต่างด้าว พ.ศ. 2493
- 30) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521
- 31) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- 32) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535
- 33) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
- 34) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- 35) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- 36) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- 37) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545
- 38) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- 39) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- 40) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- 41) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- 42) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
- 43) ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535
- 44) พระราชบัญญัติรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- 45) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2537
- 46) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- 47) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2537
- 48) พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540

- 49) บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าหญิงและเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2542
- 50) บันทึกข้อตกลงเรื่องการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนกรณี การค้าเด็กและหญิง พ.ศ. 2546
- 51) บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าเด็กและหญิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546
- 52) บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีเด็กและหญิงซึ่งตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ พ.ศ.2546
- 53) บันทึกข้อตกลงเรื่องแนวทางการดำเนินงานขององค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าเด็กและหญิง 24 มีนาคม 2546

ภาคผนวก 5

รายชื่ออนุสัญญา และบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับเด็ก
ระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี
หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณา

ภาคผนวก 5

รายชื่ออนุสัญญา และบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับเด็ก ระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณา

1. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก แห่งสหประชาชาติ ค.ศ. 1989 (พ.ศ. 2532)
2. อนุสัญญา ILO ฉบับที่ 182 ว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542)
3. อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์ ลงนามเมื่อ 19 ธ.ค. 2543 และลงนามในพิธีสารต่อท้ายอนุสัญญาดังกล่าว อีก 3 ฉบับ คือ
 - พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก
 - พิธีสารต่อต้านการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นโดยทางบก ทะเล และอากาศ
 - พิธีสารเพื่อต่อต้านการผลิตและค้าอาวุธ
4. อนุสัญญาว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ
5. อนุสัญญาว่าด้วยการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ
6. พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก
7. พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องการค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกเกี่ยวกับเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography)
8. บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างงาน ลงนามเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2546
9. บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่าว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน ลงนามเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2546
10. บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน ลงนามเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2546
11. บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา เรื่องความร่วมมือทวิภาคว่าด้วยการจัดการค้าเด็กและหญิงและการช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์

ภาคผนวก 6

มติ คสม. และการจัดทำแผนปฏิบัติการหลัก

ระดับชาติตามแนวทาง

"โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของสหประชาชาติ

ที่ บว ๐๕๐๔ ๗(๑) 13838

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
จามปาศบุรี ๒๕๖๖ ๑๐๓๐๐

16 ตุลาคม 2545

เรื่อง ผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ (ที่ 27) ว่าด้วยเรื่องเด็ก

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร 1411/6804

ลงวันที่ 12 กันยายน 2545

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอเรื่อง ผลการประชุมสมัชชา
สหประชาชาติสมัยพิเศษ (ที่ 27) ว่าด้วยเรื่องเด็ก มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาความละเอียด
ปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 ลงมติว่า

1. รับทราบ และเห็นชอบให้สนับสนุนการดำเนินงานของสหประชาชาติ ตามที่
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

2. คณะรัฐมนตรีเห็นว่า การประชุมระดับนานาชาติเป็นเรื่องสำคัญ เพราะผลการ
ประชุมจะผูกมัดประเทศไทยให้ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งมติที่ประชุมในบางเรื่องอาจไม่สอดคล้องกับ
นโยบาย และอาจกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศได้ ดังนั้น รัฐมนตรีหรือผู้แทนส่วนราชการ
ต่าง ๆ ที่ไปร่วมประชุมควรให้ความสำคัญกับการประชุม โดยต้องมีการเตรียมการประชุมอย่าง
จริงจัง และเข้าร่วมประชุมทุกครั้งและเพื่อให้การประชุมเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทย ควรต้อง
กำหนดจุดยืนของประเทศไทยต่อประเด็นต่าง ๆ ของการประชุม ซึ่งเรื่องนี้ควรต้องมีการพิจารณา
กำหนดหลักเกณฑ์ และยุทธศาสตร์ในการ ดำเนินการต่อไป โดย

2.1 มาตรการตั้งรับ ในกรณีการประชุมมีมติ หรือมีมาตรการใดมาตรการหนึ่ง
ซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศไทย มอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายกร ทักษะรังสี) เป็นศูนย์กลาง
ในการประสาน และเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาในการแก้ปัญหา

2.2 มาตรการในเชิงรุก สำหรับกรณีที่ประเทศไทยจำเป็นต้องใช้มาตรการ
ตอบโต้ทางการค้า มอบให้กระทรวงพาณิชย์เป็นเจ้าภาพพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น
กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม
เป็นต้น เพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางในเรื่องนี้ต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา

ขอแสดงความนับถือ

จุลยุทธ หิรัญยะวสิต

(นายจุลยุทธ หิรัญยะวสิต)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรักษาการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ พม 0101/0178

เรียน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เพื่อโปรดพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

วิทยา คุณปลื้ม

(นายวิทยา คุณปลื้ม)

เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. 0 2280 9000 ต่อ 324-5

โทรสาร. 0 2280 9064

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก

โทร. 0 2255 5850-7 ต่อ 227-229

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักการเมืองต่างประเทศ โทร. 8168
ที่ วันที่ 21 มิถุนายน 2545
เรื่อง การประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ (ที่ 27) ว่าด้วยเรื่องเด็ก
กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

1. เรื่องเดิม

นรม. อนุมัติองค์ประกอบและการเดินทางของคณะผู้แทนไทยจำนวน 21 คน ซึ่งมี
รอง นรม. (นายกร ทัพพะรังษี) เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย เข้าร่วมการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ
สมัยพิเศษที่ 27 ว่าด้วยเรื่องเด็ก ระหว่างวันที่ 8-10 พ.ค. 2545 ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

2. ประเด็น

รอง นรม. รายงานผลการประชุม ซึ่งได้มีการรับรองเอกสาร A World Fit For
Children ที่เน้นความสำคัญในเรื่องสุขภาพ การศึกษา และการคุ้มครองเด็ก ใน 4 เรื่องหลัก คือ

- (1) ส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- (2) จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
- (3) ปกป้องเด็กจากการถูกละเมิด แสวงประโยชน์และความรุนแรง
- (4) ต่อต้าน HIV/AIDS

3. การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

3.1 เห็นควรเสนอผลการประชุมฯ เพื่อ ครม. ทราบและพิจารณาสนับสนุนการ
ดำเนินงานของสหประชาชาติ ตามแนวทางของเอกสาร A World Fit For Children โดยจัด
ให้เป็นวาระแห่งชาติ และนำเสนอในการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ว่าด้วยเรื่องเด็ก ซึ่ง สยช. ต้องจัด
ประชุมเป็นประจำทุก 2 ปี (ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 12 ส.ค. 2534) และปี 2545 เป็นวาระที่ต้องจัด

3.2 จะจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทางของเอกสาร A World Fit For Children

3.3 ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการอย่างจริงจังด้วย ความร่วมมือ
ของทุกส่วนในสังคม

3.4 ส่งเสริมให้องค์กรต่างๆ ของเด็กและเยาวชน นำเรื่องนี้ไปค้นหาแนวทาง
และดำเนินการต่างๆ เพื่อการมีบทบาทและมีส่วนร่วมของเด็กโดยตรงให้ได้ผลกว้างขวางยิ่งขึ้น

จึงกราบเรียนมาเพื่อกราบทราบ และพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ สยช. ดำเนินการ
ตามข้อ 3 ต่อไป

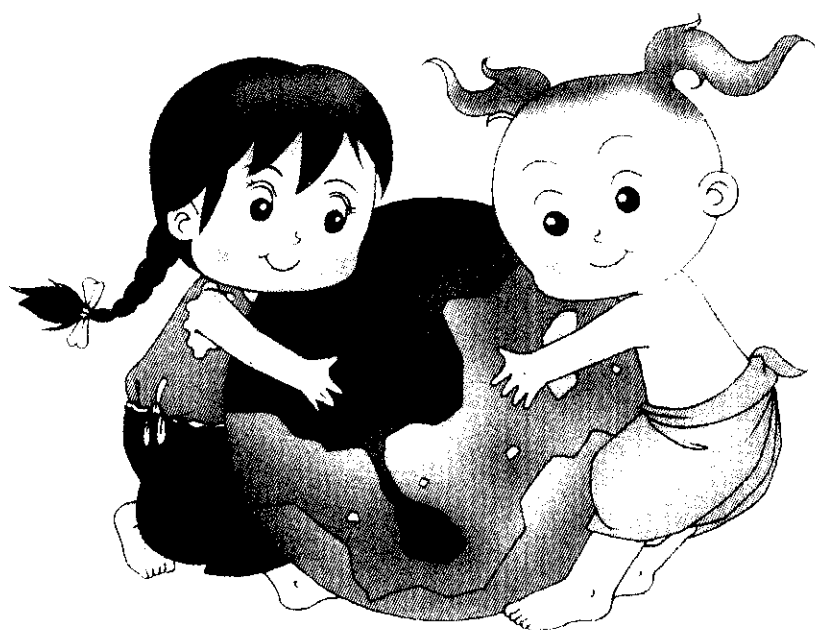
วัฒนา เมืองสุข

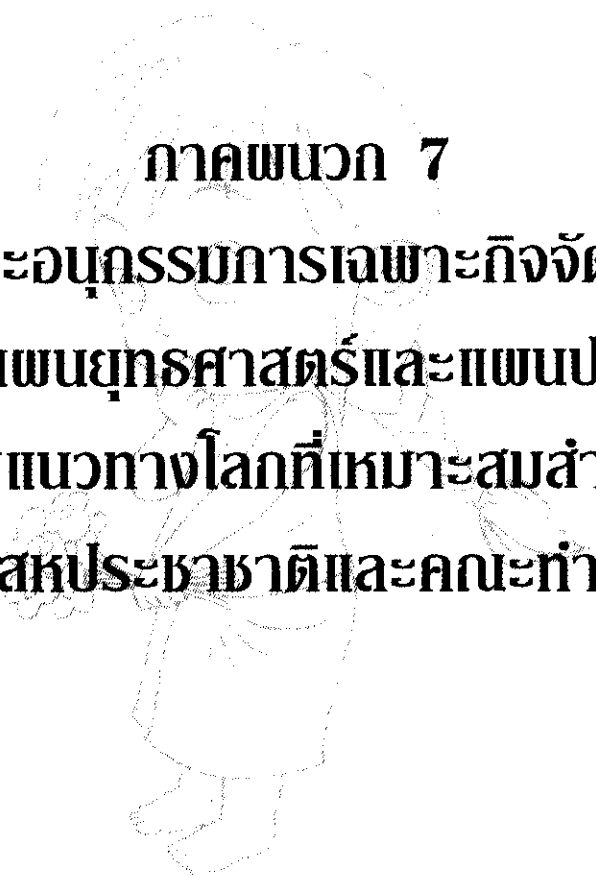
(นายวัฒนา เมืองสุข)

รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการต่างประเทศ
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

เห็นชอบ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
(ทักษิณ ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก 7

**คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำ
นโยบายแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ
หลักตามแนวทางโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
ของสหประชาชาติและคณะทำงาน**

คำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

ที่ 12 / 2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการหลัก
ตามแนวทาง "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" ของสหประชาชาติ

.....

ตามที่คณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ 11/2545 ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำแผนปฏิบัติการหลัก เพื่อดำเนินการตามเอกสาร "โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก" นั้น

เนื่องจากการได้มีการปฏิรูประบบราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ที่ 11/2545 ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2545 และแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบายแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง"โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก"ของสหประชาชาติใหม่ ดังนี้

1. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการที่ปรึกษา
2. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการที่ปรึกษา
3. ปลัดกระทรวงแรงงาน	อนุกรรมการที่ปรึกษา
4. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการที่ปรึกษา
5. ปลัดกรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการที่ปรึกษา
6. ผู้อำนวยการองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ	อนุกรรมการที่ปรึกษา
7. นางสาวสุรี จุติกุล	ประธานอนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ	รองประธานอนุกรรมการ
9. รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ	
ที่ผู้อำนวยการสำนักงาน ฯ มอบหมาย	

10. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี	รองประธานอนุกรรมการ
11. ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
12. ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ
13. ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ	อนุกรรมการ
14. ผู้แทนสำนักบริหารการทะเบียน	อนุกรรมการ
15. ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	อนุกรรมการ
16. ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	อนุกรรมการ
17. ผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียน	อนุกรรมการ
18. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
19. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
20. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	อนุกรรมการ
21. ผู้แทนกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
22. ผู้แทนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
23. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
24. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ	อนุกรรมการ
25. ผู้อำนวยการสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
26. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
27. นางสาวกรรณิการ์ รัตนมณี	อนุกรรมการ
28. นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธุ์	อนุกรรมการ
29. นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์	อนุกรรมการ
30. นายยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์	อนุกรรมการ
31. นายวันชัย รุจนวงศ์	อนุกรรมการ
32. นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์	อนุกรรมการ
33. นายสกนธ์ สุขรักษ์	อนุกรรมการ
34. นายสรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์	อนุกรรมการ

35. นางสาวน้อย เกษมสันต์ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
36. พลตำรวจเอก อำนวย เพชรศิริ	อนุกรรมการ
37. เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ มอบหมาย	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
38. เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ มอบหมาย
จำนวนไม่เกิน 2 คน	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการชุดนี้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบายแผนยุทธศาสตร์ (ระยะเวลา 10 ปี) และแผนปฏิบัติการ (5ปี) ตามแนวทาง“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติโดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ
2. แต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสม
3. นำเสนอแนะนโยบายแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการต่อคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติและประกาศใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านเด็กของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2546 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 4 มิถุนายน 2546

ศาสตราจารย์ ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์
(ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์)
รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง
สุกัญญา เวชศิลป์
(นางสุกัญญา เวชศิลป์)
นักพัฒนาสังคม 8ว

คำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
ที่ 13 / 2546

เรื่อง ปรับปรุงคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการหลัก
ตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ

ตามที่ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ 12/2546
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ
หลักตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ ลงวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.
2546 นั้น

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจ
ตามความในมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521
จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการหลัก
ตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ ดังนี้

1. ปรับปรุงตำแหน่งจากอนุกรรมการเป็นอนุกรรมการที่ปรึกษา
 - 1.1 นายวันชัย รุจนวงศ์ อนุกรรมการที่ปรึกษา
 - 1.2 นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ อนุกรรมการที่ปรึกษา
 - 1.3 นางสาวสีน้อย เกษมสันต์ ณ อยุธยา อนุกรรมการที่ปรึกษา
 - 1.4 พลตำรวจเอก อำนวย เพชรศิริ อนุกรรมการที่ปรึกษา
2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติม
 - 2.1 ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อนุกรรมการ
 - 2.2 ผู้แทนสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว อนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์
(ศาสตราจารย์ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์)
รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง
แจ่มจันทร์ เกียรติกุล
(นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล)
นักพัฒนาสังคม 7 ว

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ 79 / 2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานประสานแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็ก
เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”

ตามผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ ครั้งที่ 27 ว่าด้วยเรื่องเด็ก ได้มีมติรับรองเอกสาร “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (A World Fit for Children) ซึ่งเป็นเอกสารหลักกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเด็กในทศวรรษหน้า (ค.ศ. 2000-2010 / พ.ศ. 2543-2553) ประเทศไทยได้รับรองเอกสารและแสดงจุดยืนเพื่อการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็ก เป็นผลผูกพันให้ประเทศไทยต้องนำแนวทางตามเอกสาร “โลกที่เหมาะสม” จัดทำแผนปฏิบัติการและดำเนินการตามแผน นั้น

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ จึงขอแต่งตั้งผู้แทนหน่วยงานและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะทำงาน ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก ที่ปรึกษา
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
2. นายกิตติ สมานไทย ประธานคณะทำงาน
รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและ
พิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
3. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี รองประธานคณะทำงาน
ผู้อำนวยการสภาองค์การพัฒนาเด็กและเยาวชน
แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
4. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข คณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก
5. นายสรรพสิทธิ์ คุ้มพ่ประพันธ์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
6. นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์ คณะทำงาน
นักวิชาการศึกษา 8 ว
สำนักพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

7. นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธุ์
ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
คณะทำงาน
8. นางสุกัญญา เวชศิลป์
นักพัฒนาสังคม 8 ว
หัวหน้ากลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ
สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก
คณะทำงานและเลขานุการ
9. นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล
นักพัฒนาสังคม 6 ว
สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก
คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
10. นางนัสดา คงวุฒิ
นักพัฒนาสังคม 6 ว
สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก
คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานชุดนี้ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ประสานข้อมูล ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้เด็กเสนอ
2. เสนอวิธีการที่จะให้กลุ่มเด็กที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ
3. กำหนดงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน
4. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ
5. หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2546

สุรภี วัฒนสินธุ์
(นางสุรภี วัฒนสินธุ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

สำเนาถูกต้อง
แจ่มจันทร์ เกียรติกุล
(นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล)
นักพัฒนาสังคม 7 ว

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ 148 2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานประสานแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ
ตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”เพิ่มเติม

ตามที่สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ได้มีคำสั่งที่ 79/2546 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานประสานแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็ก เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” นั้น

เพื่อให้การประสานงานและการดำเนินงานจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย จึงเห็นสมควรแต่งตั้งผู้แทนหน่วยงานเป็นคณะทำงานเพิ่มเติม ดังนี้

1. นางสาวสุนันทา ชูทอง คณะทำงาน
ผู้ประสานงานโครงการ
สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์
ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ
2. นางสาวพรจรรย์ ไกรวัตนุสสรณ์ คณะทำงาน
ผู้ประสานงานสถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม
3. นายสุเทพ วิไลเลิศ คณะทำงาน
ผู้ประสานงานโครงการส่งเสริมสื่อ มุลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

สุรภี วัฒนสินธุ์

(นางสุรภี วัฒนสินธุ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน
ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ 127 / 2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดกรอบการพิจารณาเพื่อสร้าง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”

ตามผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ ครั้งที่ 27 ว่าด้วยเรื่องเด็ก ได้มีมติรับรองเอกสาร “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (A World Fit for Children) ซึ่งเป็นเอกสารหลักกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเด็กในทศวรรษหน้า (ค.ศ. 2000-2010 / พ.ศ. 2543 - 2553) ประเทศไทยได้รับรองเอกสารและแสดงจุดยืนเพื่อการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็ก เป็นผลผูกพันให้ประเทศไทยต้องนำแนวทางตามเอกสาร “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” มาจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติและดำเนินการตามแผนนั้น

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ จึงขอแต่งตั้งผู้แทนหน่วยงานและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะทำงาน ดังนี้

1. นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์	ที่ปรึกษา
2. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี	ที่ปรึกษา
3. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ
และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส
คนพิการ และผู้สูงอายุ	ที่ปรึกษา
4. นายสรรพสิทธิ์ คุ้มพ่ประพันธ์	ประธานคณะทำงาน
5. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก	รองประธานคณะทำงาน
6. นางสาวกรรณิการ์ รัตนมณี	คณะทำงาน
7. นางสาวกาญจนา แก้วพวงษ์	คณะทำงาน
8. นางสาวผ่องพรรณ เอกอาวุธ	คณะทำงาน
9. นางสาวมณฑิรา ศักดิ์พิมาณพร	คณะทำงาน
10. นายสกนธ์ สุขรักษ์	คณะทำงาน
11. นางสาวอมรรัตน์ กฤตยานวัช	คณะทำงาน

12. นางสาวจิณรา วงษ์เก็ก	คณะทนาย
13. นางสาวสุกัญญา เวชสิณี	คณะทนายและเลขานุการ
14. นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
15. นางประภา จัดพ่วง	คณะทนายและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมแผนงาน/แผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ในแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”
2. จัดหมวดหมู่ประเด็นของแผนงาน/โครงการ และกิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์
3. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบายแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ
4. หน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2546

ลงชื่อ สุรณี วะสินนท์

(นางสุรณี วะสินนท์)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

สำเนาถูกต้อง

แจ่มจันทร์ เกียรติกุล

(นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล)

นักวิชาการพัฒนาสังคม 6ว

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ 227/2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงาน (ร่าง) นโยบายและแผนสถานะที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

ตามผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ ครั้งที่ 27 ว่าด้วยเรื่องเด็ก ได้มีมติรับรองเอกสาร “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (A World Fit for Children) ซึ่งเป็นเอกสารหลักกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเด็กในทศวรรษหน้า (ค.ศ. 2001-2010) ที่ประเทศไทยได้รับรองเอกสารและแสดงจุดยืนเพื่อการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กเป็นผลผูกพันให้ประเทศไทยต้องนำแนวทางตามเอกสาร “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” มาจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติและดำเนินการตามแผนนั้น

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ จึงขอแต่งตั้งผู้แทนหน่วยงานและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะทำงาน ดังนี้

1. นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์	ที่ปรึกษา
2. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ	ที่ปรึกษา
3. นางสาวสุรี จุติกุล	ประธานคณะทำงาน
4. นายกิตติ สมานไทย	รองประธานคณะทำงาน
5. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก	คณะทำงาน
6. ผู้อำนวยการสำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือผู้แทน	คณะทำงาน
7. ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นหรือผู้แทน	คณะทำงาน
8. ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
9. นายกมล รอดคล้าย	คณะทำงาน
10. นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์	คณะทำงาน
11. นางนพรัตน์ พลิตากุล	คณะทำงาน
12. นางนฤมล สวรรค์ปัญญาเลิศ	คณะทำงาน
13. นางสาวนิพนธ์พร วรมงคล	คณะทำงาน

14. นางสาวผ่องพรรณ เอกอาวุธ	คณะกรรมการ
15. นายพิชัย จินตนาภักดี	คณะกรรมการ
16. นายพีรมน นิงสานนท์	คณะกรรมการ
17. นางเพ็ญศรี กระหม่อมทอง	คณะกรรมการ
18. นางสมพร ชลสิทธิ์	คณะกรรมการ
19. นายสรรพสิทธิ์ คูมพ์ประพันธ์	คณะกรรมการ
20. นางสาวสุขจริง ว่องเดชากุล	คณะกรรมการ
21. นางสุจารี สวงโท	คณะกรรมการ
22. นางอุษณีย์ อนิรุทธวงศ์	คณะกรรมการ
23. นางสุกัญญา เวชศิลป์	คณะกรรมการและเลขานุการ
24. นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
25. นางสุกัญญา งามสมภาพ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
26. นางนัศดา คงวุฒิ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลและกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำหนดไว้ในแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” รวมทั้งแผนงาน/แผนยุทธศาสตร์/แผนปฏิบัติการ
2. จัดทำ (ร่าง) นโยบายและแผนสถานะที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
3. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบายแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ
4. หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคม 2546 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2546

สุรกี วัฒนินท์

(นางสุรกี วัฒนินท์)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก

เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

สำเนาถูกต้อง

สุกัญญา เวชศิลป์

(นางสุกัญญา เวชศิลป์)

หัวหน้ากลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ 246 / 2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”

ตามผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ ครั้งที่ 27 ว่าด้วยเรื่องเด็กได้มีมติรับรองเอกสาร“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ซึ่งเป็นเอกสารหลักกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเด็กในทศวรรษหน้า(2001-2010) และประเทศไทยได้รับรองเอกสารและแสดงเจตจำนงเพื่อการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็ก เป็นผลผูกพันให้ประเทศไทยต้องนำแนวทางตามเอกสาร“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” มาจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติและดำเนินการตามแผนนั้น

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ จึงขอแต่งตั้งคณะทำงาน โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ	ที่ปรึกษา
2. นางสาวสุรี จุติกุล	ผู้อำนวยการโครงการ
3. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโครงการ
4. รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโครงการ
5. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก	คณะทำงานโครงการ
6. นางสุกัญญา เวชศิลป์	คณะทำงานโครงการและเลขานุการ
7. นางสมยศวดี ชัคคตริย์	คณะทำงานโครงการและผู้ช่วยเลขานุการ
8. นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล	คณะทำงานโครงการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการหลักของประเทศไทยตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”
2. เสนอแนวทางในการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติ
3. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบายแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ
4. หน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 25 กันยายน 2546

สุรกี วัฒนินท์

(นางสุรกี วัฒนินท์)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

สำเนาถูกต้อง

แจ่มจันทร์ เกียรติกุล

(นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล)

นักวิชาการพัฒนาสังคม 6ว

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
ที่ 116 / 2548

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการหลักระดับชาติด้านการพัฒนาเด็ก
ฉบับภาษาอังกฤษและบรรณาธิการฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ตามผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ ครั้งที่ 27 ว่าด้วยเรื่องเด็ก ได้มีมติ
รับรองเอกสาร “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ซึ่งเป็นเอกสารหลักกำหนดแนวทางการดำเนินงาน
เพื่อเด็กในทศวรรษหน้า (2001-2010) และประเทศไทยได้รับรองเอกสารและแสดงเจตจำนง
เพื่อการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็ก เป็นผลผูกพันให้ประเทศไทยต้องนำแนวทางตามเอกสาร
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” มาจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติและดำเนินการตามแผนนั้น

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ
และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการ
จัดทำแผนปฏิบัติการหลักระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กฉบับภาษาอังกฤษและบรรณาธิการฉบับ
ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ
และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ
และผู้สูงอายุ	ที่ปรึกษา
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ
และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส
คนพิการ และผู้สูงอายุ	ที่ปรึกษา
3. นางสาวสุรี จุติกุล	ประธานคณะกรรมการ
4. นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์	คณะกรรมการ
5. นางสิน้อย เกษมสันต์ ณ อยุธยา	คณะกรรมการ
6. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี	คณะกรรมการ
7. ดร. จีน แบร์รี่	คณะกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก	คณะกรรมการ

9. นางสาวกรรณิการ์ รัตนมณี

คณะทำงานและ

เลขานุการ

10. นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล

คณะทำงานและ

ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานชุดนี้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการหลักของประเทศไทยตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ฉบับภาษาอังกฤษ
2. บรรณาธิการต้นฉบับแผนปฏิบัติการฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
3. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ
4. หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2548 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 18 มีนาคม 2548

พนิดา กำภู ณ อยุธยา

(นางพนิดา กำภู ณ อยุธยา)

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก

เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

สำเนาถูกต้อง

แจ่มจันทร์ เกียรติกุล

(นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล)

นักพัฒนาสังคม 7 ว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญจัดทำร่างมาตรการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด (เพิ่มเติมจากคณะทำงาน)

1. นายจันทรัตน์	ภคมาศ
2. รศ.ดร. จิตตินันท์	เดชะคุปต์
3. นางสาวเจือจันทร์	จงสถิตย์อยู่
4. นางชญาภา	เพิ่มพรสกุล
5. พญ. ชไมพันธ์	สันติกาญจน์
6. นายณรงค์	หลักกำจร
7. นพ. คูสัต	ลิขนะพิชิตกุล
8. รศ. ดร. ประพัฒน์	ลักษณะพิสุทธิ
9. นางสาวประภาพรรณ	วงศาโรจน์
10. นางสาวปานจันทร์	พวงสันเทียะ
11. นางสาวพยงค์ศรี	ขันธิกุล
12. นางกรिता	ก่วยเกียรติกุล
13. ศ.ดร. สมบัติ	กาญจนกิจ
14. นายสมศักดิ์	พวงศรี
15. นายสันติสุข	สันติศาสนสุข
16. นางสาวนีย์	ไหมสุวรรณ
17. ผศ.นพ. อติศักดิ์	ผลิตผลการพิมพ์
18. ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	
19. ผู้แทนกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	
20. ผู้แทนกองสุขภาพิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย	
21. ผู้แทนกองอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย	

ภาคผนวก 8

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ

ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

และพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

ที่ นร 0504/ว(ล) 13838

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
อ้างถึง หนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ พม ๐๕๐๕/๕๘๕๐๓
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ตามที่ได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ จำนวน ๘ คน แทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ชุดเดิมซึ่งได้ดำรงตำแหน่งมาครบกำหนด ๒ ปี ตามวาระ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติได้ตามที่กระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ โดยให้แต่งตั้งวันที่คณะรัฐมนตรีลงมติเป็นต้นไป

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้จัดทำประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องนี้เสร็จ
เรียบร้อยแล้ว ดังสำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีมีมติต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้แจ้งให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สิบพัน วนวิสุทธิ

(นางสาวสิบพัน วนวิสุทธิ)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔ - ๕ โทรสาร ๐๒๒๘๐ ๕๐๖๔

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

ตามที่คณะรัฐมนตรีให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๕ นั้น

บัดนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวได้ดำรงตำแหน่งมาครบกำหนดสองปี ตามวาระแล้ว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ดังนี้

๑. นายวัลลภ	พลอยทับทิม
๒. นางสาวสุรี	จุติกุล
๓. นายวิชัย	รูปำดี
๔. นายจรัญ	ภักดีชนากุล
๕. นายสรรพสิทธิ์	คุมพ์ประพันธ์
๖. นายบัณฑิต	สุภัทวนิช
๗. พลตำรวจตรี สุรศักดิ์	สุทธารมณ
๘. นายปราโมช	รัฐวินิจ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์

(ศาสตราจารย์ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์)

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๒๑

.....
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑
เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงาน
เยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"เยาวชน" หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปี

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชน
แห่งชาติ

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการส่งเสริมและ
ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ" ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ * เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวง

กลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกินแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ * เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๕ คณะกรรมการมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอนโยบายและความเห็นเกี่ยวกับเยาวชนต่อคณะรัฐมนตรี
 - (๒) พิจารณากำหนดแผนหลักเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนของรัฐและเอกชน ให้สอดคล้องกับนโยบายเยาวชนแห่งชาติ
 - (๓) พิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายในการทำโครงการหรือแผนงานเกี่ยวกับเยาวชน ตลอดจนการประสานงาน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการและแผนงานนั้น
 - (๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการแผนงานหรือโครงการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับเยาวชน
 - (๕) เสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับเยาวชนของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
 - (๖) พิจารณาเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับเยาวชนตามที่คณะรัฐมนตรีขอให้พิจารณา
- ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการอาจมอบให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอไปยังคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปก็ได้

มาตรา ๖ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๖ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก

- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือแต่งตั้งเพิ่มอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการอื่น

มาตรา 8 ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการที่มาประชุมคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 9 การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 10 คณะกรรมการจะตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา 11 ให้มาตรา 8 และมาตรา 9 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 12 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
3. รวบรวม ศึกษา และวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน ตลอดจนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน

4. จัดทำโครงการและแผนงานส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนการฝึกอบรมวิชาชีพแขนงต่าง ๆ
5. จัดทำโครงการและแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านต่าง ๆ
6. ริเริ่มและเร่งรัดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมของเยาวชนที่จะเป็นประโยชน์ในการกีฬา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ
7. จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ซึ่งจะทำงานด้านเยาวชน ตลอดจนส่งเสริมและร่วมมือกับเอกชนในการฝึกอบรมบุคคลดังกล่าว
8. ให้การสนับสนุนกิจการของเยาวชนตามโครงการที่เอกชนเสนอ
9. ร่วมมือและประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนในการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับเยาวชน
10. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมเกี่ยวกับเยาวชน
11. ติดตามและประเมินผลปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน และโครงการเยาวชนแห่งชาติ และรายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา 13 ให้ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ มีหน้าที่บังคับบัญชา ควบคุมและดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ

มาตรา 14 คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ อาจเชิญบุคคลใด ๆ มาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบายความเห็นหรือคำแนะนำได้ และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือเพิ่มสำรวจกิจการใด ๆ ที่อาจกระทบกระเทือนต่อเยาวชนได้

มาตรา 15 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานหรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อขอให้บุคคลใด ๆ ให้ข้อมูล ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือตอบข้อซักถามเกี่ยวกับเยาวชน ในการนี้บุคคลนั้นต้องให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยสมควร

มาตรา 16 ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัว
เมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องขอร้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ผู้ใดไม่ให้ข้อมูล ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง หรือตอบข้อซักถามเกี่ยวกับเยาวชน
หรือให้ข้อมูลซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง หรือตอบข้อซักถามดังกล่าวโดยรู้ว่าเป็นเท็จ หรือไม่ให้ความสะดวก
แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา 15 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 18 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้ง
พนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากเยาวชนของประเทศ
มีจำนวนถึงร้อยละหกสิบของประชากรทั้งหมด ดังนั้น เยาวชนจึงเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่รัฐ
ควรให้ความสนใจและสนับสนุนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เยาวชนของชาติเป็นผู้มี
ความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาพร้อมที่จะเป็นพลังรับช่วงหน้าที่
ในการสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป แต่โดยที่
ปัจจุบันมีหน่วยงานของทางราชการและเอกชนเป็นจำนวนมากที่ต่างก็ดำเนินงาน
ด้านเยาวชนในสาขาต่าง ๆ ซึ่งถ้าได้มีการประสานงานกันเป็นอย่างดีแล้ว
จะสามารถ ช่วยกันดำเนินงานในด้านนี้ไปสู่เป้าหมายที่มุ่งประสงค์ได้โดยรวดเร็วและ
มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการนี้สมควรมีองค์กรสำหรับทำหน้าที่วางแผน ประสานงาน
กำกับดูแลและติดตามประเมินผลในการดำเนินงานส่งเสริมกิจการเยาวชนดังกล่าว
จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่
ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 *

มาตรา 112 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2521 ให้แก้คำว่า "รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย" เป็น "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์" และคำว่า "เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ" เป็น "ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ"

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีการกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แล้วนั้น และเนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่อนำมาใช้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้วซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกา นี้

ที่ปรึกษา

นายกิตติ สมานไทย	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
นางอ้อมพร นิตยสุทธิ	รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ
นางจิตติกลยา หวังเจริญ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก

คณะบรรณาธิการ

นางสายสุรี จุติกุล
นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์
นางศรีศักดิ์ ไทยอารี
นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล

ออกแบบรูปเล่มและพิสูจน์อักษร

นางแจ่มจันทร์ เกียรติกุล	นักพัฒนาสังคม 7 ว.
นางราตรี แฉล้มวารี	นักสังคมสงเคราะห์ 7 ว.
นายวัชรระชัย กลิ่นสุคนธ์	นักวิชาการพัฒนาสังคม 6 ว. สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก

ISBN: 974-9800-79-6

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

ชื่อเรื่อง (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
“โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”

หน่วยงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายละเอียดสรุปสำหรับผู้บริหาร

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ดำเนินการจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 และได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) เป็นผู้ดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำนโยบายยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการหลักตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ของสหประชาชาติ ซึ่งมี ดร. สายสุรี จุติกุล เป็นประธาน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังนี้

1. เป้าหมายของการวางยุทธศาสตร์การพัฒนารเด็กและเยาวชน

- พัฒนาระบบกลไกเพื่อการพัฒนาครอบครัวและการบริการทางสังคม รวมทั้งควบคุมสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเด็ก
- เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพในทุกด้านอย่างมีคุณภาพ รู้จักคิด วิเคราะห์เลือกสรรรับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เข้าใจ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์
- มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และกระบวนการที่เน้นวิถีชีวิตในสังคมและชุมชนของเด็ก

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในขณะนี้

- 1) ด้านครอบครัว สัมพันธภาพทางกายในครอบครัวที่อ่อนแอ พ่อแม่ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูเด็ก
- 2) ด้านสื่อที่ไม่เหมาะสม เช่น สื่อลามก หนังสือการ์ตูนโป๊ และสื่อเพื่อการเรียนรู้ยังมีน้อย
- 3) การขาดด้านกิจกรรมที่สร้างสรรค์และหลากหลาย และพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมของเด็กมีน้อย
- 4) ด้านอบายมุขต่างๆ เช่น ยาเสพติด การพนัน แอลกอฮอล์ เป็นต้น

3. การเฝ้าระวังปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

1) การป้องกันด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก ติดตามหาทางปัญญาให้แก่เด็กโดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงของบ้าน วัด/ชุมชน โรงเรียน โดยให้มีเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในพื้นที่

2) การแก้ไขด้วยการควบคุมสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม โดยให้ผู้ใหญ่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องช่วยกันดูแลและควบคุม

4. ปัญหาเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

แบ่งตามกลุ่มอายุ

กลุ่มปฐมวัย (0-5 ปี)

- พัฒนาการล่าช้ากว่าวัย ร้อยละ 55.5 เนื่องจากพ่อแม่ขาดความรู้ในการเลี้ยงดู
- สถานพัฒนาเด็ก/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่มีคุณภาพ พี่เลี้ยงเด็กขาดความรู้ในการ

ส่งเสริมพัฒนาการ

- ขาดสื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและครอบครัว

กลุ่มเด็กวัยประถมศึกษา (6-11 ปี)

- พัฒนาการต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ร้อยละ 62.9
- เริ่มรับสื่อที่ไม่เหมาะสมผ่านวีซีดี หนังสือ การ์ตูนลามก ฯลฯ
- มีปัญหาการออกกลางคันอยู่ในระดับสูงเนื่องจากปัญหายากจน ปัญหาการเรียน

กลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน (12-18 ปี และ 18-25 ปี)

- เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข มีการมั่วสุม ดื่มค่าน้ำ ดื่มเกมสล็อต
- การใช้ความรุนแรงต่อตนเอง/สังคม
- การใช้สารเสพติด
- การมีเพศสัมพันธ์ในเวลาที่ไม่เหมาะสม

5. แนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีการปรับเปลี่ยนจากเดิม

- ต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชนควบคู่ระหว่างด้านเศรษฐกิจและสังคมไปพร้อมกัน ในเชิงเศรษฐกิจให้ถือว่าเป็นการลงทุนทางทรัพยากรมนุษย์ที่ดี ในปัจจุบันและอนาคตมากกว่าเป็นภาระ

- ผู้ใหญ่ในบ้านเมืองต้องมีเมตตาธรรมคิดว่าเด็กและเยาวชนคือลูกหลานของตนเอง โดยไม่ทำร้ายเด็กทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว

- ผู้ทำหน้าที่ตามกฎหมายต้องเร่งรัดทำหน้าที่ให้มากขึ้น

- เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมากขึ้น มีการแบ่งงานกันทำโดยกระทรวง ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการดำเนินงาน มีการทำแผนปฏิบัติการ Roadmap ร่วมกัน

- การพัฒนาเด็กในทศวรรษใหม่นี้ นอกจากการคิดแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กแล้ว ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กที่ใช้ “วิธีการรุกเชิงบวก” ควบคู่กันไป “การตั้งรับ” โดยตั้งเป้า “วิสัยทัศน์” เป็นหลักชัย เน้น “การป้องกัน” และ “การเสริมสร้างศักยภาพเด็ก” เพื่อลด “การต้องแก้ปัญหา” และ “การเยียวยา” ที่มักจะใช้ทรัพยากรจำนวนมากต่อคน นอกจากนั้นผลที่ตามมาคือ เด็กบอบช้ำและสังคมไม่ปกติสุขอันเป็นส่วนที่ไม่พึงปรารถนาเป็นอย่างยิ่ง

- เปิดโอกาสและเชิญชวนให้องค์กรภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมเข้าร่วมทำงานโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวก

6. ยุทธศาสตร์ระดับชาติเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”

- มีมาตรการในการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกมิติของการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวม 11 ด้าน คือด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก ด้านเด็กกับผลกระทบจากเอดส์ ด้านการศึกษากับเด็ก ด้านเด็กกับนันทนาการ ด้านสื่อมวลชนกับเด็ก ด้านวัฒนธรรมและศาสนากับเด็ก ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ และด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

- เน้นการพัฒนาเด็กทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มาตรการทั้ง 11 ด้านมีความเชื่อมโยงกัน

- เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นบทบาทการขับเคลื่อนโดยชุมชน ท้องถิ่น ครอบครัวยุติธรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง

- เป็นยุทธศาสตร์ที่มีมาตรการเป็นแผนปฏิบัติการที่สมบูรณ์ในตัว ไม่ต้องนำไปกำหนดแผนปฏิบัติการเพิ่มเติม เพียงจัดทำกิจกรรมในโครงการให้สอดคล้องกับมาตรการแต่ละด้าน

7. แนวทางดังกล่าวมีความแตกต่างจากนโยบายที่กำลังปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน

- เป็นการมองเด็กรอบด้านและในเชิงคุณภาพมากขึ้น

- นโยบายและแผนพัฒนาเด็กฉบับเดิมกำหนดเพียงยุทธศาสตร์กว้างๆ ไม่ระบุชัดเจนว่าต้องดูแลและบริการเด็กในเรื่องใดบ้างเป็นหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานต้องไปกำหนดแนวทางเอง ทำให้มีแนวปฏิบัติแตกต่างกัน บางครั้งมีความซ้ำซ้อน

- เป็นนโยบายและแผนสำหรับเด็กและเยาวชนฉบับแรกที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความต้องการ โดยให้เด็กและเยาวชนเขียนโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปจัดกิจกรรม จัดเวทีระดมความคิดเห็นจากเด็กทั่วประเทศ อายุตั้งแต่ 4-22 ปี จาก 43 จังหวัด ระดมความคิดเห็นว่าในสายตาของเด็กนั้นโลกที่เหมาะสมและประเทศไทยที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร และนำ

ข้อคิดเห็นนั้นมาจัดทำเป็นนโยบายและแผน ดังนั้นจึงเพิ่มขึ้นมาเป็น 11 ด้าน จากที่สหประชาชาติกำหนดเพียง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านการปกป้องคุ้มครองการถูกละเมิด ด้านเอดส์และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์

- นโยบายและแผนฉบับนี้ ทำให้เด็กและเยาวชนตื่นตัวมากและติดตามความก้าวหน้าเนื่องจากตัวเด็กมีส่วนร่วม เด็กจึงต้องการเห็นสิ่งที่พวกเขาเสนอว่าผู้ใหญ่ตอบรับอย่างไร และจากการประชุมสมัชชาแห่งชาติ และวาระแห่งชาติเรื่องเด็กและเยาวชน มีตัวแทนกลุ่มเด็กและเยาวชนร่วมกันเสนอแนวคิดในการผลักดัน / ขับเคลื่อนนโยบายและแผนฉบับนี้ในระดับชุมชน โดยพวกเขามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีของสังคมไทย

8. เด็กและเยาวชนย่อมได้รับประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จากยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก”

โดยตรงคือ การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงคุณภาพให้เด็ก เยาวชน และครอบครัว เด็กต้องได้รับการพัฒนาตามสิทธิ และเรียนรู้อย่างมีความสุข และการสร้างสรรค์สื่อที่มีคุณภาพ และการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เช่น ในการวางยุทธศาสตร์ “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ครั้งนี้ เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดว่าโลกที่เหมาะสมและมั่นคงสำหรับเด็กควรมีลักษณะอย่างไร

โดยอ้อม เกิดการขับเคลื่อนอย่างจริงจังต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในช่วง 10 ปีข้างหน้า โดยรัฐบาลมอบหมายให้หน่วยงานทั้งในระดับกระทรวงถึงระดับท้องถิ่น รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนและร่วมลงทุนเพื่อเด็กและเยาวชนให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยการวางยุทธศาสตร์จะมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อการติดตามผลการทำงาน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) เรียบร้อยแล้ว และได้นำเสนอต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา แต่รองนายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล) ในขณะนั้นพิจารณาให้ สท. รับเรื่องดังกล่าวกลับไปเสนอคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กยช.) ชุดปัจจุบันพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงประธานและรองประธาน กยช. และ พม. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุม กยช. ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2552 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบและให้ดำเนินการ ดังนี้

1. เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) และประกาศใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ให้จัดทำแผนปฏิบัติการ 3 ปี ทั้งแผนบูรณาการระดับชาติและระดับจังหวัด
3. ให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

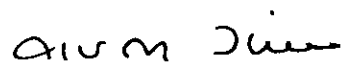
ในการนี้ พม. ได้พิจารณาเห็นสมควรเสนอ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

- 1) ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ. 2550-2559) และประกาศใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) ให้จัดทำแผนปฏิบัติการ 3 ปี ทั้งแผนบูรณาการระดับชาติและระดับจังหวัด
- 3) ให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ พม. จักได้มีการติดตามผลการดำเนินงานและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบต่อไป

รายละเอียดตามเอกสารแนบ

ลายมือชื่อผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

(นางกานดา วัชรากุยา)

ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์